Funding: IKS Sattva Heritage Digitization, eGangotri

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ:

శ్రీమతే శ్రీలక్ష్మీహయవదన పరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీమదాపస్తమ్బ గృహ్య సూత్ర, తదాచార్యాఖ్యా, కపర్దికారికా,
శ్రీమదాండవిళ్ళాఖ్య ప్రయోగవృత్తి, గృహ్యరత్న కంఠ భూషణాది
గ్రంథస్థ సర్వస్వసమ్మేళన పూర్వకం తత్తత్సంస్కరణానుగుణ
ప్రమాణ జాతైశ్చ సమ్మిళితా.

"పూర్వ ప్రయోగానుక్రమణికా"

శ్రీమదహోబిల శ్రీ నృసింహాస్థాన నిర్వాహణ ధురంధర
శ్రీమచ్ఛఠమథన, శేషారిరామావరజ, శ్రీమద్వీర
రఘూదన్వహ శతజిత్సంయమీన్ద్ర
దివ్య చరణారవిన్ద రేణునా,

'తూప్పుల్ వెంకటాచార్యదాసేన'

తిరునారాయణపురమ్. శ్రీ- ఉ -వే - పి
కోమాండూరు - ఇళయపల్లి,
పక్కరణి - సంపత్కుమారాచార్యాణాం
సహాయేన సఙ్గృహీతా, యథామతి సంశోధితాచ సతీ

బెంగళూరు, వె. బీ. సుబ్బయ్య అండ్ సన్స్, ప్రింటర్స్,
శ్రీకృష్ణా ముద్రాశాలాయాంచ ద్వితీయవారమ్
ముద్రితా ప్రకటీకృతాచ.

అస్యాః పునర్ముద్రాధికారస్సర్వోపి స్వాయత్తీకృతః.
(1917.) Copy Right Reserved.

ప్రతయ్యొక్కటి వెల రూ. 1-4-0.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పునరుద్ధృతా శుద్ధభాగాః

పుటము	పంక్తి.	అశుద్ధము.	శుద్ధము.
౮	౭-౮	ఓం నమోబ్రహ్మణే- నమో అస్త్వగ్నయే- ఇత్యాది భిన్నవాక్యాని	ఓం నమోబ్రహ్మణే-నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమఓషధీభ్యః । నమోవాచే నమోవాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతేకరోమి ॥
,,	౧౩	ప్రసవే	ప్రసవే ।
,,	,,	బాహుభ్యాం	బాహుభ్యాం-
,,	,,	హస్తాభ్యా	హస్తాభామ్-
,,	,,	మశ్వినోర్భైషజ్యేన	అశ్వినోర్భైషజ్యేన-
,,	,,	సించామి స	సించామి-
,,	౧౪	హస్తాభ్యాం	హస్తాభ్యామ్-
,,	,,	మశ్వినోర్భైషజ్యేన	అశ్వినోర్భైషజ్యేన-
,,	౧౫	సించామి	సించామి-
,,	,,	హస్తాభ్యామి	హస్తాభ్యామి-
,,	,,	ద్రియేశ్రీ	ద్రియేణశ్రీ
,,	౧౬	హస్తాభ్యంసరస్వ	హస్తాభ్యాగ్ంసరస్వ-
,,	౧౭	పరిష్ట	పరిష్ట-

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

విషయ సూచిక.

విషయ సంఖ్య.	విషయం.	పుటము.
1	ప్రయోగసర్వస్వ పరిభాష	1
2	ఉదకశాంతి ప్రయోగః	2
3	అఙ్కురార్పణమ్	9
4	అఙ్కురదహనమంత్రాః	11
5	బీజావాపనమంత్రాః	14
6	ప్రతిసరప్రయోగః	16
7	ప్రతిసరజపమంత్రాః	16 - 23
8	ప్రతిసర బంధః	21 - 25
9	ఘృతసూక్ష్మస్	25
10	అభ్యుదయ శార్ద్ధమ్	26
11	పుంసవన ప్రయోగః	28
12	జాతకర్మణీనా స్వర్ణాశే ష్వకరణ ప్రాయశ్చిత్తమ్	31
13	శీమన్తోన్నయనమ్	32
14	జాతకర్మణీనా స్వర్ణాశే ష్వకరణ ప్రాయశ్చిత్త హోమః	33
15	అగ్నిసంధానప్రయోగః	37
16	ఔపాసన ప్రయోగః	39
17	జాతకర్మ	41
18	నక్షత్రనామ నిర్దేశః	43
19	నక్షత్రనామాన్యంశ్లోకాః	44
20	ఘృతీకరణ హోమః	46
21	జాతకర్మణి డాకాధికారే చాభావః	48
22	నామకరణమ్	49
23	ప్రవాసాదాగతేనాపత్యం పుత్రాద్యభిముఖ్యకరణమ్	,,
24	అన్నప్రాశనమ్	50
25	పంచాయుధధారణాత్మకాబ్ధ పూర్త్యాల్పషష్ట్యన్తానాం సంగ్రహః	51 - 52
26	స్త్రీణాం జాతకర్మాది	52
27	చౌల ప్రయోగః	53
28	ప్రధానహోమమంత్రాః	54
29	జయాదయః	55
30	జయాది పరిసంఖ్యా	,,
31	దిగ్వపనం	59
32	చౌళకర్మణి బ్రహ్మోద్వాసన కాలవిచారః	61
33	ఉపనయన ప్రయోగః	62
34	ఉపనయనేవయుఃబుతుర్వ్య	,,
35	యజ్ఞోపవీతిధారణమ్	,,
36	చౌళవద్దిగ్వపనమ్	,,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

విషయ సంఖ్యా.	విషయము	పుటము.
37	అశ్మాస్థాపన వాసఃపరిధా న మౌంజ్యాది ధారణాని	63 + 64
38	కుమారహస్తగ్రహణమ్	66
39	దేవతాభ్యః పరిదానమ్	,,
40	ఉపనయనమ్	,,
41	ప్రశ్నప్రతివచనాని	67
42	ప్రధానహోమః	69
43	జయాదయః	70
44	బ్రహ్మోపదేశాన్తగ్రహః	,,
45	సావిత్ర్యుపదేశః	72
46	దణ్డ ధారణమ్	73
47	ఆదిత్యోపస్థానమ్	74
48	కాష్ఠహస్తగ్రహణమ్	75
49	సమిదాధానమ్	,,
50	అగ్న్యుపస్థానమ్	76
51	ఉపనయనాగ్నేస్త్ర్యహ ధారణమ్	77
52	కుమారసంశానమ్	,,
53	భిక్షాచరణమ్	78
54	గురవే వాసోదానమ్	78
55	ఉపనయన ప్రయోగాను బంధ్యనుశాసనీయ సంగ్రహః	,,
56	ఉపనయనేతనహ చౌల కరణ విధిః	,,
57	అంధబధిరజడమూకానా ముపనయనక్రమః	79
58	పాలాశం కర్మ	,,
59	ఉపాకర్మ	80
60	అన్వయన హోమః	81
61	ఇమే త్వేత్యాద్యనువాకాః ॥ ౪ ॥	81-83
62	వ్రతారంభః	84
63	బ్రహ్మచర్యవ్రతలోప ప్రాయశ్చిత్తం	85
64	ప్రాజాపత్యాదివ్రత సమాన తంత్ర ప్రయోగ కారికాః	86
65	తాదృశ ప్రయోగః	87
66	తాదృశ ప్రధానహోమః	88-90
67	తాదృశ ఉత్సర్జన ప్రయోగః	98
68	స్నానకర్మ	100
68a	స్నాస్యతో వ్రజ ప్రవేశాది	,,
69	మేఖలా విస్రంసనం	102
70	దన్తధావన స్నానవాసః పరిధానాని	,,
71	ఆజ్య హోమః	104
72	కుండలధారణం, స్రగాది ధారణాది	105
73	వాగ్యమోత్సర్గౌ	106
74	మిత్రేణసంభాష్యాశ్రమాం తరగమనం	107

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

విషయ సంఖ్యా	విషయము	పుట
75	స్నానాను కల్పః	,,
76	వివాహః	,,
77	వరప్రేషణం	108
78	కన్యాదానం	109.110
79	మధుపర్కః	111
80	కన్యానిరీక్షణం	144
81	నైమిత్తికో జపః	155
82	జలానయనాయ ప్రేషణం	,,
89	దర్భేణ్వాద్యాధానాది	,,
90	స్నాపనం	116
91	వాససాఽఽచ్ఛాదనం	117
92	మాంగల్యధారణం	,,
93	యోక్త్రసన్నహనం	,,
94	అగ్నేఃపశ్చాత్కన్యావర యోరుపవేశన ప్రకారః	118
95	ఉపసమాధానాద్యాజ్యభా గాంతేకన్యాభిమంత్రణం	,,
96	కామ్యహస్త గ్రహణ	119
97	సప్తపదీ	,,
98	వధూపాదస్పర్శన్యాసౌ చిత్య ప్రతిపాదనమ్	,,
99	వైవాహిక ప్రధాన హోమః	120
100	సబ్రహ్మగ్నిప్రదక్షిణవిచారః	,,
101	అశ్మాస్థాపనం లాజహో మశ్చ	122-123
102	యోక్త్ర విమోకః	124
103	ప్రవిశ్యహోమ ప్రతిపా దక సూత్రార్థవిచారః	125
104	ఉత్తమ్భనాది మన్త్రజపః	126
105	యద్భ్రతాది హోమః	127
106	ప్రవిశ్య హోమారమ్భః	128
107	గృహప్రవేశాది ప్రకార నిరూపణం	,,
108	తత్ర ప్రధాన హోమః	130
109	బాలకాయ కదళ్యాది ఫలధానమ్	131
110	ధ్రువారుంధతీ దర్శనమ్	132
111	గంధర్వారాధనమ్	,,
112	ఆగ్నేయ స్థాలీపాకః	,,
113	దర్శపూర్ణ మాసారమ్భః	134
114	పూర్ణపాత్ర లక్షణం	,,
115	నవాగ్రయణ స్థాలీపాకః	135
116	ఔపాసనారమ్భః	136
117	దమ్పత్యోర్నియమః	,,
118	వివాహదినమారభ్య త్రిరాత్ర ముభయో రేక స్మిన్నికటే శయనం	,,
119	శయ్యామధ్యే దండ స్థాపనం	,,
120	వివాహ శేషహోమః	137

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

విషయ సంఖ్యా.	విషయము	పుట.
121	దమ్పత్యోరన్యోన్య నిరీక్షణం	,,
122	తామ్బూలచర్వణం	138
113	ఆగ్నిసముపరోపణం, అగ్నిప్రార్థన మంత్రః, సమిత్సమారోపణముంతః, కన్యాయాశ్చోదర్శనే కర్తవ్యం	139-140
114	పునర్వివాహ నిమిత్తాని	141
115	వివాహాగ్ని ధారాగ్ని నాశే ప్రాయశ్చిత్తం	,,
116	ప్రస్తరపరిమాణం-ఔపాసనాగ్నిద్వయ సంసర్గప్రాయశ్చిత్తం	141-142
117	ఔపాసనాగ్నే ర్లౌకికాగ్ని సంసర్గే	143
118	భార్యాద్వయాగ్ని సంసర్గః	,,
119	సంసృష్టాగ్ని విభాగః	144
120	స్నానాది వివాహాన్తానాం కర్మణాంప్రతిపాదక ప్రమాణోపన్యాసః	143
121	రజస్వలాయాః ప్రతిషిద్ధాని ఋతుసమావేశనం	145
122	గర్భాధాన ప్రయోగః	147
123	పుంసవన ప్రయోగః	148
124	సీమన్త ప్రయోగః	150
125	గృహారమ్భః	,,
126	గృహప్రవేశ, తదంగ హోమాః	,,
	అగ్నిముఖప్రకరణం	
127	పరిమేచన ప్రకరణం	165
128	అగ్నౌ జలబిందుపతనే ప్రాయశ్చిత్తం	,,
129	ఆఘారాది వివరణం	,,
130	ఆజ్యభాగౌ, జఘనదయం	165-167
131	లేపభాగ ప్రకారః	168
132	సంస్రావ ప్రాయశ్చిత్త హోమాః	,,
133	ప్రణీతామోక్షణం	169
134	ఏతత్ప్రకరణే ప్రయోగ వృత్తిస్థ విశేష విషయాః	169-170
135	ఆజ్యాహుతిప్రమాణాదిః	171
136	అగ్నిస్వరూపం	,,
137	ప్రయశ్చిత్తమన్తరేణాగ్నౌ ప్రజ్వలితే ప్రాయశ్చిత్తం	172
138	ప్రణీతాపాత్రభిన్నంచే ప్రాయశ్చిత్తం	173
139	పరిస్తరణ పరిధి, దర్భాణాం దాహే	,,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

విషయ సంఖ్యా.	విషయాః	పుటం
140	సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం	173
141	యజ్ఞోపవీత నిర్మాణాది విధిః	174
142	యజ్ఞోపవీతధారణ క్రమః	176
143	యజ్ఞోపవీతవిధానాది ప్రతిపాదకప్రమాణవచనాని	177-181
144	పుత్ర స్వీకారః	182-184
145	అర్క వివాహః	185-187
146	నాళవేష్టన శాంతిః	187
147	రోహిణీనక్షత్ర జనన శాంతిః	190
148	సంగ్రహతస్సర్వనక్షత్ర సాధారణ శాంతిక్రమః	192
149	పంచసంస్కార ప్రయోగ విధిః	193
150	ఆశీర్వాద మంత్రాః	200
115	శ్రీకృష్ణబ్రహ్మతంత్ర పరకాలమహాదేశిక విరచితాను గ్రహ పరిపాటీ	202
152	పూర్వాచార్య సంభావనా క్రమః	203
153	వసూవర పూజాకాలే పఠ్యమానాశీర్వాద మంత్రాః	210
154	స్వస్తివాచన మంత్రాః	123
155	పక్షిశాంతి మంత్రాః	215
156	నాందీ తర్పణం	216
157	వైవాహికాగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్త మంత్రాః	217
158	శ్రీగోదాపైవాహిక గాథాః	222

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ:

శుద్ధా శుద్ధ పత్రికా.

పుటే	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨	౧౫	దత్తమం	దుత్తమం
౧౩	౧౬	మ్నుజసం – అవిథిదో	
	౪౫	ముదోజసమ్ – అవిథిన్ని	
౧౬	౧౪	యస్తైర్బ	యస్తైర్బ
		హ్వాస	హ్వాస్త
౨౧	౪	పరమేవ	పరమేవృ
,,	౨౧	ర్ధ్నక	ర్ధ్నకం
,,	౨౩	ప్రష్ఠ	పృష్ఠ
౨౨	౪	విశ్వా	విశ్వా
,,	౧౬	సనావా	ననావా
,,	౧౪	సమగ్ని	నమగ్ని
,,	౧౯	తిదుంతా	అతిదురి
			తా
౨౩	౧౬	దేవిం	దేవీం
,,	౧౪	మూలినీమ్	మూలినీమ్
౨౪	౨౧	తిని	నితి
౨౬	౬	బథ్ని	బధ్నీ
౨౯	౧౧	పిథాయ	పిథాయ
౪౪	౨౩	సివా	పివా
౪౪	౧౪	యత	యత్ర
౪౬	౨౩	అవాపః	అవాపః
౪౪	౧౬	జివ	జీవ
,,	౨౪	ద్ధిః	శుద్ధిః
౫౬	౬	పతిపతి	పతే
౫౪	౧౦	అనావా	అనావా
౬౬	౨౪	దేపస్య	దేవస్య
౬౬	౧౨	ఆపోను॥	ఆపోను
,,	౧౩	ఉక్తా	ఉక్తా॥
౬౪	౧౬	పదక్షిణ	పరిదక్షిణ
॥	॥	భూతనేన్	భూతనే

పుటే	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౭౯	౩	ననత్రే	నస్తరే
,,	౧౦	మనూ	తనూ
౭౧	౪	రూపీణ	రూపేణ
౭౨	౧౪	నునః	నుపః
,,	౧౬	॥నః	నః
,,	,,	ఒ	ఓమ్
,,	౧౯	సాదాది	పాదాది
,,	౨౦	పిక్రికా	క్రికా
,,	,,	ప్రయోగే	ప్రయోగేపి
౮౪	౮	దడ	దండ
,,	౧౩	పాపాన	పాన
,,	౧౪	స్సస	న్నసం
,,	౨౩	వత	వ్రత
౮౮	౧౨	తాహూ	త్వాహూ
,,	౧౬	రుత్తర	రుత్త్రరత
౮౮	౩	శిరఃపవే	శిరఃప్రవే
,,	౧౬	విశ్వనృ	విశ్వస్య
,,	౧౬	దేప	దేవ
౯౮	౬	ర్భూత్వా	ర్భూత్వా
,,	౧౯	స్తపస్నై।	స్తపస్నైతి।
౯౪	౧౮	భూయాదో	భూయాద్యో
౧౨౮	౧౬	గోధా	గ్రోధా
,,	౧౮	భనా	భవా
౧౨౦	౧౧	ణంబా	ణంబాభు
,,	౧౩	నన	వన
,,	౨౪	రోగ్ర	రోగ్ర
౧౪౬	౧౪	ద్వాభ్యా	ద్వాభ్యామభి
౧౩౪	౧౬	సునర	సున్నర
౧౩౬	౧౩	స్త్రికర్	స్త్రీకర్
౧౪౨	14	సభానస్థ	సభానస్థభర్తా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ రామో నమః

శ్రీలక్ష్మీహయవదన పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ ప్రయోగచంద్రికా.

శ్రీనివాసగురుంనత్వా సీతారామంచసానుజం ।
ప్రయోగచంద్రికాం తేషాంకరోమికృపయాఽధునా ॥

గ్రంథకర్తృ ప్రతిజ్ఞా.

శ్రీయఃపతింభూమినీశాసమేతంప్రణమ్య గర్భాధాన పుంసువన సీమంతోన్నయన జాతకర్మనామకరణాన్నప్రాశన చౌలోపనయన వ్రతసమావర్తనో ద్వాహ గృహప్రవేశానాం తత్రతత్రోపయోగినా మస్యేషాముదకశాంత్యాదీనాంచ ప్రయోగంవక్ష్యే.

అథ పరిభాషా.

సర్వత్ర కర్మాదౌ స్నాతశ్శుద్ధ వస్త్రధరో ధృతోర్ధ్వపుండ్ర స్సోత్తరీయో బద్ధశిఖఃపాదౌప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాతః ప్రాగగ్రేషు దర్భేషు ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య భగవంతంధ్యాత్వా కరిష్యమాణస్య కర్మణః నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం సపరివారం శ్రీవిష్వక్సేనమావాహ్యాసనాది నైవేద్యపీటికాంతైరభ్యర్చ్య త్రిఃప్రాణానాయమ్య హరిరోమిత్యుపక్రమ్య గోవిందంత్రిస్సంకీర్త్య దక్షిణేజానునిదక్షిణోత్తరాపాణీకుర్యాత్, తత్రచ సవ్యస్యపాణేరంగుష్ఠతర్జనీమధ్యే దక్షిణస్యపాణేరంగుష్ఠవర్జితాశ్చతస్రోంగుళీఃకృత్వా సవ్యాంగుష్ఠందక్షిణాంగుష్ఠేనావేష్ట్య అస్యేత్యాద్యుచ్చార్యసంవత్సరాయనర్తుమాసపక్షతిథివార నక్షత్రయోగకరణాన్యుక్త్వా శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం భగవత్కైంకర్యరూపం కరిష్యమాణం కర్మ సంకల్ప్య బలమంత్రమనుసంధాయ భగవానేవ మమై

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తత్కర్మ కారయతీతిబుద్ధ్యా కర్మకృత్వాzంతే భగవదర్పణంకుర్యాత్. భగవాన్ స్వశేషతైకరసేన మయేతిమంత్రద్వయం కర్మణామాదావంతేచ క్రమేణానుసంధధ్యాత్, క్రియాఫలస్యాత్మగామిత్వే కరిష్య ఇతి సంకల్పయేత్ - ఉద్వాహకర్మకరిష్యఇత్యాది. ఆన్యగామిత్వే కరిష్యామీతి, జాతకర్మణా సంస్కరిష్యామీత్యాది. క్వచిచ్ఛ్రోదనానుసారేణసంకల్పయేత్ - నామధాస్యావహే ఉపనేష్యే సమిధ ఆధాస్యామీత్యాది. జాతకర్మాదీనాం స్వస్వకాలే స్వకరణే పాjాపత్యకృచ్ఛ్రంకృత్వాలౌకికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్యాజ్యందర్వించసంస్కృత్య పరిషిచ్య వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిః 'పాహినోఅగ్నఏనసేస్వాహా పాహినోవిశ్వవేదసేస్వాహా యజ్ఞం పాహివిభావసోస్వాహా సర్వంపాహిశతక్రతోస్వాహా, పాహినోఅగ్నఏకయాపాహ్యుతద్వితీయయా పాహ్యూర్జంతృతీయయా పాహిగీర్భిస్తిసృభిరూర్జాంపతయే, పాహిచతసృభిర్వసోస్వాహే'తి పాహిపంచకేన పునర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరిత్యేతైః పాహిత్రయోదశకైః 'త్వన్నోఅగ్నే సత్వన్నో అగ్నేత్వమగ్నేఅయాస్యుదత్తమంయేతేశత' మిత్యేతైశ్చహుత్వానర్వప్రాయశ్చిత్త మనాజ్ఞాతాదిభిశ్చహుత్వా పరిషిచ్యాతీతంకర్మకృత్వా తాత్కాలికంకర్మ కుర్యాత్ - ప్రాయశ్చిత్తస్యసర్వస్య ప్రతినిమిత్తమావృత్తిః. పుంసువన సీమంతాకరణే స్త్రియాం ప్రసూతాయాం ప్రజాపత్యకృచ్ఛ్రంపాహిత్రయోదశక హోమంకృత్వా తస్యాజ్ఞశిశునిధాయ పుంసువనంసీమంతంచ కుర్యాత్. గర్భిణ్యాఃస్త్రియాఃభర్తరి దేశాంతరంలోకాంతరంవా గతే పతితెవా తస్యాఃపితాభ్రాతావా అన్యోబంధుః శ్రోత్రియాగారాదాహృతేగ్నౌపుంసువనంసీమంతంచ కుర్యాత్. అన్నప్రాశనచౌలోపనయనోద్వాహేషు అంకురార్పణం, ఏతేషు పుంసువనసీమంత

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యోశ్చప్రతిసరబంధం, సీమంతాన్నప్రాశన చౌళోపనయనేష్వభ్యుదయం, పుణ్యాహవాచనంచాదా, గర్భాదానపుంసువనజాతకర్మనామకరణోపాకర్మప్రతసమావర్తనోద్వాహగృహప్రవేశేషు అంతే అభ్యుదయం పుణ్యాహవాచనంచ కుర్యాత్. ద్వయోర్బహూనాంవాకర్మణాం సహకరణే అంకురాదీని సకృదేవకుర్యాత్ - ప్రవృత్తం కర్మాజ్ఞానాదన్యథాకృతంచే ద్యతఆరభ్యాన్యథాకృతం తతఆరభ్యయథావత్కుర్యాత్, ఏకదేశాన్యథాకరణె తావదేవ యథావత్కుర్యాత్. ప్రధానవిస్మరణేసాంగంపునఃకుర్యాత్. అంగవిస్మరణే సర్వప్రాయశ్చిత్తంజుహుయాత్. 'ఇదంవిష్ణు' రితిమంత్రంవా జపేత్. సర్వత్రవాగ్యమనాదినియమలోపే తమేవమంత్రంజపేత్.

ఆధానే చోదితే నస్వాహాకారో హోమద్రవ్యానుక్తౌ ఆజ్యేన జుహుయాత్ - సర్వత్రగవ్యంగ్రాహ్యం తదభావే మాహిషం తదభావేఆజం తదభావేతైలం. మంత్రాజ్ఞానే ప్రణవోవ్యాహృతిర్వా. ముఖ్యద్రవ్యాభావె రూపేణ వర్ణేన శ్రీరేణ పుష్పేణ ఫలేన గంధేన వా తత్సదృశం పూర్వపూర్వాభావె పరంపరం గ్రాహ్యం-పాలాశఖాదిరాశ్వత్థౌదుంబర వైకంకత బైల్వశమ్యర్క- వెతసాపామార్గదర్భాఃపూర్వపూర్వాభావె పరాఃపరాఃప్రాదేశమాత్రాస్సత్వచఃకీటవర్జితా అసుషిరా అవ్రణాఃపరుత్పరాస్సమిధోగ్రాహ్యాఃజీర్ణాఃస్వయంపతితాశ్చ సమిధోవర్జయేత్ - క్రయక్రీతైశ్శుద్రాహృతైర్వా సమిద్దర్భాదిభిఃకర్మకుర్వన్పతితస్సాత్-మాషస్థూలాశ్చతురంగులదీర్ఘధారా ఆజ్యాహుతయఃఅర్ధామలకమాత్రాఃఅన్యాహుతయఃద్వాదశపర్వపూరితాఃపాణ్యాహుతయశ్చకార్యాఃం.

ఇతి ప్రయోగచంద్రికాయాం

ప్రథమఃఖండఃం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అథోదకశాంతి ప్రయోగః,

గర్భాధానాదిషు పూర్వేద్యుస్తస్మిన్దినేవా ఉదకశాంతిః - నమస్సదసఇత్యాది విష్వక్సేనారాధనాంతం కృత్వా - (అత్ర కరిష్యమాణ ఏతత్కర్మ సాద్గుణ్యార్థం (ఆదిత్యాదీనానవావాంగ్రహాణామానుకూల్యసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహా శ్శుభేతరస్థానేషుస్థితాస్తేషాంగ్రహాణాం శుభఫలావాప్త్యర్థం యేయేగ్రహా శ్శుభస్థానేషుస్థితాస్తేషాంగ్రహాణా మతిశయశుభఫలానాప్త్యర్థం, ఇతిచాత్రకేచిత్పఠంతి) ఏభిశ్శ్రీవైష్ణవైస్సహబోధాయనోక్తప్రకారేణోదకశాన్తి జపకర్మకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి మనుగ్రహాణేత్యత్రానుజ్ఞాప్రకారః. దర్భేష్వాసీనోదర్భాధారయమాణః పవిత్రపాణిః పాణినాయమ్య - శ్రీగోవిందేత్యాది సఙ్కల్ప్య.....ప్రీత్యర్థం కరిష్యమాణ ఏతత్కర్మసాద్గుణ్యార్థం (ఆదిత్యాదినానవానాం గ్రహాణామిత్యాదిచాత్ర యథాచారంపాఠ్యః) ఏభిః శ్రీవైష్ణవైస్సహ బోధాయనోక్తప్రకారేణ ఉదకశాంతిజపకర్మ కరిష్యామీతి' (క్రియాఫలస్యాస్యగామిత్వాత్పర స్మై పదీ) సంకల్ప్య - గోమయోపలిప్తే రంగవల్ల్యాద్యలంకృతే స్థండిలే వీరిహితండులాన్నిక్షిప్య తదుపరి ' బ్రహ్మజజ్ఞానంప్రథమంపురస్తాద్విసీమతస్సురుచోవేనఆవఃసబుధ్న్యాఉపమాఅస్యవిష్ఠాస్సతశ్చయోనిమసతశ్చవివఃఇతిమధ్యే. ' నాకేసుపర్ణముపయన్తంగుహం హృదావేనంతోఅభ్యచక్షత త్వా- హిరణ్యపక్షంవరుణస్యదూతం యమస్యయోనౌ శకునంభురణ్యం, ఇతిదక్షిణతః. ' ఆప్యాయస్వసమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్ణియం - భవావాజస్యసంగథే' ఇత్యుత్తరతః ప్రాచీస్తిస్రోరేఖాః. ' యోరుద్రోఅగ్నౌ యోఅప్సుయఓషధీషు యోరుద్రోవిశ్వా భువనావివేశతస్మై రుద్రాయనమోఅస్తు ' ఇతిమధ్యే, అప ఉపస్పృశ్య -

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

'ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం— సమూఢమస్యపాగ్ంసురే' ఇతిపశ్చాత్, 'ఇంద్రంవిశ్వాఅవీవృధన్న్ సముద్రవ్యచసంగిరః- రథీతమ గ్ంరథీనాంవాజానాగ్ంసత్పతింపతిం, ఇతిపురస్తాత్, ఉదీచీస్తిసో రే ఖాలిఖిత్వా — ఆద్భిరభోక్ష్య కుంభంపోక్ష్య ధూపయిత్వా — ' బ్రహ్మజజ్ఞానంప్రథమంపురస్తా ద్విసీమతస్సురుచో వేనఅవః—సబుధ్ని యాఉపమాఅస్యవిష్ఠా స్సతశ్చయోని మసతశ్చవివః, ఇతితత్రమధ్యే కుంభంనిధాయ తస్మిన్గాయతాన్య తిరఃపవిత్రంనిధాయ 'ఆపోవా ఇదగ్ంసర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణావాఆపః పశవఆపో మృత మాపోన్నమాపస్సమ్రాడాపో విరాడాపస్స్వరాడాపశ్ఛందాగ్ంస్యా పోజ్యోతీగ్ంష్యాపస్సత్యమాప సర్వాదేవతాఆపోభూర్భువస్సువరా పఓమ్—అపః ప్రణయతి— శ్రద్ధావాఆపః — శ్రద్ధామేవాఽభ్య ప్రణీ యప్రచరతి — అపః ప్రణయతి - యజ్ఞోవాఆపః - యజ్ఞమేవార భ్య ప్రణీయప్రచరతి - అపఃప్రణయతి - వజ్రోవాఆపః - వజ్రమే వభ్రాతృవ్యేభ్యః ప్రహృత్యప్రణీయ ప్రచరతి - అపఃప్రణయతి - ఆపోనైరక్షోఘ్నీః — రక్షసామపహత్యై — అపఃప్రణయతి — ఆపో నైదేవనాంప్రియంధామ — దేవానామేవప్రియంధామప్రణీయప్రచ రతి— అపఃప్రణయతి, ఆపోనై సర్వాదేవతాః— దేవతాఏవారభ్యప్ర ణీయప్రచరతి-(ఆపోనై శాన్తాశ్శాన్తాభిరేవాస్య శుచగ్ంశయమతి) ఇత్యద్భిరాపూర్య (దేవస్యత్వేతికూర్చం స్యాద్బ్రహ్మయజ్ఞస్యేత్యా ప్రమపల్లవం । ఫలయాఃఫలినీత్యేతి సహిరణ్యానిరణ్యకమ్ ॥) దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేz శ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం' ఇత్యూర్ధ్వగ్రం కూర్చంనిక్షిప్య — ' భువో యజ్ఞస్యరజశ్చనేతాయత్రానియుద్భిస్సచసేశివాభిః - దివిమూర్ధా నం దధిషేసువర్ణాం జిహ్వామగ్నేచకృషే హవ్యవాహం' ఇత్యా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

క్రమపల్లవనిధాయ - 'యాఃఫలినీ ర్యాఅఫలాఅపుష్పా యాశ్చ పుష్పిణీః । బహస్పతి ప్రసూతాస్తానో ముంచత్వగ్ం హసః' ఇతినజలంనారికేళఫలంనిధాయ- 'సహిరత్నానిదాశుషే సువాచసవితా భగః-తం భాగం చిత్రమీమహే' ఇతిహిరణ్యేనకుంభరత్నమన్తర్ధాయ-(అత్రకేచిత్, 'కూర్చాగ్రేరాక్షసాన్ఘోరాన్ ఛిందికర్మవిఘాతినః । త్వామర్ఘయామి కుంభేస్మిన్ సాఫల్యం కురుకర్మసు ॥ వృక్షరాజసముద్భూతాశ్శాఖాయాఃపల్లవత్వచః । యుష్మాన్ కుంభేష్వర్ఘయామిసర్వపాపనుత్తయే ॥ నాళికేరసముద్భూత త్రినేత్రహరసమ్మత । శిఖియామరితంసర్వం పాపంపీడాంచమేనుద' ఇతిశ్లోకైఃక్రమాత్కూర్చాక్రమపల్లవ ఫలనిక్షేపం కుర్వంతి.) ఓంభూర్భువస్సువరోం ఇత్యక్షతాన్నిక్షిప్య- గంధాక్షతపుష్పైరలంకృత్య- దూర్వా పుష్ప ఫలైరవకీర్య- దూర్వాదధ్నాభ్యుక్షయ- ప్రచ్ఛాద్య శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతుపీతయే- శంయోరభిస్రవంతునః' ఇత్యభిమృశ్య-ప్రాచ్యాందిశిజపకర్తారంత్వాంవృణేమహఇత్యాదిక్రమేణ దక్షిణస్యాం పశ్చిమాయా ముత్తరస్యాం దిశిజపకర్త్రాక్షతదర్భప్రదాన పూర్వకంచతురోబ్రాహ్మణాన్వృత్వా- వృత్తైస్తు ప్రక్షాళితపాణిపాదైస్సాచమనైశ్చతుర్దిక్షుసనేషణిషణ్ణైశ్చతుర్భిర్బ్రాహ్మణైస్సహప్రాణాయామంకృత్వా కుంభమన్వారభ్య గాయత్రీం * పచ్ఛోర్ధర్చశో నవసానాముక్త్వా - స్వామినఃఉదకశాంతిమంత్రజపకర్మకురుధ్వమితి జపకర్త్రాప్రార్థ్య వయంకుర్మఇతితైఃప్రత్యుక్తేతైః 'ప

*పచ్ఛః- పాదేపాదేఅనసాయ- అర్ధర్చశః- అర్ధర్చేఆవసాయ- తతస్సర్వాం సమస్తాం- అనవసానామిత్యర్థః ఇతి పచ్ఛోర్ధర్చ స్తతస్సర్వాం (గృ॥సూ॥౧౫॥౧౦) ఇతి సూత్రవ్యాఖ్యాపర్యాయ ఏవాత్రచంద్రికాయాముపాత్తః- గాయత్ర్యుపదేశవదత్రాపిగాయత్ర్యనుసంధేయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ర్యాప్తాయ ఽనంతరాయాయ సర్వస్తోమో ఽతిరాత్ర ఉత్తమ మహా
ర్భవతి సర్వస్యాప్తై సర్వస్వజిత్తై సర్వమేవ తేనాప్నోతి సర్వం జ
యతీ' తిసూక్తప్రక్షేప పూర్వక మాశీర్వాదంకారయిత్వా తై
స్సహ 'అగ్నిమీళేపురోహితం×ధాతమం ॥ ఇషేత్వో×కర్మణే ॥
అగ్న ఆయాహి + బర్హిషి ॥ శన్నో దేవీరభిష్టయ×రభిస్రవంతునః
ఇతి వేదాదీ-జపిత్వా - సావిత్రవేదాదికృణుష్వపాజ ఇంద్రోనువా
కం యతఇత్యుభేచ। మహాన్నజోషాశ్చపురస్తాదీ ద్రక్షోహణఃపం
చభిరాయుషశ్చ ॥ యావాంశ్చయోవాంశ్చయశోబుతాషాట్ట్రిస్రో
నమో ఽస్త్వయంపంచచోడాః। ఆశుశ్చశంచేతి తతోమమాగ్నే
మన్వేసమీచీశతభూతముక్త్వా ॥ ఇంద్రోదధీచోవ్యథచత్ఋషశ్చప్రా
ణోసిగ్ం హేతి తథా ఽహమస్మి । తాఅగ్నిబుద్ధ్యాస్తునవో ఽను
వాకం నక్షత్రమన్తాఽ ఉపహోమమన్తాఽః ॥ సురభిమత్యాబ్లింగా
భిర్వారుణీభిర్ద్రిరణ్యవర్ణాభిః పావమానీభిర్వ్యాహృతిభిః (ఘృతసూ
క్తేనచ) జపః. అత్రచంద్రికా ॥ కృణుష్వపాజఇత్యనువాకం, మదేచి
దస్యేత్యర్ధర్చమపోహ్యఇంద్రంవోవిశ్వతస్పరి హవామహఇత్యనువాకం.
యతఇంద్ర-స్వస్తిదా-మహాగ్ఇంద్రాఃసజోషఇంద్రేతిచతస్రః, యేదే
వాః పురస్తాదఇతిపంచ, అగ్నయేరక్షోఘ్నఇతిపంచ, అగ్నిరాయుష్మా
నితి పంచ, యావామింద్రావరుణేతి చతుర్యో యోవామింద్రావరు
ణావిత్యేష్టిపర్యాయాఃఅగ్నేయశస్విన్నితిచతస్రః, బుతాషాడితి
సానుషంగమనువాకం, నమోఅస్తు సర్పేభ్యఇతి తిస్రః,అయంపురో
హరికేశఇతిపంచపర్యాయాఃఆశుశిశానశ్చంచమే మమాగ్నేగ్నే
ర్మన్వఇత్యనువాకాఃసమీచీనామాసీతి షట్పర్యాయాఃహేత
యోనామస్థేతి షట్పర్యాయాఃశతాయుధాయేతిపంచ, భూతంభ
వ్యంభవిష్యదింద్రోదధీచఇత్యనువాకాఃచక్షుషోహేతఇత్యారభ్యభా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తృన్మంపాతయామసీత్యంతం ప్రాణోరక్షతి-సిగ్ హేవ్యాఘ్రే-అహమస్మి-తాసూర్యాగ్నిర్నః, బుధ్యాస్మ.నవోనవఇత్యనువాకాఖ్, అగ్నయే స్వాహాకృత్తికాభ్యస్సా వ్హేత్యాద్యుపహోమాఖ్, దధిక్రావ్ణ్ణ ఇత్యృచం, ఆపోహిష్ఠామయోభువఇతి తిస్రః, ఉదుత్తమంవరుణాస్తభ్నాభ్యాం యత్కించేదం కితవాసో zవతేహేడస్తత్త్వాయామీతి వరుణసూక్తం, హిరణ్యవర్ణాఃపవమాన స్తచ్చం యోరిత్యనువాకాఖ్, యోబ్రిహ్మబ్రిహ్మణఇతిశ్రుతసూక్తం ; ఓమ్ నమోబ్రిహ్మణే - నమోస్త్వగ్నయే - నమఃపృథివ్యై - నమఓషధీభ్యః - నమోవాచే - నమోవాచస్పతయే నమోవిష్ణవే బృహతేకరోమి' ఇతి పరిధాసేయాం తిర్ధపిత్వా * పరిణవేనకుంభముత్థాప్య దేవస్యత్వేతి వ్యాహృతిభిశ్చ యజమానం పోక్షయేత్ - పోక్షణమంత్రాః ॥ దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యామశ్వినోర్బైషజ్యేన తేజసేబ్రహ్మవర్చసాయాభిషించామి దేవస్యత్వా +హస్తాభ్యాగ్ంసరస్వత్యైభైషజ్యేన వీర్యాయాన్నాద్యాయాభిషించామి దేవస్యత్వా ×హస్తాభ్యామింద్రస్యేంద్రియేణశ్రియైయశసే బలాయాభిషించామి । చవాజినం - సోమగ్ంరాజానం వరుణమగ్నిమన్వారభామహే। ఆదిత్యావిష్ణుగ్ంసూర్యంబ్రిహ్మణంచ బృహస్పతిం । దేవస్యత్వా+హస్తాభ్యాం సరసత్యైవాచోయంతుర్యంత్రేణాగ్నేస్త్వసామ్రాజ్యేనాభిషించామీంద్రస్యత్వా సామ్రాజ్యేనాభిషించామి బృహస్పతేస్త్వాసామ్రాజ్యేనాభిషించామి, దేవాస్త్వాం దిగ్భ్యేష్టావరుణరాజానో zధస్తాచ్చోపరిష్టాచ్చపాంతనువాఎతేనపూతోనమేధ్యస్తేనపోక్షితోయదేన మతః పాచీనంపోక్షతి యత్సం

* అత్రజప్యత్యేనోక్తాన్మంత్రాన్ ప్రత్యేకం సముద్ర్య ప్రకాశితేపుస్తకే ద్రష్టవ్యాః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

చతిమాజ్యేనపోక్షతితేనపూతస్నేనమేధ్యస్తేన పోక్షితః - అమృతాభిషేకో ఽస్తు - పాశేనమన్త్రేణ - 'ఆపఇద్వాఉభేషజీరాపో అమీవచాతసేః - ఆపస్సర్వస్యభేషజీ స్తాస్తేకృణ్వంతు భేషజం' ఇతిమన్త్రేణ తత్తీర్థంప్రాశయిత్వా - యజమానఃపురస్తాదుపవిష్టాయహిరణ్యం దక్షిణతఉపవిశతే రజతం పశ్చాదుపవిశతే కాంస్యం ఉత్తరతఉపవిశతే వాసశ్చదక్షిణాందత్వా కుంభజలేనస్నాపయేత్.

అంకురార్పణమ్—* ప్రాణానాయమ్య - శ్రీగోవిందేత్యాది అస్యాంశుభతిథౌ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణఃకుమారస్య - అముక కర్మాంగం అంకురార్పణకర్మకరిష్యామీతి సంకల్ప్య - శుచౌదేశే గోమయేనోపలిప్తేతేజసీర్మృణ్మయీర్వా పంచపాలికాస్సంభృత్య - మధ్యేచతుర్దిక్షుచమధ్యాదిప్రదక్షిణక్రమాన్నిధాయ—తాసాంమూలేదూర్వాశ్వత్థబిల్వశిరీషాణిబధ్వా- శ్వేతసూత్రేణ సంవేష్టయిత్వా- శుద్ధాభిర్వల్మీకమృత్తికాభిరాపూర్య - ప్రాణానాయమ్య — పంచపాలికాశుద్ధ్యర్థం పుణ్యాహం వాచయిష్యే, పుణ్యాహంవాచయిత్వా పుణ్యాహజలేన పంచపాలికాః ఓమగ్నిర్వ్యాణిచ కూర్చేనవ్యాహృతిభిఃప్రోక్ష్య, (పంచపాలికాస్సువర్ణరజత తామ్ర మృణ్మయీర్వా యథాసంభవంగృహీత్వా) 'మధ్యేప్రజాపతింవిద్యా ధింద్రంప్రాచ్యాంతథైవచ। దక్షిణేతు యమంవిద్యాత్పశ్చాద్వరుణమేవచ॥ ఉత్తరేసోమమేవస్యా త్పాలికాసు యథాక్రమం।' వల్మీకమృత్తికాం

---

* అత్ర ఆపస్తంబేన అంకురార్పణ ప్రతిసరబంధనానాక్తం 'బోధాయనమతం కృత్వాస్వసూత్రఫలభాగ్భవేత్' ఇతికాత్యాయనవచనాచ్చబోధాయనవచనోక్తకర్మవిధాత్రిసంగృహీత ఇతి కంభకూషణోక్తకర్మాపిసంధేయం, అనేనన్యాయేనైకోదకాంతికర్మసిద్ధిరపి.)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హృత్వాగోమయంచతథైవచ ॥ ఏతాన్యప్రక్షిప్తాసు పాలికాసుయథాక్రమం । దూర్వామశ్వత్థపత్రంచ శిరీషం బిల్వపత్రకం ॥ తాసాం మూలేతు బధ్నీయా చ్ఛ్వేతసూత్రేణవేష్టయేత్ । ఆవాహనాసనం పాద్యమర్ఘ్యమాచమనంతథా ॥ స్నానంవస్త్రోపవీతంచ (గంధపుష్పైరలంకృతం) గంధపుష్పాక్షతాఅపి। ధూపదీపౌచనైవేద్యం తాంబూలంచపృథక్పృథక్ ॥ పంచపాలికాసుపాగ్రగ్రంకూర్చంనిధాయవ్యాహృతిభిర్బ్రహ్మాదీనావాహయేత్. మధ్యమాయాం 'బ్రహ్మాణంప్రజాపతిం చతుర్ముఖం హిరణ్యగర్భం, ప్రాచ్యామింద్రంవజ్రిణం శతక్రతుంశచీపతిం, దక్షిణస్యాం యమంవైవస్వతం పితృపతిం ధర్మరాజం, పశ్చిమాయాం వరుణం ప్రచేతసం సురూపిణమపాంపతిం, ఉత్తరస్యాం సోమమిందుం నిశాకరమోషధీశ,మావాహయేత్. తత్పూజాస్తు.

మధ్యమ పాలికాయాం.—ఓంభూః బ్రహ్మాణ మావాహయామి, ఓంభువః ప్రజాపతిమావాహయామి, ఓంసువః చతుర్ముఖ మావాహయామి, ఓంభూర్భువస్సువః హిరణ్యగర్భమావాహయామి బ్రహ్మాదిభ్యోనమః, బ్రహ్మాదీనామిదమాసనం.

పూర్వ పాలికాయాం.—ఓంభూః ఇంద్రమావాహయామి, ఓంభువః వజ్రిణ మావాహయామి, ఓంసువః శతక్రతు మావాహయామి, ఓంభూర్భువస్సువః శచీపతి మావాహయామి, ఇంద్రాదిభ్యోనమః, ఇంద్రాదీనా మిదమాసనం.

దక్షిణపాలికాయాం.—ఓంభూః యమ మావాహయామి, ఓంభువః వైవస్వత మావాహయామి, ఓంసువః పితృపతి మావాహయామి, ఓంభూర్భువస్సువః ధర్మరాజమావాహయామి, యమాదిభ్యోనమః, యమాదీనామిదమాసనం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కుశ్చిమ పాలికాయాం.—ఓంభూః వరుణమావాహయామి, ఓంభువః ప్రచేతస మావాహయామి, ఓంసువః సుహూపిణ మావాహామామి, ఓంభూర్భువస్సువః అపాంపతి మావాహయామి, వరుణాదిభ్యోనమః, వరుణాదీనామిదమాసనం.

ఉత్తర పాలికాయాం.—ఓంభూః సోమ మావాహయామి ఓంభువః ఇందు మావాహయామి ఓంసువః నిశాకర మావాహయామి, ఓంభూర్భువస్సువః ఓషధీశ మావాహయామి, సోమాదిభ్యోనమః సోమాదీనా మిదమాసనమ్. 'బ్రహ్మాదిభ్యోనమః, ఇదంపాద్యమిదమాచమనీయ మిదమర్ఘ్య మిదమాచమనీయం; ఇంద్రాదిభ్యోనమః, ఇదంపాద్యమిదమాచమనీయ మిదమర్ఘ్యమిదమాచమనీయం; యమాదిభ్యోనమః, ఇదంపాద్యమిదమాచమనీయ మిదమర్ఘ్యమిదమాచమనీయం; వరుణాదిభ్యోనమః, ఇదం పాద్యమిదమాచమనీయ మిదమర్ఘ్య మిదమాచమనీయం; సోమాదిభ్యోనమః, ఇదంపాద్యమిదమాచమనీయ మిదమర్ఘ్యమిదమాచమనీయం.'దధిక్రావ్ణ్ణ' ఇత్యృచా'ఆపోహిష్ఠామయోభువ,ఇతితిసృభి 'ర్హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకా, ఇతిచతసృభిః 'పవమానస్సువర్జన' ఇత్యేతేనానువాకేనచ స్నాపయిత్వా-బ్రహ్మాదిభ్యోనమః ఇదం స్నానం, యమాదిభ్యోనమః ఇదంస్నానం, వరుణాదిభ్యోనమః ఇదం స్నానం, సోమాదిభ్యోనమః ఇదంస్నానం. బ్రహ్మాదిభ్యోనమః, ఇదమాచమనీయ మిదంవస్త్ర మిదమాచమనీయ మిదముపవీత మిదమాచమనీయం - ఇంద్రాదిభ్యోనమః, ఇదమాచమనీయమిదం వస్త్రమిదమాచమనీయ మిదముపవీత మిదమాచమనీయం - యమాదిభ్యోనమః, ఇదమాచమనీయ మిదంవస్త్రమిదమాచమనీయ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మిదముపవీతమిదమాచమనీయం - వరుణాదిభ్యోనమః, ఇదమాచమనీయ మిదం వస్త్రమిదమాచమనీయం మిదముపవీత మిదమాచమనీయం-సోమాదిభ్యోనమః, ఇదమాచమనీయమిదంవస్త్రమిదమాచమనీయమిదముపవీత మిదమాచమనీయమ్.

బ్రహ్మాదిభ్యోనమః ఏతేగంధాక్షత పుష్పధూపదీపోత్తరీయాభరణాద్యలంకారాస్సర్వోపచారాః, ఏవంఇంద్రాదిభ్యోనమః, యమాదిభ్యోనమః, వరుణాదిభ్యోనమః, సోమాదిభ్యోనమః, ఏతేగంధాక్షత పుష్పధూపదీపోత్తరీయాభరణాద్యలంకారాస్సర్వోపచారాః, బ్రహ్మేంద్రయమవరుణ సోమాదిభ్యోనమః యథాభాగన్న గుణోపహారంనివేదయామి, పూగీఫలతాంబూలం సమర్పయామి, సర్వోపచారాన్ సమర్పయామి. ఓషధీస్సంభృతోత్థాయ, 'దిశాంపతీన్న మస్యామి సర్వకామఫలప్రదాన్ । కుర్వంతు సఫలంకర్మ కుర్వంతు సతతంశుభమ్ ॥ ఉపవిశ్య, వీరిహ యవ మాషతిలముద్గసర్షపాదీన్మిశ్రీకృత్య, క్షీరేణప్రోక్ష్య ఓషధీసూక్తేన 'యాజాతా' ఇత్యనువాకేనాభిమంత్ర్య.

అంకురజపమంత్రః.—* యాజాతా ఓషధయో దేవేభ్యస్త్రియుగంపురా - మందామిబభ్రూణామహగ్ంశతం ధామానిసప్తచ - శతంవో అంబధామానిసహస్రముతవోరుహ - అథాశతక్రత్వోయూయమిమంమేఅగదంకృత - పుష్పావతీఃప్రసూవతీఃఫలినీరఫలా

---

* అత్ర యాజాతా ఓషధయః ఇత్యనువాక జపానోక్తేః. బోధాయనేనానుక్తత్వాత్ - అకరణే నప్రత్యవాయః, ఉక్తానువాక జపం కుర్వంతి తచ్ఛిం త్యేమితికంఠ భూషణే.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఉత - అశ్వాఇనసజిత్వ రీర్వీరుధఃపారయిష్ణవః - ఓషధీతిమాతరస్
ద్యోదేవీరుపబ్రువే-రపాగ్ంసివిఘ్నతీరితరపః. (సంహి ॥౪॥ ౩॥౬॥ ౩౪)

చాతయమానాః- అశ్వత్థేవోనిషదనం పర్ణేవోవసతిఃకృతా-
గోభాజఇత్కిలాసథ యత్సనవథపూరుషం - యవహం వాజయన్నివ
మా ఓషధీర్హస్త ఆదధే- ఆత్మాయక్ష్మస్యనశ్యసిపురాజీవగృభోయథా
యమోషధయస్సంగచ్ఛం తేరాజానస్సమితావివ, విప్రస్యఉచ్యతేభి
షగ్భిషోహామీవచాతనః - నిష్కృతిర్నామవోమాతాZథాయూ
యగ్ంస్థసంకృతీ-సరాఃపత్రిణీః. ॥౩॥ స్థనయదామయతినిష్కృతా
అన్యోఅన్యాసువర్వన్యాZన్యస్యా ఉపావత్క తాస్సర్వాఓషధయ
స్సంవిదానాఇదంమేపాశినతావచః -ఉచ్ఛుష్మాఓషధీనాం గావోగో
ష్ఠాదివేరతే, ధనగ్ంసనిమ్యుతీనామాత్మానంతవపూరుషఅతివిశ్వాఃప
రిష్ఠాస్తేనఇవవ్రజమక్రమురు - ఓషధయఃప్రాచుచ్యవుర్యత్కించతను
వాగ్ంరపః- యూః. ॥౩॥ తఆతస్థురాత్మానంయూఆవివిశుఃపరుఃపరుః-
తాస్తేయక్ష్మంవిబాధంతాముగ్రోమధ్యమశీరివ - సాకంయక్ష్మప్రపత
శ్యేనేనకికిదీవినా - సాకంవాతస్యధ్రాజ్యాసాకంనశ్య నిహాకయా,
అశ్వావతీగ్ంసోమవతీమూర్జయంతీముజసం - ఆవిథిదోసర్వాఓషధీ
రస్మా అరిష్టతాతయే - యూః-ఫలినీర్యాఅఫలాఅపుష్పాయాశ్చపుష్పి
ణీః-బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్వగ్ంహసః, యూః.॥౪॥ ఓష
ధయస్సోమరాజ్ఞీఃప్రవిష్టాఃపృథివీమను - తాసాంత్వమస్యుత్తమాప్ర
ణోజీవాతవేసువ -అవపతంతీరవదన్దివ ఓషధయఃపరి-యంజీనమశ్వ
వామహైనసరిష్యాతిపూరుషః- యాశ్చేదముపశృణ్వంతియాశ్చదూ
రంపరాగతాః- ఇహసంగత్యతాస్సర్వాఅస్మైసంధత్తభేషజం - మా
ఓషమస్మనితాయస్మైచాహంఖనామివః - ద్విపచ్చతుష్పదస్మాకగ్ం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సర్వమస్త్వనాతురం-ఓషధయస్సంవదంతేసోమేనసహరాజ్ఞా-యస్మై కరోతిబ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్ పారయామసి. ॥౨౯॥ ఇతిబ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య, బీజావాపనముహూర్త స్సుముహూర్తోస్తి వ్రతి భవంతోమహాన్తోzనుగృహ్ణంతు.

బీజవాపన మంత్రః.—మధ్యే-'బ్రహ్మజజ్ఞానంప్రథమంపురస్తా ద్విసీమతస్సురుచోవేన ఆవఃసబుధ్న్యాఉపమాఅస్యవిష్ఠాస్సతశ్చ యోని మసతశ్చవివఃపితావిరాజామృషభోరయీణాం - అంతరిక్షంవిశ్వరూపఆవివేశతమ్మర్కీరభ్యర్చంతివథ్సం - బ్రహ్మసంతం బ్రహ్మణావర్ధయంతఃబ్రహ్మాదిభ్యోనమఃఅయంబీజావాపఃసకృన్మంత్రేణ, ద్విస్తూష్ణీం. పూర్వతఃయతఇంద్రభయామహేతతోనోఅభయంకృధి-మఘవన్ఛగ్ధితవతన్నఊతయేవిద్విషోవిమృధోజహి-స్వస్తిదావిశస్పతిర్వ్రతహావిమృధోవశీ-వృషేంద్రఃపురఏతునస్స్వస్తిదాఅభయంకరఃఇంద్రాదిభ్యోనమఃఅయంబీజావాపఃసకృన్మంత్రేణ,ద్విస్తూష్ణీం. దక్షిణతఃయోస్యకౌష్ఠ్యజగతఃపార్థివస్యైకఇద్వశీ-యమంభంగ్యశ్వోగాయయోరాజనపగోధ్యఃయమంగాయభజ్గ్యశ్వోయోరాజాన పగోధ్యఃయేనాపోనద్యోధన్వాని యేనద్యౌఃపృథివీదృఢా, యమాదిభ్యోనమఃఅయంబీజావాపఃసకృన్మంత్రేణ,ద్విస్తూష్ణీం. పశ్చిమతఃఇమంమేవరుణశ్రుధీహవమద్యాచమృడయ-త్వామవస్యురాచకే- తత్త్వాయామిబ్రహ్మణావందమానస్తదాశాస్తేయజమానోహవిర్భిఃఅహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంసమానఆయుఃప్రమోషీఃవరుణాదిభ్యోనమఃఆయంబీజావాపఃసకృన్మంత్రేణ,ద్విస్తూష్ణీం. ఉత్తరతఃసోమోధేనుగ్ం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సోమోఅర్వంతమాశుం-సోమోవీరంకర్మణ్యందదాతు- సాదన్యంవిద థ్యగ్ంసభేయం—పితుశ్రవణంయోదదాశదస్మై-ఆప్యాయస్వసమేతు తేవిశ్వతస్సోమవృష్ణియం-భవావాజస్యసంగథే, సోమాదిభ్యోనమః అయంబీజావాపః, సకృన్మంత్రేణ, ద్విస్తూష్ణీం. శుద్ధాభిస్సికతాభిః ప్రచ్ఛాద్యసుమంగలీభిర్జలంప్రక్షిప్య ॥ ఆమంగలాచకన్యాచగర్భిణీ రోగిణీతథా । వంధ్యాతువార్ధకీశోకీవర్జయేదంకురార్పణం ॥ ప్రణవేన పిధాయ ఓమితిసర్వేషామపిధానం, యావత్కర్మాంతం తావత్ సురక్షితం గోపాయేత్. (అత్రబీజావాపానంతరం బోధాయనేన విశేషఉక్తః. 'శుద్ధాభిస్సికతాభిః ప్రచ్ఛాదయేత్ - పంచగవ్యేనయథాక్రమంసేచయేత్ -ప్రణవేనైవాసామపిధానంకృత్వాయావత్కర్మసమాప్తి తావత్సురక్షితం గోపాయ్య' ఇతి. 'వాస్తుకర్మణిచూడాయాం తథోపనయనేదివా। అంకురార్పణమన్యత్ర రాత్రౌకుర్యాచ్ఛుభంభవేత్ ॥ గర్భిణీగర్భనంస్కారం జాతకర్మచనామచ। హిత్వాzఙ్కురార్పణంకుర్యాదన్యత్ర శుభకర్మను ' ॥ ఇత్యాత్రేయఇతికంఠభూషణే) ఇత్యంకురార్పణ ప్రయోగః.

అథప్రతిసర ప్రయోగః—దర్భేష్వాసీనోదర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య-శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీప్రీత్యర్థం అముకగోత్రస్యాముక శర్మణో మమ కుమారస్య కరిష్యమాణ అముక కర్మాంగం ప్రతిసరబంధకర్మకరిష్యామీతి సంకల్పశ సాత్వికత్యాగంకృత్వా. శుచౌదేశేగోమయేనగోచర్మమాత్రం చతురశ్రంస్థండిలముపలిప్య — తదుపరి శాలితండుల సంపూర్ణం సతామ్బాలంసచూర్ణకం। నవకృత్వస్త్రిగుణితం తంతునాబంధమాచ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

రేత్ ॥ తండులోపర్యుదకుంభం నిధాయ - తస్మిన్ వరుణమావాహ్య యుగ్మాన్ బ్రాహ్మణాన్ప్రక్షాళితపాణిపాదా నాచాన్తాన్ప్రతిదిశమాసనేషూపవేశ్య-పశ్చాత్ప్రఙ్ముఖ ఆచార్య ఉపవిశతి-(అత్రోల్లేఖనాది దర్భప్రచ్ఛాదనాంతం ఉదకశాంతివత్కర్తవ్యం) కుంభస్యోత్తరతోనవగుణితం గంధానులిప్తం కార్పాససూత్రం భస్మహరిద్రాచూర్ణగోరజస్సున్యస్యతమంచ సతాంబూలంనిధాయ - అస్మిన్ప్రతిసరమంత్రజపకర్మణే ప్రాచ్యాం దక్షిణస్యాం పశ్చిమాయాముత్తరస్యాం దిశిజపకర్తార్మోవృణఇతి సాక్షత దర్భప్రదానపూర్వకం వృత్తైశ్చుచిభూత్తైర్వేదవిద్భిశ్చతుర్భిర్బ్రాహ్మణైస్సహ స్వయందక్షిణహస్తేన తత్పాత్రముఖంస్పృశన్ గాయత్రీం వేదాదీంశ్చ జపిత్వా-'దధిక్రావ్ణ్ణ' ఇత్యృచం'ఆపోహిష్ఠామయోభువ' ఇతితిసృభిః 'హిరణ్యవర్ణాశ్చుచయఃపావకా' ఇతిచతసృభిః 'పవమానస్సువర్జనః - కృణుష్వపాజ' ఇత్యనువాకౌ 'అగ్నేయశస్వి'న్నితిచతసృభిః 'ఉదుత్తమ'మిత్యాదివరుణసూక్తం 'పరిణోరుద్రస్యహేతిస్త్రాహిశ్రుతం మీఢుష్టమర్షభిభర్షిత్వమగ్నేరుద్రఆవోరాజాన' మితిరుద్రసూక్తం 'బ్రహ్మజజ్ఞాన' మితి'బ్రహ్మసమిద్భవత్యాహుతీనామిత్యంతం బ్రహ్మసూక్తం'విష్ణోర్నుకం-తదస్యప్రియం-ప్రతద్విష్ణుః-పరోమాత్రయా-విచక్రమే-త్రిర్దేవ'ఇతివిష్ణుసూక్తం'జాతవేదసేసునవామసోమ'మితిపంచహిరణ్యవర్ణాంహరిణీ, మితి పంచదశర్చం శ్రీసూక్తంచ జపిత్వా-నమోబ్రహ్మణఇతిపరిధానీయాం త్రిర్జపిత్వా.

ప్రతిసరజప మంత్రః.—''దధిక్రావ్ణ్ణోఅకారిషం జిష్ణోరశ్వస్యవాజినః - సురభినోముఖాకరత్ప్రణఆయూగ్ంషితారిషత్ - ఆపో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హిష్ఠా మయో భువస్తాన ఊర్జే దధాతన – మహే రణాయ చక్షసే – యో వశ్శివతమో రసస్తస్య భాజయతే హనః – ఉశతీరివమాతరః – తస్మా అరఙ్గమామవో యస్యక్షయాయ జిన్వథ – ఆపో జనయథా చనః – హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః – అగ్నిం యా గర్భందధిరే విరూపాస్తాన ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు – యా సాగ్ం రాజావరుణో యాతిమధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యా జనానాం – మధుశ్చుతశ్శుచయో యాః పావకాస్తాన ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు – యాసాం దేవాదివికృణ్వంతి భక్షం యా అంతరిక్షే బహుధా భవంతి। యాఃపృథివీంపయసోందంతి శుక్రాస్తానఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు – శివేనమాచక్షుషా పశ్యతాపశ్శివయా తనువోపస్పృశత త్వచంమే – సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ం రప్సుషదోహువెవోమయి వర్చో బల మోజోనిధత్త. పవమానస్సువర్జనః । పవిత్రేణ విచర్షణిః । యఃపోతా సపునాతు మా । పునంతు మా దేవజనాః । పునంతుమనవోధియా । పునంతు విశ్వ ఆయసః । జాతవేదః పవిత్రవత్ । పవిత్రేణపునాహిమా । శుక్రేణదేవదీద్యత్ । అగ్నేక్రత్వాక్రతూగ్ం రనుయత్తేపవిత్రమర్చిషిఅగ్నే విత్తమంతరా । బ్రహ్మతేనపునీమహే । ఉభాభ్యాందేవసవితః । పవిత్రేణ సవేనచ । ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్త్యేబహ్వీస్తనువో వీతపృష్ఠాః । తయామదంతస్సధమాద్యేషు । వయగ్ం స్యామపతయోరయీణామ్ ।

వైశ్వానరోరశ్మిభిర్మా పునాతు । వాతఃప్రాణేనేషిరోమయోభూః । ద్యావాపృథివీ పయసాపయోభిః । ఋతావరీయజ్ఞియే మాపునీతాం । బృహద్భిసవిత స్తృభిః । వర్షిష్ఠైరేవమన్మభిః । అగ్నేదక్షైఃపునాహిమా । యేనదేవాఅపునత । యేనాపోదివ్యంకశాః । తేనదివ్యేనబ్రహ్మణా ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । త్రయఃపావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం । సర్వగ్ంసపూతమశ్నాతి । స్వదితంమాతరిశ్వనా । పావమానీర్యోఅధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం । తస్మైసరస్వతీదుహే। క్షీరగ్ంసర్పిర్మధూదకం । పావమానీస్స్వస్త్యయనీః ॥

సుదుఘాహిపయస్వతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం । పావమానీర్దిశంతునః । ఇమంలోకమథోఅముం । కామాన్నమర్ధయన్తునః । దేవీర్దైవైస్సమాభృతాః । పావమానీస్స్వస్త్యయనీః — సుదుఘాహిఘృతశ్చుతః - ఋషిభిస్సంభృతోరసః ॥

బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం । యేనదేవాఃపవిత్రేణ । ఆత్మానంపునతే సదా । తేననసహస్రధారేణ । పావమాన్యఃపునంతుమా । ప్రజాపత్యంపవిత్రం । శతోద్యామగ్ంహిరణ్మయం । తేనబ్రహ్మవిదోవయం । పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇంద్రస్సునీతీ సహమా పునాతు । సోమస్స్వస్త్యావరుణస్సమాచ్యా । యమోరాజాప్రమృణాభిఃపునాతుమా । జాతవేదామోర్జయంత్యాపునాతు ॥

కృణుష్వపాజఃప్రసితిన్నపృథ్వీం యాహిరాజేవామవాగ్ంఇభేన । తృష్వీమనుప్రసితింద్రూణానోస్తాసివిధ్య రక్షస స్తపిష్ఠైః । తవభ్రమాసఆశుయాపతంత్యనుస్పృశధృషతాశోశుచానః । తపూగ్ంష్యగ్నే జుహ్వాపతంగాన సందితోవిసృజవిష్వగుల్కాః । ప్రతిస్పశోవిసృజతూర్ణితమోభవాపాయురిశోఅస్యాదబ్ధః । యోనోదూరేఅఘశగ్ంసః ।

యోఅన్యగ్నే మాకిష్టేవ్యథిరాదధర్షత్ । ఊదగ్నేతిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వన్యమిత్రాగ్ంఓషతాత్తిగ్మహేతే । యోనోఅరాతిగ్ంసమిధానచకర్షినీచా తంధక్ష్యతసన్నశుష్కం । ఊర్ధ్వోభవ ప్రతివిధ్యాధ్యస్మదావిష్కృణుష్వదైవ్యాన్యగ్నే । అవస్థిరాతనుహి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యాతుజూనాం జామిమజామిం ప్రమృణీహి శత్రూన్ । సతే ॥

జానాతినుమతింయవిష్ఠ యఈవతేబ్రహ్మణేగాతుమైరత్ । వి శ్వాస్యాగ్నేమైత్రసుదినానిరాయోద్యమ్నస్యోవిదుషోఅభిద్యాత్ । నే నగ్నేఅస్తుసుభగస్యదానుర్యస్త్వానిత్యేనహవిషాయఉత్తైః । పిపీ షతి స్వ అయుషిదరోణేవిశ్వేదగ్నేమైత్రసుదినాసాసదిష్టిః । అద్యాబి తేసుమతింఘోష్యర్వాక్సంతేవావాతారజతాం ॥

ఇయంగీః । స్వశ్వా స్వాసురథా మర్జయేమాగ్నేక్షత్రాణిధా రయేరనద్యూన్ । ఇహత్వాభూర్యాచరేదుషస్నోదోషావస్తర్దీదివాగ్ం సమనద్యూన్ । కీడన్తస్త్వా సుమనసఃసపేమాభిద్యుమ్నాత్తిష్ఠావాగ్ం సో జనానామ్ । యస్త్వాస్వశ్వఃసుహిరణ్యోఅగ్నఉపయాతినసుసారథేన । తస్యవ్రతాతాభవసితస్యసఖాయస్తఆతిథ్యమానుషగ్జుషోషత్ । మహోసుజామి ॥

బడ్హుతానఃపితుర్నాపితుర్నోగోతమాదన్వియాయ । త్వంనోఅస్య వచసశ్చికిద్ధిహోతర్యవిష్ఠసుక్రతోదమూనాః । అస్వప్నజస్తరణయ స్సుశేవాఅతన్ద్రాసోఅనృకాఅక్షమిష్ఠాఃతేపాయవసధియంచో నిషద్యాగ్నేతవనఃపాన్త్వమూర । యేపాయవోమామతేయన్తేఅ గ్నేపశ్యన్తోఅంధందురితాదరక్షత । రరక్షతాన్నఃకృతోవిశ్వవే దాదిప్సన్తఇద్రిపవోనహ ॥

దేభుః । త్వమూషువగ్ంసధన్యస్త్వోతాస్తనపరిణీత్యశ్వ్యాని వాజాన్ । ఉభాశగ్ంసాసూదయసత్యతాతేఽనుష్టుకృణుహ్యాహయాణ । అయాతేఅగ్నేసమిధావిధేమప్రతిస్తోమగ్ంశస్యమానంగృ భాయ । దహాశసోఽరక్షసఃపాహ్యస్మాన్ద్రుహోనిదోమిత్రమహోఅవద్యాత్ । రక్షోహణంవాజినమాజిఘర్మిమిత్రంప్రతిష్కమ్యుపయామిశర్మ । శిశానోఅగ్నిఃక్రతుభిస్సమిద్ధస్సనోదివా ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నరిష్ఠపాతునక్తమ్ । విజ్యోతిషాబృహతాభాత్యగ్నిరావిర్విశ్వానికృణుతే మహిత్వా । ప్రాదేవీర్మాయాస్సహతేదుదేవాశ్శిశీతే శృంగేరక్షసేవినిక్షే । ఉతస్వానాసోదివిషన్త్వగ్నేస్తిగ్మాయుధారక్షసే హంతవాఉ । మదేచిదస్యప్రరుజంతిభామానవరంతేపరిబాధోఅదేవీః ॥

అగ్నేయశస్వి॒ యశసేమమర్పయేన్ద్రా॒వతీ మపచితీమిహావహ । అయం మూర్ధాపరమేష్ఠీ సువర్చాస్సమానానాముత్తమశ్లోకోఅస్తు । భద్రం పశ్యన్తఉపసేదురగ్నే తపోదీక్షామృషయస్సువర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చ జాతం తదస్మై దేవా అభిసన్నమన్తు । ధాతా విధాతా పరమోతసందృక్కుజాపతిః పరమేష్ఠీవిరాజా । సోమాశ్చన్దాగ్ంసి నివిదోమఆహుతేతస్మై రాష్ట్రమభిసన్నమామ । అభ్యావవర్తధ్వ ముపమేతసాకమయగ్ం శాస్తాధిపతిరొఅస్తు । అస్య విజ్ఞాన మనుసగ్ంరభధ్వ మిమం పశ్చాదనుజీవాతసర్వే ॥

ఉదుత్తమం వరుణపాశ మస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ం శ్రథాయ । అథావయమాదిత్యవ్రతే తవానాగసోఅదితయేస్యామ । అస్తభ్నాద్యామృషభోఅన్తరిక్షమమిమీత వరిమాణంపృథివ్యాఆసీదద్విశ్వాభువనానిసమ్రాడ్విశ్వేత్తా నివరుణస్యవ్రతాని । యత్కించేదం వరుణదైవ్యేజనేఽభిద్రోహంమనుష్వాశ్చరామసి । అచిత్తీయత్తదధర్మాయుయోపిమమానస్తస్మా దేనసోదేవరీరిషః । కితవాసో యద్రిరిపుర్నదీవియద్వాఘసత్యముతయన్నవిద్మ । సర్వాతావిష్యశిథిరేవదేవాథాతేస్యామవరుణప్రియాసః । అపతేపాశోవరుణనమోభిరవయజ్ఞేభిరీమహేహవిర్భిః । కదయన్నస్మభ్యమసురప్రచేతో రాజన్నేనాగ్ంసిశిశ్రథఃకృతాని । తత్త్వాయామి బ్రహ్మణా వన్దమానస్తదాశాస్తేయజమానోహవిర్భిః । అహేళమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంసమానఆయుఃప్రమోషీః ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పరిణోరుద్రస్య హేతిర్వృణక్తు పరి త్వేషస్యదుర్మతిరఘాయోః । అ
వస్థిరామఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయమృడయ । స్తు
హిశ్రుతంగర్తసదంయువానంమృగన్నభీమముపహత్నుముగ్రమ్ । మృ
డాజరిత్రేరుద్రస్తవానోఅన్యన్తేఅస్మన్ని వపన్తుసేనాః । మీఢుష్టమశివ
తమశివోనస్సుమనాభవ । పరమేవఅయుధంనిధాయకృత్తింవసాన
ఆచరపినాకంబిభ్రదాగహి । అర్హన్బిభర్షిసాయకానిధన్వ । అర్హ
న్నిష్కంయజతంవిశ్వరూపమ్ । అర్హన్నిదన్దయసే విశ్వమభ్వమ్ ।
నవాఓజీయోరుద్రత్వదస్తి । త్వమగ్నేరుద్రోఅసురోమహోదివస్త్వ
గ్ంశర్ధోమారుతంపృక్షఈశిషే । త్వంవాతైరరుణైర్యాసి శంగయ
స్త్వంపూషావిధతఃపాసినత్మనా । ఆఓరాజాన మధ్వరస్యరుద్ర
గ్ంహోతారగ్ంసత్యయజగ్ంరోదస్యోః । అగ్నింపురాతనయితోర్నరచిత్తాద్ధిరణ్యరూప మవసే కృణుధ్వమ్ ॥

బ్రహ్మజజ్ఞానం + శ్చవివః । పితావిరాజా + వస్థయ స్సః ॥
బ్రహ్మ దేవానజనయత్ । బ్రహ్మవిశ్వమిదంజగత్ । బ్రహ్మణఃక్ష
త్రంనిర్మితమ్ । బ్రహ్మబ్రాహ్మణఆత్మనా । అన్తరస్మిన్ని మేలోకాః-
అన్తర్విశ్వమిదం జగత్ । బ్రహ్మైనభూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తేన
కోఽర్హతిస్పర్ధితుమ్ । బ్రహ్మద్వేషాస్త్రయస్త్రిగ్ంశత్ । బ్రహ్మన్ని
న్దన్ప్రజాపతీ । బ్రహ్మహవిశ్వా భూతాని । నావినాన్తసుభూహి
తా । చతస్రఃశాఃప్రచవన్త్యగ్నయః । ఇమనోయజ్ఞం నయతుప్రజా
నన్ । ఘృతంపిన్వన్నజరగ్ంసువీరమ్ । బ్రహ్మసమిద్భనతాహవనాతీమ్ ।

విష్ణోర్నుకంవీర్యాణిప్రవోచం యఃపార్థివానివిమమేరజాగ్ంసి
యోఅస్కభాయదుత్తరగ్ంసధస్థం విచక్రమాణస్త్రేధోరుగాయో వి
ష్ణోరరాటమసి విష్ణోఃప్రష్ఠమసి విష్ణోశ్నప్త్రేస్థో విష్ణోస్యూర్యరసి విష్ణో
ర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తదస్యపియమపిపాథోఅస్యాం । నరోయత్రదేవయవో మద
న్తి । ఉరుక్రమస్యసహిబన్ధురిష్టా । విష్ణోఃపదేపరమేమధ్వఉత్సః । ప్ర
తద్విష్ణుస్తవతేవీర్యాయ । మృగోనభీమఃకుచరోగిరిష్ఠాః । యస్యోరుషు
తిషువిక్రమణేషు । అధిక్షయన్తిభువనానివిశ్వా । పరోమాత్రయా
తనువావృధాన । నతేమహిత్వమన్వశ్నువన్తి । ఉభేతేవిద్మ రజసీపృథి
వ్యా । విష్ణోదేవత్వం । పరమన్నివిత్సే । విచక్రమే పృథివీమేషఏ
తామ్ । క్షేత్రాయవిష్ణుర్మనుషేదశస్యా । ధ్రువాసోఅస్యకీరయో
జనానాః । ఉరుక్షితిగ్ంసుజనిమాచకార । త్రిర్దేవఃపృథివీమేషఏ
తామ్ । విచక్రమే శతర్చసంమహిత్వా । ప్రవిష్ణురస్తుతవసస్తవీ
యాన్ । తేషగ్ంహ్యస్యస్థవిరస్యనామ ॥ జాతవేదసేసునవామ
సోమమరాతీయతోనిదహాతి వేదః । సనఃపర్షదతిదుర్గాణివిశ్వా
నావేవసిన్ధుందురితాఽత్యగ్నిః । తామగ్నివర్ణాంతపసాజ్వలన్తీంవై
రోచనీంకర్మఫలేషుజుష్టామ్ । దుర్గాందేవీగ్ంశరణమహంప్రప
ద్యే సుతరసితరసేనమః । అగ్నేత్వంపారయానవ్యోఅస్మాన్స్వస్తిభి
రతిదుర్గాణివిశ్వా । పూశ్చపృథ్వీబహులానఉర్వీభవాతోకాయ
తనయాయశంయోః । విశ్వానినోదుర్గహాజాతవేదస్సిన్ధుంననావా
దురితాఽతిపర్షి । అగ్నేఅత్రివన్మనసాగృణానోఽస్మాకంభూత్వ
వితాతనూనామ్ । పృతనాజితగ్ంసహమానమగ్నిముగ్రగ్ంహువేమ
పరమాథ్సధస్థాత్ । సనఃపర్షదతిదుర్గాణివిశ్వాక్షామద్దేవోతిదురితా
త్యగ్నిః ॥ అగ్నిరాయుష్మాన్, ఇత్యాయుష్యసూక్తమన్త్రంజపేత్.

తతః శ్రీసూక్తమ్. — హిరణ్యవర్ణాంహరిణీంసువర్ణరజతస్రా
జామ్ - చన్ద్రాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాతవేదోమమావహ - తాం
మఆవహజాతవేదోలక్ష్మీమనపగామినీమ్ - యస్యాంహిరణ్యం విన్దే
యంగామశ్వంపురుషానహమ్ - అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాంహస్తినా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

దప్రబోధినీమ్ ।- త్రశ్రియందేవీ ముపహ్వయేశ్రీర్మా దేవీర్జుషతామ్ - కాంసోస్మితాంహిరణ్యప్రాకారామార్ద్రాంజ్వలంతీంతృప్తాం తర్పయంతీమ్ - పద్మేస్థితాంపద్మవర్ణాంత్వామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ - చన్ద్రాంప్రభాసాంయశసాజ్వలన్తీంశ్రియంలోకే దేవజుష్టముదారామ్- తాంపద్మనేమీంశరణమహంప్రపద్యేఽలక్ష్మీర్మేనశ్యతాంత్వాంవృణే- ఆదిత్యవర్ణే తపసోధిజాతో వనస్పతి స్తవవృక్షోథబిల్వః - తస్యఫలానితపసానుదన్తుమాయాన్తరాయాశ్చ బాహ్యాలక్ష్మీః - ఉపైతుమాం దేవసఖః కీర్తిశ్చమణినాసహ - ప్రాదుర్భూతోస్మిరాష్ట్రేస్మికీర్తిమృద్ధిందదాతుమే - క్షుత్పిపాసామలాంజ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నాశయామ్యహమ్ - అభూతిమసమృద్ధించసర్వాంనిర్నుదమేగృహాత్ - గన్ధద్వారాందురాధర్షాంనిత్యపుష్టాంకరీషిణీమ్- ఈశ్వరీగ్ంసర్వభూతానాంత్వామిహోపహ్వయేశ్రియమ్ - మనసఃకామమాకూతింవాచస్సత్యమశీమహి - పశూనాగ్ంరూపమన్నస్యమయిశ్రీశ్శ్రయతాంయశః - కర్దమేనప్రజాభూతామయిసమ్భవకర్దమ - శ్రియంవాసయమేకులేమాతరంపద్మమాలినిమ్ - ఆపస్సృజన్తుస్నిగ్ధానిచక్లీతవసమేగృహే - నిచదేవీంమాతరంశ్రియంవాసయమేకులే — ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీంపుష్టింసువర్ణాంహేమమాలినిమ్- సూర్యాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాతవేదోమమావహ - ఆర్ద్రాంయఃకరిణీంయష్టింపిఙ్గళాంపద్మమాలినీమ్ చన్ద్రాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాతవేదోమమావహ - తాంమఆవహజాతవేదోలక్ష్మీమనపగామినిమ్ - యస్యాంహిరణ్యంప్రభూతంగావోదాస్యోశ్వాన్విందేయంపురుషానహం॥ ఓంతచ్ఛంయోః + శాన్తిః,

ఓం, నమోబ్రహ్మణే + బృహతేకరోమి - ఇత్యేకాంపరిధానీయామ్ముచంకుర్వంస్పృశేత్త్రిర్వేత్ ॥ (అత్ర కర్ణభూషణే, దధిక్రావ్ణ్ణ ఆపోహిష్ఠా - హిరణ్యవర్ణాః - పవమానస్సువర్జనః - విష్ణోర్నుకం - కృ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఋషిష్వపాదః - మహాగ్ంఇన్ద్రః - సజోషాఇన్ద్రో - త్రాతారమిన్ద్రం,
ఇత్యేతే మన్త్రా గృహీతా నాన్యే.)

ప్రణవేనకుంభముత్థాప్య కూర్చేన వ్యాహృతిభిః ప్రతిసరసూత్రం కుంభజలేనప్రోక్ష్య వామ హస్తేన సూత్రంగృహీత్వా వాసుకిం ధ్యాత్వా దక్షిణహస్తేనత్ర్యమ్బకం యజామహేసుగన్ధింపుష్టివర్ధనం-ఉర్వారుకమివ బన్ధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్' ఇతి సకృన్మన్త్రేణ ద్విస్తూష్ణీం హరిద్రాదినా త్రిరున్మృజ్య ॥ భస్మనానా నిశాచూర్ణైర్గోభూత్యా విశేషతః । త్రైయ్యమ్బకేన మన్త్రేణ కాతుకంత్రిః ప్రమార్జయేత్ ॥ * అగ్నిరాయుష్మాన్వనస్పతిభిరాయుష్మాన్తేనత్వాయుషాయుష్మన్తంకరోమి సోమఆయుష్మాన్ఓషధిభిరాయుష్మాన్తేనత్వాయుషాయుష్మన్తంకరోమి యజ్ఞఆయుష్మాన్దక్షిణాభిరాయుష్మాన్తేనత్వాయుషా యుష్మన్తం కరోమి బ్రహ్మాయుష్మాన్బ్రహ్మణ్యాభిరాయుష్మాన్తేనత్వాయుషాయుష్మన్తంకరోమి దేవాఆయుష్మన్తస్తేమృతేనాయుష్మన్తస్తేన త్వాయుషాయుష్మన్తంకరోమి' ఇతి (తణ్డులపూర్ణం హస్తమిత్యాచారాద్బ్రీహిను ఇతి కణ్వభూషణే) తణ్డులపూర్ణం పుంసః దక్షిణంహస్తం గృహీత్వా- 'విశ్వేత్తాతే' తి ఋచాభిమన్త్రయేత్ - 'విశ్వేత్తాతేసవనేషు ప్రవాచ్యాయాచకర్థమఘపన్నిన్ద్రిసున్వతే - పారావతంయత్పురుసంభృతంవస్వపావృణోచ్ఛరభాయఋషిబన్ధవే' ఇతిబధ్వా - తథా స్త్రియావామహస్తంగృహీ

* (అత్ర బోధాయనః-ప్రతిసర సూత్ర మాదాయ-వాసుకిం ధ్యాత్వా - త్రైయ్యమ్బకేన మన్త్రేణ భస్మనాసమ్మృజ్య- 'అగ్నిరాయుష్మా' నిని పంచభి ర్దక్షిణహస్తం గృహీత్వా బృహత్సామేతి బధ్నాతి స్త్రీణాం వామహస్తం భస్మనా ఋతసూక్తేన 'యోబ్రహ్మాణం బ్రహ్మణ' ఇతి రక్షాం కుర్యాత్ ఇతి. (భస్మస్థానే హరిద్రా చూర్ణ మిత్యపి కేచిత్ ప్రమాణమేవ శిష్టా ఆచరంతి.)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

త్వా ఁబహ తాను తుత్రభృ ద్వృద్ధ నృష్ణియం లిష్టు భాజశ్శుభిత
ముగ్ర వీరమ్ – ఇన్ద్రి స్తోమేన పంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగ
రేణ రక్ష ఇతిబధ్నీయాత్ – (విశ్వేత్తా తేతృచాపుంసాం బధ్నీయా
ద్దక్షిణేకరే । తథా వామకరేస్త్రీణాం బృహత్సామే తిమన్త్రతః ॥ వి
శ్వేత్తా తే బృహత్సాను మన్త్రాభ్యా మథకౌతుకమ్ । బధ్నీయా ద్దక్షి
ణేపాణౌ పుమ్సస్తణ్ణులపూరితే ॥ తథా వామకరేస్త్రీణాం బధ్నీయా
చ్చ యథాక్రమ' మిత్యాది కణ్ణ భూషణోదాహృత వచనాన్యత్ర ప్ర
మాణతయాఽనుసన్ధేయాని.) ఁయోబ్రహ్మాణంబిభర్తిపూర్వం యోబ్రహ్మణఉజ్జహారప్రాణై
శ్శిరః కృత్తివాసాः పినాకీ – ఈశానోదేవస్సన ఆయుర్దధాతు తస్మై మ
జుహోమిహవిషాఘృతేన – విభ్రాజమాన స్సరిరస్యమధ్యాద్రోచమా
నోఘర్మరుచిర్య ఆగాత్ – సమృత్యుపాశానపనుద్యఘోరాదిహాయు
షేణోఘృతమత్తు దేవः – బ్రహ్మకోతిబ్రహ్మపతిష్షుగర్భం యమాద
ధాత్పురుషూపఁజయంతమ్ – సువర్ణరఁభగ్రహమర్క మర్చం తమా
యుషేపర్థయామోఘృతేన – శ్రియం లక్ష్మీమూపలామన్విచాంగాం
షష్ఠీంజయామిన్ద్రిసేనేత్యుదాహృః – తాంవిద్యాంబ్రహ్మయోనిగ్ం సు
రూపామిహాయుషేతర్పయామోఘృతేన – దాక్షాయణ్యస్సర్వయోనా
న్యస్సయోన్యస్సహప్రశోవిశ్వరూపావిరూపాः – ససూనవస్సపతయస్స
యూథ్య ఇహాయుషేణోఘృతమిదంజుషంతామ్ – దివ్యాగణాబహు
రూపాः పురాణాఆయుచ్ఛిదోనప్రమథ్నంతు పీరాఁ – తేభ్యోజుహోమి
హవిషా ఘృతేన మానः ప్రజాగ్ం రీరిషోమోతవీరాఁ – ఏకఃపుర
స్తాద్య ఇదంబభూవ యతోబభూవ భువనస్యగోపాः – యమప్యేతిభు
వనగ్ంసామ్పరాయేననోహవిష్కృతమిహాయుషేఽత్తుదేవः – వసూ
నుదాదిత్యా నాదిత్యా స్మరతోఽథ సాధ్యానృభూన్యక్షాన్గన్ధర్వా గ్ం
శ్చ పిశాచాగ్ంశ్చవశ్వాఁ – భృగూనఙ్గిరసోఽథసర్వాఁ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఘృతగ్ం హుత్వా స్వాయుష్యామిహ యామశశ్వత్ ॥ విష్ణోత్వం నో అన్తమశ్శర్మయచ్ఛ సహన్త్య । ప్రతేధారా మధుశ్చుత ఉత్సం దుహ్రతే అక్షితమ్ ॥ ఇతిరక్షాం కృత్వా రక్షోబన్ధనముహూర్తస్సుముహూర్తోస్స్వితిభవంతోనుహంతోఽనుగృహ్ణన్తు. ఇతి సదస్యాఽఽప్రార్థ్య - తథాస్త్వితి తే ప్రబ్రూయుః - వివాహాధానయోస్తు పుంసాం దక్షిణెహస్తే ' విశ్వేత్తాత' ఇతి బధ్వా స్త్రీణాం వామహస్తే 'బృహత్సామే' తి బధ్నీయాత్ - ఉత్సవాన్తే సాయంసన్ధ్యాయాం బన్ధనమన్త్రేణ తత్సూత్రం విస్రస్య పరిత్యజేత్ ॥ ఆధానేచ వివాహేచ దమ్పత్యోరుభయోరపి । తత్పుమ్సవన సిమన్తే స్త్రియా ఏవతుకౌతుకమ్ ॥ దమ్పత్యోరుభయోఃకార్య్యే స్త్రియఃపూర్వం సమాచరేత్ । నిర్వృత్తేత్వథకల్యాణెనోనద్ధంచకౌతుకమ్ ॥ ప్రాప్తేనిశాముఖేతస్మిన్మన్త్రేణాథత తస్యజేత్ ॥ బన్ధనమన్త్రేణైవ తత్త్యాగశ్చ. ఇతి ప్రతిసర ప్రయోగః.

అథాభ్యుదయ శాద్ధ ప్రయోగః. — యత్రాదావిహితం తత్ర ప్రాతఃకాలే కృత్వాఽనన్తరం కర్మ కుర్యాత్. యత్రాన్తే విహితం తత్ర పూర్వంకర్మకృత్వా పరేద్యుఃప్రాతఃకుర్యాత్. తత్రోపవీతిప్రాఙ్ముఖోదక్షిణంజానున్యాచ్య ప్రాగగ్రైఃఋజుభిరుగ్మైర్దర్భైస్సిలాక్షాయుక్తైః దేవతీర్థేన ప్రదక్షిణం సర్వంకుర్యాత్. సంకల్పవాహనాదౌనాస్సీముఖశ్చేన్న పితరోవిశేష్యాః, వసుసత్యాఖ్యావిశ్వేదేవాః బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య - ప్రాణానాయమ్య - శ్రీభగవదాజ్ఞయా + ప్రీత్యర్థం అముకగోత్రస్యాముకశర్మణో మమకుమారస్య అముక కర్మాంగమభ్యుదయం యథాశక్తి హిరణ్యరూపేణ కరిష్యామీతినఙ్కల్ప్య- వరణేతుప్రతివర్షం విశ్వేదేవార్థే ద్వా ద్వా విప్రా, మాత్రాదీనాం పిత్రాదీనాం మాతామహాదీనాంచ నవానా మేకైకస్య ద్వౌద్వౌ, విష్ణ్వర్థమేకం; ఏవం పంచవింశతి బ్రాహ్మణాన్వృణుయాత్. ద్రవ్యస్య

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

బ్రాహ్మణస్య వా౽భావే వర్గద్వయస్య విశ్వేదేవాశ్చేద్వాస్తి,ప్రతివర్గం ద్వౌద్వౌ, విష్వర్థమేకమేవంనవబ్రాహ్మణా వ్రణీయాత్. అముక కర్తృకాంగభూతే౽స్మిన్నభ్యుదయే వసు సత్యాఖ్య విశ్వేదేవా ఏత భవంతో వృణ ఇత్యాదిక్రమేణ వరణప్రకారః. ఏవం వరణాది గర్ధపుష్ప దానాంతం కృత్వా;"యజ్ఞేశ్వరోహస్య సమస్తకర్మణోభోక్తా౽స్య యా శ్మాహరిరీశ్వరోత్ర। తత్సన్నిధానాదవయాన్తిసద్యో రక్షాగ్ంస్య శేషాణ్యసురాశ్చసర్వే॥ ఏతోవిస్మర్మహదద్భుతం పృథగ్భూతాన్యనేక శః। శ్రీర్లోకానాన్వ్యభూతాత్మభుక్తో౽విశ్వభగవ్యయః। హిరణ్మ గర్భగర్భస్థంహేమబీజంవిభావసోః। అనన్తపుణ్యఫలదమతశ్శాన్తింప్ర యచ్ఛమే॥ ఇదమముకకర్మాంగ భూతే౽స్మిన్నభ్యుదయే వసు న త్యాఖ్య విశ్వేభ్యోదేవేభ్యో నాన్దీముఖేభ్యః,నాన్దీముఖమాతృ పితా మహీ ప్రపితామహీభ్యో నాన్దీముఖాభ్యః, నాన్దీముఖ పితృ పితామ హ ప్రపితామహేభ్యో నాన్దీముఖేభ్యః, నాన్దీముఖ సపత్నీకమాతా మహ నూతుఃపితామహ మాతుఃప్రపితామహేభ్యో నాన్దీముఖేభ్యః, నాన్దీ (శ్రాద్ధ) సంరక్షక శ్రీమహావిష్ణవే చ ఇదమాగ్నేయం హిర ణ్యమితి హిరణ్యంనిధాయ; అనేన హిరణ్యరూపేణాభ్యుదయేన వసు నత్యాఖ్య విశ్వేదేవరూపీ, నాన్దీముఖ మాతృ పితామహీ ప్రపితా మహీ రూపీ నాన్దీముఖ పితృపితామహ ప్రపితామహ రూపీ, నాందీ ముఖ మాతామహ మాతుఃపితామహ మాతుఃప్రపితామహరూ పీ, నాందీ (శ్రాద్ధ) సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణురూపీ సర్వాకారోభగ వాన్ సపత్న (సదేవః) శ్రీజనార్దనః ప్రీయతామితియవోదకమున్స్ప జ్యోత్తృప్తాం దక్షిణాంస్పృశేత్ "ఇడాదేవహూర్మనుర్యజ్ఞనీర్బృ హస్పతిరుక్థామదాని శగ్ంసిషద్విశ్వేదేవా సూక్తవాచఃపృథివీమా తర్మాహగ్ంసీర్మధుమన్మేస్యా మధుమతీర్యోమి మధు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తదిష్యామి మధుమతీ స్తేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాంమ నుష్యేభ్యస్తం మా దేవా అవన్తుశోభాయై పితరోనుమదన్తు' ఇ డవేహ్యాదితపహి సరస్వత్యేహి (అత్ర 'శుభగ్ం శుభ' మితి కేచి ద్వదన్తి.) శోభనగ్ంశోభనమ్ - ఇత్యుక్త్వా, ఇదంహిరణ్యం నానా గోత్రేభ్య శ్శ్రీవైష్ణవేభ్య స్తేభ్యస్తేభ్య స్సమ్ప్రదదే నమమేతి సాక్ష తం జలం భూమా నిస్రావ్య - సతామ్బూలం హిరణ్యం శ్రీవైష్ణవే భ్యో దద్యాత్. తదజ్గం పుణ్యాహం కుర్యాత్. మాతుశ్శ్రాద్ధంతు పూర్వంస్యాత్పితౄణాం తదనంతరమ్। తతోమాతామహా నాంచవృ ద్ధా శ్రాద్ధ త్రయం స్మృతమ్ ॥ పుంసి నామా న్న చాళ్ళాప స్నాన పాణిగ్రహేషు చ। అగ్న్యాధేయె పరితే సోమే దశస్వ భ్యుదయం స్మృతమ్ ॥ * ఇత్యభ్యుదయ శ్రాద్ధ ప్రయోగః.

అథ పుణ్యాహ ప్రయోగః. — అత్ర కంఠ భూషణ; 'ఆ. ద్యంతయోస్తుకర్తవ్యం పుణ్యాహం సర్వకర్మణామ్' ఇతిశౌనకవచనా ద్వ్యథాభూతి కర్మసు పుణ్యాహం స్వస్త్యృద్ధిమిత్యుదాహృతేశ్చ, ఆ దావిహితమాదా, తత్రావిహితం కర్మాంతే, సర్వకర్మసుపుణ్యాహం వాచయేత్. తత్ప్రకారస్తు, శుచౌదేశే తణ్డులోపరి ప్రాగగ్రా దర్భాన్సంస్తీర్య - తదుపరి సకూర్చం సపల్లవం సోదకం సఫలం కుమ్భం నిధాయ - ప్రణవ వ్యాహృతిభిరద్భి రాపూర్య - గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య లంకృత్య దర్భైశ్చ ప్రచ్ఛాద్య - ప్రాణానాయమ్య, అస్యాంశుభతిథా గోత్రస్య శర్మణో మమ కుమారస్యా ముక కర్మాఙ్గం పుణ్యాహం

* (అత్ర కంఠభూషణచంద్రికాది గ్రంథేషు నాందీశ్రాద్ధస్వ్యేనామేన హిరణ్యేనవేతి త్రేధావికల్పేన ప్రపాదితోపీదానీన్తనశిష్టాచారానురోధా ద్ధిరణ్యేన నాందీశ్రాద్ధప్రయోగఏవాత్ర లిఖితః. తత్తత్ప్రకారస్తు తత్తద్గ్రంథేష్వేవాన్వేష్టవ్యః.)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వాచయిష్య ఇతి సంకల్ప్య చతురో బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా లబ్ధ్వా లాది వా దత్వా పరితోష్య తైస్తృప్తైర్దర్భహస్తైః పుణ్యాహంవాచయేత్. అత్ర బ్రాహ్మణాః ప్రాఙ్ముఖాస్తిష్ఠేయుస్తేషాం దక్షిణతఉదఙ్ముఖో వాచయితాతిష్ఠేత్. అశక్తావాసీరన్వా - (ప్రాఙ్ముఖైర్దర్భహస్తైశ్చ తిష్ఠద్భిరథవోపితైః। ఓమిత్యేకాక్షరంపూర్వం పుణ్యాహం వాచయేద్ద్విజః॥ ఇతిశౌనకః) ఓం, స్వామినః మనస్సమాధీయతామితి ప్రార్థ్య సమాహితమనసస్స్మ ఇతి తైః ప్రత్యుక్తే ప్రసీదన్తు భవన్త ఇతి తాన్ పునఃప్రార్థ్య ప్రసన్నాస్స్మ ఇతితైః ప్రత్యుక్తేకర్తాఞ్జలిం బధ్వా - ఓం భవద్భిరనుజ్ఞాతః పుణ్యాహం వాచయిష్యఇతి విజ్ఞాప్య - ఓం వాచ్యతామిత్యనుజ్ఞాతే; కుమ్భంవామహస్తేనిధాయదక్షిణ హస్తేనపిధాయ ఓంకర్మణః పుణ్యాహం భవన్తోబ్రువన్తు పుణ్యాహం కర్మణోఽస్తు, ఏవం త్రిః ఓం కర్మణే స్వస్తి భవన్తోబ్రువన్తు స్వస్తికర్మణేఽస్తు - ఓం కర్మణః బుద్ధిం భవన్తోబ్రువన్తు కర్మబుధ్యతాం, ఇతి ప్రార్థనాప్రతివచనేత్రిస్త్రిః. పూర్వవత్కుంభంనిధాయ అనన్తరం పుణ్యాహ సమృద్ధిరస్తు శివం కర్మాస్తు ప్రజాపతిఃప్రీయతామితిప్రార్థయేత్. అస్తుప్రీయతాం భగవాన్ ప్రజాపతిరితి ప్రత్యాహుః. అథ శాన్తిరస్తిత్యాదీని తే సర్వే సహబ్రూయుః,* శాన్తి

---

* అత్ర బోధాయనః-పుణ్యాహం స్వస్త్యృద్ధిమితి వాచయిత్వా-శాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు - తుష్టిరస్తు- బుద్ధిరస్తు- అవిఘ్నమస్తు- ఆయుష్యమస్తు- ఆరోగ్యమస్తు- శివంకర్మాస్తు ఇత్యా శిషమేవైతామాశాస్తే - తత్తైవైతేషాం ప్రతివచనం - పుణ్యాహం భవంతోబ్రువన్త్విత్యనేనాహశ్చ నక్షత్రంచ పూతేభవతస్యేవైనంపూతేపునీతః. స్వస్తిభవంతోబ్రువన్త్విత్యనేన గోబ్రాహ్మణా శీరుక్తా. తయైవైనమాశిషాసమృద్ధయంతి - బుద్ధింభవంతోబ్రువన్త్విత్యనేన బుగ్యజుస్సామ్నామృద్ధిరుక్తా, తైరేవాస్మబుద్ధిమాభయతి, యఏవైనం విద్వాన్ పుణ్యాహం వాచయతి నాస్యకర్తో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

రస్తు పుష్టిరస్తు తుష్టిరస్తు బుద్ధిరస్తు అవిఘ్నమస్తు ఆయుష్యమస్తు ఆరోగ్యమస్తు శివంకర్మాస్తు (ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు — ఈశాన్యాం బహిర్దేశే అరిష్టనిరసనమస్తు ఆగ్నేయ్యాం యత్పాపం తత్ప్రతిహతమస్తు నర్వాస్సన్మదస్సన్తు) ఇతి సర్వాణి ప్రార్థనా ప్రతివచనాని ప్రణవపూర్వకమేవ కుర్యుః. ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిరితి పాత్రాన్తరీతం పాత్రస్థం కుమ్భజలం కుమ్భే నిస్రావ్య, 'ఇమం మే వరుణ - తత్వాయామీ' తిదాభ్యా మస్మిన్ కుంభే వరుణరూపిణం భగవంతం పుణ్డరీకాక్ష మావాహయామీ త్యావాహ్యాసనాది పీఠికాన్తైరభ్యర్చ్య, అత్రశుద్ధిపుణ్యాహవాచనేతు 'దధిక్రావ్ణ్ణ' ఇత్యృచం 'ఆపోహిష్ఠామయోభువ' ఇతి తిస్రిః 'హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయఃపావకా' ఇతి చతస్రిః 'పవమాన సువర్జనః - నైశ్వానరోర్మిభిః - ఇదంబ్రహ్మపునీమహే - సుదుఘాహి పయస్వతీః - బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం- ఓం తచ్ఛంయోరా వృణీమహే + శం

పహతం భవతీతి - అత్రాశ్వలాయనేన 'పుణ్యాహ సమృద్ధిరస్తు, శివంకర్మాస్తు, ప్రజాపతిః ప్రియతామిత్యుక్త్వా అనంతరం శాన్త్యాదికముక్తం - ఏతదేవ శిష్టాచారానుబోధా దస్తిభిరుక్తం - బోధాయనేన నిరుక్త పుణ్యాహస్య స్వస్తి బుద్ధి శబ్దాంతరాభ్యాన్తర ధాన్య సమృద్ధిరస్తు గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభంభవతు ఆతిష్టనిరసనమస్తి త్యాద్యాదికమస్తాభిర్నోక్తం - అత్రాశ్వలాయనః - తతోస్తి స్తిచ్చతైరుక్తైస్సర్వేశాంతిముఖాశిషః । వదేయుఃప్రియతామంతంతీతికించిజ్జలంస్పృశేత్ ॥ యజమానాంజలౌదద్యా దాశి స్సుస్రావితంజలం। శుద్ధ్యర్థంయదిపుణ్యాహం కుర్వేనపోక్తయేద్ద్విజం॥ అత్రప్రజాపతిః స్వవేద సూత్రవిద్భిశ్చ పుణ్యాహకరణంభవేత్ ।చతుర్భిరథవాసప్తై శ్శుద్ధైర్విప్రై స్తుతద్భవేత్ ॥ పాన్జుఖైర్దర్భహస్తైశ్చ తిస్రద్భిరథవాపిత్రైః। ఉదఙ్ముఖోవాచయిత్వాతిశ్చేత్కుంభధరోద్విజః॥ఓమిత్యేకాక్షరంపూర్వం పుణ్యాహంవాచయేద్ద్విజః।నవత్రయంవినాహ్యేవాచ్యమప్రణవంద్విజైః॥ ఇతి.ఇత్యాదిద్రష్టవ్యమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

చతుష్పదే॥ ఓమ్ శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః, ఇతి జపేత్. ప్రణవేనకుం భముత్థాప్య. వరుణాంతర్యామిణే శ్రీ పుణ్డరీకాక్షాయనమః యథా స్థానం ప్రతిష్ఠాపయామీతి వరుణాంతర్యామిణం భగవంత మారాధ్యో ద్వాస్య. కుమ్భజలేన ప్రోక్ష్య - పుణ్యాహతీర్థం యథాప్రకరణ ముప యుంజీత. యజమానం, దేవస్యత్వే, త్యాదినాప్రోక్షయేత్. య ద్వా యజమానం గృహాదికంచ, వాస్తోష్పతేప్రతిజానీహ్యస్మాన్స్వా వేశో అనమీవో భవానః - యత్తేమ మహేప్రతి తన్నో జుషస్వ శం న ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే- వాస్తోష్పతే శగ్మయాసగ్ంసదా తే సక్షీమహిరణ్వయాగాతుమత్యా - అపఃక్షేమ ఉతయోగే వరం నో యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదానః - వాస్తోష్పతే ప్రతిరణో న ఏధి గోభిరశ్వేభిరిందో- అజరాసస్తెనఖ్యేస్యామ పితేవపుత్రాన్ప్రతి నోజు షస్వ - అమీవహా వాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యావిశన్ - సఖా నుశేవ ఏధి నః - శివగ్ంశివమ్.' ఇతిప్రోక్షయేత్. కృతంకర్మభగవ తే సమర్పయేత్. (అత్ర సబ్లి హేణ నిరూపితా శ్శుద్ధిపుణ్యాహా వాచనమన్త్రాస్తు ప్రతిసర మన్త్ర జప ప్రకరణే స్పష్టమభిహితాః.)

ఇతి పుణ్యాహ ప్రయోగః. —

అథ జాతకర్మాదీనాం స్వస్వ కాలేష్వకరణ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

పాణిపాదం ప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య పవిత్రపాణిః తామ్బూలనారికే ళాక్షతాది మఙ్గళ ద్రవ్యం గృహీత్వా - ఓమ్ నమస్సదనే నమస్సదస స్పతయే నమస్సఖీనాం పురోగాణాంచక్షుషే నమోదివేనమఃపృథివ్యై నమ సప్రథ సభాం మేగోపాయ - యేచసభ్యాస్సభాసదః - తానిన్ద్రియా వతఃకురు- సర్వమాయురుపాసతామ్, సర్వేభ్యశ్శ్రీవైష్ణవేభ్యోనమః.

స్వామినః భవత్పాదమూలే మయాసమర్పితా మిమాం సౌవర్ణీం యత్కించిదపి యథోక్తదక్షిణామిమ స్వీకృత్య అముకగోత్ర అముక

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నక్షత్రే) జాతస్య మమ కుమారస్య జాతకర్మ నామకరణాన్న ప్రాశనచౌ
ళోపనయన కర్మణాం స్వస్వకాలేష్వకరణ ప్రాయశ్చిత్తంకర్తుంయో
గ్యతాసిద్ధిమనుగృహ్ణ, తథాస్తు యోగ్యతా సిద్ధిరస్తు ఇత్యనుజ్ఞాతః.

శ్రీవిష్వక్సేనారాధనమ్. దర్భేష్వాసీనోదర్భాన్ధారయమాణః ప
విత్రపాణిఃప్రాణానాయమ్య ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా పరిషిక్తస్యకర్మణః నిర్విఘ్నేన పరిసమా
ప్త్యర్థమాదౌ శ్రీవిష్వక్సేనారాధన మహంకరిష్యఇతిసఙ్కల్ప్య- ఓమ్ శు
క్లామ్బరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనంధ్యాయే
త్సర్వవిఘ్నోపశాన్తయే॥ యస్యద్విరదవక్త్రాద్యాఃపారిషద్యాఃపరశ్శ
తమ్। విఘ్నంనిఘ్నంతిసతతం విష్వక్సేనం తమాశ్రయే ॥ దివ్యాకా
రంసహోజాతం శంఖ చక్ర గదాధరమ్। ముకున్ద్యాద్యానిలయం విష్వ
క్సేనముపాస్మహే ॥ ఓంభూః విష్వక్సేనమావాహయామి, ఓం భువః
విష్వక్సేనమావాహయామి, ఓంసువః విష్వక్సేన మావాహయామి,
ఓం భూర్భువస్సువః విష్వక్సేనమావాహయా మీత్యక్షతాదిభిరావా
హ్య - విష్వక్సేనాయనమః ధ్యాయామి, (ఆవాహయామి,) ఆసనం
సమర్పయామి, పాదయోఃపాద్యం సమర్పయామి, అర్ఘ్యం సమ
ర్పయామి, ఆచమనీయం సమర్పయామి, ఆపోహిష్ఠామయోభువః +
ఆపోజనయథాచనః - స్నాపయామి, స్నానానంతర మాచమనీయం
సమర్పయామి, వస్త్రం సమర్పయామి, ఉపవీతం సమర్పయామి
గన్ధం సమర్పయామి, పుష్పం సమర్పయామి, ధూపంసమర్పయామి,
దీపం సమర్పయామి, ఏతే గన్ధాక్షత పుష్ప ధూప దీపో త్తరీయాభర
ణాద్యలఙ్కారాస్సోపచారాః, ఓం భూర్భువస్సువరితిపోక్ష్య దేవ
సవితః ప్రసువేతి పరిషిచ్య విష్వక్సేనాయనమః గుడోపహారం నివేద
యామి ఆచమనీయం సమర్పయామి తామ్బూలంసమర్పయామి సు
వర్ణ పుష్పం సమర్పయామి సర్వోపచారాన్ సమర్పయామి.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ గోవిన్దేత్యాది అస్యాం శుభతిథా అముకగోత్రస్య అముక నక్షత్రే జాతస్య మముకుమారస్య జాతకర్మనామకరణాన్నప్రాశన చౌ ళోపనయన కర్మణాం స్వస్వకాలేష్వకరణప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సఙ్కల్ప్య - యథా మోగ్యం యథాశక్తితత్తత్కాలానుగుణం హి రణ్యంగృహీత్వా, హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసోః। అనం తపుణ్యఫలదమతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదమముక గోత్రస్యాముక నక్షత్రే జాతస్య అన్యకుమారస్య జాతకర్మనామకరణాన్నప్రాశన చౌ ళోపనయన కర్మణాం స్వస్వకాలేష్వకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాప త్యకృచ్ఛ్రప్రత్యామ్నాయాని యతిఙ్కించిద్ధిరణ్యాని నానాగోత్రేభ్యః శ్రీ వైష్ణవేభ్యస్తేభ్యస్తేభ్యస్సమ్ప్రిదదేనమమ, ఇతి భూమౌసాక్షతం సజలం హిరణ్యం నిస్రావ్య తత్ బ్రాహ్మణేభ్యో దద్యాత్.

అథ ప్రాయశ్చిత్తహోమః.— షట్త్రింశలంకల్పయిత్వా ప్రాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షిణారమ్భమాలిఖేత్, అథోదీచీః పురస్సంస్థం ప పశ్చిమారమ్భమాలిఖేత్. అవాక్కశోభుక్త్వా తృణంనైర్ఋత్యాంనిర స్య అపఉపస్పృశ్య అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య అవోక్షణతోయశేషం ప్రా గుదగ్వోత్సిచ్య ప్రాక్తోయమన్యన్నిదధాత్యుదగ్వాయథాబహిస్సన్యచ్చ రిస్తరాణాం — ప్రాగగ్రైరుదగగ్రైశ్షోడశభిర్దర్భైః ప్రాగాది ప్రద క్షిణం పరిస్తీర్య ఉత్తరానధరాక్ దక్షిణానుత్తరాక్కృత్వా అగ్నే రుత్తరతోదర్భాక్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం పాణీ మిత రదర్వీంచ ధ్వంధ్వమవాంచి సాదయిత్వా అయామతఃపరిమాణంప్రో క్షణీ సంస్కారః పాత్ర ప్రోక్షయతి పాత్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా స ర్వాభిరద్భిః త్రిః ప్రోక్ష్య పునశ్చాద్భిరాపూర్య కించిద్దక్షిణతోనిధా య పవిత్రమాజ్యస్థాల్యాం నిధాయ ఆజ్యంవిలాప్య ఉదీచోంగారా న్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతాతృణేనావదోహ్యత్ద్వోదర్భాగ్రే ప్ర

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

చ్ఛిన్నస్య ప్రక్షాళ్యయుగపత్పరిత్యస్య త్రిఃపర్యగ్నిం కృత్వా ఉదగుద్వాస్య అంగారానగ్నావభ్యుహ్య ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహరమాజ్యం త్రిరుత్పూయ పవిత్రమగ్నిం విస్రస్యాప ఉపస్పృశ్య ప్రాగగ్నిమగ్నావభిహారతి యేనజుహోతి తదగ్నావపితప్య దర్భైస్సంమృజ్య పునఃపరితప్య పోక్ష్య దర్భాన్నిధాయ దర్భానదిభిస్సంస్పృశ్యాగ్నావభిహరతి. అదితేనుమన్యస్వ అనుమతేనుమన్యస్వ సరస్వతేనుమన్యస్వ దేవసవితఃప్రసువ ఇతిపరిషిచ్య కుమారేణాన్వారబ్ధఃపరితినిమిత్తంప్రాయశ్చిత్తాహుతీర్జుహుయాత్. ఓం భూస్స్వాహా అగ్నయేఇదం - ఓం భువస్స్వాహా వాయవఇదం - ఓం సువస్స్వాహా సూర్యాయేదం - ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా ప్రజాపతయఇదం - అగ్నేర్భాగపరిష్టాన్నభినఆవర్తస్వాయుషావర్చసా సన్నాస్యమేధయా ప్రజయా ధనేనస్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - అగ్నే అంగిరశ్శతం తే సంత్వావృతస్సహస్రంతిఉపావృతఃతాసాంపోషస్యపోషేణపునర్నఃపుష్టమాకృధి పునర్నఃరయిమాకృధిస్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - పునరూర్జాసవర్తస్వ పునరగ్నఇషాయుషా - పునర్నఃపాహివిశ్వతస్స్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - సహరయ్యాసవర్తస్వాగ్నేపిన్వస్వధారయా - విశ్వప్స్నియావిశ్వతస్పరిస్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - పాహినోఅగ్నఏనసేస్వాహా - అగ్నయఇదం పాహినోఅగ్నేదుర్విదత్రాదస్వాహా - అగ్నయఇదం - పాహినోవిశ్వవేదసేస్వాహా - విశ్వవేదసఇదం - యజ్ఞం పాహివిభావసోస్వాహా - విభావసవఇదం - సర్వంపాహిశతక్రతోస్వాహా - శతక్రతవఇదం - పాహినోఅగ్నఏకయా - పాహ్యగ్నేతద్వితీయయా - పాహ్యగ్నేస్తృతీయయా - పాహిగీర్భిస్తిసృభిరూర్జాంపతయేపాహిచతసృభిర్వసోస్వాహా - అగ్నయఇదం - అగ్నేఽభ్యావర్త+పజధనేనస్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - అగ్నేఅంగిరః+రయి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మూకృథిస్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - పునరూర్జా + విశ్వతస్పాస్వాహా - అగ్నయేఽభ్యావర్తినఇదం - సహరయ్యా + విశ్వతస్పతిస్వాహా- అగ్నయేఽభ్యావర్తిన ఇదం - ఓం భూస్వాహా - అగ్నయఇదం ఓంభువస్వాహా - వాయవఇదం- ఓంసువస్వాహా - సూర్యాయేదం - ఓం భూర్భువస్సువ స్వాహా - ప్రజాపతయఇదంనమమ త్వంనోఅగ్నే వరుణస్యవిద్వాన్ దేవస్యహేడోఽవయాసీష్ఠాః - యజిష్ఠోవహ్నితమశోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్స్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం - సత్వంనో అగ్నేఽవమోభవోతీనేదిష్ఠో అస్యా ఉషసోవ్యుష్ట్యా - అవయక్ష్వనోవరుణగ్ం రరాణోవీహిమృడీకగ్ం సుహవోనఏధి స్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం - త్వమగ్నే అయాస్యయాసన్మనసాహితః - అయాసన్వవ్యమూహిమే యూనోధేహిభేషజంస్వాహా - అగ్నయే అయసఇదం - ఉదుత్తమం వరుణ పాశ మస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ గ్ శ్రథాయ - అథావయమాదిత్య వ్రతేతవానాగసో అదితయేస్యామ స్వాహా - వరుణాయేనం - యేతేశతంవరుణయేనహ్రాం యజ్ఞియాఃపాశావితతాఃపురుత్రా - తేభ్యోన ఇంద్ర స్సవితోత విష్ణుర్విశ్వేదేవాముంచంతు మరుతస్స్వస్త్యాస్స్వాహా - వరుణేంది సవిత్ర విష్ణు విశ్వేదేవ మరుద్భ్య ఇదం నమమ - ఏతా ష్టడ్వింశాహుతీ ర్జుహుయాత్.

అథవా, వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిః పూర్వోక్త పాహిపంచకైః పునర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరితి పాహి త్రయోదశకైః "త్వంనో అగ్నే సత్వంనోఅగ్నే త్వమగ్నే అయా స్యుదుత్తమంయే తేశత" మిత్యేతైశ్చవా జుహుయాత్. ప్రాణాయామాన్కృత్వా ప్రాయశ్చిత్తహోమ కర్మణిమధ్యే సమ్భవిత మన్త్రతన్త్రస్వరవర్ణ క్షతివిపర్యాస న్యూనాతిరిక్త ప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మం హరోస్యామి - ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం - యజ్ఞస్యక్రియతేమిథు - అగ్నే తదస్యకల్పయ - త్వగ్ంహి వేత్థయథాతథగ్ంస్వాహా - అగ్నయఇదం - పురుష సమ్మితోయజ్ఞః - యజ్ఞః పురుష సమ్మితః - అగ్నే తదస్యకల్పయ - త్వగ్ంహి వేత్థయథాతథగ్ంస్వాహా - అగ్నయఇదం - యత్కాక్రతా మనసాదీనదక్షాన - యజ్ఞస్యమన్వ తేమర్తానః - అగ్నిష్టద్ధోతాక్రతువి ద్విజానన్న - యజిష్ఠోదేవాగ్ంబుతుశోయజాతిస్వాహా - అగ్నయఇ దం - త్వంనోఅగ్నే + ప్రముముగ్ధ్యస్మ త్స్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యా మిదం - సత్వంనోఅగ్నే + సుహవోనవీధిస్వాహా - అగ్నీ వరుణాభ్యా మిదం - ఆభిర్గీర్భిర్యదతోనడూనమాప్యాయయహరివోవర్ధమానః - యదాస్తోతృభ్యోమహిగోత్వారుజాసి భూయిష్ఠభాజోఽథ తేస్యామ స్వాహా - ఇన్ద్రాయహరివతఇదం - ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిద ధేపదం - సమూఢమస్యపాగ్ంసురేస్వాహా - విష్ణవ ఇదం - ఓం భూ స్స్వాహా - అగ్నయఇదం - ఓం భువస్సాహా - వాయవఇదం ఓం సువ స్స్వాహా - సూర్యా యేదం - ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా - ప్రజాప తయఇదం - శ్రీవిష్ణవేస్వాహా - శ్రీవిష్ణవేపరమాత్మనఇదం - పాణి నాయమ్య అదితే న్వమగ్ంస్థాః, అనుమతేన్వమగ్ంస్థాః, సరస్వతే న్వమగ్ంస్థాః, దేవసవితఃపాసావీః, ఓం శ్రీ విష్ణవే స్వాహా - శ్రీ విష్ణవే పరమాత్మనఇదం. అగ్నేనయసుపథారాయేఅస్మాన్ విశ్వానిదేవ వయునాని విద్వాన్ - యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనోభూయి ష్ఠాన్తేనఉక్తిం విధేమ - అగ్నయేనమః, మన్త్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం హుతాశన । యద్భుతన్తుమయాదేవపరిపూర్ణం తదస్తుతే ॥ పాయశ్చిత్తాన్యశేషాణితపఃకర్మాత్మకానివై । యానితేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణంపరం॥ ప్రణమ్యాభివాద్యాచమ్య కృతం కర్మ భగవతే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సమర్పయేత్, అతీతం కర్తుకుర్యాత్తత్తస్తాత్కాలికం కర్మకుర్యాత్.

అగ్నిసన్ధాన ప్రయోగః. ఓం నమస్సదస ఇత్యారభ్య యథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య ఆవసథ్యాగ్నిచ్చిన్నౌపాసనాగ్నిసన్ధానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి భవంతోమహాన్తోనుగృణన్తు-తథాస్తుయోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితిప్రత్యుక్తే - దర్భేష్వాసీనో దర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిః పాణినాయమ్య- శ్రీగోవిన్దేత్యాది — అస్యాంశుభతిథౌ శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థం ఆవసథ్యాగ్నిచ్చిన్నౌపాసనాగ్నిసన్ధానం కరిష్యే - ఔపాసనాగ్నిమాధాస్యే విచ్ఛిన్నసన్ధానార్థమితివాసఙ్కల్ప్య, సాత్వికత్యాగం కుర్యాత్॥ స్థణ్డిలంకల్పయిత్వా పాత్రీఃపూర్వముపకల్ప్యన్తం దక్షిణారంభమాలిఖేత్- అథోదీచీఃపురస్తాత్సన్తం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్. అవాక్కరోభ్యుత్క్ష్య, తృణం నైర్ఋత్యాం నిరస్య, అపఉపస్పృశ్య భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నింపరితిష్ఠాప్య, ఉత్పున్జ్యతేఽవోక్షణతోయశేషంపాత్ర్యాం యమన్యన్నిదధాత్యుదగ్వా యథా బహిస్సాన్యచ్చ పరిస్తరాణాం, అగ్నిమిధ్వా పరిస్తీర్య, దర్వీమాజ్యస్థాలీం ... + ... అగ్నాపరిహరతి. ఓం అదితేనుమన్యస్వ - అనుమతేనుమన్యస్వ - సరస్వతేనుమన్యస్వ - దేవసవితఃప్రసువ - ప్రథానదశ్వాశ్వ-చతుర్గృహీతేనాజ్యేన - ఓం భూర్భువస్సువస్సువాహా- ప్రజాపతయఇదం నమమ - ప్రాణానాయమ్య శ్రీభగవదాజ్ఞయా శ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థం ఆవసథ్యాగ్నిచ్చిన్నౌపాసనాగ్నిసన్ధానకరణ పాత్రీయశ్చిత్తార్థం అయాశ్చాగ్నేహోమం కరిష్య ఇతిసఙ్కల్ప్య - ఓం అయాశ్చాగ్నే స్యనభిస్యస్తేశ్చ సత్యమిత్వమయాఅసి - అయసామయసాధృతోఽయసాహవ్యమూహిషేఽయానోధేహిభేషజంస్వాహా - అగ్నయే అయసఇదం - పునస్త్వాదిత్యారుద్రావసవస్సమిన్ధతాం పునర్బ్రహ్మణోవసునీథయజ్ఞైః - ఘృతేనత్వంతనూ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వోవర్ధయస్వసత్యాస్సన్తు యజమానస్య కామాస్స్వాహా - ఆదిత్యా యేదం - మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు - యాఇష్ట్వాఉపసోనిముచిశ్చ తాస్సన్దధామి హవిషాఘృతేన స్వాహా - మనసే జ్యోతిషఇదం - యన్మ ఆత్మనోమిన్దాభూదగ్నిస్తత్పునరాహార్జుతవేదావిచర్షణి స్స్వాహా - అగ్నయే విచర్షణయ ఇదం (జాతవేదస ఇతికేచిత్.) పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పునరిన్ద్రో బృహస్పతిః - పునర్నో అశ్వినాయువం చక్షురాధత్తమక్షోస్స్వాహా- అగ్నీన్ద్రా బృహస్పత్యశ్విభ్యఇదం - (ఆత్మనఇదమితికేచిత్.) తస్తస్త న్వనజసోభానుమన్విహిజ్యోతిష్మతఃపథోరక్షధియా కృతాన్ - అనుల్బణంవయతజోగువానుపో మనుర్భవజనయాదైవ్యంజనం స్వాహా - అగ్నయే తస్తనుత ఇదం - ప్రాణానాయమ్య శ్రీభగవదాజ్ఞయాశ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం అనేకకాల సాయంప్రాతరాహుతీనా మకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామీతిసఙ్కల్ప్య ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయఇదం- ప్రాణానాయమ్య- అనేకదర్శపూర్ణమాస స్థాలీపాకాకరణప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామీతిసఙ్కల్ప్య - ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయఇదం - ప్రాణానాయమ్య - అస్మిన్ విచ్ఛిన్నాపాన నాగ్నిసన్ధానహోమకర్మణి మధ్యేసమ్భవిత మన్త్రతన్త్రస్వరవర్ణ విధివిపర్యాసన్యూనాతిరిక్తప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వ ప్రాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామీతిసఙ్కల్ప్య ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయ ఇదం - ప్రాణానాయమ్య - అవిజ్ఞాతదోషప్రాయశ్చిత్తార్థ మనాజ్ఞాతాది హోమం హోష్యామీతిసఙ్కల్ప్య- ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయఇదం - అనాజ్ఞాతం + తథగ్ంస్వాహా - అగ్నయఇదం - పురుషసంమితోxతథగ్ంస్వాహా- అగ్నయఇదం - యత్వాకర్తాxఋ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తుశోయజాతిస్వాహా - అగ్నయఇదం - త్వంనో అగ్నే ×పరిముము
ధ్యస్మత్స్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం - సత్వంనో అగ్నే ×సుహవో
సఫధిస్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం - ఆభిర్గీర్భిః + స్యామ స్వాహా
ఇన్ద్రాయహరివతఇదం - ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే + పాగ్ంసురేస్వాహా
విష్ణవఇదం, ఓం భూస్స్వాహా అగ్నయఇదం, ఓంభువస్వాహా వా
యవఇదం, ఓంసువ స్స్వాహా సూర్యాయేదం, ఓం భూర్భువ స్సువ
స్స్వాహా ప్రజాపతయ ఇదం, శ్రీ విష్ణవేస్వాహా శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మ
నఇదం, ప్రాణానాయమ్య, ఓం అదితేన్వమగ్ంస్థాః, అనుమతేన్వమ
గ్ంస్థాః, సరస్వతేన్వమగ్ంస్థాః, దేవసవితఃప్రసూవేః - పునః ప్రా
ణానాయమ్య, శ్రీభగవదాజ్ఞయా × పీత్యర్థ మనేక కాలసాధ్యం ప్రా
తరాహుతీనా మకరణప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్ర పరితనిధి
యత్కించిద్ధిరణ్యదానజ్కరిష్య ఇతిసజ్కల్ప్య హిరణ్యగర్భ ... ప్ర
యచ్ఛమే॥ ఇదమనేక కాల ... ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్ర
పరితనిధి యత్కించిద్ధిరణ్యం నానాగోత్రేభ్య శ్శ్రీవైష్ణవేభ్య స్సైభ్య స్తే
భ్యస్సమ్ప్రదదేనమమ. పునఃప్రాణానాయమ్య - శ్రీభగవదాజ్ఞయా
+ పీత్యర్థ మనేక కాల ... ప్రాయశ్చిత్తార్థం ఆజ్యసహిత హోమా
ద్రవ్య తణ్డులదానం కరిష్యే - తణ్డులావైశ్వదేవత్యాః పాకేనాన్నం
పచన్తియే, తస్మాత్తణ్డులదానేన అతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదమ
నేక కాల ... ప్రాయశ్చిత్తార్థం ఆజ్యసహితహోమ ద్రవ్యతణ్డులం య
స్మైకస్మైచిచ్ఛ్రోత్రియాయ సమ్ప్రదదే నమమ. ఇత్యగ్నిసన్ధాన
ప్రయోగః. —

అథాపాసన క్రమః. పునః ప్రాణానాయమ్య, శ్రీభగవదాజ్ఞ
యా + పీత్యర్థం పూర్వేద్యు స్సాయ మూపాసన హోమ మద్యప్రాత
రౌపాసనహోమంచ హోష్యామీతిసంకల్ప్య॥ చత్వారశృంగాత్రియో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అస్యపాదాద్వే శీర్షేస హస్రహస్తాసోఅస్య- త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతిమహాదేవోమర్త్యాగ్ం ఆవివేశ, ఏషహిదేవఃప్రదిశోనుసర్వాఃపూర్వోహిజాతస్సఉగర్భేఅంతః, సవిజాయమానస్సజనిష్యమాణఃప్రత్యఙ్ముఖాస్తిష్ఠతివిశ్వతోముఖః॥ప్రాఙ్ముఖోదేవ అగ్నే అభిముఖోభవ॥ ఓం అగ్నయేనమః, ఓంజాతవేదసేనమః, ఓం సహూజసేనమః, ఓం అజిరాప్రభవేనమః, ఓంవైశ్వానరాయనమః, ఓంనర్యాపసేనమః, ఓం పజ్రిక-రాథసేనమః, ఓం విసర్పిణేనమ్మ, ఓంయజ్ఞపురుషాయనమః, సర్వేభ్య శ్శ్రీవైష్ణవేభ్యో నమః. ఓం అదితేనుమన్యస్వ, ఓం అనుమతేనుమన్యస్వ ఓం సరస్వతేనుమన్యస్వ ఓం దేవసవితఃప్రసువ. హోష్యామి పత్నీహస్తంపోక్ష్య తండులంప్రదాయ పునఃపోక్ష్య గృహీత్వా విభాగం కృత్వా, సాయమూపాసనం చేత్, ఓం అగ్నయే స్వాహా అగ్నయ ఇదం, అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం, ప్రాతశ్చేత్, సూర్యాయ స్వాహా సూర్యాయేదం, అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా అగ్నయేస్విష్టకృతఇం, ఆహుతిసమ్సర్గ దోషప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతిహోమంకరిష్యఇతి సంకల్ప్య, యత్తివేత్థ వనస్పతే దేవానాంగుహ్యానామాని, తత్రహవానిగామయ (స్వాహా) వనస్పతయ ఇదమితి సమిధమాధాయ - తూష్ణీం వా సమిధమాధాయ. ఓం అదితేన్వమగ్ంస్థాః, ఓం అనుమతేన్వమగ్ంస్థాః, ఓం సరస్వతేన్వమగ్ంస్థాః, దేవసవితఃప్రసావీః, ఓం శ్రీవిష్ణవేస్వాహా, ఓం శ్రీ విష్ణవే పరమాత్మన ఇదం - అగ్నేనయసుపథారాయే × నమఉక్తిం విధేమ॥ అగ్నయేనమః మన్త్రహీనం + కృష్ణానుస్మరణం పరమ్॥ ప్రణమ్యాభివాద్య, ఆచమ్య, కృతం కర్మ భగవతే నమవఙ్ఞయేత్. ఇత్యుపాసన ప్రయోగః. ——

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ లక్ష్మీ హయవదన పర బ్రహ్మణే నమః.

—❀ం❀—

పూర్వ సూరిభిస్సంగృహీతా
గృహ్య సూత్రాను సారీ పూర్వ ప్రయోగః.

తత్రి జాతకర్మ.

—❀—

* జాతేపుత్రే దివానక్తంవా పితాస్నాత్వా సుప్రక్షాళితపాణిపాద ఆచాన్తస్సూర్ధ్వపుణ్డ్రస్తత్కాలాత్తిథి వారాదిక మవిచార్యజాతకర్మకుర్యాత్. తత్ప్రకారస్తు, దర్భేష్వాసీనోదర్భాన్

---

* సర్వత్ర కర్తాచ సుస్నాతః ప్రయతోర్ధ్వపుణ్ణోత్తరీయో బద్ధశిఖః పాచా ప్రక్షాళ్యద్విరాచమ్య ప్రాఙ్ముఖోదర్భేష్వాసీనః పవిత్రపాణిర్బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాత స్సన్నిః ప్రాణానాయమ్య మహాసంకల్పముక్త్వా- కర్తవ్యం కర్మసంకల్పయేత్ -ఏత త్కర్మకరిష్యామీతి. అత్రప్రమాణాని-స్నాతో ధికారీభవతి దైవే పిత్ర్యేచ కర్మణి యాగోదానం జపోహోమ స్స్వాధ్యాయఃపితృతర్పణం ॥ భస్మీభవతి తత్సర్వమూ ర్ధ్వపుండ్రం వినాకృతం । ఖండవస్త్రాపృతైర్వస్త్రాద్ధ్రప్రావృతస్యచ ॥ సదోపవీ తినాభావ్యం సదాబద్ధశిఖేనచ । విశిఖో అనుపవీతీచ యత్కరోతినతత్కృతం ॥ యాఃక్రియాఃక్రియతేమోహాదనాచమ్యైవనాస్తికః । సర్వాస్తానిష్ఫలాఃపోక్తాః కృతంచే దకృతంభవేత్ ॥ అకృత్వా పాదయోశ్శౌచ మాచాంతోప్యశుచిర్భవేత్ ॥ ఉపవీతంశిఖాబంధమూర్ధ్వపుండ్రం వినాకృతం ॥ అపవిత్రకృతంకర్మవిప్రస్య విఫ లంభవేత్ ॥ బ్రాహ్మణానాంవినావాక్యైః క్రియాస్స్యుర్నిష్ఫలాస్తతః। కర్తవ్యా బ్రాహ్మణానుజ్ఞాకర్మణాం పరిపూర్తయే ॥ దేవార్చనేజపేహోమే స్వాధ్యాయేశ్రాద్ధ కర్మణి । స్నానేదానేతథాదానే ప్రాణాయామాస్త్రియస్త్రియః ॥ సదర్భహస్తాజా నూర్ధ్వా దక్షిణేపక్షిణోత్తరా । కృత్వాజానునికర్తవ్య మేతత్కర్మకరోతియత్ ॥ స్వమానసేనస్మరణం యత్తత్సజ్జల్ప ఈరితః॥ ఇత్యాదిస్మృతివచనమత్రభావ్యం-కిం చప్రయోక్తృభిఃప్రథమంచంద్రికాప్రతిపాదితపరిభాషాప్రకారఏవానుసంధ్రష్టవ్యః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ధారయమాణాః పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య, శ్రీగోవిన్దేత్యాది అ
స్యాంశుభతిథౌ అముకగోత్రం అముక నక్షత్రే అముక రాశౌ జాతం
ఇమం మమ కుమారం జాతకర్మణా సంస్కరిష్యామీతిసఙ్కల్ప్య. జా
తం * వాత్సప్రేణాభిమృశ్య (ఆ॥ సూ॥ ౧౫॥ ౧) దివస్పరీత్యే
షోఽనువాకః. "దివస్పరిప్రథమంజజ్ఞే అగ్నిరస్మద్ద్వితీయం పరిజాతవే
దాః। తృతీయమప్సు సృమ్ణాఅజస్రమిన్ధానఏనం జరతేస్వాధీః। వి
ద్మాతేఅగ్నే త్రేధాత్రయాణివిద్మాతేసద్మవిభృతంపురుత్రా। విద్మాతే
నామపరమంగుహాయద్విద్మాతముత్సం యతఆజగన్థ। సముద్రేత్వాన్యే
మణాఅప్స్వన్తర్నృచక్షాఈధే దివోఅగ్నఊధన్। తృతీయేత్వా॥
(సం॥ ౪॥ ౨॥ ౬) రజసి తస్థివాగ్ంసమృతస్య యోనౌ మహిషా
అహిన్వన్। అక్రన్దదగ్నిస్తనయన్నివద్యాఃక్షామారేరిహద్వీరు
ధస్సమఞ్జన్। సద్యోజజ్ఞానో వి హీమిద్ధో అఖ్యదా రోదసీ భానునా
భాత్యన్తఃఉషిక్వావగోరతిస్సుమేధా మర్తేష్వగ్నిరమృతో నిధా
యి। ఇయర్తి ధూమమృషం భరిభ్రదుచ్ఛుక్రేణ శోచిషా ద్యామినక్షత్। విశ్వస్య కేతుర్భువనస్య గర్భ ఆ॥ ౭॥ రోదసీ అపృణాజ్జాయ
మానఃవీడుంచిదద్రిమభినత్పరాయజ్జనా యదగ్నిమయజన్తపంచ
శ్రీణాముదాకోధరుణో రయీణాం మనీషాణాం ప్రార్పణాస్సోమ గో
పాఃవసోర్మానస్సహసో అప్నురాజా విభాత్యగ్రఉషసామిధానఃయస్తేఅద్య కృణవద్భద్రశోచేఽపూపందేవహూతవన్తమగ్నే। ప్రతంస
య ప్రతరాం వస్యో అచ్ఛాభిద్యుమ్నం దేవభక్తంయవిష్ఠ। ఆ॥ ౯॥
తం భజ సౌశ్రవసేష్వగ్న ఉక్థఉక్థ ఆభజ శస్యమానే। ప్రియస్సూర్యే
ప్రియో అగ్నౌభవాత్యుజ్జాతేన భినదదుజ్జనిత్వైఃత్వాసుగ్నేయజ
మానాఅనుద్యూన్ విశ్వావసూని దధిరేవార్యాణి। త్వయాసహద్రవి

* వాత్సప్రేణ - 'దివస్పరీ' త్యనువాకేన,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ణమిచ్ఛమానా వ్రజం గోమన్తమృషిజోవి వవ్రుః। దృశానో రుక్మ ఉర్వ్యా వ్యద్యౌద్దుర్మర్షమాయుష్మిధేయేరుచానః। అగ్నిరమృతో అభవద్వయోభిర్యదేనంద్యౌరజనయథ్సురేతాః॥ ౯॥" ఇత్యనువాకేన కుమారమభిమృశ్య, (౧) సూ॥ ఉత్తరేణయజుషోపస్థఆదాయ. "అస్మిన్నగ్నావహగ్ంసహ్రంపుష్యామ్యేధమానస్త్వా వశే" ఇతి కుమారమజ్యేనిధాయ. (౨) సూ॥ ఉత్తరాభ్యామభిమన్త్రణమ్. "అజ్జాదజ్జాథ్సంభవసి హృదయాదధి జాయసే, ఆత్మాపైపుత్రనామాసి సజీవ శరదశ్శతమ్"। అశ్మాభవ పరశుర్భవ హిరణ్యమస్తృతం భవ, పశూనాంత్వా హింకారేణాభిజిఘ్రామ్యసౌ"। ఇతికుమారమభిమన్త్ర్య, (3) సూ॥ మూర్ధ్నాభిఘ్రాణమ్. "అజ్జాదజ్జాథ్సంభవసి × హింకారేణాభిజిఘ్ర" మ్యాశ్వాయుజ. సూ॥ దక్షిణైకర్ణే జాపః॥ ౧॥ ౫॥ ౧॥ నక్షత్రనామచనిర్దిశేతి॥ ౧॥ ౫॥ ౨॥ తద్రహస్యం భవతి॥ "అజ్జాదజ్జాథ్సంభవసి × హింకారేణాభిజిఘ్ర" మ్యాశ్వాయుజ. నక్షత్రనామనిర్దేశస్సుబ్రహ్మ్యా జాతకర్మణి। ఘ్రాణేభిమన్త్రణే జాపే తిష్యపీ కపర్దినా॥ గోరేషుమృజ్యేచిషు వృద్ధిరాదౌ హ్మాత్వేచవాన్త్య శ్రవిశాశ్వాయుజ్యే। శేషేషునామోవాఃకపరస్సోన్త్యస్సావ్యోరదీఘ్రస్సవిసర్గఇష్యతే॥ సూ॥ మధుఘృత మితి సగ్ంసృజ్య తస్మిన్దక్షేణ హిరణ్యం నిష్పర్క్యం [శిఖాబద్ధన వత్సరన్ధ్రేణ గ్రన్థినా(నిష్పర్క్యం బధ్నాతి.) బంధనమ్.] బధ్వావదాయో॥ ౪॥ త్వష్ట్రైర్మన్త్రైః కుమారం ప్రాశయిత్వా॥ "మేధాంతే దేవస్సవితా మేధాం

---

(౧) ఉత్తరేణ - "అస్మిన్నగ్నౌ + స్వేనశ్శే" ఇతియజుషా. (౨) ఉత్తరాభ్యాం - "అంగాదంగాత్, అశ్మాభవ" ఇతిద్వాభ్యామ్. (3) ఆత్మాసౌ శబ్దేన అభిమంత్రణానఘ్రాణ జపేషు కుమారోయస్మిన్నక్షత్రేజాతస్తన్నక్షత్రనామ రహస్యం నిర్దిశేదితిజ్ఞేయమ్. (౪) ఉత్తరైర్మన్త్రైః - " మేధాంతే " ఇత్యృచా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జేవీనరస్వతీ । మేధాంతే అశ్వినాదేనావాగ్నత్తాం పుష్కరస్రజా। త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయ్యగ్నిస్తేజోదధాతు త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయీన్ద్రో ఇన్ద్రియం దధాతు త్వయి మేధాం త్వయి పజాం త్వయి సూర్యో భ్రాజోదధాతు" ఇత్యేతైః కుమారం ప్రాశయిత్వా. * సూ ॥ ఉత్తరాభిః పంచభిస్నాపయిత్వా, "క్షేత్రియై త్వా నిర్ బుధ్యై త్వా మృత్యవే ముంచామి వరుణస్య పాశాత్। అనాగసంబ్రహ్మణే త్వాగ్నయేమి శివేతే ద్యావాపృథివీ ఉభేఇమే। శంతే అగ్నిస్సహోద్భిరస్తు శంద్యావాపృథివీ సహాషధీభిః । శమంతోషధ్యం సహావాతేనతే శంతే చతస్రఃప్రదిశోభవన్తు । యాస్తేవీశ్చతస్రఃప్రదిశోవాతపత్నీరభిసూర్యోవిచష్టే। తాసాం త్వాజరసఆధామి ప్రయక్ష్మమేతు నిర్ బుధితం పరాచైః । అమోచి యక్ష్మాదరితా దవస్యాక ద్రుహః పాశాన్నిర్ బుధ్యై చోదమోచి। అహోఅవర్తిమవిదథ్సనమప్యభూద్బ్రహ్మే సుకృతస్య లోకే। సూర్యమృతం తమసోగాహ యద్దేవా అముంచన్న సృజన్యోనసః । ఏవమహమిమం క్షేత్రియాజ్జాఘనిశగ్ంసాద్దీహోముంచామి వరుణస్యపాశాత్" ఇతి కుమారం స్నాపయిత్వా॥ § సూ॥ దధిఘృతమితి సగ్ంసృజ్య కాంస్యే

'త్వయిమేధా' మితిచతుర్భిర్యజుర్భిః. పాత్రీశనంచతుర్ణామంతేసక దేవహిరణ్యేనగృహ్ణీత్వా-మన్త్రివత్పాత్రీశనంచాస్యహిరణ్యమధుసర్పిషాం (౨।౨-౨౯) ఇతిమనువచనాత్.

* ఉత్తరాభిః పంచభిః- 'క్షేత్రియై త్వానిర్ బుధ్యై త్వా' ఇత్యాదిభిస్నాపనపి పంచా నామంతే సకృదేవ.

నక్షత్రినామ్నాం శ్లోకాః ॥ కృత్తికా రోహిణోశ్వయుక్తిష్యశ్చైత్రః పునర్వసుః । మాఘోపభరణశ్చైవతథాశతభిషక్పునః ॥ విశాఖోరైవతో హస్తస్స్వాతిరాశ్వయుజోపివా। అనూరాధ శ్రవిష్ఠశ్చ శ్రవణశ్చాశ్వినోపివా॥ ఆసాఢఃపోర్వఫల్గునశ్చోత్తరఫల్గునశ్చతథాపునః । జ్యైష్ఠశ్చ శాతభిషజస్తథాశ్రేషశ్చమూలకః ॥ ఆర్ద్రకో మార్గశీర్షశ్చ నూక్తవాక ఇమానివై ఇతి.

§ దధిఘృతమితిసంసృష్టంయత్తత్పృషదాజ్యమ్ - తచ్చయస్మిన్కాంస్యే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

న పృషదాజ్యం వ్యాహృతిభి రోం కారచతుర్థాభిః కుమారం ప్రా శయిత్వా ॥ "ఓం భూ స్వాహా - ఓం భువస్స్వాహా - ఓం సువస్స్వా హా - ఓం స్వాహే" తి ప్రాశయిత్వా. సూ ॥ అద్భిశ్శీర్షగ్ంసగ్ం సృజ్య గోష్ఠే నివపేత్ ॥ ౪ ॥ (౧) ఉత్తరయా మాతురుపస్థాదాయ ॥ "మా తే కుమారగ్ం రక్షోవధీన్మా ధేనురత్యాసారిణీ । పిత్వా ధనస్య భూయాఏధమానస్యే గృహే" ॥ఇతి కుమారం మాతురంకేనిధాయ - సూ ॥ (౨) ఉత్తరయా దక్షిణగ్ స్తనం ప్రతిధాప్య ॥ "అయం కుమా రో జరాం ధయతు దీర్ఘ-మాయుః । య (త) స్మై త్వగ్ గ్ం స్తన ప్రప్యా యాయున-చోద యశోబలమ్" ॥ ఇతి తస్యా దక్షిణంస్తనం పాయయిత్వా. (3) సూ ॥ ఉత్తరాభ్యాం పృథివీమభిమృశ్య ॥ "య ద్యూ మేర్ హృదయం దివిచన్ద్రమసి శ్రితమ్ । తదువి-పశ్యం ష్యూ-హం పౌత్రమఘగ్ంరుదమ్ । యత్తేసుసీ మే హృదయం వేదాహం త త్పృజాపతౌ । వేదాయ తస్యతే వయం మా-హం పౌత్ర మఘగ్ం రు దమ్" ॥ ఇతి పృథివీ మభిమృశ్య. సూ ॥ (౪) ఉత్తరేణ యజుషా సం విష్యమ్ ॥ "నామయతి నరుదతి యత్రవయం నదామసి యత్ర చాభి మృశామసి" ఇత్యభిమృశ్య. సూ ॥ (౫) ఉత్తరేణ యజుషా శిరస్త

సంసృజ్యతే తేనైనమాశీర్యేణాహ్నాస్తేన 'కామస్యేనైవనాన్యేన శిశుంసకృదేవమాశీర్యేణాహ్నాస్త

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఉదకుమ్భం నిధాయ "ఆపస్సైషు జాగ్రత రక్షాగ్ంసి నిర్తోనుద ధ్వమ్" ఇతి కుమారస్య శిరః ప్రదేశే ఉదకుమ్భం నిధాయ.

ఫలీకరణ హోమః. సూ॥ సర్షపా న్ఫలీకరణ మిశ్రా నంజలి నౌ * తత్రైస్త్రిస్త్రిః ప్రతిస్వాహాకారగ్ం హుత్వా సగ్ం శాస్తి ప్రవిష్టే ప్రవిష్టఏవ తూష్ణీమగ్నా వావపతేతి ॥౬॥ ఏవమహరానిర్ది శతాయాః ॥౭॥ ప్రాణానాయస్యన్, ఫలీకరణ హోమం కరిష్యామీ తినజ్ఞల్పవ్యా 'యత్రక్వచాగ్ని' (ఆపస్తమ్బ ధ ॥ ౧॥ ౨ ॥ ౧౩) మి తివిధానాచ్చో క్తిర్ధ్యూగారాదాహృత్యమగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ॥ చౌళజా తక గోదాన స్నానోపనయనవ్రతమ్। లాజహోమసమిత్కార్యం లా కికాగ్నా విష్యతే॥ పరిస్తీర్య దర్భా నేవ దంజలిం సంస్కృత్య పరిషిచ్య ఫలీకరణమిశ్రాగ్ గౌరసర్షపాగ్ 'అయం కలి', మిత్యాదిభి ర్మన్త్రైః ప్రతిమన్త్రం స్వాహాకారత్రయసహితం ప్రతిస్వాహాకార మంజలినా చ తుర్వింశతి వారం హుత్వా - జాతకర్మణ్యయంహోమే మరుతష్షష్ఠ మన్త్రకే। అగ్నీన్ద్రా బృహస్పతయ స్తన్వన్యేపా మగ్నిరుచ్యతే॥ త త్సంస్కారస్తు - "అయం కలిం పతయంతగ్ంశ్వాసమివోచ్ఛ్వాసవాయుర్ధ్వమ్ -

---

* ఉత్తరైః- 'అయంకలి' మిత్యాదిభి రష్టభిర్మన్త్రైః, అంజలినా ప్రతి మన్త్రం త్రి స్త్రి ర్జుహోతి, తత్ర తు ద్విస్తూష్ణీం- తత్ర తేష్వపి స్వాహాకారో భవతి. ప్రతి మన్త్ర మితి సిద్ధే ప్రతి స్వాహాకార మిత్యధికాక్షరాత్, గౌరసర్షపా న్ఫలీకరణ మిశ్రా నితి బోధాయనః- అథ సూతికాగృహపాలాగ్ సంశాస్తి ప్రవిష్టే ప్రవిష్ట ఏవ తూష్ణీ మగ్నావావపతేతి. సంపేషణస్య చాయంవివక్షితార్థః. సర్షపా న్ఫలీకరణ మిశ్రా నంజలినాతస్తిన్నేవాగ్నౌ తూష్ణీం వాగ్యతా ఏవావపతేతి- ఏవకారశ్చ ప్రవేశావాపయోర్మధ్యే తుల్యమాత్రస్యాపి కాలస్య నక్షేపః - సర్షపా ణా మేవాంజలినా ఆవాపః ప్రకృతత్వాత్, కేచిదేవకారమేవ మిత్యర్థే, తూష్ణీ మితిచాతి దేశప్రాప్తమంత్రి పరిత్యక్షేదార్థమితి. యస్యైత దనంతరోక్తం తూష్ణీ మావపనం ఏవమహరహః అనిర్దశతాయా సూతికా గృహ పాలైః కర్తవ్యం. ఆజ్ఞార్యాదా యాం, దశమ్యా రాతేర్నిర్యత్ర ఇతి సూత్ర వాఖ్యా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అజాం వాశితామివ మరుతః పర్యాధ్వగ్ం స్వాహా స్వాహా స్వాహా మనుష్యఇదం ॥౧॥ శణ్డేరథ శృణ్డికేర ఉలూఖలః - చ్యవనో నశ్యతా దితస్స్వాహా స్వాహా స్వాహా - అగ్నయఇదం ॥౨॥ అయశ్శణ్డోమర్క ఉపమీరఉలూఖలః - చ్యవనో నశ్యతాదితస్స్వాహా స్వాహా స్వాహా అగ్నయఇదం - ॥ 3 ॥ కేశినీశ్శ్వలోమినీః ఖజాపోఽజోపకాశినీః - అ పేతనశ్యతాదితస్స్వాహా స్వాహా స్వాహా - అగ్నయఇదం - ॥౪॥ మి శ్రేఖానసః కౌబేరకారఙ్కోరాజేనపేషితాః - గ్రామగ్ం సజానయో గచ్ఛన్తీచ్ఛన్తో ఽపరిదాకృతాన్థాస్వాహా స్వాహా స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - ॥౫॥ ఏతాన్థ్సుతేతాన్థ్సమ్హీణాతే త్యయం బ్రహ్మణ స్పుతః - తానగ్నిః పర్యసరత్తానిన్ద్రస్తాన్బృహస్పతిః - తానహం వేదబ్రాహ్మణాః ప్రమృశేతః కూటదన్తాన్వికేశాన్లమ్బనస్తనా న్థాస్వాహా స్వాహా స్వాహా అగ్నీన్థ్రాబృహస్పతిభ్యఇదం - ॥౬॥ నక్తంచారిణ ఉరస్పేశా ఇచ్ఛల హస్తాన్పాలపాక్ - పూర్వపేషాం పితేత్యుచ్చైశ్శాల్వ్యకర్ణకః - మాతాజఘన్యాసర్పతి గ్రామేవిధుర మిచ్ఛన్తీస్వాహా స్వాహా స్వాహా అగ్నయ ఇదం - ॥౭॥ నిశీథచారిణీస్వసా సన్ధినాపేక్షతేకులమ్ - యా స్వపన్తంబోధయతి యస్యై విజాతాయాం మనః - తాసాంత్వంకృష్ణ వర్త్మనేక్లోమానగ్ంహృదయంయకృత్ -అగ్నేఅక్షీణినిర్దహస్వాహా స్వాహాస్వాహా - అగ్నయఇదం - ॥౮॥" తూష్ణీం పరిషిచ్య అగ్ని ముపస్థాయ - తమగ్నిం దశరాత్రం సురక్షితం కృత్వా - సూతికాగృ హస్య ప్రవేశే ప్రవేశే తస్మిన్నే వాగ్నౌ ఫలీకరణ మిశ్రీ గౌరసర్ష పా నంజలినా ప్రక్షిపతేతి సూతికా గృహపాలకాఁ జనాన్సమ్ప్రేషయేత్. కాలాతిక్రమేనేదం సమ్ప్రేషణం నాగ్నిసంరక్షణం చేత్యాది దర్శితమధస్తాత్. జాతకర్మాంగ మభ్యుదయం పుణ్యాహంచ కుర్యాత్. అత్రాభ్యుదయ పుణ్యాహ వాచనమ్ ,సర్వకర్మసు పుణ్యాహం నాస్తీ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ముఖమితిస్థితిః ' ఇత్యాది వచన సిద్ధమ్.

జాతేపుత్రే పితుస్నానం సచేలంతువిధీయతే । జాతకర్మతతః కుర్యా చ్ఛ్రాద్ధ మభ్యుదయాతతః ॥ కాలవ్యతిక్రమేణైవ మేధాజనక మిష్యతి । వ్యతిక్రమేపి నాతవ్యం స్నానదానవిధిక్రియా ॥ గర్భాదానే వివాహేచ సవనేజాతకర్మణి । నామోపాకర్మ స్నానేషు వ్రతేషుచ ఫమాపనే ॥ బ్రాహ్మణా న్భోజయేదన్తే వాచయే దాశిష స్తతః । సీమంతోన్నయనంచైవ అన్నప్రాశనచౌలయోః ॥ ఉపనీతే చ గోదానే త్వాదావేవవిశేషతః । సూతకాంతే వివాహాంతే స్నానాంతే ప్రథమార్తవే ॥ పుంసిప్రతోపనిష్క్రాంతే పుణ్యాహంతు విధీయతే । నామాది నాందీకరణం పుణ్యాహం ద్విజ భోజనమ్ ॥ రక్షాబంధన మన్నాది చౌళాద్యుక్తమేవచ । కార్యేషు క్రియమాణేషు బహూనా మథవాద్వయోః ॥ రక్షాబ్రువా సకృన్నాందీ హోమాంశ్చైవపృథక్పృథక్ । జాతనామ్నవతస్నానప్రవేశేషు నకౌతుకమ్ ॥ నామ్నుక్తం పుంసవాద్యానాం పుణ్యాహం సర్వకర్మసు ॥ నామకర్మ చజాతేష్టిం యథాకాలం సమాచరేత్ । అతిపాతేచ కుర్వీత ప్రశస్తేమాసిపుణ్యభె । యస్యాః క్రియాయాస్సమ్ప్రోక్తః కాలోమాసైర్దినైరపి ॥ తస్యాం న మానదోషోస్తి మూఢత్వం జీవ శుక్రయోః ॥ ఇతి వచనం తత్కాల విషయమ్ ॥ ద్రవ్యాభావేద్విజాభావే ప్రవాసేపుత్రజన్మని । అనుశ్రాద్ధం ప్రకుర్వీత మాతాపిత్రోః మృయాదృతే ॥ అతః పక్వాన్నశ్రాద్ధం జాతకర్మణి నిషిద్ధమ్ ॥ జాతేకుమారేతదహః కామంకుర్యాత్పృతిగ్రహమ్ । హిరణ్యధాన్య గోవాసస్తిలాన్నగుడసర్పిషామ్ । తత్ర సర్వం ప్రతిగ్రాహ్యం కృతాన్నంతు వినర్జయేత్ । భక్షయిత్వా తు తన్మోహాద్ద్విజశ్చాన్ద్రాయణం చరేత్ ॥ ఆశౌచేతు సముత్పన్నే పుత్రజన్మయదాభవేత్ । కర్తుస్తత్కాలికీద్ధిఃపూర్వాశౌచేన శుద్ధ్యతి ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పుత్రఃస్మని యాత్రాయాం శర్వర్యాం దత్త మక్షయమ్ । ఋణమ స్మిక్ సన్నయతి అమృతత్వం చ గచ్ఛతి ॥ పితా పుత్రస్య జాతస్య పశ్యేచ్చే జ్జీవతో ముఖమ్ ॥ జాతకర్మ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథనామకరణమ్. సూ ॥ దశమ్యామున్థితాయాగ్ంస్నా తాయాం పుత్రస్య నామదధాతి పితామాతేతి ॥ ౧౫ ॥ ౮ ॥ ద్వ్యక్షరం చతురక్షరం వా నామపూర్వమాఖ్యాతో త్తరం దీర్ఘాభి నిష్ఠానా న్తం ఘోషవదాద్యన్తరన్తస్థమ్ ॥ ౯ ॥ అపినాయస్మిక్ స్వీత్యుపసర్గన్యూ త్తద్ధితప్రతిషిద్ధమితిహిబ్రాహ్మణమ్ ॥ ౧౦ ॥ అయుజాక్షరంకుమార్యాః — ॥ ౧౧ ॥ ౧౧ ॥ పితామాతాచ, శ్రీభగవదాజ్ఞయా × పీత్యర్షం అముక గోత్రస్య అముకనక్షత్రే అముకరాశౌజాతస్య మమకుమారస్య నామధాస్యానహ ఇతిసబ్రహ్మణ్యస్య - కుమారస్య దక్షిణేకర్ణే శర్మాన్తం నామబ్రూయాతామ్ - నామ్నాత్వం విష్ణుశర్మాసీతి. తతోఽభ్యుదయం పుణ్యాహంచకుర్యాత్ - "పుణ్యాహవాచనేనామ్ని మధ్యమే స్వస్తివాచనే। ఉక్త్వాబాలకనామాని స్వస్తీత్యన్యత్తమంభవేత ॥" అస్మిక్ పుణ్యాహే మధ్యమేస్వస్తివాచనే అముకశర్మణే స్వస్తిభవన్తోబ్రువన్తు, అముకశర్మణేస్వస్తీతి ప్రార్థనాప్రతివచనేకుర్యుః. సూ ॥ ప్రవాసాదేత్య పుత్రస్య * త్తరాభ్యామభిమన్త్రణం మూర్ధన్యవఘ్రాణం దక్షి

---

* ఉత్తరాభ్యాం - ' అంగాదంగాత్ - ఆశ్మాభవ' ఇత్యేతాభ్యాం పుత్ర స్యాభిమంత్రణం కర్తవ్యం, తదైతాభ్యామేవమూర్ధన్యవఘ్రాణమ్ - అసావిత్యస్యస్థానే దశమ్యాంకృతం నామసంబుద్ధ్యాగృహ్ణాతి. కేచిత్ ' అంగాదంగా ' దిత్యభిమంత్రణం - ' ఆశ్మాభవే, త్యనఘ్రాణమితి ; తథాసతి ఏవంవిభజ్యవినియుంజీత-క్రమేణేతివాబ్రూయాత్. అంతతఃపుత్రస్యదక్షిణేకర్ణే, ఉత్తరా - 'అగ్నిరాయుష్మాన్ సనస్పతిభిరాయుష్మాన్, ఇత్యాదికాన్ సానుషంగాన్ పంచమంత్రాన్ జపేత్. ఏతచ్చత్రయం ప్రతిపుత్రమావర్తతే - కుమారీంతు ' సవస్తాదాత్మనస్సంభూతాసిస్వా జీవశరదశ్శతం ' ఇతి యుభాభ్యాం మంత్రయేత్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ణే కర్ణ ఉత్తరాఽమన్త్రాఽజపేత్ ॥౧౩॥ కుమారీముత్తరేణ యజుషా ఽభిమన్త్రయతే ॥౧౪॥౧౩॥ నామకరణ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథాన్నప్రాశనమ్. సూ ॥ ౧౬ ॥౧॥ జన్మనో ఽధిషష్ఠేమాసి బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాఽఽశిషో వాచయిత్వా *బ్రాహ్మణానుజ్ఞాప్య అముకగోత్రస్యశర్మణః కుమారస్య అన్నప్రాశనకర్మాఙ్గ మఙ్కురార్పణంప్రతిసరబన్ధమభ్యుదయం తదఙ్గపుణ్యాహవాచనంచకృత్వా - ప్రాణానాయమ్య- గోత్రం శర్మాణం మముకుమారం అన్నప్రాశనకర్మణాసంస్కరిష్యామీతిసఙ్కల్ప్య-తదఙ్గ పుణ్యాహవాచనం కృత్వా తేనడలేన కుమారమన్నంచ ప్రోక్ష్య - సూ ॥ దధిమధుఘృతమోదనమితి సగ్ంసృజ్యోత్తరైర్మన్త్రైః కుమారం ప్రాశయేత్ - (౧౬॥౧॥) "భూరసాం తౌషధీనాగ్ంరసం ప్రాశయామి శివాస్తఆప ఓషధయస్సన్తు శ్రీర్విష్ణుశర్మ్ణ భువోపాగ్ంతౌషధీనాగ్ంరసంప్రాశయామి+శర్మ్ణ, సువరసాం+శర్మ్ణ, భూర్భువస్సువరసాం+శర్మ్ణ" న్నితిచతుర్భిం స్తైసృదేవ ప్రాశయేత్. సు ॥ తైత్తిరీయేణ మాగంనేనేత్యేకే (౧౬॥౨॥) దేవతాపుతిస్తస్య ధాత్ర్యుత్పన్న గతిస్యచ। అలబ్ధ్వా తస్య దాతవ్య మన్నం పాత్రేతు కాంచనే ॥

— ఇత్యన్నప్రాశన ప్రయోగ స్సమాప్తః. —

---

* జన్మదినమారభ్య సాదినేనసప్తమేమాస్యష్టమేవశమే సంవత్సరేవా పుంసఃస్త్రీణాముయుగ్మేమాస్యన్నప్రాశనంకుర్యాత్ నాప్రమాసమోషగంధఃమాసపోక్తత్వాత్, "మాసపోక్తేషుకార్యేషు మూఢత్వంజీవశుక్రయోః। అధిమాసాదిదోషశ్చనస్యాఃకాలవిధేర్బలాత్"

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పంచాయుధ ధారణా ద్యబ్ద పూర్త్యుత్సవ కర్మణాం కర్తవ్యానాం సంగ్రహః.

స్వామినే పంచాయుధం ధార్యం రక్షార్థమే పంచమేహని। అసి శంఖగదాచక్ర శార్ఙ్గ వ్యాఖ్యనఖాన్యపి ॥ దశమేద్యాదశేవాహ్ని ఝో డశే కర్ణవేధనమ్। ప్రథమేసప్తమేమాసి అష్టమేదశమే ఽపివా ॥ యస్మిన్వా రేతిథీతారే చ్యాచ్యాయుక్తనక్షోభనమ్। పూర్వాస్నే తు పరిశేస్తస్యాత్కర్ణవేధోఽతిశోభనః ॥ మధ్యాహ్నే నిశివర్జ్యస్యాన్న ముహూర్తంవాతినాడికమ్। శుక్లసూత్రసమాయుక్తతామ్రసూచ్యాతు వేధయేత్ ॥ వేధాత్తితీయేనక్షత్రేక్షాళయేదుష్ణవారిణా। రోపణార్థం సుశుద్ధ్యర్థం నాళనమ్ప్రత్తిమాప్నుయాత్ ॥ సుభూమాప్రాఙ్ముఖంరమ్యేశుచౌదేశేఽథ్వరే రమేః। సన్నిధావేధయేత్కర్ణం(స్త్రీ)పుంసో వామదక్షిణా ॥ ఏకత్రింశద్దినేనైవ పయశ్శంఖేన పాయయేత్। నక్షత్రేమాసి సంపూర్ణే జాతస్యైతు విశేషతః ॥ నూనాన్నే దుగ్ధపానంస్యా త్పశ్చాత్కాలేశుభేభవేత్। ఖట్వారోహశ్చకర్తవ్యోదశమేద్యాదశేఽపివా ॥ షోడశే దివసేవాపి ద్వాత్రింశద్దివసేఽపివా ॥ శిశోస్తృతీయే కర్తవ్యం మాసిసూర్యస్యదర్శనమ్। చతుర్థేమాసికర్తవ్యంశిశోశ్చంద్రస్యదర్శనమ్। తచ్చకూరితిమన్త్రేణ కారయేత్సూర్యదర్శనమ్। పుణ్యాహంచైవవిప్రాణాం భోజనంచాత్రసమ్మతమ్ ॥ ఉపనిష్క్రమణంనామ గృహాత్ప్రథమనిర్గమః। అకృతేఽస్యాంక్రియాయాంనై ఆయుష్మీనాశనంశిశోః ॥ కృతేసమ్యక్సమృద్ధిస్యాదాయుర్వర్ధనమేవచ। అలంకృత్యశిశుంసమ్యగభ్యర్చ్యకచశుభాక్షతైః ॥ స్వస్తివాచ్యసమారూఢ వాహనం గమయేద్గృహమ్। యథాన్నభోజనేకాలస్సమాదేశస్తథాఽత్రచ। కాలేనిర్గమనంకుర్యాద్గృహాద్బాలోరథాదినా। మాతులో వావహేదేనం నిర్వా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హన శిశుంస్వయమ్ । అలంకృత్యయథాశక్తిశిక్షాచాయుస్తవం భజ త్వితి ॥ శిశునాసహమిత్రాణి నిరీయుశ్చగృహాత్స్వయమ్ । సర్వాదుం దుభిఘోషైశ్చ వాద్యఘోషసమన్వితైః ॥ చత్వారేతుశుచౌదేశే గో మయేనోపలేపితే । ధాన్యపుంజేసమాసీనం బాలం బాలామథాపి వా ॥ అర్చయేద్గన్ధపుష్పాద్యైస్తస్మిన్మూర్ధ్ని లలాటకే। న్యస్యరక్షాం తతఃకుర్యాన్మృతసంజీవినీంజపేత్ ॥ అథార్చయేద్గణేశానం భూతేశా నంతథైనచ। భద్రకాళ్యర్చితైస్పఫలైశ్శిశుమభ్యర్చయేత్సుధీః॥ దైవజ్ఞ భిషజోఃపూజాంయావచ్చక్యం ప్రయోజయేత్ ॥ అబ్దేనపౌరేణశిశో నమేతే బాలంతు సంస్కారవ్యచ జన్మధిష్ణ్య । కృత్వాఽఽయుషోవృ ద్ధికరంచకర్మ తంధారయేద్వై కటిసూత్రవస్త్రే॥ వత్సరోత్తరజన్మర్క్షే స్నపయిత్వాహృదాదిభిఆచ్ఛాదయేన్నవైర్వస్త్రైర్మాతులోవేశయే ద్గృహమ్॥ బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాతు పుణ్యాహంవాచయేద్ద్విజైః। ఉ దయవ్యాపిజన్మర్క్షే శస్తేవ్యంతుజన్మతః ॥ సంగవవ్యాపిజన్మర్క్షే తత్ర జన్మపరం శుభమ్ । ఏకమాసే ద్విజన్మర్క్షే అంత్యర్క్షే జన్మ కారయేత్ ॥ సంగవవ్యాపిఖణ్డర్క్షే అన్త్యఖణ్డేనమాచరేత్ । నాడీ షట్కాత్పరంభాన్తం యది తత్రసమాచరేత్ ॥ జన్మ నక్షత్ర కృత్యం తు పూర్వంచే త్పూర్వవాసరే ॥

పితాప్రవాసాదేత్య 'అజ్ఞాదజ్ఞా' దితిద్వాభ్యాం పుత్రస్యాఘ్రి మన్త్రణాఘ్రాణే జాతకర్మవత్కృత్వా. అత్రాపశబ్దేన పుత్రస్యశ ర్మనిర్దిశేత్ – 'అగ్నిరాయుష్మా' నితి పఞ్చమన్త్రేణ కుమారస్యదక్షి ణేకర్ణేజపేత్ – ఏవం ప్రతిపుత్రం. కుమారీంతు 'సర్వసాస్తాదాత్మనః ఇతి యజుషా ఽభిమన్త్రయేదిత్యాది గర్భిణీ మధ్యస్తాత్ .

స్త్రీణాం జాతకర్మాది. — స్త్రీణాం జాతకర్మాదిచౌ ళాన్తానక్రియాన్యఙ్గసహితాన్మోమవర్జితానమన్త్రకఙ్కర్యాదిత్విచ్ఛన్తి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కాయామ్. జాతకర్మాద్యాస్సంస్కారాశ్చౌలాన్తాస్స్త్రీణాంతత్తత్కాల ఏవకూష్ణీంకార్యాః. "తూష్ణీమేతాః క్రియాస్స్త్రీణాం వివాహస్తు సమన్త్రకః" ఇతి కణ్ఠభూషణే. ఉపనయనాత్పూర్వజాతకాది సంస్కారాః స్త్రియా అపి కర్తవ్యాః, దేహసంస్కారత్వాత్; కింతు తత్రమన్త్రవర్జం - తత్రశ్లోకః- "జాతకాదితు సంస్కరణంస్త్రియా పావనాయనికాదశఇష్యతే। దేహసంస్కారణాయ యథాక్రమం కాలమీవసమస్తమమన్త్రకమ్॥ కర్మస్వేషునిమన్త్ర్యహ్య కర్తవ్యాః ప్రాశనాదయః। నహోమాదిరిహస్త్రీణా మన్వస్యర్థ మమన్త్రకమ్" ఇత్యాణ్డపిఙ్గాఖ్య గృహ్యప్రయోగస్మృత్తో. ఇతి పంచాయుగధారణాదిక్రమస్సమాప్తః.

అథ చౌలప్రయోగః. (౧) సూ॥ జన్మనోధి తృతీయేవర్షే చౌలం పునర్వస్వోః (౧౬॥ ౩') * బ్రాహ్మణానాం భోజనముపాయనవత్ (౧౬॥ ౪॥) స్నాతం శుద్ధవస్త్రధరం ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రంసుప్రక్షాళితపాణిపాదంస్వాచాన్తం కుమారం దక్షిణత ఉపవేశ్య- నమస్సదస ఇత్యారభ్య + స్వీకృత్య గోత్రస్యశర్మణో మమ కుమారస్య చౌళ క

---

* అత్రగర్భవర్షం నగణ్యతే॥ జన్మదినమారభ్యసానేన తృతీయసంవత్సరే గత త్రిభాగేతృతీయేవా పునర్వస్వాది పుణ్యనక్షత్రే శిశోశ్చౌళం కుర్యాదితి సూత్రార్థః. తృతీయేబ్దే శిశోర్గర్భాజ్జన్మతోవావిశేషతః। పంచమేచౌళకంకార్యం. పిత్రియాఃపుంసో ధనాసుమం' ఇతిగర్భపంచమ. జన్మతృతీయసంవత్సరయోశ్చౌళవిధానాద్గర్భతో జన్మతోవా చతుర్థాబ్దే శిశోశ్చౌళం శాస్త్ర సిద్ధమితికంఠభూషణే - జన్మాదిమాస సంఖ్యయా తృతీయేవర్షే చౌళం పంచమేవా గర్భాద్వాతృతీయే పంచమేవా' ఇతిచంద్రికాయాం సూనోర్మాతరగర్భిణ్యాం మాఙాకర్మనకారయేత్॥ తత్రాతృతీయే సతిగర్భే ప్రథమస్యచౌలం నిర్వ్యాకులం- మధ్యమస్య చౌలంనిస్సిద్ధం శిశోశ్చౌలం ప్రకర్తవ్యం మాతుర్గర్భస్య పూర్వతః। దృష్టేద్వితీయేశిరసి చౌళం సుఖాయనేతగత్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ర్మకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణేత్యనుజ్ఞాప్య- దర్భేష్వాసీన ఇత్యాదిక్రమేణ ప్రాణానాయమ్య- సఙ్కల్ప్య- అముకగోత్రస్యాముక శర్మణోఽముక కుమారస్యచౌళకర్మాంగమంకురార్పణం ప్రతిసరబంధ మభ్యుదయం పుణ్యాహవాచనంచక్రమాత్కృత్వా - పునఃప్రాణానాయమ్య- ఇమం గోత్రం శర్మాణం మమ కుమారంచౌలకర్మణాసంస్కరిష్యామీతినఙ్కల్ప్య- చౌలేనకర్మణాసగ్ం స్కరిష్యామితివాసఙ్కల్పః; బలమస్త్రమనుసన్ధాయ సాత్వికత్యాగంకృత్వా-తదంగంపుణ్యాహవాచనం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య- పుణ్యాహంకృత్వా-పుణ్యాహజలేన కుమారంపోక్ష్య- క్షౌరలవణవర్జం కుమారం భోజయిత్వా-'భుక్తి ద్వయేతుసంప్రాప్తే కథంభుక్తిర్నిషీయతే । శర్కరాద్యపయఃపీత్వా పశ్చాద్భుక్తిం సమాచరేత్॥' సూ ॥ * సీమన్తవదగ్నేరుపసమాధానాది॥ (౧౬॥౫॥) పాత్ర ప్రయోగకాలే ,జలద్వయం కుశా వ్యవాంశ్చలాలు దర్భపుంజలాఁ,శకృచ్చలల్యసీఁ,షీసేన్నైవచౌళకర్మణి। ఆజ్యభాగాన్తే -కుమారేణాన్వారబ్ధ ఉత్తరా ఆహుతీర్జుహోతి.

'ధాతేత్యాదిచతుర్ణాన్తుధాతాసీమన్త చౌళయోః। యస్త్వా హృదేతియస్మైత్వం ద్వయోరగ్నిశ్చపుత్రకాఁ ॥ ఇన్ద్రాఃపుత్రీదేవతాశ్చ త్వేసుపుత్రోక్షఉక్షయోః'॥ 'ధాతాదదాతునోరయిమితిచతస్రోయస్త్వాహృదాకీరినేతి చతస్రః'॥ ధాతానదాతునోరయిమీశానోజగతస్పతిః - ననఃపూర్ణేనావనత్వాహా- ధాత్రేఇదం; ధాతాప్రజాయా ఉతరాయఈశే ధాతేదంవిశ్వం భువనం జజాన- ధాతా పుత్రం యజమానాయదాతా తస్మాఉహవ్యం ఘృతవద్విధేమస్వాహా- ధాత్రేఇదం; ధాతా దదాతునో రయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్షితామ్ - వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ం సత్యరాధసస్వాహా- ధాత్రేఇదం

---

* అగ్నేరుపసమాధానాది తన్త్రింసపరిధానహోమం పరిషేచనాంత మిహ సీమన్తవదిత్యర్థః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ధాతా దదాతు దాశుషెవసూని ప్రజాకామాయమీళుషేదురోణ - తస్మైదేవా అమృతాస్సంవ్యయన్తాం విశ్వేదేవాసో అదితిస్సజోషాస్స్వాహా - ధాత్రఇదం; యస్తా వ్యాదాకీరిణామన్యమానోఽనుర్వ్యం మర్త్యో జోహవీమి - జాతవేదోయశోఅస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యాంస్వాహా - అగ్నయేపుత్రవతఇదం; యస్మైత్వగ్ంసుకృతేజాతవేదఉ లోకమగ్నేకృణవస్యోనమ్ - అశ్వినగ్ంసపుత్రిణంవీరవంతంగోమంతగ్ంరయింనశతేస్వస్తిస్వాహా-అగ్నయేపుత్రవతఇదం; తేస్యేసుపుత్రిశవసోఽవృత్రీకామకాతయు - నతావిన్ద్రాతిరిచ్యతే స్వాహా - ఇన్ద్రాయపుత్రిణఇదం; ఉక్థఉక్థే సోమఇన్ద్రింమమాదనీథేనీథే మఘువానగ్ం సుతాసః - యదీగ్ంనబాధాఃపితరన్నపుత్రాస్సమానసఃసూలవసేహవన్తే స్వాహా - ఇన్ద్రాయపుత్రిణఇదం; ' పాణానాయమ్య, ఏతత్కర్మసమృద్ధ్యర్థం జయాది హోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య - * ఓం చిత్తంచస్వాహా - చిత్తాయేదం; చిత్తిశ్చస్వాహా

---

* యథోపదేశం ప్రధానాహుతీర్హుత్వా జయాభ్యాతానానాష్టకృతః పాపతయాంవ్యాహృతీర్విహృతాః సావిష్టకృతీమిత్యుపజుహోతి । యథోపదేశంయేన యేన మంత్రవిధవదానాదినావివాహాదిషు ప్రధానాహుతయఉపదిష్టాః తేనతేన విధానేనతాస్తాహుత్వా - జయాః ' చిత్తంచస్వాహా' ఇతి త్రయోదశ । ' అగ్నిర్భ్రాతానామధిపతిస్సమానత్వస్మిన్' ఇతిసానుషంగా ఆభ్యాతానా అష్టాదశ - తతో పితరఃపితామహాః ఇత్యసిన్నంతే జీవపితృకస్య పితరఇత్యస్య లోపః ' పితామహాః పరేవరే ' ఇత్యవమంత్రణ - జీవపితామహస్య పితామహాఇత్యస్య లోపః ॥ జీవపితృపితామహస్యోభయోర్లోపః - కేచిదవికృతం జుహ్వతి, జీవపితృకాణాం చ విశేషోనాస్తీత్యాహుః - రాద్ధేపితేర్వ్యచాపాముపస్పర్శనమ్ । బుతాపాడితి రాష్ట్రీకృతః (౫౫) పర్యాయేణ హూయంతే ॥ ' ప్రజాపతేనత్వదేతాని ' ఇతిప్రాజాపత్యా । భూర్భువస్సువరితివ్యాహృతయో విహృతాః, నసమస్తాః । యదస్యకర్మణ ఇతి సావిష్టకృతీ. ఆహత్య ౫౫ ఆహుతయః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

చిత్త్యాఇదం ; ఆకూతంచ స్వాహా – ఆకూతాయేదం ; ఆకూతిశ్చ స్వాహా - ఆకూత్యాఇదం; విజ్ఞాతంచస్వాహా - విజ్ఞాతాయేదం ; విజ్ఞానంచస్వాహా - విజ్ఞానాయేదం ; మనశ్చస్వాహా - మనసఇదం; శక్వరీశ్చస్వాహా - శక్వరీభ్యఇదం ; దర్శశ్చస్వాహా - దర్శాయేదం ; పూర్ణమాసశ్చస్వాహా - పూర్ణమాసాయేదం ; బృహచ్చస్వాహా - బృహతఇదం ; రథంతరంచస్వాహా – రథంతరాయేదం ; ప్రజాపతిపతిర్జయానింద్రాయవృష్ణే ప్రాయచ్ఛ దుగ్ధ పృతనాజ్యేషు తస్మైవిశ్వమనమంత సర్వాస ఉగ్రస్సహమావ్యో బభూవస్వాహా- ప్రజాపతయఇదం; ॥౧3॥ అగ్నిర్భూతానామధిపతి స్సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మిన్ క్షత్రేఽస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయామస్మిన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ంస్వాహా - అగ్నయఇదం ; ఇంద్రోజ్యేష్ఠానామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + త్యాగ్ంస్వాహా - ఇంద్రాయేదం ; యమఃపృథివ్యా ఽధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + త్యాగ్ంస్వాహా- యమాయేదం ; వాయురంతరిక్షస్యాధిపతి స్సమావత్వస్మిన్ + త్యాగ్ంస్వాహా - వాయవఇదం ; సూర్యోదివోధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా - సూర్యాయేదం ; చంద్రమానక్షత్రాణామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా– చంద్రమసఇదం; బృహస్పతిర్బ్రహ్మణోధిపతి స్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా–బృహస్పతయఇదం; మిత్రస్సత్యానామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా - వరుణాయేదం ; సముద్రస్సరిత్యానామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా – సముద్రాయేదం ; అన్నగ్ం సామాజ్యానామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా- అన్నాయేదం ; సోమఓషధీనామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా- సోమాయేదం; సవితాప్రసవానామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా సవిత్రఇదం ; రుద్రఃపశూనామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్ + స్వాహా -

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

రుద్రాయపశుపతయఇదం, అపఉపస్పృశ్య - త్వష్టారూపాణామధిపతిన్నమావత్వస్మిన్ + స్వాహా - త్వష్ట్రఇదం, విష్ణుఃపర్వతానామధిపతిన్నమావత్వస్మిన్ + స్వాహా - విష్ణవఇదం, మరుతోగణానామధిపతయస్తేమావంతివస్మిన్ + స్వాహా-మరుద్భ్యఇదం, పితరఃపితామహాఃపరేఽవరేతాస్తేమావంతివస్మిన్ + స్వాహా-పితృభ్యఇదం, అస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మిన్నక్షత్రేస్మామాశిష్యన్యంపురోధాయామస్మిన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగం స్వాహా- * పితాదిభ్యఇదం ॥౧౪॥ అపఉపస్పృశ్య - ఋతావాడృతధామాఽగ్నిర్గంధర్వస్తస్యౌషధయోఽప్సరసఊర్జోనామ సఇదంబ్రహ్మక్షత్రంపాతు తాభ్యఇదంబ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మైస్వాహా - అగ్నయేగంధర్వాయేదం, తాభ్యస్స్వాహా - ఓషధిభ్యఇదం, సగ్ంహితోవిశ్వసామాసూర్యోగంధర్వస్తస్యమరిచయోప్సరస ఆయువోనామసఇదంబ్రహ్మ + స్వాహా- సూర్యాయగంధర్వాయేదం, తాభ్యస్స్వాహా - మరీచిభ్యఇదం, సుషుమ్నస్సూర్యరశ్మిశ్చంద్రమాగంధర్వస్తస్యనక్షత్రాణ్యప్సరసోభేకురయోనామసఇదంబ్రహ్మక్షత్రంవాతు తాభ్యఇదం + స్వాహా- చంద్రమసేగంధర్వాయేదం, తాభ్యస్స్వాహా - నక్షత్రేభ్యఇదం- భుజ్యుస్సుపర్ణోయజ్ఞోగంధర్వస్తస్యదక్షిణా అప్సరసస్తావానామసఇదంబ్రహ్మక్షత్రంవాతు తాభ్యఇదం + స్వాహా- యజ్ఞాయగంధర్వాయేదం, తాభ్యస్స్వాహా- దక్షిణాభ్యఇదం, ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మామనోగంధర్వస్తస్యేరాకామాసఃపసఃసోవహ్నయోనామసఇదం + స్వాహా- మనసేగంధర్వాయేదం, తాభ్యస్స్వాహా - రాకాభ్యఇదం- ఇషిరోవిశ్వవ్యచాఃచిత్తోగంధర్వస్తస్యాఃపురంధ్రయోనామసఇదం + స్వాహా- వాచేయగంధర్వాయేదం, తాభ్యస్స్వాహా-అపోభ్యఇ

* మంత్రోక్తదేవతాభ్యఇదం - పాఠాంతరం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్సనోభ్యఇదం- భువనస్యపతేయస్యతఉపరిగృహా ఇహచ- సనోరా
స్వాబ్యానిగ్ం రాయస్పోషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ం స్వస్తిం
న్వాహా - భువనస్య పతయే బ్రహ్మణ ఇదం, పరమేష్ఠ్యధిపతి ర్మృ
త్యుర్ధంధ్వస్తస్య విశ్వసుప్సరసో భువోనామ సఇదంబ్రహ్మ + స్వా
హా - మృత్యవే గన్ధర్వాయేదం, తాభ్యస్వాహా - విశ్వస్మాఅప్స
రోభ్యఇదం,సుషీతి స్సుభూతి ర్భద్రకృత్సువరాస్పర్దన్యోగన్ధర్వస్తస్య
విమృతోఽప్సరసోసవో నామసఇదం బ్రహ్మ + స్వాహా - పర్జ
న్యాయ గన్ధర్వాయేదం, తాభ్యస్వాహా-ఏక్యుర్ద్వాభ్యఃప్సరోభ్యఇదం,
దూరేహేతిరమృడశ్చోమృత్యుర్ధంధ్వస్తస్య ప్రజాఅప్సరసోభీరువో
నామసఇదంబ్రహ్మ + స్వాహా - మృత్యవేగన్ధర్వాయేదం, తాభ్య
స్వాహా - ప్రజాభ్యఃప్సరోభ్యఇదం;చామఃకృణకాశి కామో గం
ధర్వస్తస్యాధయోఽప్సరసశ్చయన్తీర్నామసఇదంబ్రహ్మ + స్వా
హా - కామాయగన్ధర్వాయేదం, తాభ్యస్వాహా - ఆదిభ్యఃప్సరో
భ్యఇదం, సనోభువనస్యపతేయస్యతఉపరి గృహా ఇహచ -
ఉరుబ్రహ్మణే స్త్రక్తిత్రాయ మహిశర్మయచ్ఛ స్వాహా -
భువనస్యపతయేబ్రహ్మణఇదం, ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వా
జాతాని పరితా బభూవ - యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు
వయగ్ంస్యామపతయో రయీణాగ్ం స్వాహా - ప్రజాపతయఇదం,
ఓంభూస్వాహా - అగ్నయఇదం, ఓంభువస్వాహా వాయవఇదం,
ఓంసువస్వాహా - సూర్యాయేదం, యదస్య కర్మణోత్యరీరిచం య
ద్వాన్యూనమిహాకరం - అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాన్థ్సర్వగ్ంస్విష్టగ్ం
సుహుతంకరోతు స్వాహా - అగ్నయే స్విష్టకృతఇదం, శమ్యాబోహ
నం (సర్వగ్ంహవిః హుత్వా) ప్రాణానాయుష్యచోశహోమకర్మణేమ
ధ్యేసంభావిత మన్త్రత న్త్రస్వరవర్ణవిధివిపర్యాస న్యూనాతిరిక్తదోష

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామీతి సంకల్ప్య - ఓం భూర్భువస్సువస్సా స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - అనాజ్ఞాతాది హోమః - ప్రాణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతా మోక్షణం బ్రహ్మో ద్వాసనం చ కృత్వా.

సూ॥ అపరేణాగ్నిం (కుమారం) * ప్రాంచమున్నేష్యన్ తేన్ బ్రాహ్మణాన్ శలల్యా త్రిభి ర్గర్భపుంజీలైశ్శలాలుగ్లపేనేతితూష్ణీం కేశాన్విసీయ యథర్షి శిఖానిదధాతి ॥ (౧౬ ॥ ౬) యథావైషాంకులధర్మస్యాత్ (౭) అపసవ్యం సజ్ఞనాద్యాకేశనిధానాత్సమానం ॥ (౮) † అనువాకస్య ప్రథమేనయజుషా ఽపస్సంసృజ్యోష్ణీశాన్విసీయ ఉపనయనప్రకరణ సూత్రం ॥ (౧౦॥ ౫) 'ఉష్ణేన వాయఽదకేనేహ్యదితిః కేశాన్వపతు' ఇత్యుష్ణజలం శీతజలే నినీయ ‡ సూ॥ ఉత్తరయా శిరఉనత్తి. 'ఆప ఉందంతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే - జ్యోక్చసూర్యం దృశే' ఇతికుమారస్య వప్తవ్యాన్కేశాన్ తేన జలేనప్రాగాది ప్రదక్షిణంసేచయిత్వా - తూష్ణీం స్త్రీక్ దర్భా నంత

---

* ప్రాంచం - ప్రాఙ్ముఖం, తూష్ణీం - వాగ్యతః, కేశాన్విసీయ విధినీత్వా. సప్తవ్యాక్ శిఖాధాఽంశ్చ పృథక్కృత్వేత్యర్థః యథర్షి - యావంతో ఋషయస్సప్రవరకే తావతీశ్శిఖానిదధాతి, ఏకాశేఽయస్య ఏకాశిఖా, ద్వాభ్యాంచే యస్యద్వేఇత్యాది. (యథావైషామిత్యాది - అథనా, యథా - యేనప్రకారేణ, ఏషాం -, కులజానాం, కులధర్మః ప్రవర్తతే తథాశిఖాకర్తవ్యా. అత్రకేచిదేషామితి వచనాత్పితురన్యోపి చాలకర్తేతి. 'అపసవ్యంసజ్ఞనా' దితి సూత్రార్థస్తుసమావర్తన ప్రకరణేద్రష్టవ్యాః.

† అనువాకస్య ప్రథమేనయజుషా - 'ఉష్ణేనవాయో' ఇత్యనేన. ఆపోవ్యుష్ణీశాన్విసీయ సంసృజతి, సంసృజంశ్చోష్ణీశాన్విసీయావయతి, నత్వనియమేన.

‡ ఉత్తరయా - తతస్తూభిరద్భిః - 'ఆపఉన్దన్తు' ఇత్యేతయా, కుమారస్య ఉనత్తి - పరిగారభ్య ప్రథమేన, మునత్తి - క్లేదయతి, క్లేదనం - సేచనం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ర్ధయో * త్తరాభిశ్చతసృభిః ప్రతిమన్త్రం ప్రతిదిశం ప్రవపతి - (౧౦॥౬) 'యేనావపత్సవితా క్షురేణ సోమస్య రాజ్ఞో వరుణస్య విద్వాన్ । తేన బ్రహ్మణో వపతేదమస్యాయుష్మాఞ్ జరదష్టి ర్యథాఽసదయం - నారాయణశర్మా ' - ఇతి సకేశాన్ దర్భాన్ ఛినత్తి. అపఉపస్పృశ్య + వపంతమృషయో ఽనుమంత్రయతే దక్షిణతో మాతా బ్రహ్మచారీవా (౧౦॥౬) ఆనడుహో శక్వతింజేయవాన్ని ధాయ తస్మిన్ కేశానుపయమ్య - 'యస్క్షురేణ మర్చయతా సుపేశసావప్రవపసి కేశాన్ । శున్ధిశిరోమాఽస్యాయుః ప్రమోషీ' ఇత్యనుమంత్రయతే - అప ఉపస్పృశ్య - అథాచార్యస్సదర్భాన్ కేశాంస్తద్దస్తే ప్రదాయపూర్వవద్దక్షిణదేశేషు దర్భానంతర్ధాయ 'యేన పూషా బృహస్పతేరగ్నేర్దన్త్రస్య చాయుషేఽవపత్ - తేనాస్యాయుషేవప సాఽఽయుషే' ఇతి దక్షిణతః కేశాంశ్చిత్వా తద్దస్తే ప్రదాయ - అప ఉపస్పృశ్య - పశ్చాత్కేశేషుతద్దర్భానంతర్ధాయ - 'యేన భూయశ్చరాత్యయం జ్యోక్చ పశ్యాతి సూర్యమ్ - తేనాస్యాయుషేవప సాఽఽయుషే' ఇతి చిత్వా తద్దస్తే ప్రదాయాఽపఉపస్పృశ్యోత్తరతఃకేశేషుదర్భా నంతర్ధాయ - 'యేన పూషా బృహస్పతేరగ్నేర్దన్త్రస్య చాయుషేఽవపత్ । తేన తే వపామి' నారాయణశర్మ 'న్నాయుషా వర్చసా యుథా

---

* ఉత్తరాభిశ్చతసృభిః - 'యేనాపు' దిత్యాదిభిశ్చతసృభిః ప్రతిమన్త్రం ప్రతిదిశంత్రిస్త్రిర్ దర్భానన్తర్ధాయకేశాన్వపతి - ప్రథమాద్యత్కురేణేతి కరణమాచార్యస్యైవ, తత్ర ప్రథమే మన్త్రే అసావిత్యస్య స్థానే 'నారాయణశర్మ' ఇతిశుమారస్య ప్రథమాన్తం నామగ్రహణం, చతుర్థేతు 'తేనతేవపామి నారాయణశర్మ' న్నితిసమ్బుద్ధిః.

† వపంతమిత్యాది - దక్షిణతఉపవిశ్య శుమారస్య మాతా బ్రహ్మచారీవా కశ్చిత్ 'యత్క్షురేణే' త్యేతయానపంతమాచార్యమనుమంత్రయతే.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జ్యోక్కుమనా అసాఃఇతిఛిత్వాప్రదాయాఽపఉపస్పృశేత్. అత్ర కంఠభూషణే - 'చతుర్దిగ్వపనంకృత్వాఽనే నకృదేవాచార్యోఽపఉపస్పృశేత్' ఇత్యుక్త్వా త్పృతివపన ముదకోపస్పర్శనం పాఠిక మితిప్రతిభాతి.) అథబ్రహ్మచారీసూత్రావా, సూ॥ * ఉత్తరయోదుంబరమూలేదర్భస్తంబేవానిదధాతి ॥౧౦॥ ॥౮॥ 'ఉప్త్వాయ కేశాన్ వరుణస్యరాజ్ఞో బృహస్పతిస్సవితా సోమో అగ్నిః। తేభ్యో నిధానం బహుధా ఽన్వవిన్దన్నన్తరా ద్యావాపృథివీ అపస్సువఃఇతి తాన్సర్వా నానుహే శకృత్పిణ్డే యవాన్వితే నిధాయోదుంబర మూలే దర్భస్తంబేవాచాదయేత్. అథ యజమానస్నాత్వా - తురఃప్రక్షాళ్యనిదధాతి - తేనత్ర్యహంవపననివృత్తిః- అథావశిష్టాభి స్సంస్కృతాభి రద్భిరున్నంవటోశ్శిరోనాపి తేనవాపయిత్వా శిఖాం నిధాపయేత్. అథనాపి తేవోప్త కేశం కుమార ముష్ణోదకేన సం స్నాప్యాచ్ఛాద్యాలంకృత్య † దక్షిణత ఆసీనాయ బ్రాహ్మణాయ గాం దద్యాత్. (అత్రకణ్వభూషణం- అథవటుర్వరందద్యాత్ - అన్య శ్చేచ్ఛ్మశ్రుకర్తా తస్మైగాం దద్యాత్ - పితాచే ద్దక్షిణత ఆసీనాయ బ్రాహ్మణాయ వరం దద్యాదితి.) అథ త్రివృతాన్నేన బ్రాహ్మణా న్భోజయిత్వా ఽఽశిషోవాచయేత్. ఇతి చూలకర్మప్రయోగః.

---

* ఉత్తరయా 'ఉప్త్వాయకేశా' నిత్యేతయా.

† చూళకర్మణి ప్రణీతామోక్షణానంతరమేవ బ్రహ్మోద్వాసనం కర్తవ్యం - అస్మిన్నేవ ప్రకరణే చంద్రికాయాం 'జయాద్యగ్న్యుప స్థానాన్తే' ఇత్యుక్త్వా దగ్నిహోత్రోద్వాసనస్యచ తదన్తర్గతత్వా, ద్దిగ్వపనానంతరం 'దక్షిణతఆసీనాయబ్రాహ్మణాయ వరందద్యా' దిత్యస్యోపనయన కర్మణియథాగురవే కరప్రదాయనమభిహితం తథాత్రాపి గురవే గోదానరూపవరప్రదానపరత్వా 'దుపనీతో విశేషేణ బ్రహ్మ తిష్ఠతియద్ధువి। తస్మిన్నిధాచగాయత్రీ ముక్త్వాపశ్చాద్విసర్జయే' ధితిన్యాయస్యా త్రేప్రతిపాదనాచ్చ; కేచిద్దిగ్వపనానంతరం కేచిన్నాపితేవపనానంతరమపికుర్వంతీ యథోపదేశంకార్యమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అథోపనయనప్రయోగః. సూ॥ ఉపనయనంవ్యాఖ్యాస్యామః ౧౧॥౯॥ గర్భాష్టమేషు బ్రాహ్మణముపనయీత ॥౩॥ గర్భైకాదశేషు రాజన్యం గర్భద్వాదశేషు వైశ్యం ॥ 3 ॥ వసంతోగ్రీష్మశ్శరదిత్యృ తవోవర్షా నుపూర్వ్యేణ ॥౪॥ బ్రాహ్మణానాంభిజయిత్వా ఒఒశిషో వాచయిత్వా ॥ పాదా ప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య ప్రయతః ప్రాఙ్ముఖ పవిత్ర పాణిర్దర్భేష్వాసీన స్సదాచార్యస్సుస్నాతం కౌపినధరం శుచి వస్త్రం సుప్రక్షాళిత పాణిపాదం సకృదాచాంతం ధృతోర్ధ్వపుండ్రం కుమారంస్వదక్షిణతఉపవేశ్యగోత్రస్యశర్మణఃకుమారస్యోపనయన కర్మాఙ్గం అఙ్కుర ప్రతిసరాభ్యుదయ పుణ్యాహవాచనాని కృత్వా అముక గోత్రమముకశర్మాణం కుమారం ఉపనేష్య ఇతిసంకల్ప్య తదఙ్గంపుణ్యాహంవాచయిత్వా- పుణ్యాహజలేనకుమారంయజ్ఞోప వీతంచ. ప్రోక్ష్య - 'యజ్ఞోపవీతకాలస్యాద్యాచనేకృతఆశిషాం । పురస్తాత్సమి దాధానా చ్ఛివస్యామిమతేనతు ॥ ఉపవిశ్యాసనేదాక్ష్య ప్రాణానాయమ్యవాగ్యతః । మన్త్రంసదైవముచ్చార్య యజ్ఞ సూత్రంగళేఽవపేత్' । 'యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్ ॥ ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిమంచశుభ్రం యజ్ఞో పవీతంబలమస్తు తేజః' ఇతిమన్త్రం సప్తిచందోదైవత (యజ్ఞోపవీత మన్త్రస్య బ్రహ్మఋషిరితిస్మృతః । ఛందస్త్రిష్టుబ్దేవతాతు త్రయో వేదాఇతి శ్రుతిః ॥) మాచార్యో వాచయన్కుమారం యజ్ఞోపవీ తం ధారయిత్వా తన్మన్త్రం వాచయిత్వా ఒఒచమయ్య - పరిషేచ నాపోశన ప్రాణాయామసహితం క్షీరలవణవర్జం ఘృతక్షీరమిశ్ర మన్నం కుమారం భోజయిత్వా - చౌళనర్దిగ్వపనంకృత్వా - స్నా తం కుమారం దక్షిణత ఉపవేశ్య - అగ్నిప్రతిష్ఠాదిపాత్ర సాదనాం తే 'పాత్రప్రయోగేతుకుశాఞ్ఛుక్రూర్చవస్త్రాశ్మదండాజినమేఖల్లాశ్చ।

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

దైవ్యానిపాత్రాణినియోజ్యపశ్చాద్యుఞ్జీతచామూనిసహోప నేతా॥' ఇత్యాద్యుక్తక్రమేణ అశ్మానం సదృష్ట్వా కృత్వాసో మాంజీ మజినం దర్భా నుదకుమ్భం కూర్చం దండం చ సకృత్సాదయిత్వా- ఆయూ మతః పరిమాణమిత్యాది ఆజ్యభాగాంతే-సూ॥ పాలాశీం సమిధ * ముత్తరయా ఒఢాప్య ॥ (కుమారస్య దక్షిణే హస్తే పాలాశీం సమిధం ప్రదాయ) 'ఆయు దేవ జరసం గృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృతపృష్ఠో అగ్నే - ఘృతం పిబన్నమృతం చారు గవ్యం పితేవ పుత్రం జరసే నయేమమ్' ఇతిమన్త్రం ఆచార్యఉక్త్వా కుమారం ఆధేహీత్యుక్త్వా కుమా రేణ సమిధమాధాప్య. ఆయుర్దాసమిదాధా నాన్న స్వాహాకారయిష్యతే । ఆధేహీత్యేవమన్త్రాన్తే వటుమాధాప యేచ్ఛుసూ । తతఉత్థాయకుమార ఆచార్యం ప్రదక్షిణమాగత్యా నుజ్ఞాప్యాచార్య మగ్నిం చాన్తరేణాసాద్యోత్తరేణాగ్నిం తిష్ఠేత్. అథోత్థాయకుమారో ఒపి స్వాచార్యంతు ప్రదక్షిణం । ఆగమ్యోత్తర తస్థిష్టే దగ్నిమాచార్యమంతరా ॥ (ప్రదక్షిణమితి - విపాగ్న్యోర్యంతరాగమనని షేధాఎతి శేషః. 'అగ్నిం బ్రాహ్మణంచాంతరేణనాతిక్రామేత్ - బ్రాహ్మణాంశ్చానుజ్ఞాప్యవా ఒతిక్రామే, దిత్యాపస్తమ్బః.) దక్షిణేనపదా ఒశ్మాన మాస్థాయాధస్థిన్తోవటుః । ఆ దేవతాపరీదానాత్పత్యాసీదే న్నచాసనే ॥

సూ॥ ఉత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేనపదా ఒశ్మానమాస్థాపయ త్యాతిష్ఠేతి ॥ ౧౦ ॥ ౯ ॥ ఆచార్యః 'ఆతిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవ త్వాగ్నిం స్థిరో ధివ - అభితిష్ఠ పృతన్యతస్సహస్వ పృతనాయతః' ఇతి మన్త్రముచ్చరన్ అగ్నేరుత్తరతో ఒశ్మానందక్షిణేనపదా ఒతి ష్ఠేతిబ్రాహ్మణాత్ - కుమారోదక్షిణేనపదాశ్మానం ఆస్థాయ తత్రై

* ఉత్తరయా- 'ఆయుర్దాదేన' ఇత్యేతయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వాధస్తాత్తిష్టేత్ - సూ॥ * వాసస్సద్యఃకృతోత్తమత్తరాభ్యామభిమన్త్ర్య॥ అథాచార్యః 'రేవతీస్త్వా వృష్ణ్వే కృత్తికాశ్చికృన్తన్త్వం స్త్వా- ధియోఽవయన్నవగ్నా అవృశ్చన్నహ్రస్మన్తాగ్ం అభితో అయచ్ఛన్న - దేవీర్దేవాయ పరిధి సవితేర్మహత్తదాసాముభవన్నహిత్వనమ' ఇతివస్త్రమభిమన్త్ర్య- సూ॥ †ఉత్తరాభిస్తిసృభిః పరిధాప్య॥ 'యా అకృన్తన్నవయన్ యా అతన్వత యాశ్చదేవీరన్తానభితోఽదదన్త- తాస్త్వాదేవీర్జరసే సంవ్యయన్త్వాయుష్మానిదం పరిధత్స్వ వాసః - పరిధత్తధత్తవాసైనగ్ం శతాయుషం కృణుత దీర్ఘమాయుః - బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస ఏతథ్సోమాయ రాజ్ఞే పరిధాతవా ఉ - జరాం గచ్ఛాసి పరిధత్స్వ వాసో భవా కృష్టీనామభిశస్తిపావా - శతం చ జీవ శరదస్సువర్చా రాయశ్చపోషముప సంవ్యయస్వ, ఇతి తిసృభిః అభిమంత్రితం వస్త్రం పరిధాప్య - సూ॥ ¶ పరిహితముత్తరయా ఽనుమంత్రయతే ॥౧౯॥౧౦॥ 'పరిదం వాసో ధిధాప్వస్తయేఽభూరాపీనామభిశస్తిపావా-శతంచ జీవ శరదః పురూచీర్వసూని చార్యో విభజాసి జీవన్న, ఇత్యేతయా కుమారమభిమన్త్రయేత్ - సూ॥ $ మూంజీం మేఖలాం త్రివృతాం త్రిః

---

* సూ॥ వాసః - యచ్ఛాణ్యాది ధర్తశాస్త్రే విహితంతత్, సద్యఃకృతోత్తర - సద్యఏవకృతోనోత్తం నాన్యస్మిన్నహని ప్రశస్తేపి - కేచిదేకస్మిన్నేవాహనితన్తక్రియావయన క్రియావయస్య తత్సద్యఃకృతోత్తమితిపఠంతి. ఉత్తరాభ్యాం- 'రేవతిస్త్వా' ఇతిద్వాభ్యాం.

†ఉత్తరాభిస్తిసృభిః - 'యాఅకృంత' న్నిత్యాదిభిస్తిసృభిః,

¶ పరిహితం కుమార మిత్తరయా - 'పరిదంవాసః' ఇత్యనయా, అనుమంత్రయతే. ॥ ౧౯ ॥ ౧౦ ॥

$ మూంజీం - ముంజైఃకల్పితాం, త్రివృతాం - త్రివృతం, మేఖలాం, ఊర్ణాభ్యాం - 'ఇయం దురుక్తాత్' ఇత్యేతాభ్యాం, త్రిః ప్రదక్షిణం పరిష్యతి. త్రివృన్మేఖలామితిచ 'శక్తివిషయే దక్షిణావృత్తానాం జ్యారాజన్యస్యే' ఆప॥ ధ॥ ౧॥ ౩॥ ౩౩॥ ౩౪॥ త్యాదీనాం ప్రదర్శనార్థం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్రదక్షిణమిత్తరాభ్యాం పరివీయ ॥ మాంజ్యోతిషాగ్నిస్థాపన పోక్షణో త్థాపనానిచ । సమస్త్రమేతాన్యాచార్యః పూర్వంకృత్వా ఽథవాచ యేత్ ॥ ‘ఇయం దురుక్తాత్పరిబాధమానా వర్మ వరూథం పునతీ న ఆగాత్ । ప్రాణాపానాభ్యాం బలమాహరన్తీ పియా దేవానాగ్ం సు భగా మేఖలేయమ్ - ఋతస్య గోప్త్రీ తపసః పరస్పీ ష్ణుతీ రస్నూ మానా అరాతీః - సానస్సమన్తమను పరీహి భద్రయా భార్యాకరన్తీ మేఖలే మారిషామ’ ఇతి ద్వాభ్యాం త్రిరావృత్తా మాంజ్యకటిదేశే త్రిఃప్రదక్షిణం పరిధాయ నాభిదేశే బ్రహ్మగ్రన్థిం కృత్వా తం మన్త్రం వాచయేత్ । సూ ॥ * అజినమత్తరయా ॥ ౧౦ ॥ ౧౧ ॥ ‘మిత్రస్య చర్షణిధృతం బలీయస్తేజో యశస్వి స్థవిరగ్ం సమిద్ధమ్ - అనాహనస్యం వసనం జరిష్ణు పరీదం వాజ్యజినం దధే ఽహమ్’ ఇతి మన్త్రేణ అజినమత్తరలోమధారంనిత్వా - తం మన్త్రం వాచయేత్ ।

సూ ॥ † ఉత్తరేణాగ్నిం దర్భాన్ సంస్తీర్య తేష్వేనముత్తరయా ఽవస్థాప్య ॥ ‘ఆగన్త్రా సమగన్మహి । పసుమత్యుర్గ్ం యుయోతన - అరిష్టాస్యుంచరేమహి స్వస్తిచరతాదిహ స్వస్త్యాగృహేభ్యః’ ఇతి మన్త్రేణ కుమార మగ్నేరుత్తతః ప్రత్యఙ్ముఖమవస్థాప్య ప్రాఙ్ముఖస్తిష్ఠన్నాచార్యః - సూ ॥ ‡ ఉదకాంజలి మప్సు అంజలావానీయోత్తరయా త్రిః పోక్షతి ‘సముద్రాదూర్మిర్మధుమాగ్ం ఉదారదుపాగ్ం శునా సమమృతత్వమాశ్యామ్ - ఇమే నుతే రశ్మయస్సూర్యస్య వభి

---

* ఆజినం - ‘కృష్ణం బ్రాహ్మణస్య’, (ఆప ॥ ధ ॥ ౧. ॥ 3 ॥ 3 ॥) ఇత్యాది ధర్మశాస్త్రే విహితం, ఉత్తరం వాసః కరోతి, ఉత్తరయా - ‘మిత్రస్య చర్షణి’ రిత్యేతయా. ౧౦ ॥ ౧౧ ॥

† ఉత్తరయా - ‘అగన్త్రా సమగన్మహి’ ఇత్యేతయా.

‡ ఉత్తరయా - సముద్రాదూర్మి’ రిత్యేతయా, త్రిఃపోక్షతి సహస్మన్త్రేణ ద్విస్తూష్ణీమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్సవిత్వం పితరో న ఆయన్న్ ఇతి మన్త్రేణ కమారం తిస్రో హోమిష్య
న్నక్ష్మన్మన్త్రేణ దివ్యస్తూష్ణీమ్ ॥ సూ ॥ * ఉత్తరై ర్దక్షిణేహస్తే గృహీ
త్వా ॥ అంతేతుసర్వమన్త్రాణాం హస్తగ్రహణమిష్యతే । దేవతాభ్యః
పరిదానం రక్షణార్థమపృథక్పృథక్ ॥ అగ్నయే హస్తమగృభ్ణన్ సోమా
యతే హస్తమగృభ్ణన్ సవిత్రేతే హస్తమగృభ్ణన్ సరస్వత్యైతే హస్తమగృ
భ్ణన్ పూష్ణేతే హస్తమగృభ్ణన్ దర్వయేతే హస్తమగృభ్ణన్ దగ్ంధుస్తే
హస్తమగృభ్ణన్ భగాయతే హస్తమగృభ్ణన్ మిత్రస్తే హస్తమగృభ్ణన్ మిత్ర
స్త్వమసి ధర్మణాగ్నిరాచార్యస్తథా ఇతిదశభిః కుమారస్య సాఙ్గుష్ఠం
ఉత్తానం దక్షిణహస్తం గృహీత్వా- సూ ॥ † ఉత్తరై ర్దేవతాభ్యః
పరీదాయ ॥ అగ్నయేత్వాపరిదదామి శర్మ- సోమాయత్వా పరి
దదామి శర్మ- సవిత్రేత్వాపరిదదామి శర్మ- సరస్వత్యైత్వా
పరిదదామిశర్మ- పూష్ణేత్వాపరిదదామిశర్మ- యమాయత్వా
పరిదదామిశర్మ- గదాయత్వాపరిదదామి శర్మ- అన్తకాయత్వా
పరిదదామిశర్మ- అద్భ్యస్త్వా పరిదదామిశర్మ- ఓషధీభ్యస్త్వాపరి
దదామిశర్మ- పృథివ్యైత్వా సవైశ్వానరాయైవదదామి శర్మ.
ఇత్యేకాదశభిః ప్రతిమన్త్రం అగ్న్యాదిదేవతాభ్యోరక్షణార్థం కిఞ్చిద్ధ
స్తం ప్రసార్యదత్వా ॥ సూ ॥ ‡ ఉత్తరేణయజుషోపనీయ ॥ దేవస్యత్వా

---

* ఉత్తరై - అగ్నిప్లే హస్తమగృభీ, ఇత్యాదిభి ర్దశభిర్మన్త్రైః, సర్వే
షాం చాంతే సకృద్దక్షస్తగ్రహణమ్.

† ఉత్తరై - అగ్నయేత్వా పరిదదామీ, త్యేకాదశభిః ప్రతిమన్త్రం
దేవతాభ్యో మన్త్రేణైవ ప్రతీతాభ్యః పరిదదాతి రక్షణార్థమ్. తతశ్చ యది సకృ
త్పరిదానం స్యాత్తదావిధ్యపరాధాత్సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం హోతవ్యమ్. ఆసాశబ్దే
షుచ సర్వేషు సమ్బుద్ధ్యా నామగ్రహణమ్.

‡ ఉత్తరేణ యజుషా - దేవస్యత్వా సవితు, రిత్యనేన, ఉపనయతే-
అగ్నేరక్షస్సమీపం నయతి, నామ గ్రహణంచ సమ్బుద్ధ్యన్తేన.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నవితుః ప్రసవ ఉపనయే శర్మ, న్నితి హస్తాభ్యామాలిభ్య - ఆత్మన స్సమీపంనీత్వాయథాస్థానముపవేశ్య॥ సూ॥ సుప్రజాఇతి దక్షిణకర్ణే జపతి॥౧౦॥౧౭॥ 'సుప్రజాఃప్రజయాభూయాస్సుపోషోపోషైరస్సువర్చా వర్చనా సుపోషఃపోషైః', ఇతి తస్యదక్షిణకర్ణేజపిత్వా- సూ॥ బ్రహ్మ చర్యమాగామితికుమారమాహ॥౧౧॥ ౧॥ 'బ్రహ్మచర్యమాగాముపమా నమస్వ దేవేన సవిత్రా ప్రసూతిః, ఇతి కుమారం వాచయిత్వా॥ సూ॥ * ప్రష్టంపరస్య ప్రతివచనం కుమారస్య॥ ౧౧॥౨॥ కోనామా సీతిపృచ్ఛేత్ - విష్ణుశర్మానామాస్మీతి కుమారఃప్రతిబ్రూయాత్ - కస్య బ్రహ్మచార్యసి శర్మన్నితిపృష్టే ప్రాణస్యబ్రహ్మచార్యస్మీ తిప్రత్యుక్తే సూ॥ † శేషం పరోఽపతి॥ ౧౧॥౩॥ 'శర్మైవమతే దేవసూర్య బ్రహ్మ చారీతంగోపాయ సమామృతైషతే సూర్యపుత్రస్య (స్సు) దీర్ష్మాయు స్సమామృత - యాగ్ంస్వస్తిమగ్నిర్వాయుస్సూర్యశ్చన్ద్రమా ఆపోను॥ సంచరన్తితాగ్ం స్వస్తిమనుసంచర శర్మక్, ఇత్యాచార్య ఉక్త్వా సూ॥ ‡ ప్రత్యగాశిషంవైసం వాచయతి॥ 'అధ్వనా మధ్వపతేశ్లోక స్యాధ్వనఃపారమశీయ' ఇతి కుమారం వాచయేత్.

---

* ప్రష్టం – ప్రశ్నః (రూపంతు ఛాందసం) కోనామాసీ త్యాదిను ప్రశ్న ప్రతిపదవాక్యేషు చతుర్థ్యా మంతేషు ప్రష్టం పరస్యాచార్యస్య, ప్రతివచనం తు కుమారస్య ప్రశ్న ప్రతివచన ప్రకారస్తు ప్రయోగే ద్రష్టవ్యః.

† శేషం – అనువాకశ్శేషో దేశమ్. 'నారాయణశర్మపతేదేవ', ఇత్యాది 'అనుసంచర నారాయణ శర్మక్', ఇత్యేవమంతమాచార్యో జపతి. 'అధ్వనా మధ్వపతే', ఇత్యస్య పరిత్యగాశిర్వాక్యవిధానాత్.

‡ ఆత్మగామ్యాశీ ఫలం యస్మిన్మన్త్రే సపరిత్యగాశీ, ఆత్మగామ్యాశీ రాయుష్కవచనం, 'అధ్వనా', మిత్యారభ్య ఆఉపనయన సమాప్తేః యే పరిత్యగాశీ మంత్రాః 'యోగేయోగే', ఇత్యాదయస్తాన్పరిత్యజ్య కుమారం వాచయతి.

ఇదమనువాదమాత్రం భూయాదితి సాధ్యాహారం వ్యాఖ్యాయతే. నకేవలం 'అధ్వనా', మిత్యారభ్య పరిత్యగాశిర్మన్త్రాన్ వాచయతి. ఆజ్యభాగాంతమిత్యాహ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అథ హోమః — సూ ॥ ఉక్తమాజ్యభాగాంతమ్ ॥ ౧౧ ॥ ౫ ॥

* అత్రైనముత్తరా ఆహుతీర్జుహ్వావయిత్వా ॥ ౧౧ ॥ ౬ ॥ యోగాదీన్ వాచయన్నేవ కుమారం హావయేత్పుత్రు । ద్వితీయ చతుర్థా స్వయం బూయాత్ వాచాగ్నేయజుహుయాద్వషట్కమ్ ॥ (యోగ ఇన్ద్రో) ద్వితీయేగ్నివాకుణ స్సోమఉచ్యతే। అదితిశ్చ తథా విశ్వే దేవాస్సర్వేపి దేవతాః ॥ శతమిన్వత్ర దేవాస్సున్వ రగ్నిరిత్యత్ర దేవతాః । అగ్నిస్సప్తి మరుతశ్చైన ఆదిత్యా వసవస్తథా ॥ మేధాంమహ్యమితీత్యత్ర మన్త్రే

యేపశ్చాత్పర్యగ్నికరణాని మంత్రాన్ మేఖలాపరివ్యయణాదిమాత్రాన్ । ఇయందుయుక్తా దిత్యాద్యాస్తానపి వాచయతి. ఇదమత్రైవ వక్తవ్యమ్ — యాసు మేఖలాపరివ్యయణాదిషు కుమార పరిధానాసు సంస్కార క్రియాసు యేపర్యగ్నికరణమంత్రాస్తే స్వస్వోచ్చారణక్రియాభ్యాత్మైః కరణత్వేనాభిహితాః క్రియాస్తైర్మన్త్రైః కృత్వాపశ్చాద్వాచయతి. స్వలః కరణమంత్రాణాం క్రియాగుణ భూతైః కర్తృభిరేవోచ్చార్యత్వాత్ కుమారస్యచాత్రసంస్కార్యత్వేన ప్రాధాన్యాత్; యత్రపునర్హోమాదిషు కుమారస్య గుణ భావ ఏవ న సంస్కార్యత్వం తత్ర తాన్పర్యగ్నికరణాన్ వాచయత్యేవ. కేచిత్పరివ్యయణాదిష్వపి కుమారస్యైవ మన్త్రాః. పరస్తు వాచయత్యేవేతి సూత్ర వ్యాఖ్యా. ౧౧ — ౫ — ౫.

కుమారః పదక్షిణమగ్నిం కృత్వా ఆచార్యస్య దక్షిణత ఉపవిశేత్. ఏవ ముత్తరత్రాపి కుమారగామిషు లప్తకాశన మంత్రాంశ్చ కుమారం వాచయే । పర్యగ్నికరణమంత్రాంశ్చ వాచయతీ, లి నియమాత్ — తేషులు, ఇయం దుయుక్తా, దిత్యాదయస్తాన్మనా న్వాచయతి. కరణత్వేనాభిహితాస్తైర్మన్త్రైస్సూర్వంక్రియాంకుర్వంతి, తేషాం క్రియాగుణ భూతకర్తృభిరేవోచ్చార్యత్వాత్కుమారస్య సంస్కార్యత్వేన ప్రధానత్వాచ్చ. తతోహోమ మన్త్రాన్ పర్యగ్నికరణాని వాచయేదితి కణ్ణభూషణేన్

* ఉత్తరాః — యోగేయోగే, ఇత్యేకాదశర్చాః పర్యగ్నికరణాని వాచయిత్వా సమిధో గృహీత్వా ప్రతిమన్త్రం హావయతి. తత్ర ద్వితీయ చతుర్థా ఇమమగ్న ఆయూంషి — ఆస్మిన్నగ్నౌ ఆయుషః పరితరా, మితి లిఙ్గవిభక్తాభ్యాం, ఆయుర్దాఅగ్నేవరస, మితివత్సర్వాయమేవబూయాత్. సైనం వాచయతి. కేచిదేతదూరపి దేవతాభిధానార్థత్వాత్కుమారస్యైవోచ్చారణమితి. ౧౧॥ ౬ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్మన్య ర్దేవతా ఇమాః, ఉక్తాశ్చాఙ్గిరసస్సప్త ఋషయశ్చ ప్రజాపతిః ॥ అగ్నిశ్చ నరేష్యశ్చైవ మేధాయశోభ్యా మప్సరాస్వితి । వరుణో నన స్తేమన్త్రయుగ్మేత త్సరయోర్ద్వయోః ॥ అగ్నిశ్చ వరుణశ్చైవ త్వ మగేగ్నిఃప్రకీర్తితాః ॥) "యోగేయోగే తవస్తరం వాజేవాజే హవామహే - సఖాయ ఇన్ద్రి మూతయే స్వాహా - ఇన్ద్రా యేదం (యోగాదిభ్య ఇదమితివా)

ఇమమగ్న ఆయుషే వర్చసేకృధి ప్రియగ్ం రేతో వరుణ సోమ రాజన్ - మాతేవాస్మా అదితే శర్మయచ్ఛ విశ్వేదేవా జరదష్టిర్యథాసాన్స్వాహా - అగ్న వరుణ సోమాదితి విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం-

శతమిన్నుశరదోఅన్తి దేవా యత్రా నశ్చక్రా జరసంతనూనామ్. పుత్రాసో యత్ర పితరో భవన్తి మానో మధ్యా రీరిషతాయుర్గన్తోస్వాహా — దేవేభ్య ఇదం.

అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టే పుష్టిం ప్రతరాం కృణోతు - ఇన్ద్రా మరుద్భిర్ బుతుథా కృణోత్వాదిత్యై స్తే వసు భిరాదధాతుస్వాహా - అగ్నిన్ద్రా మరుదాదిత్య వసుభ్య ఇదం నమమ - మేధాం మహ్యమఙ్గిరసో మేధాగ్ం నప్తర్మఘోనో దమః - మేధాం మహ్యం ప్రజాపతిర్మేధామగ్నిర్ధదాతు మే స్వాహా - అఙ్గిరస్సప్తర్షి ప్రజాపత్యగ్నిభ్య ఇదం - అప్సరాసు చ యా మేధా గన్ధర్వేషుచ యన్మనః - దైవీ యా మానుషీ మేధా సా మామావిశతాదివ స్వాహా - మేధాయశోభ్యా మిదం.

ఇమం మే వరుణ + ఆచకేస్వాహా - వరుణాయేదం, తత్వా యామి + పరిమోషీస్వాహా - వరుణాయేదం, త్వంనోఅగ్నే + అస్మత్రాస్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యా మిదం, సత్వంనోఅగ్నే + ఏధిసాహ్వో అగ్నీ వరుణాభ్యా మిదం, త్వమగ్నే అయాసి + భేషజంస్వాహా - అగ్నయే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అయసఇదం." సూ ॥ * జయాది ప్రతిపద్యతే ॥ ౧౮ ॥ ౬ ॥ పరిషేచ
నాంతం కృత్వా ॥ ఆచార్యః జయాని యదస్య కర్మణ ఇతి స్విష్టకృ
దన్తం హుత్వా - యచ్చకర్మణి బాహ్మణశబ్దుక్తో భేషోస్తిచేత్తత్ర
తథోపనీతో । తత్కర్మ వహన్నాభువఆహుతిసాన్న ధ్యవేదనాజ్ఞాత విధి
ర్వ్యయంవా ॥ పాత్రాణాయమ్య యజుర్భేష పాయశ్చిత్తం కరిష్య
ఇతి సఙ్కల్ప్య ‘భువస్సాహా - వాయవ ఇదం’ ఇతి హుత్వా —
పాత్రాణాయమ్య అస్మిన్నుపనయన హోమకర్మణి మధ్యే సంభావిత
మస్మృత స్మృస్వరవర్ణ విధివిపర్యాస న్యూనాతిరిక్త పాయశ్చిత్తార్థం
సర్వపాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామీతిసఙ్కల్ప్య పాయశ్చి
త్తా హుతీర్హుత్వా పరిషిచ్య ప్రణీతా మోక్షణాన్తఙ్కృత్వా ఉప
నీత్తో విశేషేణ బ్రహ్మ తిష్ఠతి యద్భువి । తన్నిధాచ గాయత్రీ
ముక్త్వా వశ్చాద్విసర్జయేత్ ॥

ప్రహోమోపదేశః — కర్తవ్యా బాహ్మణానుజ్ఞా ద్విజైస్సర్వ
ప్రయత్నతః । బాహ్మణానుజ్ఞయాసర్వం కర్మకుర్యాత్ప్రయత్నతః ॥
అభేద్యాబాహ్మణాశిషః ॥ నమస్సదస ఇత్యాది సదస్యాన్ పరిణమ్య
దక్షిణాం దత్వా (శ్రీమత స్సమధిగత సకల నిగమాన్త న్యాయ స
త్తర్క ధర్మశాస్త్రే తిహాస పురాణాగమ సమ్ప్రదాయ రహస్య వేద
జాతా సనాఘాత నిఖలావద్య గన్ధా నవ్యాజసకల జన వత్సలా సౌ
జన్యనిధిన్ కరుణా వరుణాలయాననవరత పరిచరిత నారాయణ చరణార
విందా నత్ర భగవతో ఽస్మత్కాన్వయిన స్సాష్టాఙ్గం ప్రణిపత్యసాధ్వస
వినయాన్విత భక్తిశ్రద్ధా సమన్వితో విజ్ఞాపయామి) అశేషే. హేపరి

---

* తతో ‘జయాభ్యాలోనాం రాష్ట్రభృతే’, తి సామాన్య విధి ప్రసిద్ధమే
వాచార్యో జయాది ప్రతిపద్యతే. తతశ్చ ‘ఆస్మిన్భూలోనా’, మిత్యాదీనాం
ప్రత్యగాశిషామపి వాచనం న భవతి నైవాసమ. ౧౧ ॥ ౬ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

షట్ .... స్వీకృత్య మమ గాయత్రీ ప్రదానే అస్యోపనీతస్య గాయత్రీ స్వీకరణేచ్ఛయా యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహ్ణాతి పాత్ర్యం యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి హైరణ్యగర్భాతః పాత్రానాయమ్యప్రూరోక్తే త్యాదిమమ గాయత్రీ ప్రదానే అస్యోపనీతస్య గాయత్రీ స్వీకరణేచ యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం పాత్రాపత్య కృచ్ఛ్రాణి హిరణ్య రూపిణ కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య - హిరణ్యగర్భ .... పర్యవచ్ఛామీ ॥ ఇహూని పాత్రాపత్య కృచ్ఛ్రాణి హిరణ్యరూపాణి నానాగోత్రేభ్యశ్శిష్టేభ్యస్తేభ్యస్తేభ్యస్సమ్ప్రదదే మమ ఇతి భూమౌసాక్షతం సహిరణ్యం జలం నిస్సార్య తద్dhiరణ్యం బ్రాహ్మణేభ్యో దత్వా ॥ సూ ॥ అపరేణాగ్నిముదగగ్రం * కూర్చం నిధాయ తస్మిన్న్యత్తేన యజుషోపనేతోపవిశతి॥ ౧౧౭॥ అనన్తరే అయం కూర్చ ఇతి దర్భం కూర్చం నుకూర్చ ఇతి ప్రతిగృహ్యతస్మిన్ కూర్చే 'రాష్ట్రభృదసీ త్యాచార్యానన్దీమాత్వాదోషమ్' ఇతి కుక్కుటాననేన పాత్రాముఖ ఉపవిశేత్ ॥ సూ ॥ పురస్తాత్సవిత్రస్త్రీనః కుమారో † దక్షిణేన పాణినా దక్షిణం పాద మన్వారభ్యాహ సావిత్రీం భో అనుబ్రూహీతి ॥౧౧౮॥ (కుమార ఆచార్యం ప్రణమ్యాభివాద్య తస్య పురస్తాత్సవిత్రస్త్రీనః ఆసీనో దక్షిణేనపాణినా

---

* కూర్చం - దర్భమయమాసనమ్. ఉత్తరేణ యజుషా - 'రాష్ట్రభృదసీ, త్యాసీనం ఉపనేతా - ఆచార్యం ౧౧ - ౬.

† మాత్రేతి 'దక్షిణేన పాణినా దక్షిణం పాద' మితి సవ్యస్యాప్యుప లక్షణమ్ - 'పాదావన్వారభ్యాహే' తి బోధాయనోక్తేః 'ఉభయపాణిభ్యాం పద్భ్యాం పాత్రాభ్యాం, ప్రాశ్నీయాదాయనః. తథా మనుః 'వ్యత్యస్త పాణినాకార్యం పాదయోశ్చావనేజనం గురోః। సవ్యేన సవ్యస్స్పృష్టవ్యో దక్షిణేనతు దక్షిణః॥ జన్మప్రభృతి యత్కించి దృతకృతం సముపార్జితమ్। తత్సర్వం నశ్యతి క్షిప్రం హోమ హస్తాభివాతవే॥ ౧౧ - ౮.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తస్య నఖీణా నవ్యేన నవ్య ముపసర్జన్నాహ్య సావిత్రీం భో అనుబూ హీతి పాఠ్యతే,) సూ ॥ తస్మా అన్వాహ తత్సవితురితి ॥౧౧॥ ౯॥ * పచ్ఛోర్ధర్చశస్తత్సర్వాన్ ॥౧౧॥౧౦॥ † వ్యాహృతీ ర్వ్యహృతాః పాదానిష్వన్తేషు వా తథార్ధర్చయోరుత్తమాం కృత్వాన్నియామ్ ॥ ౧౧ ॥ ౧౧ ॥ పచ్ఛోభూస్తద్భువోభర్గ స్సువర్ధియఇతీష్యతే । అర్ధర్చయోభూస్తద్భువ ర్ధియస్సువస్తదన్యథా ॥ అత్రాయముపదేశ క్రమః ప్రణవ వ్యాహృతి గాయత్రీణాం ఋష్యాదికం క్రమేణ ప్రథమ ముపక్షిప్య తస్మా అన్వాహ సావిత్రీం పచ్ఛోర్ధర్చశస్తత్సర్వాం ప్రణవ వ్యాహృతి పూర్వకమ్. అథాచార్యః పాదాదౌ ప్రణవాది వ్యాహృతి త్రయం అర్ధర్చాదౌ ప్రథమ ద్వితీయే వ్యాహృతీ అనవాదౌ తృతీయాం వ్యాహృతించ సంయోజ్య గాయత్రీం తస్య దక్షిణే కర్ణే జపిత్వా తథైవతం వాచయిత్వా. తత్ప్రకారస్తు — ఓం భూః తత్సవితుర్వరేణ్యమ్, । ఓం భువః భర్గోదేవస్య ధీమహి । ఓం సువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం భూః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ఓం భువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం సువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధిమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ అంతేమ వేతి సూత్రిత పఞ్చాంతరే ॥ ఓ తత్సవితు ర్వరేణ్యం భూః ఇత్యాదిక్రమేణా నుసంధేయుః ॥ సూ

---

* పచ్ఛోర్ధర్చశః .. అన్యత్ర విపృతమ్. ప్రయోగేపి.

† వ్యాహృతీ ర్వ్యహృతాః — విహృతాః వ్యాహృతీ స్త్రీప్యపి పాదాదిష్వి ఏకైకామన్వాహ — అథవా పాదానామన్తేషు తథార్ధర్చే అవసాయ ప్రయోగే ప్రత్యర్ధర్చ మూదాపన్తే ఏకైకా మన్వాహ. అవశిష్టాం ఉత్తమాం వ్యాహృతిం కృత్వాన్నియామిత్యాపన్తేవా. కృత్వాన్నియామితి పఞ్చ్యర్థ పాఠః. ఉపదేశక్రమస్తు ప్రయోగపరిదర్శనాదవగన్తవ్యః. ౧౧ — ౧౧

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

* కుమార ఉత్తరేణ మన్త్రేణోత్తరమోష్ఠ ముపస్పృశేత్ ॥౧౧।౨॥ ‘అవృధమసౌ సౌమ్య ప్రాణ స్వం మే గోపాయే’ తి దక్షిణహస్తేన ఉత్తరమోష్ఠమునస్పర్శయిత్వా ఽఽచామయేత్, నాభాదశ్శిరో దేశాన్నిర్దేశేత్, ఓష్ఠశ్యావాన్తపర్యన్తంస్పృశన్నవధమిత్యర్థః। అత ఏవాన్యత్ర హనామాస్తికాభ్యాం యుగపచ్ఛిరసీతి ॥ కర్ణాభ్యాదిదానాం సమన్త్రం వటుశేషతః। ప్రత్యగాత్మమన్త్రాణాం భవేదాచమనేవతు ॥ బ్రహ్మణఆణీస్థ ఇతికర్ణాభ్యాం యుగపదుపస్పృశేత్ ॥ సూ॥ † కర్ణప్రుత్తరేణ ॥౧౧।౩॥ ‘బ్రహ్మణ ఆణీస్థ’ ఇతిహస్తాభ్యాం యుగపత్కర్ణా వుపస్పృశేత్ ॥ సూ॥ దండ ‡ ముత్తరేణాత్తే ॥౧౧।౪॥ పాలాశో దణ్డో బార్హస్పత్యస్య ॥ సుశేవస్సుశేవసం మా కుణ యథా స్వర్గం సుశేవస్సుశేవా అస్యేవనుహగ్ం సుశేవస్సుశేవా భూయాసం యథా స్వర్గం సుశేవస్సుశేవో దేవానాం నిధిగోపో ఽస్యేవమహం బార్హస్పత్యానాం బార్హస్పత్యోనిధిగోపో భూయాసమ్’ ఇతి వాలాశైర్వల్వం ఎవదండం ధారయిత్వా ॥ సూ॥ స్పృశంచను ఇత్యేనాద్వాచయిత్వా

---

* ఆచార్యవాచికేన ‘అవృధమసౌ సౌమ్య’ ఇత్యనేన మన్త్రేణ కుమార స్సస్వయముత్తరమోష్ఠముపస్పృశేత్. ఛాన్దసమాత్మనేపదం. ఆసావిత్యత్రచనాస్తి నామగ్రహణం. ప్రాణాభిధానత్వాత్; అతోచమనేన కర్తవ్యమ్. ‘శ్యావాన్త పర్యన్తమోష్ఠముపస్పృశ్యాచామేత్’ (ఆప॥ధ॥౧॥౧౬॥౧౧।) ఇతి మునివచనాత్.

† ఉత్తరేణ - ‘బ్రహ్మణ ఆణీస్థ’, ఇతి ద్వివచనలిఙ్గేన ॥౧౧॥౧౩॥

‡ ఉత్తరేణ - ‘సుశేవ’, ఇత్యనేన ॥౧౧॥౧౪॥ వైయ్యగోధ స్కన్ధజో అవాజగోరాజన్యస్య బాదర బైదంబరోవా వైశ్యస్య, ॥౧౧॥౧౫॥ ఇతి సూత్రశేషః. పాలాశః — పలాశవృక్షస్య వికారః. స్కన్ధే జాతస్స్కాన్ధజః, అవాజగః — అవాచీనమఞ్చతి యస్య దణ్డస్య. వార్క్షో దణ్డ ఇత్యర్ణసంయోగేనైక ఉపదిశంతీ, త్యుత్తర సూత్రాచ్చ. (౧౧॥౧౬) వార్క్షః = వృక్షస్య యజ్ఞియస్య వికారః, నతు వేణుపేలాసీ. ఆర్ణసంయోగేన సర్వర్ణానామవిశేషేణైక ఉపదిశంతి.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

'స్మృతం చ మే ఽస్మృతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం నిన్దా చ మే ఽనిన్దా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతేగ్ం శ్రద్ధా చ మే ఽశ్రద్ధా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం విద్యా చ మే ఽవిద్యా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతగ్ం శ్రుతం చ మే ఽశ్రుతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతగ్ం సత్యం చ మేఽనృతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం తపశ్చ మేఽతపశ్చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం వ్రతం చ మేఽవ్రతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం యదహ్నా రాత్రీణాం బిభ్రతీ వ్రతం యదక్తో సేన్ద్రస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమనుష్యస్య స మనుష్యరాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగన్ధర్వాప్సరస్కస్య — యున్మ ఆత్మన ఆత్మని వ్రతం తేనాహగ్ం సర్వవ్రతీ భూయాసమ్ ఇతి వాచయేత్ । సూ ॥ * గురవే వరం దత్వా. తతః కుమారో గురో వరం తే దదామీత్యుక్తో గురుణా వరం (గా) వదాత్యుక్తో - ఆచార్యస్తం ప్రతిగృహ్ణా ॥ సూ ॥ ఉదాయుషేత్యుత్థాప్య ॥ ఉదాయుషా స్వాయుషోదోషన్నాగ్ం సేనోశ్చర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థామమృతా

* ఆచార్యస్తు సప్తదశకృత్వోపాన్య హోమ్యానాం దశమానువాకస్య దేవస్యత్వా, ఇత్యాదిం ఆరభ్య దేవవపుషే, ఇత్యేవమన్తమున్క్త్వా రుద్రాయుగాం. తే నామృతత్వమాశ్యం, ఇత్యాది సన్ధాయ ఉత్తానస్తాంగీకరః ప్రతిగృహ్ణాతు, ఇత్యేవమంతేనకైకాతత్ప్రతిగృహ్ణాతి, ప్రత్యగాశిషమన్యేషాం భవేద్వాచనమేవతు॥ గురో వరంతేదదామీత్యుక్త్వా పాన్నయస్తోది మ్, గృహ్యతేసావితీత్యుక్త్వా రుద్రాయ గామితి॥ ఇతి సూత్రచాఖ్యాన ప్రయోగ వృత్త్యాదిషు నాత్ర ప్రతిగ్రహమాత్రం, యత్ర కపిలోభయముఖ్యాది గౌరీయతే తత్రైవ స్వతంత్ర గోదానే అయం ప్రతిగ్రహ మన్త్రః. అన్యథా కాణ్వకాలగృహ యజ్ఞాది గోదాన ప్రతిగ్రహేపి ప్రతిగ్రహ మన్త్రీ ప్రసక్తేర్నహి తథాస్థిశిష్టాచారః. దేవాఽవైరుణ మయాజయత్' ఇతి లిఙ్గాద్యాగీయ ప్రతిగ్రహ ఏవ ప్రతిగ్రహ మన్త్రీ జప ఇత్యుపదేశ ఇతి వ్యాఖ్యా తత్వాచ్చ నతత్ప్రసంగః. కేచిజ్జపన్తీ, తే గృహ్యరత్నకణ్ఠభూషణే. (యథాచారం వ్యవస్థా.)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గ్ం అను, ఇతి కుమారముత్థాప్య ॥ సూ ॥ * ఉత్తరైరాదిత్యము పతిష్ఠతే ॥ ౧౧ ॥౧౭॥ తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ - పశ్యేము శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్దామ శరదశ్శతి మోదామ శరదశ్శతిం భవామ శరదశ్శతగ్ం శ్రుణవామ శరదశ్శతిం ప్రబ్రవామ శరదశ్శత మజీతాస్యామ శరదశ్శతిం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే. ఇతి మన్త్రై రాదిత్యోపస్థానం కారయిత్వా- బ్రహ్మోద్వాసన మ్కృత్వా సూ ॥ † యం కామయేత నాయమ్ముద్దేతేతి తమత్తరయాదక్షిణే హస్తే గృహ్ణీయాత్ ॥ ౧౧॥౧౮॥ యస్మిన్నూఢ్భతం చ వ్యేచ్ఛ సత్యే లోకాస్సూహితాః - తేన గృహ్ణామి త్వామహం సుబ్రహ్మం గృహ్ణామి త్వామహం ప్రజాపతి ॥ క్వా మహ్యం గృహ్ణామి శేవ్ధ మ్నిత్య మస్య దక్షిణాహస్తం వక్షి ఎనాస్తేన గృహ్ణీ యాత్, తతో అగ్నిముపస్థాప్య. తతః కుమారస్త్రిః పరిణాయ- శ్రీభగవదాజ్ఞ ఇ- ‡ ర్థం పరిణయనమహ మనానాన్యథాతి సన్ధాయ - ఉల్లిఖ్యోపోక్ష్య అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రజ్వాల్య । సూ ॥ పరిస్తీర్య పరిమృజ్య ‡ తస్మిన్నుత్తరైర్మన్త్రైస్సమిధమాధాయ ॥ ౧౧॥ ౧౯। ఏవమన్యస్మిన్నపి సదా ఒ- ణ్యాదేశానాహృత్య ॥ ౧౧ ॥ ౨౦ ॥ అథ తాభ్యో గ్నే పరి మృజామ్యాయుషా చ ధనేన చ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసగ్ం సవీర్యో వ్రైశ్

---

* ఉత్తరైః — అథ కుమారః తచ్చక్షుర్దేవహితగ్ం, మిత్యాదిభి రాచార్య వాచిభైర్దశభిర్మన్త్రై రాదిత్య ముపతిష్ఠతే. ౧౧॥౧౭॥

† యం – కుమారం, ఆయమాసమా ర్తనాన్మత్తోన్నచ్ఛేత్త – నవియుజ్యేత, ఇతి కామయేత, తమున్తరయా – యస్మిన్నూఢ్భం, మిత్యనయర్చా సమ్బుద్ధ్యనామ గృహీత్వా, దక్షిణే ఎనస్తే గృహ్ణీయాత్. యస్య యమాచార్య శ్చతుర్వేదీ సర్వ శాస్త్ర విదభ్యాపయితు వ్యాఖ్యాతు చ శక్నోతి. ౧౧॥౧౮॥

‡ తస్మిన్ – ఉపనయనాగ్నౌ, ఉత్తరైర్మన్త్రైః – ఆగ్నేయే సమిధ, మిత్యాదిభిర్దాశభిః. ప్రతిమన్త్రై మేకైకాం సమిధమాదధ్యాత్. ౧౧।౧౯।

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్సుపర్చా వర్చసా సుహోమ, పోషైస్సుగృహో గృహైస్సుపతిః పత్యా
సుమేనా మేనయా సుబ్రహ్మా బ్రహ్మచారిభిః ఇతిపరిసమూహ్య 'అగ్ని
తేనుగ్వస్వ, అగ్నుతేనుగ్వస్వ, సరస్వతేనుగ్వస్వ, దేవసవితః
ప్రసువ, ఇతి పరిషిచ్య - 'అగ్నయే సమిధమాహార్షం బృహతే
జాతవేదసే యథా త్వమగ్నే సమిధా సమిధ్యస ఏవం మామాయుషా
వర్చసాన్నాద్యేన సమేధయాన్నాద్యాయ మేధయా ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మ వర్చసేనాన్నాద్యేన
సమేధయాన్నాద్యాయ - ఏధోఽస్యేధిషీమహి స్వాహా - సమిధసి సమే
ధిషీమహి స్వాహా - తేజోఽసి తేజో మయి ధేహి స్వాహా - ఆపో
అస్మాన్మాతరశుంధయంతు ఘృతేన నస్తనూం పునంతు విశ్వం
పవమానా మేనా సగ్ంస్పృశ వర్చసా స్వాహా - సం మాఽగ్నే
వర్చసా పృజ ప్రజయా చ ధనేన చ స్వాహా - విద్యున్మే అస్య
దేవ ఇంద్రో విద్యాత్పునాతు మిపిభిస్వాహా - అగ్నయే బృహతే
నాకాయ స్వాహా - ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా - ఏషా తే అగ్నే
సమిత్తయా వర్ధస్వ చా ప్యాయస్వ చ తయాఽహం వర్ధమానో
భూయాసమాప్యాయమానశ్చ స్వాహా - యో మాఽగ్నే భాగి
నగ్ం సన్తమథాభాగం చికిర్షత్యభాగమగ్నే తం కురు మామగ్నే
భాగినం కురు స్వాహా - సమిధమాధాయాగ్నే సర్వవతో భూయా
సగ్ం స్వాహా, తిస్రావాచ (స్రస్తాభి స్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిశ్చ)
సమిధమాధాయ తూష్ణీం పరిసమూహ్య - అదితేన్వగ్ం స్థాః అను
మతేన్వగ్ం స్థాః సరస్వత్యన్వగ్ం స్థాః దేవసవితిః ప్రసావిః -
ఇతి పరిషిచ్య ఓం శిరిష్మవేగ్వాహ - (శిరిష్మవేపరమ త్మనఇదం)
ఉపస్థాన - 'యత్తే అగ్నే తేజస్తేనాహం తేజసీ భూయాసం యత్తే
అగ్నే వర్చస్తేనాహం వర్చసీ భూయాసం యత్తేఅగ్నే హరస్తేన
నాహగ్ం హరస్వీ భూయాసం మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యగ్

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గ్నిస్తే కోదధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్రి ఇన్ద్రియం దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిసూర్యోభ్రాజ్కోదధాతు ఇత్యగ్నిముపతిష్ఠేత ॥ సూ ॥ త్ర్యహమేతమగ్నిం ధారయన్ని॥౧౧॥౯॥ క్షీర ఫలవర్జనంచ ॥౧౧॥ ౧౦॥ సాయంప్రాతస్సమిధఆదధ్యాత్, త్ర్యహ ఊర్ధ్వమాసమావర్తనం లౌకికాగ్నౌ సాయంప్రాతస్సమిధఆదధ్యాదితి నియమాత్; అథాచార్యః కుమారం, సూ ॥ * ఉత్తరయా సగ్ంశాస్తి ॥౧౧॥౧౩॥ ఆచార్యః కుమారంప్రతి, బ్రహ్మచార్యసి - కుమారఃబాధం, ఆ ॥ అపోశాన - కు ॥ బాధం, ఆ ॥ కర్మ కురు కు ॥ బాధం, ఆ ॥ మా సుషుప్థాః - కు ॥ బాధం, ఆ ॥ భిక్షాచర్యాం చర - కు ॥ బాధం, ఆ ॥ ఆచార్యాధీనోభవ - కు ॥ బాధం, ఆచార్యః తస్మై ఆకిక్తంపాత్రంప్రయచ్ఛేత్ మాతరమేవాగ్రే భిక్షేత స్వసారం భగినీంవేతి బూ్రయాత్. స చ భవతిభిక్షాందేహీతి మాతరమేవాగ్రే భిక్షేత భగినీం వా తత్సమూహ్యతోన్యత్రోపనిధాయ భైక్షమిదమాహృతమిత్యా చార్యాయబూ్రయాత్. తత్సమ్భైక్షమిత్యాచార్యఃప్రతిగృహ్ణీయాత్ కుమార స్త్ర్యహం క్షీరవర్జం నగ్నంభుఞ్జీత, మస్నన్దృతమేవ వస్త్రం ధారయేత్ ॥ సూ ॥ † నాపశ్చతుర్థీముత్తరకూదత్తే ఽన్యత్రపరిధాభ్యా॥౧౧॥

---

* ఉత్తరయా - బ్రహ్మచార్యసి' ఇత్యనయా, కుమారం సంశాస్తి - శిక్షయతి. అత్ర సంశాసనార్థం జ్ఞాపనాయ మన్త్రార్థ ఉచ్యతే బ్రహ్మచార్యసి - కామచారవాద భక్షోమా - ఽ, అపోశాన - మయా అనుజ్ఞాతో త్వాఽపవీనపిబ, బుధ్యస్వాస్తుధానాయ, కర్మకురు - ఆస్మదర్థం కర్మమయా అనుజ్ఞాపితుం, మాసుషుప్థాః - పూర్వోత్థాయీజ్ఞానసంవేశేచ భూయాః, మాదివాస్వాప్సీరితివా. భిక్షాచర్యంచర నిమి్తనాదినాభుజానోస్మదర్థం భైక్షమాచర, ఆచార్యాధీనోభవ - మయానుజ్ఞాతోయజనాది కర్మకర్తుంశీలంయస్యసనేషచసర్వేషు కుమారో బాధం - ఏవంకరోమి, ఇతి ప్రతివచనం దాప్యః సంశాసనాంతే భిక్షాచరణమ్. ౧౧॥౧౩॥

† చతుర్థీ - సప్తమ్యర్థేద్వితీయా - చతుర్థాహోరాత్రే ఽహన్యేవ-ఉదగ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

౨౫॥ చతుర్థేహనిద్విస్సృజ్య అన్యద్వస్త్రమాచార్యః పరిధాపయేత్, కుమారః పూర్వధృతవస్త్రం గురోవాస్తేదదామీతి, తాన్యాచార్యాయ దద్యాత్ సూ॥ సప్తదశకృత్వోపన్యాచ్చతుర్థేఽహనిగృహ్యతే। యస్యేతిగురుణాపూర్వం శివస్వామిమతేనతు॥ ఆచార్యాయస్యతేప్రథమవాస్యగ్ం హరామస్తం త్వావిశ్వేఅవన్తుదేవాఁ - తం త్వా భ్రాతరస్సృధోవర్ధమానమనుజాయన్తాం బహవస్సుజాతమితి తత్ప్రతిగృహ్ణీయాత్.

అత్రాయమనుశాసనీయసఙ్గ్రహః. — యావద్ప్రత్యూహాపదేశస్తు తావద్ధారణతోవటుః। ఔపనాయనికేశేషే కర్మణ్యుత్తరతోవటుః॥ యావన్నభ్రాహ్మోపదేశస్తు తావత్సన్ధ్యాదికంచన। తతోమన్యాహ్నసన్ధ్యాది సర్వకర్మ సమాచరేత్॥ గురోరనుజ్ఞాతేదదామీత్యుక్త్వోపన్యాయథోదితమ్। గృహ్యతేనాతిక్రమ్యాపరోధ్వనాయనామితి॥ అనుపాకృతవేదస్య కర్తవ్యే బ్రహ్మయజ్ఞకే। వేదస్థానేతుగాయత్రీ గద్యతేఽన్యత్తమంభవేత్॥ కాణ్డర్షిర్నిర్వపణానిత్యముపేతేననిత్యేతినా। బద్ధాఞ్జలిరనైర్వక్త్రశ్చ కార్యఃపర్వాప్తమీక్షుచ॥ క్షౌరకర్మ నకుర్వీత చౌలాత్పరమృతుత్రయే। తతోఽనుజ్ఞాదూర్ధ్వమపాకర్మవినాకర్హిచిత్॥ నైధేకర్మణిక్షపాస్వేతి దోషంనకల్పయేత్। సద్యఃక్షౌరంప్రకుర్వీత మాతాపిత్రోర్మృతేతథా॥

ఉపనయనేనసహ చౌలకరణనిధిః. — ఉపనయనేనసహ చౌలకరణే చౌలస్యప్రధానత్వాత్తదర్థం చౌలదేవతామన్త్రేణ

యనపూర్వపక్షాహ్నః, (ఆ॥గృ॥ ౧॥౨॥) ఇతినియమాత్; వాసః - ఉపనయనకాలేయత్పరిధాపితం, తదాచార్యః: ఉత్తరయా - యస్యతేప్రథమవాస్య, మిత్యనయా, నతుసావిత్రేణ; అత్రవిశేషవిధేర్బలీయస్త్వాత్; నాత్రప్రతిగ్రహమన్త్రోపదేశమతంతుచేవాపవరణమయాజయత్, ఇతిలిఙ్గాన్నయజ్ఞేషునప్రతిగ్రహవిధితివ్యాఖ్యాతః. ఏతచ్చాన్యద్వాసఃకుమారంపరిధాప్యైవకర్తవ్యమ్. ౧౧।౨౯

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

త్కృత్వా పశ్చాదుపనయనాఙ్గనపనే అపాం సంపర్జనాదధినత్కృత్వా చతుర్దిగ్వపనే కేశాభావే ఽపి పూర్వమన్త్రం ప్రతిదిశం తిస్రిస్త్రీన్ దర్భానేవఛిన్ద్యాత్. అత్రాయమనుసన్ధేయః - ప్రధానస్యాకృతాయాంతు సాఙ్గతాసిద్ధ్యర్థమావృత్తిరపేక్షితా । తథాఙ్గస్య క్రియాయాంతు నావృత్తిరనపేక్షితత్వాదితి ॥ చౌలోపనీతేతు సహకృతయే తే యదా తదా క్షౌరయుగప్రకల్పితా । చౌలేప్రధానం క్షురకర్మకార్యముపనయనాఙ్గంతు విభాగసీయమ్ ॥ అథనాపితేనోష్ణకేశం స్నాతం ధృతకౌపీనం శుద్ధనస్త్రాచ్ఛన్నమాచాంతం ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రం బద్ధశిఖం సులఙ్కృతం కుమారమాచార్యో దర్భాసనే పూర్వవదుపవేశ్య - యజ్ఞోపవీతమన్త్రస్య + త్రయో వేదా ఇతి శ్రుతిః ॥ సర్షిచ్ఛన్దోదైవతం 'యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్ర' మితి మన్త్రం వాచయిత్వా యజ్ఞోపవీతం ధారయిత్వా ఽఽచామేత్. ఉపవిశ్యాసనేదాచ్ఛేత్ .... బ్రహ్మసూత్రం కణ్ఠీపేత్ ॥

అథార్ధబధిరజడమూకానా ముపనయనక్రమః.— అత్ర భోధాయనః 'అథార్ధబధిరజడమూకానా ముపనయనం వ్యాఖ్యాస్యామ; పుంసనక్తేర్బాహ్మణాన్భోజయిత్వా ఽఽశిషో వాచయిత్వాకేశాన్ప్రశ్నాన్క్షురేణ శుచి వాససం బద్ధశిఖం యజ్ఞోపవీతం ధారయిత్వా ఽఽచమ్య' ॥ దేవయజనముదాహరతి. అథదేవయజనోల్లేఖప్రభృత్యగ్నిముఖాత్కృత్వా యజ్ఞియం సముధనమాజ్యేనాక్త్వా తూష్ణీమభ్యాధాపయతి యథాలాభం తూష్ణీం వాసః పరిధాపయతి. తూష్ణీమేవలా మమన్త్రవద్గ్రన్థికరోత్తూష్ణీమజినం ప్రతిముఞ్చతీతి. ఇత్యుపనయనప్రయోగః

అథ పాలాశకర్మభాష్యం లిఖ్యతే.— కేచిన్నిత్యన్తయోపసంగ్రహేణ పలాశసమీపే పాలాశకర్మ కుర్వన్తేసమానమ్। అన్యే పాంచశిద్ధనానాంహితార్థం పాలాశకర్తృణోవిధిరుచ్యతే। తీర్థ్య

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హాని ప్రత్యహమామభైక్షమాచరేత్। చతుర్థేఽహన్యన్న సంస్కారే
ణసహ ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రమ్య పూర్వేణోత్తరేణ వా
పలాశనృక్షం తీర్ణ్వాదగపవర్గాణి స్థణ్డిలానికల్పయిత్వా- తేషు య
థాక్రమం పరిస్తృణాతి। పరిణవశోద్ధాభేధాభ్యోఽగ్నిం పాద్యాచమన
స్నానవస్త్ర గన్ధమాల్య ధూపదీపబలీంశ్చోదాహృత్య; 'యశ్చన్దసామృ' ఇ
త్యనేన 'శ్రుతంమేగోపాయ' (తై॥ఉ॥౧౧।౪) ఇత్యంతేన ప్రణవము
పతిష్ఠతే - 'శిద్ధమాగ్నిస్వమిధ్యతే' (తై॥బ్రా॥౩॥౫॥౬॥ఇతిసూక్తే
నశిద్ధాం ('మేధాం మే దేవస్సవితా' - 'మేధాదేవీ' తై॥ఉ॥౪।౪౧)
ఇత్యనువాకేన మేధాం। తతః పలాశమూలేదణ్డం విసృజ్య అన్యదణ్డ
మాదాయ అథాచార్యః పూర్వవాసలదత్తేఽథబలిశేషమాచార్యపు
రోగాన్బ్రహ్మణాన్భోజయేత్ -అథాచార్యేణసహగృహమాగచ్ఛతీతి।

అథోపాకర్మ।— శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం ప్రాతఃకాలే
మహాపగాపుస్నాత్వా ప్రాణానాయమ్య దేశకాలాదీననుసంధాయ।
భాద్రేహ్యాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యాయోత్సర్జనాకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం
అష్టోత్తరసహస్రం 'కామోకార్షీన్మన్యుకార్షీ'దితిమన్త్రజప సిద్ధ్యా
ఇతి సఙ్కల్ప్య తం మన్త్రం జపేయుః। అథబ్రహ్మచారిణోఽధ్యాపయే
యుః। అథాపరాహ్ణే సాధ్వీ ఛాణం పరిణామ మాధాస్నికం
కృత్వా (ఆపద్ధినానాస్తుత్యుక్త్వా జ్ఞపహోమప్రతిగృహ్య। సర్వం
తదాత్మసంవిద్యా; దిగ్విసర్జనాన్తర్దిగ్ప్రక్రమకుర్యా। ఆచమ్య -
పవిత్రపాణిర్వజ్ఞ ఉపనిష్క్రమ్య ప్రాణానాయమ్య శ్రావణ్యాం పౌర్ణమా
స్యానుధ్యాయోపాకర్మకరిష్య, అధ్యాయిష్యామీతి సఙ్కల్ప్య -బ్రహ్మచారీ కటిసూత్రికాపిన వస్త్రోపీత ఉపవీతీదణ్డవాటోకేశం
ద్వేవాథేతరయోస్మ తేఽపకమేవయతీ 'రన్యాదిశిక్షాస్త్ర ర్థయ॥
గృహస్థాయజ్ఞోపవీతేద్వే తీర్ణివాప్రత్యుపవీతంమన్త్రోచ్చారణమన

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పూర్వకం బిభృయాత్.) మాంబ్యజిన దండాన్నవా తత్తన్మన్త్రేణ యథార్హం ధృత్వా పురాతనాన్ పరిత్యజ్య స్నాత్వా ద్విరాచమ్య - ఊర్ధ్వపుణ్ర్రప్రవిశ్య నివీతం కృత్వా ఉపవీతమఙ్గుష్ఠాభ్యాంప - గృహ్య ప్రజాపతిఃసోమ మథాగ్నిమిళ్వా నిష్క్రయం చాస్య హవ్యవాహం। విశ్వాంత్స్వయమ్భువం పునరేవిశ్వాన్ తత్ర ణాన్తే సదనస్పతిం చ ప్రజాసతిం సోమ మగ్నిం విశ్వాన్ దేవాన్ సాంహితిక్యాఙ్ఞికీ ర్వారుణీ బ్రిహ్మాంస్యయంభువం సదనస తించవైతాన్ కాణ్డర్షి బుషి తీర్థేన బ్రిహ్మణం బ్రిహ్మ ఋషిర్థేన ప్రత్యేకం తిర్థిస్తిలాక్షతో దకైస్త్రిస్త్రిస్తర్పయి యిత్వా ఆసనమ్య శుష్క - న్త్రాన్ధాపయేయుఃి. అథాచార్యోగృహం గత్వా, శోత్రియాగారా దగ్ని మాహృత్య ఉప్యాధ్యయనేవైవ గృహశాలాప్రవేశనే। ననయాగచ్ఛుత్థేన మాసిక శ్రాద్ధాను సిసికే। సేమంతోన్నయనంశాద్ధ సువనంపార్వణంతథా। ఔపాసనాగ్నౌ వేతానికుర్యాదన్యానిత్యకికే॥ పాకిణానాయమ్య - అగ్నిప్రతిష్ఠాన్యగ్ని ముఖాన్తే శిష్యై రన్వారబ్ధ: పరిజాతయే, ణ్డుబుపయేస్వాహే' త్యాదిభిర్నవభిర్హుత్వా - ఇషేత్వేత్వా' త్యాదీ * న్ప్రతిరోనువాకానేవ శిష్యానధ్యాపయ. — హరిఃఓమ్॥ ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థోపాయవస్థ దేవోవస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆ

---

* చతురోనువాకాన్నిత్యేవ నియమాదనువాకాంతర వేకాంతర మూత్రాంత రాదివ్యవచ్ఛేదః, ప్రారబ్ధ స్వవేద సమాప్త్యనంతరమే వేదాంతరా ధ్యయనవిధా నాత్; స్వవేదమనధీత్య శాఖాంతరాధ్యయనే "యస్స్వశాఖా మధీత్యన్య శాఖా మధీయగచ్ఛతి। శాఖాకండస్యపత్నేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః" ఇత్యుక్త పాపంశిష్యతే. "అతఊర్ధ్వంతుచందాంసి శుక్లేతునియతఃపఠేత్। వేదాంగానిచసర్వాణి కృష్ణపక్షే తుసంపఠేత్" ఇతి మన్వనా కాలభేదేనైవ అధ్యయనస్మరణాచ్చ అనువాక చతుష్క వ్యతిరిక్తాధ్యయనం చింత్యమ్, గ్రహణాధ్యయనే బ్రహ్మచారిభిరాచార్యోచ్చారణా మాచ్చారణంకర్తవ్యమ్. ఆధీతవేదాస్తుసర్వేసహాధీయిరన్నితివేకి ఇతికల్పతరుః

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్యాయధ్వమఘ్న్యా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా మా వస్తేన ఈశత మా ఽఘశగ్ంసో రుద్రస్య హేతిః పరి వో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ స్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్పాహి ॥ ౧ ॥ ఇమేతిచతస్రోరగ్ంశత్ ॥ ౧ ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః పేీయుషగాద్ధిషణా బర్హిరస్చ ఋతావ్నా కృతా స్వధయా వితష్టా త ఆ వహన్తి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జుష్టమిహ బర్హిరాసదే దేవానాం పరిషూతమసి నర్షదృద్ధమసి దేవబర్హిర్మా మానుషీరత్యక్కర్ర్భగాయ తే గాధాసమూచ్ఛత్తాతే మా రిషం దేవబర్హిశ్శతవల్శం వి రోహ సహస్రవల్శాః ॥ ౨ ॥ వి వయగ్ం రుహేమ పృథివ్యా సుపృచఃపాహి సుసంభృతా త్వా సం భరామ్యదితైష్ట రాస్నాఽసీన్దాత్రైక సన్నహనం పూషా తే గ్రన్థిం గ్రథ్నాతు స తే మాస్థాదిన్ద్రీయగ్ం త్వా బాహుభ్యాముద్యచ్ఛే బృహస్పతే మూర్ధ్నా హరామ్యుక్తరిక్షమన్విహి దేవంగమమసి ॥ ౩ ॥ సహస్రవల్శాఅష్టాత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౨ ॥

శుద్ధోఽసి దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయై మాతరిశ్వనోఘర్మోఽసి ద్యౌరసి పృథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నా దృగ్ంహస్వ మాహ్వినస్సూనాం పవిత్రమసి శతధారగ్ం వసూనాం పవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్యాన్నో హుతో ద్రప్సోఽగ్నయే బృహతే వాజాయ స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ంసా విశ్వాయుస్సా విశ్వవ్యచాస్సావిశ్వకర్మా సుపృశ్యధ్వమృతావరీరూర్మ్మణీర్మధుమత్తమా మన్దీ ధనస్య సాతయే సోమేన త్వా తనచ్మీన్ద్రాయ దధి విష్ణో హవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥ సోమేనాస్త్వృచ ॥ ౩ ॥

కర్మణేవాం దేవేభ్యస్త్వా కేయం వేపాయ త్వా ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో ఘూరసి ఘూర్వ ఘూర్వన్తం ఘూర్వతం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యో ఽస్మాన్ ధూర్వతి తం ధూర్వయం వయం ధూర్వామ స్త్వం దేవానామసి సస్నితమం పవిత్రతమం జుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూ - తమమసురప్రేషితమసి హవిర్ధానం దృగ్ంహస్వ మా హ్వార్మ్రితస్య త్వా చక్షుషా ప్రేక్షే మా భేర్మా సంవిక్థా మా త్వా ॥ హిగ్ంసిషం - మురువాతాయ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే ఽశ్వినో ర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామగ్నయే జుష్టం నిర్వపామ్యగ్నీషోమాభ్యా మిదం దేవానామిదమసురహ స్పత్నైఘ్న్యై త్వా నారాత్యై సురభి విశేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్దృగ్ంహన్తాం దుర్యా దాస్యా పృథివ్యా గర్భమవ రిక్షమన్విహ్యదిత్యాస్త్వసస్థే సాదయామ్యక్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥ ఇ ॥ మా త్వా మత్స్త్వాదిగ్ం శన్ ॥ ర ॥

జయాధ్యగ్నిపస్థానాంతంకుర్యాత్. అభ్యుదయంపుణ్యాహం చాత్ర కర్తవ్యమ్, పరేద్యుర్మహానద్యాం తత్సంబంధివా జలే స్నాత్వా విధ్యాధీత ప్రాయశ్చిత్తార్థం సావిత్ర్యా-సమిత్సహస్రమాధాస్యామీతి సఙ్కల్ప్య అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య పరిషిచ్య- ప్రణవ వ్యాహృతి పూర్వయా సావిత్ర్యా ఆజ్యాభ్యక్తం సమిత్సహస్రమేకై కశఆధాయ (వాత్ర కాలానుధర్మస్సాక్షాత్) పరిషిచ్యాగ్నే నయే త్యగ్నిముపతిష్ఠేత్ అథవా నా తీర్ణ సహస్రమృతోర్వపిష్యా మీతి సంకల్ప్య ప్రణవాదీనామృష్యా పూర్వకం ప్రాణాయామ తయాది కృత్వా సప్తవ్యాహృతి పూర్వకాం గాయత్రీం పరిసానహదశ వారం జపిత్వా ఆయాత్వి త్యాద్యా వాహనాది పూర్వకం సహస్రం జపిత్వా త్రిః ప్రాణానాయమ్య గాయత్రీమభిమన్త్ర్య తత్త్వా మేఖరేదేవీ త్యుద్వాసనమేత్.

అథాయమనుసంధేయ ప్రమాణసంగ్రహః. — ఉపాకర్మణి సంధ్యా ముపవీతాదికం నవమ్। అనవం వా నవం వాపి పురాణమపి హత్యజేత్॥ మాంజీమయజ్ఞోపవీతాదీన్నవానేవతు ధారయేత్। కటి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సూత్రతంతనంత్రేణ నవనస్త్రముపాకృతౌ॥ ఉపక్రమోత్సర్జనయోస్సని
ష్య ఆచార్యపుత్రర్త్విగనుజ్ఞాపకాపు। సంకల్ప్యాచార్యంజలిభిస్త్రిసీస్తా నే
భ్యస్తుహోమ్యక్ పవసస్పతించ॥ ప్రజాపతిముఖాదేవా నేకైకంప్రతి
ప్రిలోచకమ్। ఉద్ధృత్యోత్తర్పణం కుర్యా చ్ఛ్రిణ్యాంతైత్తిరీయకాః॥
సకేదవ్యగ్నివిశ్వాంశ్చేవిషత్సవయమూభ్యస్తాన్వా ముఖాంతేనదసస్పతిం
చ। ఆదాన్యనువాకాంశ్చేతుంవరాధ్యా నసీయతెత్రతతోజయాదీక్ష॥
కః-ప్రజాపతిః, ఇందు-సోమః, కేవలైస్తండులైర్దేవాన్సృపీన్సలిలాణ్ణు
లైఃపితృన్సాక్షాత్తిలైశ్చేన తర్పయేద్విధానత్తమః॥ గన్ధపుష్పాక్షతతిలై
స్సార్ధంతర్పణమున్తమమ్। మానుషేష్వంయోపక్తం మైథునేపృష్ఠ
భాగికమ్॥ తర్పణేబ్రుహ్మయోపక్తం నివీతంత్రివిథంస్మృతమ్॥పూర్వా
శాభిముఖోదేవా నుత్తరాభిముఖన్పృషీ। పిత్యాంస్తు దక్షిణాస్యస్తు
జలమధ్యేతు తర్పయేత్॥ ఇత్యుపాకర్మ ప్రయోగః.

వ్రతారంభ.— కాణ్డానాం సజీర్ణత్వేన కాణ్డోపకరణ
కాణ్డోత్సర్జనానామభావేపి రుదాకదావిదుత్తరాయణేవివాహాత్పూర్వం
వ్రతాని ఉత్సర్జనాత్తాని కుర్యాత్. బ్రిహ్మచారీ, నమస్సదన ఇతి సద
స్యాక్ ప్రణమ్య స్వామినం భవత్... స్వీకృత్య మమ బ్రిహ్మచర్యవ్రత
తత్పరిపాలనాయ్యత్తం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి మనుగృహ్ణాతిప్రార్థ్య
యదావ్- భోభో స్వామినం కమలారమణచరణారవింద సంతత పరి
చరణ ధురీణా, స్తదేకాంత సిద్ధాంతినం, విదిత సకలవేద్యధర్మహస్యా
నిఖిల విద్వన్మండలీ మండనాయమానాం, బహుకృత పరగుణలేశాం,
అనాఘ్రాత నిఖిలావద్యగంధాం, సంతతనిగమాంత యుగళోదంతదాం
తాంతం కరణాం, సౌశీల్య వాత్సల్య కారుణ్యాది పరిపూర్ణాం, ప్రచండ
పాషండషండ పాండిత్యధిక్కారీకృత నిజవచన గుణవిస్తారాస్సభాస్తా
రాభవంతశ్శృణ్వంతు ప్రశ్రేయశాలినీ మిమాం విజ్ఞాపనామే.

అసోపణిసిషు శ్రీనివాస నామా వేద వ్రత మారభమాణ,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

"ఉపవాసో వ్రతం వైవ స్నానం తీర్థం తపఃఫలమ్। విప్రైస్సంపాదితం తస్మా
న్నుచ్ఛిష్టస్య సదా వేక్ష॥" ఇతి భవతామనుజ్ఞావలంబనేన వాత్మసస్నా
తన్నర్జన పాజాపత్యాది వ్రతచతుష్టయ సమ్పత్తినభిలషత తత్కరణ
యోగ్యతాసిద్ధయే "బ్రాహ్మణాజంగమంతీర్థం నిర్మలం సార్వకాలికమ్।
తేషాం నాకోవకేనైవ శుద్ధ్యంతిమలినాజనాః॥" ఇతిభవతాం వచన
బలేనైవ స్వనైర్మల్యాయోశం సమానస్య బ్రహ్మచర్య గ్రహణ సమయ
మారభ్యావశ్యస్యాతం యే ధర్మా బ్రహ్మచారిణ మధి కృత్య విహితా
స్సూచితోపవీత వాసోమేఖలాజిన ద ఢనారణ శౌచాచమన స్నాన
సంధ్యావందన జపసమిదాగ్నీంధన దేవతారాధన భైక్షాచరణ గురు
చరణ పరిచరణ సుహృద్బాంధవ స్వనియమన స్వాధ్యాయావయస్తేషు
వ్యస్తానాంసమస్తానాం వా ఒకరణాంగ ప్రధానవైకల్యాదిభిర్యేచలన
ధిక్కృత్య నిందితాస్తాన్యాల మధు మాంసాది భక్షణ గంధానులేపన
ప్రాణహింసా పానభ్రుశధారణ నృత్తగీతవాదన స్త్రీలభాషణ ద్యూ
తాస్వక్తిసవర్ణానవర్ణాగమన సాకూతవీక్షణ భాషణ రేతస్ఖలనాదిభిస్సన
భానితైనసా మపనోదాయ మహర్షిభిర్వ్య విహితాస్సాభ్యాసాః ప్రా
జాపత్య సాంతపన కృచ్ఛాతికృచ్ఛ పరాకాదయస్తేషాం ప్రత్యామ్నా
యతస్సూ స్వశక్త్యనపన్నా ముమాం సావర్ణిం దక్షిణామంగీకృత్యతా
మేతాం ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానఫలమాప్నుతకయాసాంగా
నుష్ఠిత పుణ్యకల నిష్కల్మషీకృత పవిత్రిత బాహ్యాభ్యంతరస్సోన్నర్జన ప్రా
జాపత్యాది వ్రతచతుష్టయాధికారీ భూయాదితిభవతో మహానుగ్రహం
కృష్ణమ్. త్వైరనుజ్ఞాతైః ప్రాణాయామ్య శీర్షాపిదేత్యాది భగ
వత్ప్రీత్యర్థం గోత్రస్య శర్మణో మమ ఉపనయన ప్రభృతి ఏతత్కర్మ
పర్యంతం బ్రహ్మచర్య వ్రతలోప * ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్య కృ

---

* ఆకృత్వాత్వైక్షచరణ మసమిధ్యచపాకమ్। ఆసాతురస్సప్తరాత్ర మనో
క్తవ్రతం చరేత్॥ సప్తరాత్రం స్నాన సంధ్యోపాసన స్వాధ్యాయ సమిధ్మాత్వైక్ష

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఛాగాని హిరణ్యరూపేణ కర్తవ్య ఇతి సంకల్ప్య హిరణ్యం గృహీత్వా హిరణ్యగర్భ + ప్రయచ్ఛను ఇత్యుక్త్వా, ఇమాని హిరణ్యాని మమ బ్రహ్మచర్య్యవ్రత లోప ప్రాయశ్చిత్తార్థం పాజాపత్య కృచ్ఛ్రసంపాదనాయ తేభ్య శ్శ్రీవైష్ణవేభ్య స్సమ్ప్రదదేనమమ ఇతి సాక్షితండులం భూమౌ నిక్షిప్య బ్రాహ్మణేభ్యో దత్వా సదస్యా న్ప్రణమ్య మయా నుష్ఠితం మమ బ్రహ్మచర్య్య వ్రత లోప ప్రాయశ్చిత్తం యథా శాస్త్ర మనుష్ఠితమస్త్వితి భవన్తోబ్రువన్తు ఇతిప్రార్థ్య తథాస్తు యథాశాస్త్ర మనుష్ఠితమస్త్వితి వైరనుజ్ఞాతః వ్రతాంగం ఉపక్లేశం స్నాతం శిష్యం దక్షిణతఉపవేశ్య,

అథ పాజాపత్యాది వ్రత సమాన తన్త్ర ప్రయోగః

ఆసనోద్వాహ ఆన్తోవాహ్యాచార్యస్స్వయమేవవా। ఏతన్త్రేణ వాకుర్యా దేతద్వ్రత చతుష్టయమ్॥ ఏకతన్త్రేణవా తాహూ బుషీణాం తర్పణాదికమ్। ఏతన్త్రప్రయోగస్య పఙ్క్తిం నక్షత్రాన్వ్యాహృ త్యాదిమన్త్రాన్ పఠేత్॥ పాజాపత్యాది సంకల్ప్య తరాయేత్తాన్పఠేత్ క్రమాత్। పాజాపతయ ఇత్యేకం షట్పాజాపతిసూక్తకమ్॥ సోమాయ సోమోధేనుం చాప్యథాగ్నే గ్నేనయేతిచ। విశ్వేచ ఆనోవిశ్వేచ హుతోవాపనిషదాదికమ్॥ హుతాస్విష్టకృతస్థానే సదనస్పతిమిత్యృచా। వటుర్ముత్తర స్థిష్ఠన్ పాజాపత్యమితిబ్రువన్॥ అగ్న ఆదిచతుర్భిస్తు దేవతాఉపతిష్ఠతే। మదన్తీస్పర్శనం కుర్యా న్నమోవాచాదికంపఠేత్॥ పృథివ్యా ద్యైస్సనిభిస్తు సమిదాధానమాచరేత్। దేవతోపస్థితిశ్శేష సామ్య వ్రత మితిబ్రువన్॥ యుంజతేసవితాద్వేచ తృతీయాగ్నే రుపస్థిత॥

తర్యాహనేమేఖలాజినోప తదండ ధారణాది బ్రహ్మచర్య ధర్మనేచ పాదకృచ్ఛమితి మను వైఖానసాదిభిః ప్రాయశ్చిత్త స్మరణాత్॥ "యాం యాం వేదవిదో బ్రూయు స్తస్యై తస్యై నస్సనిష్కృతిం। సా తేషాం పావనాయస్యా త్పవిత్రం విదుషాం హి వాక్"॥ ఇతి ధర్మశాస్త్ర విద్భిశ్శిష్టైరనుశిష్టం ప్రాయశ్చిత్తం కర్తవ్యమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జలాదీంశ్చతతో హుత్వా మదనీత్యభ్యుక్షస్పృశేత్ ॥ శంనోనుజాక పవనం సతన్యన్మీలనాదికమ్ । గురోర్వ్యసన దానాన్తం వ్రతానా మేక తన్త్రతా ॥

ప్రథమం వటుస్సమిదాధానం కృత్వా తతః పూర్వోక్తక్రమేణ బహిశ్చరుప్రణయనోప పాదనయశ్చిత్తంచ కృత్వా ఉప్తకేశస్నాతో ధ్మోర్ధ్వపుండ్రి గుర్వర్థక్షీణతో పాణిగ్రహో నటురాసీత. అథా చార్యః - సమస్సమన ఇతి సదస్యా న్పరిణమ్య యథాశక్తి దక్షిణాం దత్వా గోత్రం శర్మాణ మిమం మాణవకం పాణిగ్రహణసామ్యా ఆగ్నే యై వైశ్వదేవేన వ్రత తమున్మర్జనైశ్చ సంస్కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి మను గృహాణేతి పార్థ్య తథాస్త్విత్యనుజ్ఞాతః ఉపవిశ్య విష్వక్సేనం సం పూజ్య పాణినాచార్యమ్య - శ్రీ గోవిందేత్యాది * భగవత్ప్రీత్యర్థం గోత్రంశర్మాణమిమం మాణవకం పాణిగ్రహణ సామ్యాలాగ్నేయ వైశ్వ దేవవ్రతాఖ్యైః కర్మభి స్సమాన తన్త్రేణ కర్మణా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య - కృత పాణిగ్రహణామం వటుం పాణిగ్రహణ సామ్యా ఆగ్నే యై వైశ్వదేవవ్రతాని సమాన తన్త్రేణాచరిష్యా మీతి వాచయిత్వా సంఘాజీ దండోపవీతాని వాసఃకృష్ణాజిన తథా । పూర్వోపయుక్తా న్సంస్కృత్య ధారయేయుర్వ్రతే వ్రతే ॥ ఉపాకర్మవ దుపవీతాదీని న వాని ప్రత్యేకం మన్త్రవద్ధృత్వా - స్నాత్వా ద్విరాచమ్య ఉదఙ్ముఖోప్సు ప్రవిశ్య నివీతి; ప్రజాపతిం కాండఋషిం తర్పయామి సోమం కాండఋషింతర్పయామి, అగ్నింకాండఋషింతర్పయామి. విశ్వాన్ దేవాన్ కాండఋషిం తర్పయామి, సాహితీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి, యాజ్ఞికీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి, వారుణీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి, బ్రహ్మాణం స్వయంభువం తర్పయామి, సదస స్పతిం తర్పయామీ త్యేకైకంతిస్రస్తిస్రాఞ్జలీన్ దద్యాత్ ఋషితీర్దేవతా

* ఈదృశ ప్రకరణే సర్వత్ర "భగవత్ప్రీత్యర్థమ" మితిచానుసన్ధేయమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యిత్వాఽఽచమ్యకాపీనంధృత్వా ధృతోర్ధ్వపుండ్రఃపూర్వవదుపవిశేత్.

అగ్నిప్రతిష్ఠాదిపాత్రసాదనాంతే "సామ్నేతుపాత్రాణీసియుఙ్ఙ పశ్చాదాదున్బరీయాన్నిధ్రుచేతిన్నః। పూర్ణోదకుమ్భంశిరి। పవే మ్యనం వాసఃప్రయుజ్యాన్నమకాలమేవ" ఇత్యుక్తక్రమేణ చతుర్ప దౌదుమ్బరీన్నిధ్రుఉపకుంభంనవనవ్రంచసాదయిత్వా - అథా చాగ్నేఽగ్నేసపసమాధానాద్యగ్నిముఖాంతేఽన్వాధ్యేతిసి; ఓం ప్రజాపతయేకాండఋషయేస్వాహా - ప్రజాపతయేకాండఋషయ ఇదం; ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యఃవిశ్వాజాతానిపరితాబభూవ - యత్కామాస్తేజుహుమస్తన్నోఽస్తువయగ్ంస్యామపతయోరయీణాంస్వాహా - ప్రజాపతయఇదం; రయీణాంపతిం యజ్ఞంబృహన్తమ్ అగ్న్యన్నంబృహతీమవాజసాతౌ - ప్రజాపతిం ప్రథమజామృతస్య - యజామదేవమధినోబ్రువీతుస్వాహా - ప్రజాపతయఇదం; ప్రజాపతేత్వంనిధిపాఃపురాణఃడేవానాం పితాజనితాప్రజానామ్ - పతిర్విశ్వస్యజగతఃపరస్వాఃహవిర్నోదేవవిహవేజుషస్వస్వాహా - ప్రజాపతయఇదం; తవేమేలోకాఃపదిశోదిశశ్చ - పరావతోనిపతఉద్వతశ్చ - పజాపతేనిశ్వన్యజ్జీవధన్యఇదంనోదేవ - పతిహవ్యంస్వాహా - పజాపతయఇదం; ప్రజాపతింప్రథమంయజ్ఞియానాఽ - దేవానామగేయజనంయజ్ఞమ్ - నఃదదాతుద్రవిణగ్ంసువీర్యమ్ - రాయస్పోషంవిశ్వతుఆభిమస్మే స్వాహా - పజాపతయఇదం; యోరాయఈశేశతదాయఉక్థ్యఃయఃపశూనాగ్ంరక్షితాదివిష్ఠానామ్ - పజాపతిఃప్రథమజాఋతస్య - సహస్రధామాజుషతాగ్ంహవిర్నస్వాహా - ప్రజాపతయఇదం.

సోమాయకాండఋషయేస్వాహా - సోమాయకాండఋషయ ఇదం; సోమోధేనుం + యోదదాశదస్మైస్వాహా - సోమాయేదం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అసాఢం యుత్సు పృతనాసు పప్రిమ్ - సువర్షామప్నస్వంతం వృజనస్య గోపామ్ - భరేషుజాగ్ం సుహవంతిగ్ం సుశేవమ్ - జయంతం త్వామను మదేమసోమ స్వాహా - సోమాయేదం; త్వగ్ం సోమ క్రత్వభిస్సు క్రతుర్భూః - త్వం దక్షైస్సుదక్షో విశ్వవేదాః - త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా - ద్యుమ్నేభిర్ద్యుమ్న్యభవో నృచక్షా న్స్వాహా - సోమాయేదం - యా తెధామాని హవిషా యజన్తి - తా తెపిశ్వాపరిభూరస్తు యజ్ఞమ్ - గయస్ఫానః ప్రతరణస్సువీరో వీరహా - ప్రచరాసోమ దుర్యాన్థ్స్వాహా - సోమాయేదం; త్వమిమా ఓషధీస్సోమ విశ్వాః - త్వమపో అజనయస్త్వం గాః - త్వమాతతన్థోర్వన్తరిక్షమ్ - త్వం జ్యోతిషా వితమో వవర్థ స్వాహా - సోమాయేదం; యా తె ధామాని దివి యా పృథివ్యామ్ - యా పర్వతేష్వోషధీష్వప్సు - తే భిర్నో విశ్వైస్సుమనా అహేడన్ - రాజన్థ్సోమ ప్రతి హవ్యా గృభాయ స్వాహా - సోమాయేదం.

అగ్నయేకాండఋషయె స్వాహా - అగ్నయే కాండఋషయ ఇదం; అగ్నెనయ + విధేసుస్వాహా - అగ్నయఇదం; ప్రషశ్మ్రిణాయ భానవేభరధ్వమ్ - హవ్యం మతించాగ్నయె సుపూతమ్ - యో దైవ్యాని మానుషా జనూగ్ంషి - అన్తర్విశ్వాని విద్మనా జిగాతి స్వాహా - అగ్నయ ఇదం; అచ్ఛాగిరో మతయో దేవయన్తీః - అగ్నిం యన్తి ద్రవిణం భిక్షమాణాః - సు సందృశగ్ం సుప్రతీకగ్ం స్వంచమ్ - సాన్వ్యామామరుత్వం ఘానుషాణాం స్వాహా - అగ్నయఇదం; అగ్నె త్వమస్మద్యుయోధ్యమీవాః - అనగ్నిత్రాఅధ్వమంత కృష్టీః - పునరస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవ - క్షాం విశ్వేభి రధరేభిర్యజత్ర స్వాహా అగ్నయఇదం; అగ్నె త్వం పారయా + తనయాయశగ్ంయోస్వాహా అగ్నయఇదం; ప్రస్తారపోమనసా వచ్యమానాః - దెనద్వీచీనయథ దేవయన్తః - దక్షిణాన్థ్సాదస్సని పాత్యేతి - హవిర్భరం త్యగ్నయే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్మృతాచీ స్వాహా - అగ్నయిఇదం.

విశ్వేభ్య ఎవేభ్యః కాండఋషిభ్య స్వాహా - విశ్వేభ్య దేవేభ్యః కాండఋషిభ్యఇదం; ఆనోవిశ్వే అన్యాగమన్తు దేవాః - మిత్రో అర్యమా వరుణ స్సజోషాః - భువయథానోవిశ్వేవృధాసః - కరంష్ణూనాఎధుంనశవ స్వాహా-విశ్వేభ్యో దేవేభ్యఇదం; శంనో దేవా పవ్వి దేవా భవన్తు - శగ్ం సరస్వతి సహాధిభిన్తు - శమభిషాచ శ్శముర్రాతిషాచః - శంనోదివ్యాః పార్థివా శ్శంనో అప్యా స్వాహా - విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం; యే సవితు స్సత్యసవస్య విశ్వే - మిత్రస్య వ్రతే వరుణస్య దేవాః - తే సౌభగం విరవద్గోమదప్నః - దధాతన ద్రవిణం చిత్రమస్మే స్వాహా - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం; అగ్నేయా హిదూత్యం వారిష్యాః - దేవాగ్ం అచ్ఛా బ్రహ్మకృతా గణేన - సరస్వతిం మరుతో అశ్వినాపః - యఙ్ఞే దేవాన్రత్న ధేయాయవిశ్వా స్వాహా - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం; ద్యౌః పితః పృథివి మాతరధ్రు క్ - అగ్నే భ్రాతర్వసవో మృడతా నః - విశ్వ ఆదిత్యా అదితే సజోషాః - అస్మభ్యగ్ం శర్మ బహులం వియన్తస్వాహా - విశ్వేభ్యో దేవేభ్యఇదం; ఏశ్వే దేవాశ్శృణుతేమగ్ం హవం మే - యే అన్తరిక్షే య ఉప ద్యవి ష్ఠ - యే అగ్నిజిహ్వా ఉత వా యజత్రాః - అస ద్యాస్మిన్బర్హిష మాదయధ్వగ్ం స్వాహా-విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం.

నాంహితిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా - సాంహితి భ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యఇదం; యాజ్ఞికిభ్యో దేవతాభ్య ఉపని షద్భ్య స్వాహా - యాజ్ఞికిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యఇదం; వా రుణిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా - వారుణిభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం; బ్రహ్మణే స్వయంభువేస్వాహా - బ్రహ్మణెస్వయం భువ ఇదం; సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియమిన్ద్రస్య కామ్యమ్ - సనిం మేధా మయాసమగ్ం స్వాహా - సదసస్పతయ ఇదం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మానవ ఉత్థాయ "అగ్నేవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః-పాశు పత్య వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - వాయో వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - పాశుపత్య వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛ కేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - ఆదిత్య వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - పా శుపత్య వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - వ్రతా నాం వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - పాశుపత్య వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్" తత శ్శిష్యోగ్నేః పురస్తాద్దానో పరి స్థాపితం సోదకం సకూర్చం పన్త్రవేష్టితం కుంభముపస్పృశ్య కలశా రాధనం కృత్వా ॥ సోమసూక్తనివ తృదదనస్పతిం తన్త్రనజ్జుహుయా త్కలిలం నమః ॥ "నమోవాచే యాచోదితా యాచానుదితా తస్యై వాచే నమోనమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమఋషిభ్యో మన్త్ర కృద్భ్యో మన్త్రపతిభ్యో మామామృషయో మన్త్రకృతో మన్త్రప తయః పరాదుర్మామృషీన్మన్త్రకృతో మన్త్రపతీన్పరాదాం నైశ్వ దేవీం వాచముద్యాసగ్ం శివామదస్తాం జుష్టాం దేవేభ్యశ్శర్మమేద్యా శ్శర్మపృథివీశర్మవిశ్వమిదం జగత్ । శర్మచన్ద్రశ్చ నూర్యశ్చశర్మబ్రిహ్మ ప్రజాపతీ । భూతం వదిష్యో భువనం వదిష్యో తేజో వదిష్యో యశో వదిష్యో తపో వదిష్యో బ్రహ్మ వదిష్యో సత్యం వదిష్యో తస్మా అహ మిద ముపస్తరణ ముపస్తృణ ఉపస్తరణం మే ప్రజాయై పశూనాం భూయాదుపస్తరణమహం ప్రజాయైపశూనాం భూయాసం పాణాపా నామృతోర్మాపాతం పాణాపానామామాహాసిస్తం మధుమనిష్యే మధుజనిష్యేమధువక్ష్యామిమధువదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యో వా చముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాంమనుష్యేభ్యస్తం మా దేవా అవన్తు శోభాయైపితరో ఽనుమదన్తు ॥ ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః" ఇత్యనువాకం జపిత్వా॥ అగ్నేఃపశ్చాత్తిష్ఠన్ ,శుక్లీయేసమిధోగ్న ఇతి వ్రతీ యుంజతే నవిశాజయవాదిశమ్॥' పృథివీసమి దన్తరిక్షగ్ంసమి ద్ద్యౌస్సమి శ్శా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జాపత్యామేసమిదసీతిచతుర్భిః ఆమూలాగం ఆజ్యాభ్యక్తాశ్చతస్రో దుమ్బరీస్సమిధోగ్నావాదధాతి. "పృథివీసమిత్ । తామగ్నిస్సమిన్ధే । సా ఽగ్నిగ్ంసమిన్ధే । తామహగ్ంసమిన్ధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా తేజసావర్చసాశ్రియాయశసా బ్రహ్మవర్చసేన అన్నాద్యేనసమిన్ధ్తాగ్ం స్వాహా-పృథివ్యాఇదం;అన్తరిక్షగ్ంసమిత్ । తాంవాయుస్సమిన్ధే।సావాయుగ్ం సమిన్ధే । తామహగ్ం సమిన్ధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్ధ్తాగ్ం స్వాహా - అన్తరిక్షాయేదం; ద్యాస్సమిత్ । తాంఆదిత్యస్సమిన్ధే । సాదిత్యగ్ం సమిన్ధే । తామహగ్ం సమిన్ధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన-అన్నాద్యేన సమిన్ధ్తాగ్ం స్వాహా - దివఇదం: పాఽజాపత్యామేసమిదసి సవత్నకృయణీ । భ్రాతృవ్యహామేఽసి స్వాహా-ప్రజాపతయఇదం.

అగ్నేవ్రతపతే కాణ్డబుషిభ్యః - సామ్యవ్రతం చరిష్యామి-తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - వాయోవ్రతపతే కాణ్డబుషిభ్యః-సామ్యవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ — ఆదిత్యవ్రతపతే కాణ్డబుషిభ్యః —సామ్యవ్రతంచరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - వ్రతానాంవ్రతపతే కాణ్డబుషిభ్యః - సామ్యవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్" ఇత్యుపతిష్ఠేత్ ॥

అథాచార్యః యుంజతేమన ఇత్యాదీనాం దేవానాగ్ం సవితవ్యాదీనాం చానువాకానాం ప్రథమ పదాని యుంజతేసవితేతి పద ద్వయం వాశిష్యం వాచయిత్వా.

తత్పదకారః యుంజతే, మనఃణ, బ్రిహ్మణ, బ్రిహ్మణ, దేవస్య, అపశ్యం, దేవస్య, సముద్రాయ, ఇషే, ఘర్మ్మ, మహీనాం, అస్మాక, యా, పాణాయ, పూష్ణే, ఉత్, యాఃఅగ్నిఃభూమి, భూ, యాఃస్నిక్, భువిః, ఉగ్ర, అహోరాత్రే, ఖట్, నిగాఃఅ,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అస్మద్ముఖః, యత్, యక్, దీక్షా-ముఖ, ఇత్థాల్, యత్, ప్రసార్య, అతిక్రాణా, ఆబ్రహ్మణా, ఉత్, భూః, పృథివీ, శం, దేవాః, పవిత్రం పరిశ్రితే, బ్రహ్మణ్, అగ్నిః, శిరః, దేవస్య, విశ్వా, ఘర్మ్, ప్రజాపతిం, ప్రజాపతిః, సవితా.

యుంజతే సవితేతి పదద్వయం వా వాచయిత్వా - కేచిదత్ర 'యుంజతే - సవితా' ఇత్యనువాక ద్వయమేవ జపంతి. తత్సంకారస్తు.

"యుంజతే మన ఉత యుంజతే ధియః । విప్రా విప్రస్య బృహతో విపశ్చితః । విహోత్రా దధే వయునావిదేక ఇత్ । మహీ దేవస్య సవితుః పరిష్టుతిః । దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినోర్బాహుభ్యామ్ । పూష్ణో హస్తాభ్యామాదదే । అభిరసి నారిః । అధ్వరకృద్దేవేభ్యః । ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే ॥౧॥ దేవయన్తస్త్వేమహే । ఉప్రయన్తు మరుతస్సుధానవః । ఇన్ద్రో పాశీర్భవా సచా । పైత్రుబ్రహ్మణస్పతిః । ప్ర దేవ్యేతు సూనృతా । అచ్ఛావీరం నర్యం పఙ్క్తిరాధసమ్ । దేవా యజ్ఞం నయన్తు నః । దేవీద్యావాపృథివీ అనుమేమగ్ం స్యాతామ్ । బుధ్న్యాసమద్య । మఖస్య శిరః ॥౨॥ మఖాయత్వా । మఖస్య త్వా శీర్ష్ణే । ఇయత్యగ్ర ఆసీః । బుధ్న్యాస మద్య । మఖస్య శిరః । మఖాయత్వా । మఖస్యత్వా శీర్ష్ణే । దేవీర్వయ్మిరస్య భూతస్య ప్రథమజాబుతావరీః । బుధ్న్యాసమద్య । మఖస్య శిరః ॥ 3 ॥ మఖాయత్వా । మఖస్యత్వాశీర్ష్ణే । ఇన్ద్రో స్యోజోసి । బుధ్న్యాస మద్య । మఖస్య శిరః । మఖాయత్వా । మఖస్యత్వాశీర్ష్ణే । అగ్నిజా అసి ప్రజాపతే రేతః । బుధ్న్యాసమద్య । మఖస్యశిరః ॥౪॥ మఖాయత్వా । మఖస్యత్వా శీర్ష్ణే । ఆయుర్ధేహి పాణం ధేహి । అపానం ధేహి వ్యానం ధేహి । చక్షుర్ధేహి శ్రోత్రం ధేహి । మనో ధేహి వాచం ధేహి । ఆత్మానం ధేహి ప్రతిష్ఠాం ధేహి । మాం ధేహి బుధ్నం ధేహి । మధు త్వా మధులా కరోతు । మఖస్య శిరోసి ॥౫॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యజ్ఞస్య పదేష్టుః । గాయత్రేణ త్వా ఛన్దసాకరోమి । నైత్మ్యేన త్వా ఛన్దసా కరోమి । [illegible]ఛన్దసా కరోమి । మఖస్య రా స్నాఽసి । అదితి [illegible] ఛన్దసా । సూర్యస్య హరసా శార్యయ । ఇత్యాది "క" ఆర ॥ ర ॥ ౧ ॥ ౬ ॥

సవితా త్వా [illegible] సథమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । తేనకామాగ్ం పతి । [illegible] తీమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । అగ్ని ర్మూర్ధా దివానేతి । [illegible] తీమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । వాయు ర్మూర్ధా పాణానేతి । [illegible] తుమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । ఆదిత్యో మూర్ధా రశ్మినేతి । యజ్ఞంచమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । చన్ద్రమా మూర్ధా నక్షత్రాణ్యేతి । ౧౦౭ ॥ యష్ఠమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । ఋతుర్మూర్ధా సంవత్సరమేతి । [illegible] థమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । ధాతా మూర్ధా శక్వరీమేతి । యన్నవమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । బృహస్పతి ర్మూర్ధా గాయత్రీమేతి । యన్నవమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । మిత్రో మూర్ధా త్రిష్టుభ ఇమాల్లోకానేతి । యద్దశమే ఽహన్నిన్వజ్యతే । వరుణో మూర్ధా విరాజమేతి ॥ ౧౦౮ ॥ యదేకాదశే ఽహన్నిన్వజ్యతే । ఇన్ద్రో మూర్ధా త్రిష్టుభమేతి । యద్ద్వాదశే ఽహన్నిన్వజ్యతే । సోమో మూర్ధా సుత్యామేతి । యత్పురస్తాదుపసదాం ప్రవృజ్యతే । తస్మాదితః పరాఙ్మూర్ధా లోకాగ్ంస్తపన్నేతి । యదుపరిష్టాదుపసదాం ప్రవృజ్యతే । తస్మాదముతో ర్వా ఙమూర్ధా లోకాగ్ంస్తపన్నే । యఏవం వేద । ఇతి ॥ ౧౦౮ ॥" (ఆర ॥ ౫ ॥ ౧౦౭ ॥ ౧౦౮ ॥) ఇత్యన్తం జపంతి.

తతశ్శిష్యాః "అగ్నేవ్రతపతేకాణ్డఋషిభ్యః - అగ్నేయవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతామ్ - వాయోవ్రతపతేకాణ్డ ఋషిభ్యః - అగ్నేయవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతామ్ - ఆదిత్యవ్రతపతే కాణ్డఋషిభ్యః - అగ్నేయవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతామ్ - వ్రతానాం వ్రతపతే కాణ్డ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఋషిభ్యః - అగ్నేయవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతామ్" ఇతి చతుర్థీరాగ్నేయవ్రతోపస్థానం మైత్రీవ "అగ్నేవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవ వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - వాయో వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవ వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్ - ఆదిత్య వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవ వ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతామ్ - వ్రతానాం వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవవ్రతం చరిష్యామి - తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతామ్" ఇతిచతుర్థీరుపస్థానం కారయిత్వా జయాద్యగ్న్యుపస్థానాంతంకుర్యాత్, పూర్ణాహుతిం హరిసేచనం ప్రణీతా మోక్షణం బ్రహ్మోద్వాసనంచ కృత్వా.

తతశ్శిష్య ఉదకుంభముపస్పృశ్య "శంనో వాతఃపవతాంమాతరిశ్వా శంపర్జన్యతు సూర్యః। అహానిశం భవన్తునశ్శగ్ం రాత్రీః ప్రతిధీయతామే। శివమహానోవ్యుచ్ఛతు శివమాదిత్య ఉదేతునః। శివానశ్శన్తమాభవ సుమృడీకా సరస్వతి। మా తేవ్యోమసందృశి। ఇడాయై వా న్త్వాసిద వాస్తుమద్యాస్తు మన్తోభూయాస్మ ముమాస్తోభిథ్నన్ని వాస్తున్నభూయాదోశ్శ ఒన్మాన్నేషయంచవయం ద్విష్మ। ప్రజాస్తో ఒసి ప్రతిష్ఠాయాస్తో భూయాస్మ మా ప్రతిష్ఠాయా భిథ్నన్యాద్రవిష్ణు స్నభూయాదోఒస్మాన్నేష్ట యంచవయం ద్విష్మ। అనాధృష్యా హ్యభేషజం విశాతిశాఖా యిద్రవిః। త్వగ్గంసా పృశ్నిభేషజో దేవానాం దూత ఈయసే। ద్వాపిమా ఒతే వాతఆసన్తారాపరావతం॥౮॥ దధిం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యోవాతు యుద్రవిః। యదిదో వాతతేగృహే ఒమృతిస్య నిధర్హితః। తతో నో దేవాజీవసే తతోనో భేహి భేషజమ్। తతోనో మనా ఆవహా వాతఆవాతు భేషజమ్। శంభూర్మయోభూర్నోహృదే ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్। ఇన్ద్రస్యస్యూరసీ విష్ణోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవే త్వా। నహాయన్యో అస్తి లేన్త్ర। ఇత్యా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యే ఽన్నార్థం దేవతాం ప్రపద్యే ఽన్నాన ఘూఖణం ప్రపద్యే ప్రజాపతేర్బిభ్మాకోశం బిభ్మా ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షం మ ఉర్వన్తరం బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చ యయూవాత స్స్వస్త్యా స్వస్తిమాన్తయా స్వస్త్యస్స్వస్తి మానసాని। పాణాపానామృత్యో ర్మా పాతం పాణాపానా మాముహాసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో ఽధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయీన్ద్రి ఇన్ద్రియం ధధాత్వమయి మేధాం మయి ప్రజాం మయి సూర్యో భ్రాజో ధధాతు ॥ ౨౫ ॥ దుష్వప్నిష్కృద్భిః పరిపాతమస్మానరిష్టేభిరశ్వినా సౌభగేభిః। తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా మదితి స్సిన్ధుః పృథివి ఉతద్యౌః । కయానశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదా వృధస్సఖా । కయాశచిష్ఠయావృతా । కస్త్వా సత్యో మదానాం మగ్ంహిష్ఠో మత్సదన్ధసః । దృఢా చిదారుజే వసు । అభిమాతిషాహమవితాజరిత్రూణామ్ । శతం భవాస్యూతిభిః । వయసుపర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః । అపధ్వాన్తమూర్ణుహి పూర్ధిచక్షుర్ముగ్ధ్యస్మాన్నిధయేబద్ధా ॥ ౨౬ ॥ శంనో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవన్తు పీతయే । శంయోరభిస్రవన్తునః । ఈశానా వార్యాణాం క్షయన్తీశ్చర్షణీనామ్ । అపోయాచామి భేషజమ్ । సుక్షేత్రా అప ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసుర్యో ఽస్మాన్ద్వేష్టి యంచవయం ద్విష్మః । ఆపోహిష్ఠామయోభువః + ఆపో జనయథాచనః ॥ ౨౭ ॥ పృథివీ శాన్తా సా ఽగ్నినా శాన్తా సామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు । అన్తరిక్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్మే శాన్తగ్ం శుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శాన్తా సా ఽఽదిత్యేన శాన్తా సామే శాన్తా శుచగ్ం శమయతు । పృథివీ శాన్తి రన్తరిక్షగ్ం శాన్తి ర్ద్యౌ శ్శాన్తిర్దిశ శ్శాన్తి రవాన్తర దిశా శ్శాన్తి రగ్ని శ్శాన్తి ర్వాయు శ్శాన్తి రాదిత్య

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శాన్తిశ్చన్ద్రమా శాన్తిర్నక్షత్రాణి శాన్తిరాపశాన్తిరోషధయ
శాన్తిర్వనస్పతయ శాన్తిర్హ్యాశాన్తిరజా శాన్తిరశ్వ శాన్తిఃపుర
శాన్తిర్బ్రహ్మశాన్తిర్బ్రహ్మణ శాన్తిశాన్తిరేవ శాన్తిశాన్తిర్మే అస్తు
శాన్తిః। తయా ఽహగ్ం శాన్త్యా సర్వ శాన్త్యా మహ్యం ద్విపదే
చతుష్పదేచ శాన్తిం కరోమి శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః। ఏహ శ్రీశ్చ
హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేనా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధాసత్యం ధర్మశ్చైతానిమా
త్తిష్ఠన్తమనూత్తిష్ఠన్తు మామగ్ం శ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపో మే
ధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధాసత్యం ధర్మశ్చైతాని మా మాహాసిషుః। ఉదా
యుషా స్వాయుషా + జ్యోక్చసూర్యం దృశే ॥ (౭౪ - ౭౫ తమ
పుటే ద్రవ్యవ్యయః) యఉదగాన్మహతోఽర్ణవా ద్విభ్రాజమానస్సరి
రస్య మధ్యాథ్సమా వృషభో లోహితాక్ష స్సూర్యో పశ్చి న్మనసా
పునాతు। బ్రహ్మణశ్చితస్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్థో బ్రహ్మణ ఆవపనమసి
ధారితేయం పృథివీ బ్రహ్మణామహీధారితమేనేనమహాదన్తరిక్షందివం
దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యసహం వేద తదహం ధారయామి
మాముద్వేదో ఽధివిస్రసత్। మేధామనీషే మావిశతాగ్ం సమీచీ
భూతస్య భవ్యస్యావరుద్ధ్యై సర్వమాయురయాణి సర్వ మాయురయా
ణి। ఆభిర్గీర్భిర్భ్యదతోన ఊనమాప్యాయయహరివర్ధమానః। య
దాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రా యజాసి భూయిష్ఠభాజో అధతేస్యామ।
బ్రహ్మపాత్వాదిష్మతన్మోమాహాసీత్ ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥
॥ ఓం ॥ ఇత్యనువాకం జపిత్వా వాచం యచ్ఛేత్,

వాచంయచ్ఛే దథాచార్య శిష్యస్య సముఖంశిరః। వస్త్రేణ
వేష్టయిత్వావాగ్యతస్తిష్ఠేదాసతవా ॥ మూలనేయతవాక్ఛిరసస్సృతే
వేష్టనే స్తుతే గృహ మావిశేత్। స్థీయతే ఽన్నవ దప్యథ వాస్యతే
వాగ్య తేనతతోభ్యుదితక్రియా ॥ అథాచార్యః శిష్యస్య ముఖం శిరో
నవ వస్త్రేణ ప్రదక్షిణం సంవేష్టయిత్వా అస్తమితే గ్రామం ప్రవిశ్య

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యజ్ఞో - కాం రాత్రిం శిష్యో వాగ్యతస్తిష్ఠే దాసీతవా.

తతః ప్రభాతేతు బహిర్గృహాణాం వహ్నించ సూర్యంచ తథోదకుంభమ్। ఆకాశ ముద్వీక్ష్య గిరించ వత్సం పశ్యేద్ధిరణ్యంచ వయస్సుపర్ణాః॥ శ్వోభూతే గ్రామాద్బహిర్గత్వా శిరోవేష్టన వస్త్రమపనీయ ఆచార్యాయ దత్వా అగ్ని ముదకుంభ మాదిత్య మాకాశం గిరిం వత్సం సువర్ణంచ యథాసంభవ మాచార్యదర్శితం దృష్ట్వా 'వయస్సుపర్ణా + నిధయేవబద్ధా' ఇత్యాదిత్య ముపతిష్ఠేత, ఆచార్యః అభ్యుదయం * పుణ్యాహంచ కుర్యాత్.

అథ ప్రాజాపత్యాది వ్రతోత్సర్జన సమాన తన్త్ర ప్రయోగః.

ఉత్సర్జనే విశేషః. — 'ఉత్సర్జనేతుయుంజాదిం మిలనాదిచ వర్జయేత్। సమిదాధానమన్త్రో ఽగ్నా ద్యాస్సమిత్పూర్వమిష్యతే॥' ఆచార్యః ప్రాణానాయమ్య - గోత్రం శర్మాణ మిమం మాణవకం ప్రాజాపత్య సౌమ్య ఆగ్నేయ వైశ్వదేవ వ్రతోత్సర్జనేన కర్మణా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య - కృత ప్రాణాయామంమాణవకం ప్రాజాపత్య సౌమ్య ఆగ్నేయ వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనాంతాన్యాచరిష్యామీతి శిష్యం వాచయిత్వా వస్త్రాది ధారణం స్నానం తర్పణంచ పూర్వవత్కారయిత్వా - అగ్నిప్రతిష్ఠాద్యగ్ని ముఖాంతేపూర్వవత్సధానాహుతీ హుత్వా - మాణవకఉత్థాయ 'అగ్నేవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - ప్రాజాపత్యవ్రతమచారిషమ్ - తదశకంతన్మేరాధి - వాయోవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - ప్రాజాపత్యవ్రతమచారిషమ్- తదశకంతన్మేరాధి- ఆదిత్య వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః- ప్రాజాపత్యవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి - వ్రతానాం వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - ప్రాజాపత్యవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి' ఇత్యుపస్థాయ. తతశ్శి

---

* వ్రతాని ముత్సర్జనానాం చ ఏకదాకరణే సకృదేవాభ్యుదయం కృత్వా పుణ్యాహంచ కుర్యాత్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వ్యః పూర్వవత్కుంభముపస్పృశ్య 'నమోవాచ' ఇత్యనువాకం జపిత్వా అగ్నేః పశ్చాత్తిష్ఠన్ " ద్యావస్సమిత్। తామాదిత్యస్సమిన్ధే। సాదిత్యగ్ం సమిన్ధే। తామహగ్ం సమిన్ధే। సామా సమిద్ధా। ఆయుషా తేజసా। వర్చసా శ్రియా। యశసా బ్రహ్మవర్చసేన। అన్నా ద్యేన సమిన్తాగ్ం స్వాహా - దివఇదం; అన్తరిక్షగ్ం సమిత్। తాంవాయుస్సమిన్ధే। సావాయుగ్ంసమిన్ధే। తామహగ్ంసమిన్ధే। సామాసమిద్ధా। ఆయుషా తేజసా। వర్చసా శ్రియా। యశసా బ్రహ్మవర్చసేన। అన్నా ద్యేనసమిన్తాగ్ం స్వాహా - అన్తరిక్షాయేదం; పృథివీ సమిత్। తామగ్నిస్సమిన్ధే। సా ఽగ్నిగ్ంసమిన్ధే। తామహగ్ంసమిన్ధే। సామా సమిద్ధా। ఆయుషా తేజసా। వర్చసాశ్రియా। యశసాబ్రహ్మవర్చసేన। అన్నా ద్యేనసమిన్తాగ్ం స్వాహా - పృథివ్యాఇదం; ప్రాజాపత్యామేన మిషసి సపత్నక్షయణీ। భ్రాతృవ్యహామేఽసి స్వాహా- ప్రజాపతయ ఇనం." ఇతి సమిధఆధాయ. ఆదిత్యవ్రతపతేకాండఋషిభ్యః- సౌమ్య వ్రతమచారిషమ్ - తదశకంతన్మేరాధి - వాయోవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - సౌమ్య వ్రతమచారిషమ్ — తదశకం తన్మేరాధి - అగ్నేవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః — సౌమ్య వ్రతమచారిషమ్ — తదశకం తన్మేరాధి - వ్రతానాం వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - సౌమ్యవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి - అగ్నేవ్రతపతేకాండఋషిభ్యః - ఆగ్నేయవ్రతమచారిషమ్ — తదశకం తన్మేరాధి - వాయోవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - ఆగ్నేయవ్రతమచారిషమ్ - తదశకంతన్మేరాధి - ఆదిత్యవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - ఆగ్నేయవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి - వ్రతానాం వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - ఆగ్నేయవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి - అగ్నేవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవ వ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి - వాయోవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం త

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

న్మేరాధి - ఆదిత్య వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవవ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి - వతానాం వ్రతపతేకాండఋషిభ్యః - వైశ్వదేవ వ్రతమచారిషమ్ - తదశకం తన్మేరాధి ॥ ఇతి శిష్యేణో పస్థానంకారయిత్వా. ఆచార్యః జయాద్యగ్న్యుపస్థానాంతంకుర్యాత్. తతశ్శిష్య ఉదకుంభముపస్పృశ్య "శంనో వాతఃపవతాం" ఇత్యనువాకం జపేత్. అంతే అభ్యుదయం పుణ్యాహంచ కుర్యాత్.

ఇతి పాణిజాపత్యాది వ్రతోత్సర్జన సమాన తన్త్ర ప్రయోగః.

స్నాన కర్మ. — స్నానకర్మ కరిష్యమాణ సూర్యోదయా త్పూర్వం వ్రజం ప్రవిశ్యాంతర్లోమ్నా చర్మణా వ్రజ ద్వారం ప్రచ్ఛాద్య సాయన్నైన నసే దస్మిన్నహని బహిరాగతే ననిర్గచ్ఛేత్. మూ ॥ * వేవమధీత్య స్నాస్యన్ ప్రాగుదయాద్వ్రజం ప్రవిశ్యాంత ర్లోమ్నా చర్మణా ద్వారమపిధాయాస్తే ॥ ౧౨ ॥ ౧ ॥ నైతమేత దహరాదిత్యోఽభితపేత్ ॥ ౧౩ ॥ ౨ ॥ మధ్యందినే ॥ స్నానకర్మకర్తుం మహదనుగ్రహం ప్రార్థ్య - పాణినానాయమ్య మధ్యందినే స్నానకర్మ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది పాత్రసాదనాంతే. సూత్రే పవిత్రే మణియుగసమిత్సుక్కుగన్ధా ప్రసృత్తై శీతోష్ణాంబుకుగకట తువ ఛత్ర దణ్డాం జనాని। మానోపానద్ద్వయ కుశ శక్వ్తాన్న మూన్మోదపాత్రం స్నాస్యన్ యుంజ్యాత్సక్వదిహనరః కాష్ఠమాదుమ్బ రంచ ॥ ఇతి కపర్దికారికా ప్రకారేణ సాలాశీం సమిధం కటం క్షురం శీతముష్ణంచజలం యవాగ్ శక్వద్దర్భా నౌదుమ్బరందంతకాష్ఠం స్నా

---

* వేదం - మన్త్రబ్రాహ్మణ లక్షణమ్, అధీత్యేతిచ విధిః, వేదంవ్రతాని వా పాఠం నీత్వాహ్యుభయమేవవా ఇత్యస్య ప్రదర్శనార్థః, వ్రజం - గోశాలాం అస్మిన్నహని యావదస్తమయం మాత్ర పురీషోత్సర్జనార్థమప్యసౌ మండపా ద్బహి ర్న నిర్గచ్ఛేదిత్యర్థః. యథా మధ్యం దినే ప్రధాన హోమా భవంతి. (అగ్నేరుపస మూధానాధికం భవతి.) తథా కర్మ కుర్యాత్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నీయం నవంవస్త్రద్వయం ఉపవీతద్వయం చందనం సోపధానంసూత్ర సోత్తరం మణిం బాదరంమణిం కుండలద్వయం స్రజ మంజన మాదర్శ ముపానహౌ ఛత్రం వైణవం దండంచ సాదయిత్వా ॥ సూ॥ * అగ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే పాలాశీం సమిధ మాత్తరయా ఽ ఽధాయ. 'ఇమగ్ం స్తోమమర్హతే జాతవేదసే రథమివసంమహే మా మనీషయా - భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సగ్ంసద్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ' ఇతి పాలాశీం సమిధ మాజ్యాభ్యక్తా మగ్నావాధాయ. సూ॥ అపరేణాగ్నిం కటపీరకాయాంవో పవిశ్యో + త్తరయా క్షుర మభిమన్త్ర్య॥ 'త్ర్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యప స్య త్ర్యాయుషమ్ - యద్దేవానాం త్ర్యాయుషం తన్మేఅస్తు త్ర్యా యుషమ్' ఇత్యగ్నేః పశ్చా త్కటపీరకాయాంవో పవిశ్య క్షురమభి మన్త్ర్య సూ॥ ‡ ఉత్తరేణ యజుషా వప్త్రేప్రదాయ. 'శివోనామా సి స్వధితిస్తే పితా నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః' ఇతి క్షురం కస్మైచిన్మన్త్రవిదే బాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్. సూ॥ § అపాగ్ం నగ్ంసర్జనాద్యా కేశనిధానాత్సమానమ్॥ ౧౭ ॥ 3 ॥ సమన్త్రవిత్ 'ఉష్ణేన వాయవుదకేనేహ్యదితిః కేశాన్ వపతు' ఇత్యాది కేశనిధాన పర్యంతం చౌళసద్దిగ్వపనం కరోతి నాపితేన సర్వాఙ్గవపనం కార్యం

---

* అత్రచ పాత్ర ప్రయోగే దర్వ్యాదీని ద్వంద్వం, క్షురకటకాదీనిసకృ దేవ, శమ్యాశ్చ పరిధ్యర్థే. కేచిద్దర్వ్యాదీన్యపిసకృదేవేతి. ఉత్తరయా - 'ఇమగ్ం స్తోమం' ఇత్యేతయా, పాలాశీం - పలాశసమిధావయవ భూతామ్.

† ఉత్తరయా - 'త్ర్యాయుష' మిత్యేతయా.

‡ ఉత్తరేణ యజుషా - 'శివోనామాసి' త్యనేన. వప్త్రేతి - వపన కర్త్రే కస్మైచిన్మంత్రవిదే బాహ్మణాయ.

§ 'అథానువాకస్య ప్రథమేన యజుషా, ఇత్యారభ్య 'తస్మిన్నేకానుప యమ్యోత్తరయోదుంబరమూలే దర్భస్తంబేవా నిదధాతి, (ఆప॥ శ్రౌ॥౧౦॥ ౮॥) ఇత్యేవమంత ముపనయనేన సమానం భవతీత్యర్థః. (చౌల ప్రయోగే ద్రష్టవ్యః.)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

త్వా స్నాత్వా సూ॥ * జఘనార్ధే వ్రజస్యోపవిశ్య విస్రస్య మేఖలాం బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతి॥ ౧౨॥ ౪॥ తాంస † ఉత్తరేణ యజుషో దుమ్బరమూలే దర్భస్తమ్బేఽవగూహతి॥ ౧౨॥ ౫॥ ఇదమహం యజ్ఞశర్మణో గార్గ్యాయణస్య పాప్మానమవగూహామ్యుత్తరో యజ్ఞశర్మా ద్విషద్భ్యః. సూ॥ ‡ ఏవం విహితాభిరేవాద్భిరుత్తరాభిష్షడ్భిస్స్నాత్వా॥ ఆపోహిష్ఠామయోభువ ఇతి తిసృభిః హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా ఇతి తిసృభిః శీతోష్ణాభిరద్భిస్స్నాత్వా.

సూ॥ § ఉత్తరయో దుమ్బరేణ దతోధావతే॥ ౧౨॥ ౬॥ ‘అన్నాద్యాయ వ్యూహధ్వం దీర్ఘమాయురహమన్నాదోభూయాసం. సోమో రాజా యమాగమథ్స మే ముఖం ప్రవేక్ష్యతి భగేన సహ వర్చసా’ ఇత్యేదుమ్బరేణ దన్తకాష్ఠేన ప్రదక్షిణం దన్తధావనం కృత్వా. సూ॥ $ స్నానీయోచ్ఛాదిత స్స్నాతః॥ ౧౨॥ ౭॥ ఉత్తరేణ

---

* జఘనార్ధే – వ్రజస్యవశ్చార్ధే.

† ఉత్తరేణ – ‘ఇదమహ’, మితి యజుషా.

‡ ఏవం విహితాభిః – తూష్ణీం మిశ్రితాభిశ్శీతోష్ణాభిరద్భిః, ఏవకారాచ్చ నమిశ్రిణ మంత్రేణ. ఉత్తరాభిష్షడ్భిః – ‘ఆపోహిష్ఠా, ఇతి తిసృభిః ‘హిరణ్యవర్ణా’, ఇతి తిసృభిశ్చ, స్నాతి – అభిషించతి, ఏతచ్చ షణ్ణా మంతే సకృదేవ. కేచిత్పునర్వచనాచ్చ మితిమన్న, గుణార్థం ప్రధానాభ్యాస కల్పన మిత్యుక్తత్వాత్.

§ ఉత్తరయా – ‘అన్నాద్యాయ వ్యూహధ్వ’, మిత్యనయా.

$ స్నానోప కరణైః (శ్లేష్మకమనూర) శ్లేష్మక మాధుకచూర్ణాదిభిరుద్వర్తిత దేహః ఆమలక పిష్టాదిభిస్నానీయైస్స్నాతశ్చ భవతి. ఉత్తరేణ యజుషా – ‘సోమస్య తనూరసి’, త్యనేన యజుషా, ఆహృతమంతరం వాసః, అంతర్వాసో – అంతరీయ మిత్యర్థః. అనేన సూత్రేణాత ఊర్ధ్వం స్నాతకస్య నిత్యమంతర్వాసో విధీయతే. (స్నాన మత్ర పోక్షణమేవ, శ్లేష్మకం – హరిద్రా, అస్య మలాపకర్షణార్థత్వాత్; ‘మలాపకర్షణంపాశ్చేవ్ మంత్రస్తత్తుజలేస్మృతమ్’, ఇతి స్మరణాత్తటాదీవోద్వర్తన స్నానాదికం కార్యమ్. ‘తుషకల్కాతం నవం వస్త్రం సదశం యన్నధారితమ్’ ఆ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యజ్ఞోపా ఽహతం వాసః పరిధాయ. ధాతీ పిష్టాదినా స్నానీయేన దేహం శిరశ్చానులిప్య స్నాత్వా, ద్విరాచమ్య విధివద్దేవర్షి పితృతర్పణం కృత్వా - ద్విరాచమ్య. ‘సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహి స్వాహా మా తనూరావిశ’ ఇతి ఽహతమంతర్వాసః పరిధాయ ద్విరాచమ్య ఉపవీత ద్వయం ధృత్వా॥ సూ॥ * సార్వసురభిణా చందనేనోత్తరైర్దేవతాభ్యః ప్రదాయ॥ ‘నమో గ్రహాయ చాభిగ్రహాయ చ నమశ్శాకజఞ్జభాభ్యాం నమస్తాభ్యో దేవతాభ్యో యా అభిగ్రాహిణీః ఇతి కస్తూరికాదిభిర్గన్ధద్రవ్యైర్వాసితం చందనం దేవతాభ్యః ప్రదాయ. సూ॥ † ఉత్తరయా ఽనులిప్య॥ ‘అప్సరస్సు యో గన్ధో గన్ధర్వేషు చ యద్యశః - దైవో యో మానుషో గన్ధస్స మా గన్ధస్సురభిర్జుషతామ్’ ఇతి గంధేనాత్మానమనులిప్య (ముఖమగే బాహ్మణో ఽనులింపేదితి గృహ్యారత్నే) సూ॥ మణిం సౌవర్ణం సోపధానంనూతోత్థిత ‡ ముత్తరయోదపాత్రే తిస్రిః ప్రదక్షిణం పరిప్లావ్య॥ ‘ఇయమోషధే (ధి) త్రాయమాణా సహమానా సహస్వతీ - సా మా హిరణ్యవర్చసం బ్రహ్మవర్చసినం మా కరోతు’ ఇతి వ్రీహైడూర్యా

హతంతద్విజానీయా త్సర్వకర్మసు పావనమ్॥, ఏవంచ ఆత ఊర్ధ్వం స్నాతకస్య అంతర్వాసః పరిధానమేవ కర్తవ్యం, నకాపీనం - బ్రహ్మచారిణో నాంతర్వాసః అస్నాతత్వాత్కాపీన మేవ, ఇతి కంక భూషణే.)

* సార్వసురభిణా - సర్వైః కస్తూరికాదిభి ర్గన్ధద్రవ్యైర్వాసితేన, ఉత్తరైః - ‘నమో గ్రహాయచ, ఇత్యాదిభిస్తృతీయకర్మకైః, ఆ ప్రదానం నమశ్శబ్దేననతు మంత్రాంతేనేతి సూత్ర వ్యాఖ్యా - దేవతాభ్యో గంధ దానం నమశ్శబ్దేన నతు మంత్రాంతేన, నమస్కారస్యాపి ప్రదానార్థత్వాత్; ఇత్యుక్తమ్. తన్న యుక్తం - ‘నమో వ్రాతైః కర్మాదీన్నన్నిపాఠయే, దితి సూత్ర విరోధా దితి కంక భూషణే.

† ఉత్తరయా - ‘అప్సరస్సు యోగన్ధః, ఇత్యనయా.

‡ ఉత్తరయా - ‘ఇయమోషధే (ధి) త్రాయమాణా, ఇత్యనయా సశృధుచ్ఛ్రితయోదపాత్రే ప్రదక్షిణమవిరళం తిస్రిః పరిప్లావ్య.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

దినోభయతః పరిగృహీతం సూత్రపోతం సౌవర్ణం మణిం ఉదపాత్రే త్రిః ప్రదక్షిణమావృత్య. సూ॥ * ఉత్తరయా గ్రీవాస్వాబధ్నాతి ॥ ‘అపాశోఽస్యశో మే మా సగ్గం శారిష్మర్వో మోపతిష్ఠస్వ దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ - శతగ్గం శంద్భ్యో లియు మేవర్చసేజీవాత్వా పుష్ట్యాయ’ ఇతి కంఠే తం మణిమాబధ్నాతి. సూ॥ ఏవమేవభాగరంమణిం మన్త్రవర్జం నవ్యాసావాబధ్నాతి † అతిముత్తరం వాసోఽశేవతిస్త్వేతిమానమ ॥ ౧౫ ॥ ౮ ॥ ఇత్యుక్తసూత్రక్రమేణ సూత్రపోతం బాదరంమణిం పూర్వవత్తూష్ణీ ముదపాత్రే త్రిరావృత్యసవ్యేపాణావాబధ్నాతి. అథమన్త్రపతిష్ఠాబ్రాహ్మణాః ‘రేవతిస్త్వాదేవేభ్యో’ ఇతి ద్వాభ్యాం నవం వస్త్రమభిమన్త్రయతే - ‘యా అకృన్తన్నవయన్, పరిధత్తధత్త, జరాంగచ్ఛాసి’ తి తిసృభిరుత్తరీయం ధారయిత్వా ధృతోత్తరీయం తం ‘పరీదంవాసః + విభజాసిజీవన్’ ఇత్యనుమన్త్రయేత. సూ॥ తస్య ‖ దశాయాం ప్రవర్తౌ ప్రబధ్నాత్యాయుష్యాయవర్చస్యాయాజ్ఞేనాభ్యానాయన్నుత్తరాఆహుతీర్హుత్వా ॥ ఇతి సూత్రానుసారాదధోత్తరీయస్య దశాయాం కుండలేబధ్నాతి తేదక్షిణాగ్నేస్థాపయిత్వా సవ్యేనహస్తేన తయోరుపర్యాజ్యమానీయతేనాజ్యేన ‘ఆయుష్యంవర్చస్య’ మిత్యాద్యష్టావాహుతిః ప్రతిమన్త్రం జుహోతి. ‘ఆయుష్యం వర్చస్యగ్గం సుపిర్యగ్గం రాయస్పోషమౌద్భిద్యమ్ - ఇదగ్గం హిరణ్యం జైత్ర్యాయాపిశతాంమాగ్గన్ధాహో - హిరణ్యాయేదం; ఉచ్చైశ్చర్వాది పృతినాజిసత్రాసాహం ధనంజయమ్ - స

* ఉత్తరయా — ‘అపాశో ఽస్యశో మే’, ఇత్యాదికయా ‘శతాయుషే’, ఇత్యంతయా త్ర్యవసానయా.

† ‘అహత మిత్తరంవాసః’, ఇత్యేనాపి పరిధానమేవోచ్యతే సోత్తరీయమ్.

‡ ‘రేవతీస్త్వా’ ఇత్యాదిమన్త్రాక ఒరతమపుటే ఉపనయనప్రకరణేద్రష్టవ్యః.

§ దశాయాం — వాససో దశాయాం, ప్రవర్తౌ — తుండలే పవర్తౌ.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ర్వాస్నమృద్ధిర్ బుద్ధయో హిరణ్యేఽస్మిన్థ్చూహితాస్స్వాహా- హిరణ్యాయేదం; శునముహగ్ం హిరణ్యస్య పతురివ నామాగ్రభైషమ్- తం మా హిరణ్యవర్చసం ప్రూరుషు ప్రియం కురు స్వాహా- హిరణ్యాయేదం; ప్రియం మా ఒవెషు కురు ప్రియం మా బ్రహ్మణే కురు - ప్రియం విశ్వేషు శూద్రేషు ప్రియిగ్ం రాజసు మా కురు స్వాహా- హిరణ్యాయేదం; యా తిరశ్చీ నిపద్యసే ఒహం విధరణి ఇతి - తాం త్వా ధృతిస్య ధారయా యజే సగ్ంరాధనిమహగ్ం స్వాహా - హిరణ్యాయేదం; సగ్ంరాధనైశ్య దెవైశ్య స్వాహా - సగ్ంరాధనైశ్యదేవ్యా ఇదం; ప్రసాధనైశ్య దెవైశ్య స్వాహా - ప్రసాధనైశ్య దేవ్యాఇదం; పసూనాజం చ విరాజం చాభిలక్ష్మ్యా చనో గృహే - లక్ష్మీ రాష్ట్రస్య యా ముఖే తయా మా సగ్ం సృజామసి స్వాహా - లక్ష్మ్యా ఇదం; దర్వ్యగ్నితస్తే కుండలే అపనీయ. సూ॥ జయాది ప్రతిపద్యశే॥౧౭॥ పాత్రీయశ్చిత్తం పాత్రీణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతామోక్షణం బ్రహ్మోద్వాసనంచ కృత్వా. సూ॥ * ఏతాభిరేవ దక్షిణే కర్ణ ఆబధ్నీతే తాభిస్సవ్యే ॥౧౭॥౧౦॥ † ఏవముత్తరైర్యథాలింగం ప్రజశ్చిరసి ॥ ఆయుష్యం వర్చస్య, మిత్యాద్యస్తాభిర్దక్షిణైరేవ దక్షిణేకర్ణే పునశ్చ తాభిరేవ సవ్యేకర్ణే క్రమేణ కుండలే ధృత్వా, శుభికే శిర ఆరోహ శోభయస్తే ముఖం మమ - ముఖగ్ం హి మమ శోభయ భూయాగ్ం సం చ భగం భవ - యామాహార్జమదగ్నిశ్చిద్ధాయై కామ(మా) యాన్యై - ఇమాం ఛామపి నహ్యే ఒహం భగేన సవా వర్చసా -

---

* ఏతాభిరేవ - ఆయుష్యం వర్చస్యం, ఇత్యేతాభిరేవ, దక్షిణేకర్ణే ప్రవర్తయోరేకం, ఆబధ్నీత - ప్రతిముంచేత్. లిఙాన్యమేతాభిరేవ సవ్యేకర్ణే.

† యథాకర్మమన్యే సమ్యక్ప్రకం ప్రవర్తాహి బద్ధావేవముత్తరైర్యథాలిఙ్గం మన్త్రలిఙ్గానుసారేణ ప్రగాదిసబ్ద మాబధ్నీత. కర్తవ్యమిత్యాది యథార్థ్యాశ్వాశేషః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఇతి ద్వాభ్యాం శిరసి: ప్రజమాబద్ధ్వ. సూ॥ అంజనమ్॥ 'యదాంబనం త్రైక కుదం జాతగ్ం హిమవత ఉపరి - తేన వామాశ్జే తేజసే వర్చసే భగాయ చ; — మయి పర్వతపూరుషం మయి పర్వతవర్చసం మయి పర్వతభేషజం మయి పర్వతాయుషమ్' ఇతి ద్వాభ్యా మక్ష్ణోర్న్యగప దంజనం ధృత్వా. సూ॥ ఆవర్మావేక్షణమ్॥ 'యన్తే వర్చ: పరాగత మాత్మాన ముపతిష్ఠతి - ఇదం తత్పునరాదదే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే' ఇత్యాదర్శమవేక్ష్య. సూ॥ ఉపానహౌ॥ 'ప్రతిష్ఠే స్థో దేవతానాం మా మా సంతాప్తమ్' ఇత్యుపానహౌ యుగపద్ధృత్వా. సూ॥ ఛత్రమ్॥ తూష్ణీం ఛత్రమాదాయ. సూ॥ దణ్డమితి ॥౧౩॥ ౧౧॥ 'ప్రజావతేశ్శరణమసి బ్రహ్మణశ్చాదిర్విశ్వజనస్య ఛాయాఽసి సర్వతో మా పాహి' త్యాత్మాన మాచ్ఛాద్య; 'దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే ఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాదదే ద్విషతో వధాయేన్ద్రస్య వజోసి వార్త్రఘ్నశ్శర్మ మే భవ యత్పావం తన్నివారయ' ఇతి శిరః ప్రమాణమృజు సత్వచం అసుషిరం యుగ్మపర్వయుక్తం సకల్మషం కాకపృష్ఠరహితం వైణవం దణ్డమాదాయ. సూ॥ వాచం యచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య: ॥౧౩॥ ౧౩॥ ఉదితేషు నక్షత్రేషు పశ్చిమముదీచీం వా దిశ ముపనిష్క్రమ్యా * త్తరేణార్ధర్చేన దిశ ఉపస్థాయ. ఇతి సూత్రోక్తక్రమేణ ఆనక్షత్రోదయాన్నిసి భూత్వా ఉదితేషు నక్షత్రేషు పశ్చిమముదీచీం వా దిశ ముపనిష్క్రమ్య 'దేవీష్షడుర్వీరురుణ: కృణోత విశ్వే దేవాస ఇహ వీరయధ్వమ్' ఇతి పశ్చాద్యధరాం తాష్షడ్దిశ ఉపస్థాయ. సూ॥ † ఉత్తరేణ నక్షత్రాణి చన్ద్రమస మితి ॥౧౩॥ ౧౩॥ 'మా హాస్మహి ప్రజయా మా తనూభిర్మా రధామ ద్విషతే సోమరాజన్' ఇతి నక్షత్రాణి చన్ద్రమ

---

* ఉత్తరేణార్ధర్చేన — 'దేవీష్షడుర్వీ:' ఇత్యర్ధర్చేన.

† ఉత్తరేణ — 'మాహాస్మహి' ఇత్యర్ధర్చేన.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నంచ యుగవదుపస్థాయ్యం నూ॥ * రాతినా సంభాష్య యథార్థం గచ్ఛతి॥ ౧౩॥ ౧౪॥ అభ్యుదయం పుణ్యాహంచ కృత్వా. మిత్రేణ సహోద్వాహ్య వివాహం సన్యాసం వా కుర్యాత్.

తూష్ణీం స్నానమ్.— నూ॥ అథైతదపరం తూష్ణీమేవ తీర్థే స్నాత్వా తూష్ణీమేవ సమిధమాదధాతి॥ ౧౩॥ ౧॥ ఏవం స్నాత్వా కర్మకర్తుమశక్తః బాహ్యస్నానానుజ్ఞాప్యపాణానాయమ్య తూష్ణీంస్నాన కర్మకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య సర్వాంగసవనం కారయిత్వా స్నాత్వా మాంజీం విసృజ్య బహ్మచారిణే దత్వా దంతధావనాద్యుత్తరీయ ధారణాంతం అమన్త్రకం కృత్వా అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య పరిషిచ్య కుండలధారణాదీని సర్వాణ్యమన్త్రకంకృత్వా అభ్యుదయంపుణ్యాహం చ కుర్యాత్. సమావర్తనప భృతి అహరహస్సాయం పాతర్హోమాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్యాజ్యాందర్శంచ సంస్కృత్య పరిషిచ్యవ్యస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరాజ్యేన ఆనాజ్ఞాతాదిభిశ్చ హుత్వా పరిషిచ్యాగ్నిం ఉపసమాధేత్. సన్యాసం కర్తుకామోపి వ్రతాని సమావర్తనంచ కృత్వైవ సన్న్యసేత్, నైష్ఠికస్తు సోత్సర్జనాని చత్వారివ్రతానిచరిత్వా సమావర్తనమపికృత్వైవ కాషాయవాసా యావజ్జీవం బ్రహ్మచర్యం చరేత్. ఉపకుర్వాణ ఉద్వాహే త్వన్న్యసేద్వా.

అథ వివాహః.— అథ వివాహ యిష్యన్ పితాదిస్సవ్య యంవా పవిత్రపాణిః అస్యగోత్రస్య శర్మణో వరస్య గోత్రాయాశ్చీ నామ్నీ కన్యాయాశ్చోభయోరుద్వాహకర్మకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి

---

* రాతిః - మిత్రం, రమయతీతి వ్యుత్పత్త్యా; తేనసహ, విస్రబ్ధ స్సంభాష్య ఆత్మశక్త్యాద్యనురూపం ధర్మాదికం విచార్యనిశ్చిత్య, యథార్థంగచ్ఛతి - తేనరాతి వా సహయోర్థో ధర్మోమోక్షోవాసాధ్యత్వేనావధృత స్తదనురూపమాశ్రమంగార్హస్థ్యం మానంవా ప్రతిపద్యతే -ఏవం బ్రహ్మచర్యాదేవ ప్రవ్రజతోపి సమ్భృతణాం తం. స్నానం కృత్వైవ ప్రవ్రజ్యా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మనుగృహ్ణాతి, 'ఓం నమస్సదస' ఇత్యాదిక్రమేణ మహాదనుగ్రహం పాత్రస్య. శ్రీవిష్వక్సేనారాధనంకృత్వా - పాణినాయమ్య గోత్రస్య శర్మణో వరస్య గోత్రాయానామ్నీం కన్యాయాశ్చోభయోరుద్వాహకర్మాంగ మఙ్కురార్పణ కర్మకరిష్యామీతి సంకల్ప్య - విష్వక్సేన ముద్వాస్య - పంచపాలికా శుద్ధ్యర్థం శుద్ధిపుణ్యాహం వాచయిత్వా- పుణ్యాహజలేన కూర్చేన వ్యాహృతిభిః పంచపాలికాః ప్రోక్ష్య- అంకురార్పణంకృత్వా సురక్షితంకృత్వా సాయంపాత్రస్థంపూజయేత్. పాణినాయమ్య అముకగోత్రస్యాముకశర్మణోవరస్య అముకగోత్రా యా అముకనామ్నీం కన్యాయాశ్చోభయోరుద్వాహకర్మాంగం ప్రతిసరబంధకర్మకరిష్యామీతి సంకల్ప్య 'బిభృజజ్ఞన' మిత్యుల్లేఖనాది 'నమోబిభ్రద్భ్య' ఇతి సరిధానీయ జపాంతంకృత్వా కూర్చేన వ్యాహృతిభిః కుంభజలేన ప్రతిసరసూత్రం హస్తంచ ప్రోక్ష్య 'తన్మిమ్బక' మితి హరిద్రాదినా ప్రతిసరసూత్రంతిరున్న్యజ్య తణ్డులపూర్ణంకన్యా యా హస్తం 'అగ్నిరాయుష్మా' నితి పరిగృహ్యచ 'బృహత్సామే' తి కన్యా హస్తే ప్రతిసరసూత్రం బధ్వా వరస్యహస్తం 'అగ్నిరా యుష్మా' నితి గృహీత్వా వరస్య హస్తే 'విశ్వేత్తాత' ఇతి బధ్వా ఘృతసూక్తేన రక్షాం కుర్యాత్.

వరప్రేషణమ్. — వరఃపాణినాయమ్య వరాయ ప్రేషయిష్య ఇతి సంకల్ప్య నూ॥ సుహ్వదస్యమవేతా మస్మ్రవతోవరా ప్రవణిమూత్॥ ౪ ॥ ౧ ॥ తానాదిత్యో ద్వాభ్యా మభిమన్త్రయేత ॥ ౪ ॥ ౨ ॥ 'ప్రసుగ్మన్నా ధియసానస్య నక్షణి వరేభిర్వరాగ్ం అభి ష్టప్రసీదత - అస్మాకమిన్ద్రో ఉభయం జుజోషతి యత్సో (థ్సో) మ్యస్యాన్ధసో బుబోధతి - అన్యక్షీరా బిభ్రతస్సస్మ్న ఉధా యేభిస్సఖాయో యన్తి నో వరేయమ్ - సమర్యమా సం భగో నో నినీయాథ్సం జాస్పత్యగ్ం సుయమమస్తు దేవాః' యాయ ముకగోత్రా న్మహ్యం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కన్యాం వృణీధ్వ మితి పరీక్షయేత్. అథ ప్రవరః ॥ తతస్తే కన్యాసంత గశ్చా అముకగోత్రస్యాముక శర్మణో నప్త్రే అముకగోత్రస్యా ముక శర్మణః పౌత్రాయ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః పుత్రాయ అముక గోత్రాయాముక శర్మణే వరాయ - అముకగోత్రస్యా ముకశర్మణో న ప్త్రీం అముకగోత్రస్యాముక శర్మణః పౌత్రీం అముకగోత్రస్యా ముక శర్మణః పుత్రీం అముకగోత్రజామముకనామ్నీం భవదీయామిమాం కన్యాం (ధర్మ ప్రజార్థమితివా) * ప్రజాసహితత్వకర్మభ్యో వృణీమ హ ఇతి వృణీయుః - తతః కన్యానతా దాస్యామీత్యుక్త్వా ప్రశ్నోత్థ సిద్ధార్థాన్వయమితి వరాయ నివేదయేయుః, దుహిత్వచనోగ్భవాంవర మానయేయుః. తత్తస్యా తా మహతవాససం గంధానులిప్తం సగో ణీం భుక్తవతీమలబ్ధ్వా తాంకన్యాం సయంవ్రతవ మథాతోనగరప్రవేశ్. పాణిసంయమనం ప్రథమంభవే ద్వీక్షణంసహ్నదామభిమన్త్రణమ్ । సంగతాయవరాయసమర్పితే స్వామినాతునభూషలభూగ్రకమ్ ॥ అ థోపోషితః కన్యా దాతా పాణినాయమ్య శ్రీ ర్విందేత్యాది ... అస్యాం శుభతిథా శ్రీ భగవదాజ్ఞయా శ్రీ భగవన్నై ... ర్య రూపం శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థం దశానాం పూర్వేషాం దశానాం పరేషా మాత్మనశ్చైకవింశతి కులోత్తారణార్థం కన్యాదానాఖ్యం మహాదా నం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య - వరస్య పాదా ।ప్రక్షాళ్యాచమ్యాముక

---

* ।ప్రజాసహితత్వకర్మభ్యః । ప్రతిపాదయే, దీనివచనాదేవంహి ప్రతిపాదనమ్. తత్రైవ ప్రార్థనమపి యుక్తమ్ । ప్రార్థన ప్రతిపాదనయోరేకవిషయత్వాత్; ధర్మ ప్ర జార్థమితి ప్రార్థనేజపసోమస్యానదానసజ్యోక్తన నమస్కార పదక్షిణాదిరర్థ ప త్న్యావినాపిస్వీనాపికర్తుంసుశకః. అతస్తదపార్థనమేవస్యాత్. తతశ్చ పాణిగ్రహ ణాద్యసహత్వం కర్మస్వితి ।శ్రౌతస్యాస్యగార్హ్యకర్మసహత్వం న పరిస్థితం స్యాత్. ధర్మార్థసంబంధ ఇతి వచనం వ్యర్థమేవస్యాత్. తతశ్చావాక్యం కర్మాణీతి సంక ల్పాత్పార్థన ప్రతిపాదనయోరేకార్థ విషయత్వాచ్చ ।ప్రజాసహత్వకర్మభ్య ఇత్యే వ వరణం యుక్తమిత్యలమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గోత్రస్యాముక శర్మణోనప్త్రీ అముకగోత్రస్యాముక శర్మణఃపౌత్రాయ అముక గోత్రస్యాముక శర్మణః పుత్రాయ అముకగోత్రాయాముక శర్మణే వరాయ అముక గోత్రస్యాముకశర్మణోనప్త్రీమముకగోత్రస్యాముకశర్మణః పౌత్రీ మముకగోత్రస్యాముకశర్మణః పుత్రీ మముకగోత్రజా మముకనామ్నీం మదీయామిమాం కన్యాం ప్రజానహత్వత్కర్మభ్యఃప్రతిపాదయామి, కన్యాప్రవర పూర్వమితి కేచిత్.

కన్యాదానమ్.— కన్యాం కనకసమ్పన్నాం కనకాభరణైర్యుతామ్। దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజిగీషయా॥ కన్యే మమాగ్రతోభూయాఃకన్యే మే దేవిపార్శ్వతః। కన్యే మే సర్వతోభూయాస్త్వద్దానాన్మోక్షమాప్నుయామ్॥ విశ్వంభరాఃపంచభూతాస్సాక్షిణస్సర్వదేవతాః। ఇమాంకన్యాంప్రదాస్యామి పితౄణాం తారణాయచ॥ కన్యాం సాలంకృతాం సాధ్వీం సుశీలాయసుధీమతే॥ ప్రయతోఽహంప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ లక్ష్మీరూపామిమాం కన్యాం తుభ్యం శ్రీధరరూపిణే॥ ఇత్యుక్త్వా॥ ధర్మేచార్థే చ కామేచ నవానాతిచరేదిమామ్॥ ఇతి తిథిః॥ నాతిచరామీతి ప్రతివచనం, దాతా వీహిబీజమారుహ్య సహిరణ్యాక్షతోదకం కన్యాయా దక్షిణహస్తం వరస్య దక్షిణహస్తే దత్వా. తస్మిన్కాలే వరాయ గోభూవస్త్ర భూషణాలంకారాది దద్యాత్.

తతస్తాం కన్యాం దేవస్య త్వా సవితుఃప్రసవేఽశ్వినోర్బాహ్వాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం కన్యాం ప్రతిగృహ్ణామి' ఇతి ప్రతిగృహ్య. తయాసహ వివాహస్థానే పశ్చిమ్ముఖ ఉపవిశ్య పవిత్రపాణిః పాణినాయమ్య శ్రీగోవిందేత్యాది ... ఉదాహ కర్మకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య స్థండిలం కల్పయిత్వా పశ్చిమాగ్రం స్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ అగ్నీదీచీఃపురస్సగ్రం స్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్ అనాకగోభ్యుక్ష్య తృణం నైర్బుత్యాం నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య నిధా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యవహ్నిం పాశ్చాత్యముదీచ్యాంవా ఉత్సృజ్య తేభ్యోక్షణతోయ శేషం పాత్రాంతర మన్యన్నిదధాత్యుదగ్వా యథా బహూన్భుంజ్మహి కస్తు రాణామ్ ॥ స్థాపయ తేచ పిసంహామహితలే పావకంపధమాగ్ధిపర్కం। సోఽత్రిగోసహితఁ ఽసహితోపివా దీయతేఽంబుత్తమిదియా ॥

అథ మధుపర్కదానమ్. — దాతా బ్రాహ్మణాయమ్యు అగ్ర్యాయ వరాయ మధుపర్కదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య. సూ। ద్రవ్యాణ్యా అపచితిం కుర్వంతి తత్కుర్వ ఉపపరిశేతి యథాపుర్విస్తాతి ॥ ౧౩ ॥ ౩ ॥ అయం కూర్చఃప్రతిగృహీతా సుకూర్చఃస్మిన్నుత్తరేణయజుషోపవిశేత - ఁరాష్ట్రభృదన్యాచార్యాసందిమాల్పదృశఁ దాతాఽఽహోగృహీత్వా, సూ ॥ ఆపఃపాద్యాఇతిపాద్యా ॥౧౪॥ ఆపఃపాద్యాఃప్రతిగృహీతా, సూ ॥ * ఉత్తరయాభిమన్త్ర్య ఁఆపఃపాదావనేజనిర్ద్విషన్తం నాశయన్తు మే- అస్మాకులే బ్రహ్మవర్చస్యనాని, సూ ॥ దక్షిణంపాదంపూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యగం శూద్రాయ ॥ ౧౩ ॥ ౫ ॥ ప్రక్షాళయితాం ముపస్పృశ్యోత్త రేణయజుషాఽఽత్మానం ప్రత్యభిమృశేత్ ॥ ౧౩ ॥ ౬ ॥ దాతాపూర్వవత్పాదా ప్రక్షాళయేత్. అథోపఉపస్పృశ్య ప్రక్షాళయితారం దక్షిణిభుజేస్పృశ్యాప్రతిలోమేన పాణినా ఁమయి మహో మయి యశోమయీన్ద్రియం వీర్యమ్, ఇతి స్వహృదయ మభిమృశ్యాపఉపస్పృశ్యాచామేత్. సూ ॥ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్యా మున్మయే నార్ఘ్యాణీయా

---

* ఉత్తరయా — ఁఆపఃపాదావనేజని, రిత్యేతయా, అత్రబ్రాహ్మణ శూద్రావేవ ప్రక్షాళయితారౌ నతు రాజన్యవైశ్యౌ, తయోరనభిధానాత్, అన్యేతు క్షత్రియస్య వైశ్యస్యాభ్యామనియమేన పూర్వం పాదం ప్రక్షాళయేదితి.

† ఉత్తరేణ యజుషా — ఁమయిమహఃఁ, ఇతి యజుషా, తతఃప్రక్షాళితపాదస్తం ప్రక్షాళయితారం పాణా వుపస్పృశ్య ఆత్మానం హృదయదేశే ప్రతిలోమేన పాణినా స్పృశేత్, తతోపామువస్పర్శనమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding; IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఆప ఇతి పాఠో ॥ ౧౩ ॥ ౭ ॥ దాతా మన్యతయే పాత్రే పుష్పాక్షత సంయుక్తం దలమూసేయు సకూర్చాభ్యాం పాణిభ్యాం అధస్తాదుపరిష్టా చ పరిగృహ్య 'అర్పణమసి ఆపః' ఇతి బూయాత్ । వరస్తు, సూ ॥ * ఉత్తరమసి ఒభమన్త్ర్య ॥ 'ఆమాగన్ యశసా వర్చసా సగ్ంసృజ పయసా తనూభిరగన్ - తం మా ప్రియం ప్రజానాం కుర్యధిపతిం పశూనాం ఆత్మన్ భూయమన్త్ర్య - సూ ॥ అంజలావకదేశే ఆనీయమానఉత్తరం యుజార్పయేత్ ॥ ౧౪ ॥ ౮ ॥ ప్రతిదేకదేశేదాతా స్వాంజలావాదీయమానే 'విరాజో దోహోసి పరాజో దోహమశీయ మయి పద్యాయై పరాదా ఇతి జపత్వా ॥ సూ ॥ శేషంపురస్తాన్నియమాన ‡ ముత్తరయానుమన్త్రయతే ॥ ౧౫ ॥ ౯ ॥ 'సముద్రం వః ప్రహిణోమి స్వాం యోనిమభిగచ్ఛత - అరిష్టాస్మాకం వీరా మా పరాసేచి మత్పయః ఇతి అరిష్టేషుం దాత్రాపుంస్తాన్నియమాన మనుమన్త్రయతే - దాతా వరాయ ఎవ్రూ కుండలాంగుళీయాదిదత్వా. సూ ॥ విదధి మిష్వతి సంసృజ్య కాంస్యేన వర్షీయసా పేథాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మిథునమ్ ఇతి వాజా ॥ ౧౬ ॥ ౧౦ ॥ 'అయంమిథునోఽగ్నిర్మిథునమగ్నిపరస్తాత్ ప్రతిగృహీతా, సూ ॥ ఉత్తరాభ్యా ళ్ మభిమన్త్ర్య ॥ 'త్రయ్యై విద్యాయై యశోసి యశో యశోఽస్మాకం బ్రహ్మణో దిష్టిరసి - తం మా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామే -

---

* ఉత్తరయా - 'ఆమాగన్ యశసా, ఇత్యేతయా, ‡ ఉత్తరం యజుః - 'విరాజోదోహోసి, ఇతి యజుషా. ‡ ఉత్తరయా - 'సముద్రం వః, ఇత్యేతయా.

§ ఏవమేవ మేకే ఘృతంచేత్యుత్తరసూత్రమ్ - త్రయాణాం ద్రవ్యాణాం సమాహారస్త్రివృచ్ఛబ్దేనోచ్యతే, తస్మిన్ పక్షే పూర్వోక్తే పధి మసని ఘృతంచ సంసృజనీయాని. సూ ॥ పాజ్యకమేకే ధానాస్సక్తూంశ్చ ॥ ౧౩ ॥ ౧౭ ॥ ఇతి సమనంతరసూత్రమ్. ఇహాపి పంచానాం సముదాయః పాజ్యకమ్; శేషం పూర్వవత్.

‖ ఉత్తరాభ్యాం 'త్రయ్యై విద్యాయై - ఆమాగన్ యశసా, ఇతిద్వాభ్యామ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఆయుష్మగ్ంయశసా + పశూనామ్.' సూ॥ * యజుర్భ్యామపఆచామతి పురస్తాదుపరిష్టాచ॥ 'అమృతోపస్తరణమసి' త్యపఃపీత్వా॥ఆచమ్యసూ॥ † ఉత్తరయా తిరిః ప్రాశ్య ॥ 'యన్మధునో మధవ్యం పరమమన్నాద్యం వీర్యమ్ - తేనాహం మధునో మధవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన పరమేణ పరమోఽన్నాదో మధవ్యోఽసాని' ఇతి మధుపర్కం తిరిః ప్రాశ్య సకృన్నస్మన్త్రేణ ద్విస్తూష్ణీమ్, 'అమృతాపిధానమసీ' తి పునరపఃప్రాశ్య పాణీ ప్రక్షాళ్యాచమ్య, సూ॥ శేష ‡ మనుకంప్యాయ ప్రయచ్ఛేత్॥ ౧౩ ౧౩ ॥ దాతా, సూ॥ 'గౌ' రితి గాం ప్రాహ, ప్రతిగృహీతా, సూ॥ ఉత్తరయా § భిమన్త్ర్య 'అస్యపూతస్య పాప్మా ఽప పాప్మానం జహి అముకశర్మణో మమచ అముకశర్మణో అముష్యచ - అగ్నిఃప్రాశ్నాతు ప్రథమస్య హి వేద యథా హవిః.' సూ॥ యస్యోత్సృజేదుపాంశూత్తరాభ్యాం జపిత్వా ॥ 'అనష్టమస్మాకం కృణ్వన్బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః - యజ్ఞోవర్ధతాం యజ్ఞస్యపృద్ధిమను వర్ధాఽపచితిరస్యపచితిం మా కుర్వపచితోఽహం మనుష్యేషు భూయాసమ్ - గౌర్ధేనుర్ధన్యా మాతా రుద్రాణాం దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానామమృతస్య నాభిః - ప్రణు వోచం చికితుషే జనాయ మా గామనాగామదితిం వధిష్ట - పిబతూదకం

---

* యజుర్భ్యాం - 'అమృతోపస్తరణమసి, ఇతి యజుషా పురస్తా త్ప్రాశ్యనాదపఃపిబతి, 'అమృతాపిధానమసీ, తి యజుషా ఉపరిష్టాదప్యపఃపిబేత్.

† ఉత్తరయా - 'యన్మధునోమధవ్యం, ఇత్యనయా, తిరిః ప్రాశ్నాతి సకృన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్ణీమ్.

‡ అనుకంప్యాయ - అనుగ్రాహ్యాయ పుత్రశిష్యాదయే సమావృత్తాయైవ ప్రాశితుం ప్రయచ్ఛేన్నతు బ్రహ్మచారిణే.

§ ఉత్తరయా - 'అస్యపూతస్యపాప్మా, ఇత్యేతయా నవసానయా, అముష్యేత్యస్య స్థానే చార్షాయితుర్నామ విష్ణుశర్మణ ఇతి గృహ్ణాతి.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తృణాన్యత్తు'. సూ॥ ఓమితృజతేత్యుచ్చైఃకృత్వా॥ ౧౩ ॥ ౧౨॥ దాతా ధూతమిత్యన్నం బ్రూయాత్, ప్రతిగృహ్ణీతా, సూ॥ అన్నంపోక్ష్యముపాంశూ * తత్తైరభిమన్త్ర్యం కల్పయతేత్యుచ్చైఃకృత్వా॥౧౩॥౧౪॥ ధూతమ్ - సా విరాట్ - తన్మాఽఽయి తస్య తే ఽశీయ తన్మఽఊర్జం ధాఃఽ - ఓం కల్పయత.' తతో దాతా వరం భోజయేత్.

తతో వరస్తండులరాశిస్థాం ధాన్యరాశిస్థాంవా కన్యాం, సూ॥ † స్వయం దృష్ట్వా తృతీయాం జపేత్ ॥ ౪ ॥ 3 ॥ ఏవమేవ వరాపచితావథా భ్రాతృవ్యమత్రఽపోథసమీక్షేమే ॥ ఽఅభ్రాతృఘ్నిం ఎరుణాపతిఘ్నిం బృహస్పతే - ఇన్ద్రాపుత్రిఘ్నిం లక్ష్మ్యాం తామస్యై సవితస్తవ, ఇతి జపిత్వా చక్షురుపసంగృహ్య. సూ॥ ‡ చతుర్థ్యా సమీక్షేత ॥౪౪॥ ఽఅఘోరచక్షుపతిఘ్న్యేధి శివా పతిభ్యస్సుమనాస్సువర్చాఃఽ జీవసూర్దేవకామా స్యోనా శం నో భవ ద్విపదే శం చతుష్పదే, ఇతి కన్యాదృష్ట్వా స్వ దృష్టిం నిపాత్య అవయవేస్వమీక్ష్య, అత్రత్వాగురణం వర కన్యయా భ్రీస్తంయం యజుషా పరిమృజ్యతే ॥ తయా సహ దర్భేష్వాసీనః పాణిభ్యామ్య ఆభ్యాం కర్మణే కర్తవ్యాని ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాఃఽ, పత్న్యర్థం పునఃపాణిభ్యామ్య ఆభ్యాం కర్మణే కర్తవ్యాని ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాఃఽ

---

* ఉత్తరైః - ఽధూతమ్, ఇత్యాదిభిః పంచభిరభిమంత్ర్య.

† వరస్స్వయం కన్యాం దృష్ట్వా ఽఆ భ్రాతృఘ్నిం, మితి తృతీయాంబుచం జపేత్. దృష్ట్వైవ చక్షుష్ట్వోపసంహరతి - జపేచ్చ సర్వత్రైవాతుస్స్వర్యేణ, నతు కరణమంత్రాదివదేకశుత్యా - అత్రైవ స్వయమితి విశేషణం వరయిత్రాణాం ప్రకృతావామయం జపోమాస్తూదితి. కేచిత్స్వయం వధూమేవ దృష్ట్వా జపేత్. స్వయం దృష్ట్వేత్యాదిచ సర్వవివాహానామవికృతమ్.

‡ చతుర్థ్యా - ఽఅఘోరచక్షుఃఽ, ఇత్యనయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఇతి పత్నీం వాచయతి. సూ॥ అంగుష్ఠేనో * పమధ్యమయాచాంగు
ళ్యా దర్భం సంగృహ్యోత్త రేణ యజుషా తస్యాభ్రివోరంతరంసంస్పృ
జ్య ప్రతీచీనం నిరస్యేత్॥ ౪ ॥ ౫ ॥ 'ఇదమహంయా త్వయి పతిఘ్న్య
లక్ష్మీస్తాం నిర్దిశామి' ఇత్యంగుష్ఠానామికాభ్యాం దర్భం సంగృహ్యతే
నతస్యాః భ్రువోర్మధ్యం సంమృజ్య పశ్చాన్నిరస్య పడుపప్లవ్యే ॥
కన్యకా స్వజనోయది సాపివా యహిగోదితి బంధువియోగతః।
తహిజీవంతీంతు జవేవృదం కన్యకా వరణే పరివర్జనమ్ ॥ తయాత
న్మాతాదిభిర్వా అన్యోన్య వియోగచింతయా రోదనేకృతే, సూ॥
పాస్తేనిమిత్త † ఉత్తరాం జపేత్॥ ౪ ॥ ౬ ॥ 'జీవాగ్ం రుదన్తి వి
మయన్తే అధ్వరే దీర్ఘమను ప్రసితిం దీధియుర్నరః - వామం పితృ
భ్య ఇదగ్ం సమేరే యమః పణిభ్యో జనయఃపరిష్వజే' ఇతి
జపిత్వా. సూ॥ యుగ్మాన్నుమవేతాన్మాస్మన్నత ‡ ఉత్తరయాదృక్షః ప్ర
హిణుయాత్॥ ౪ ॥ ౭ ॥ 'వ్యృతూర్కిరముచన్వ్యృషా ఆఒసైన్య
ఛార్ప్తనాస్నపనగ్ం హరన్తు - అవీరఘ్నీరుపచన్వ్యృపః' ఇత్ వేద
విదస్సమవేతాన్ చతురోబార్ప్తాన్వధూస్నానార్థ ముదకుమ్భ మా
హర్తుమిచ్ఛేత్ పేషయేత్ - తేచయత్ర పూర్వం పురుషాస్నానా
దిషు నమృతాఃతతఉదకమానయేయుఃసూ॥ $ ఉత్తరేణయజుషా
తస్యాస్సిరసిదర్భేష్వాం నిధాయ 'అర్యమ్ణోఅగ్నిం పరియన్తు క్షిప్రం

---

* ఉపమధ్యమా -- ఉపకనిష్ఠికా, నతుప్రదేశినీ; తస్యాస్సంసిశేత్యపదే
శాత్; ఉత్తరేణ యజుషా -- 'ఇదమహ, మిత్యనేన.

+ ఉత్తరాం -- 'జీవాగ్ం రుదన్తి, ఇతీమామృచం, నిమిత్తమ్మాతాద్యోక్త్వా
వియోగచింతయా రోదనమేవ.

‡ ఉత్తరయా -- 'వ్యృతూర్కిర, మిత్యేతామ్.

$ ఉత్తరేణ యజుషా -- 'అర్యమ్ణోఅగ్నిం, ఇత్యనేన, దర్భేష్వాం - దర్భైః
పంకల్పసమీపాం, నిగళాకృతిం; పరిమండలాకారమిత్యర్థః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్రతీక్షన్తాగ్ం శ్వశ్రోర్ దేవరాశ్చ' ఇతి తస్యా శ్మశసి పర్ణైః కృతగ్ం వలయం నిధాయ. సూ॥ తస్మి * న్నుత్తరయా దక్షిణం యుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్య 'ఖేఽనసః ఖే రథః ఖే యుగస్య శచీపతే - అపాలామిన్ద్ర తిస్రిః పూర్ధ్వ్యకరథ్సూర్యవర్చసమ్' ఇతి తదుపరి దక్షిణం భాహ్యం యుగచ్ఛిద్రం నిధాయ. సూ॥ ఛిద్రే సువర్ణ + ముత్తరయాన్తర్ధాయ॥ 'శం తే హిరణ్యగ్ం శము సన్త్వా (సము శన్త్వా) పశ్యం తే మేధీ భవతు శం యుగస్య తృద్మ - శం త ఆపశ్శతపవిత్రా భవన్త్వథా పత్యా తన్వగ్ం సగ్ంసృజస్వ' ఇతి తస్మింశ్ఛిద్రే హిరణ్యమన్తర్ధాయ॥ 'స్నానాదితుయచ్ఛాసుంస్కారం కర్మతత్క్రియతే ఽన్తపీవహి' సూ॥ ‡ ఉత్తరాభిఃపంచభిస్నాపయిత్వా 'హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హిత్వా ఽవద్యనూపః - శతంపవిత్రా వితతా హ్యేసు తాభిష్ట్వా దేవస్సవితా పునాతు - హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వగ్నిః - యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు - యాసాగ్ం రాజా వరుణో యాతి మధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యఞ్జనానామ్ - యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణా స్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు - యాసాం దేవా దివి కృణ్వన్తి భక్షం యా అన్తరిక్షే బహుధా నివిష్టాః - యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణా స్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు - శివేన తా చక్షుషా పశ్యన్త్వాపశ్శివయా తనోపస్పృశన్తు త్వచం తే - ఘృతశ్చుతశ్శుచయో యూగ్ం పావకాస్తాస్త ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవన్తు' ఇతి పంచభిః పూర్వానూహ్యతేన

---

* ఉత్తరయా - 'ఖేనస, ఇత్యేతయా.

† ఉత్తరయా - 'శం తే హిరణ్యం, ఇత్యేతయా.

‡ ఉత్తరాభిః పంచభిః - 'హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హిత్వా, ఇత్యాదిభిః పంచభిః

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జలేన స్నాపయిత్వా. సూ॥ * ఉత్తరయా ఽహతేనవాససా ఽఽచ్ఛాద్య॥ 'పరి త్వా గిర్వణో గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః - వృద్ధాయుమను వృద్ధయో జుష్టా భవన్తు జుష్టయః' ఇత్యహతం వాసః పరిధాప్య ద్విరాచమ్య. మాంగల్యసూత్రం మహతా మనుగ్రహపురస్సరమ్। పాణిభ్యాంతుసమాదాయ వరః పత్న్యాఙ్ముఖస్థితః॥ ఆచ్ఛాద్య సూతనం వాసో వధూమాంగల్యసూత్రకమ్। సువర్ణమణి సంయుక్తం బధ్నీయా త్కన్యకాగళే॥ ఆసీనాయాః పశ్చిమ్ముఖ్యా వదాన్యః కంఠే మాంగల్యసూత్రం 'మాంగల్యం తంతునానేన మమజీవనహేతునా। కంఠే బధ్నామి సుభగే త్వం జీవశరదాంశతమ్॥ మంగలం భగవాన్ విష్ణు ర్మంగలం మధుసూదనః। మంగలం పుండరీకాక్షో మంగలం గరుడధ్వజః॥' ఇతి బధ్వా, సూ॥ † ఉత్తరయాయోక్త్రేణసన్నహ్య తిః॥ ర॥ ం॥ 'ఆశాసానా సౌమనసం ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూమ్ - అగ్నేరనువ్రతా భూత్వా సం నహ్యే సుకృతాయకమ్, ఇతి తస్యాః కటిదేశే యోక్త్రేణ సన్నహ్యా. యోక్త్రస్యబన్ధ్యానిష్టన్యో నాభిరుత్తరతోభవేత్। ప్రదక్షిణంతు పర్యాహ్య స్థాప్యతే నాభిదక్షిణే॥ (స్వస్తివాచనకాలేచ మంగళాలంభనేతథా। రక్షాబంధనకాలేచ తథాయోక్త్రవియోచనే॥ వధూరుత్తరతస్తిష్ఠే దన్యకర్మసుదక్షిణే॥) ఉత్తరేణ నాభిం యోక్త్రం నిష్పర్యస్యం బధ్వా ప్రదక్షిణంపర్యాహ్య దక్షిణేన నాభి మవస్థాప్యోత్థాప్య॥ సూ॥ అథైనా ‡ ముత్తరయా దక్షిణే హస్తేగృహీత్వా॥ గృహ్య తేళలుపాణిరమ్త్రకం గమ్యతేవ్ర

---

* ఉత్తరయా - 'పరిత్వా గిర్వణోగిరః' ఇత్యేతయా, "ఈషద్ధౌతం వస్త్రం పరిధాయన్న ధారితమ్। అహతంతద్విజానీయా త్సర్వకర్మసుపావనమ్॥" ఇత్యాపస్తవాసో లక్షణం దర్శితం సమవర్తనే.

† ఉత్తరయా - 'ఆశాసానాసౌమనసం, ఇత్యేతయా.

‡ ఉత్తరయా - 'పూషాత్వేతోనయతు, ఇత్యేతయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

లనన్తు నమన్త్రకమ్ ॥ ‘పూషా త్వేతో నయతు హస్తగృహ్యాశ్వినా త్వా ప్రవహతాగ్ం రథేన – గృహాన్నచ్ఛ గృహపత్నీ యథా ఽసో వశినీ త్వం విదథమావదాసి’ ఇతి స్వస్యదక్షిణ హస్తేన తస్యా దక్షిణ హస్తం గృహీత్వా. సూ ॥ అగ్నిముభ్యాధీయా పరేణాగ్నిమదగ్రం కటమాస్తీర్య తస్మి * న్నుపవిశత ఉత్తరోవరః ॥ ౪ ॥ ౯ ॥ అగ్నే రుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగకాలే, వధ్వంజలిం హోమవిధానద ర్శం ద్వితీయ దర్వీంచసహాజ్యధాన్యా । పోక్షణార్థపాత్రేణసహ ప్రణీ తా మిధ్మంచ శమ్యాస్రుహలాజమశ్మనా ॥ అగ్నిం పరస్తీర్యాగ్నేరు త్తరతో దర్భాన్సంస్తీర్య ద్వంద్వంన్యంచిపాత్రాణిప్రయునక్తి, దర్వీ మాజ్యస్థాలీం పోక్షణీం ప్రణీతా మిధ్మమితరదర్వీంచ సాదయిత్వా త దుత్తరతః అశ్మానం లాజాంశ్చ యుగపత్సాదయిత్వా, ఆయామతః పరీమాణమిత్యాది ॥ సూ ॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే ఽ † ష్టైనామాదిత్యో ద్వాభ్యామభిమన్త్రయేత ॥ ౪ ॥ ౧౦ ॥ ‘సోమః ప్రథమో వివిదే గన్ధర్వో వివిద ఉత్తరః – తృతీయో అగ్నిష్టే పతిస్తు రీయస్తే మనుష్యజాః – సోమో ఽదదద్గన్ధర్వాయ గన్ధర్వో ఽదదదగ్నయే – రయిం చ పుత్రాగ్ంశ్చాదాదగ్నిర్మహ్యమథో ఇమామ్’ ఇతి పత్నీమభిమన్త్ర్య. సూ ॥ అథాస్యై దక్షిణేన నీచాహస్తేన దక్షిణా

---

* ఉపవిశత ఉత్తరోవరః – యశ్చోత్తరోవరోదక్షిణావధూః, ఇత్యుక్త త్వాదేవావర్యంత ముత్తరాంకన్యాం దక్షిణంవరంచ కేచనమన్వతే. తదయు క్తం – తథా ఆనభిధానా దాచారాభావాచ్చ; తథాసతి ‘ఉత్తరయా చర్మణ్యుప విశతఉత్తరోవరః, (ఆప ॥ గృ ॥ 3 ॥ 8 ॥ ౧౦ ॥) ఇత్యత్రాప్యయమేవార్థః ప్రస జ్యేత, తస్మాద్యత్రోపవేశప్రకారః ప్రతిపాద్యతే, తత్ప్రకారవేవ మిత్యవధ్దేయం. నహి ప్రమాణప్రతిపన్నే అర్థేన్యథా నిర్బన్ధోక్తః. ప్రమాణంచ గృహ్యరత్న చన్ద్రికా దీ వాక్యమేవ తస్మాదుపవేశనియమవేవేదృశ ఇతిధ్దేయం, యథాచారంవ్యవస్థా.

† ఏనాం – వధూం, వరః, ఆసిత అనువాకస్య, ‘సోమం ప్రథమః’ ఇత్య స్య – ‘సోమః ప్రథమ’ ఇతి ద్వాభ్యాం ఋగ్భ్యామ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ముత్తానం హస్తం గృహ్ణీయాత్ ॥ర॥ ౧౧॥ యదికామయేతస్త్రీరే న జనయేయమిత్యంగుళీరేవ గృహ్ణీయాత్ ॥ర॥౧౨॥ యదికామయేత పుంసఏవ జనయేయమిత్యంగుష్ఠమేవ గృహ్ణీయాత్ ॥ర॥౧౩॥ గృభ్ణామి తఇత్యేతాభిశ్చతసృభిః ॥ర॥౧౪॥ గృభ్ణామి తే సుప్రజాస్త్వాయ హస్తం మయా పత్యా జరదష్టిర్యథాసః — భగో అర్యమా సవితా పురంధిర్మహ్యం త్వాదుర్గార్హపత్యాయ దేవాః - తేహ పూర్వే జనాసో యత్ర పూర్వేహోమ హితాః - మూర్ధన్వ్రయత్ర సోభ్రివః పూష్వో దేవేభ్య ఆతిపత్ - సరస్వతి ప్రేయమవ సుభగే వాజినీవతి - తాం త్వా విశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రతః యఏతి ప్రదిశస్సర్వాదిశోనుపవమానః - హరణ్యహస్త ఐరంమస్య త్వా ధున్మనసం కృణోతు' ఇతి చతసృభిస్తస్యా ఉత్తానం నాంగుష్ఠం దక్షిణం హస్తమవాచీనేన స్వదక్షిణహస్తేన గృహీత్వా, తియాసహోత్థాయం సూ ॥ * అథైనా ముత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేనపదా ప్రాచీముదీచీంవా దిశమభిప్రక్రమయేత్యేకమిష ఇతి ॥ర॥౧౫॥ 'ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాన్వేతు ద్వేఊర్జే విష్ణుస్త్వాన్వేతు త్రీణివ్రతాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు చత్వారిమాయోభవాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు పంచపశుభ్యోవి ష్ణుస్త్వాన్వేతు షడృతుభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు సప్తసప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు' ఇత్యగ్నేరుత్తరతోగత్వా సప్తభిః ప్రతిమంత్రందక్షిణేన పదా తతఆరభ్యప్రాగాయతనానినా సప్తపదాని ప్రక్రమయ్య సప్త

* అత్రపథ్యాః దక్షిణేనపాదేన 'ఏకమిషేవిష్ణుః', ఇతి 'తాం పర్యాయేణా క్రమయ్యే', తి వైఖానసే దర్శనాద్వధ్వాసహ వరస్యానుక్తానేఅగ్నేరుదగ్దేశే సప్త పదక్రమణా సంభవాచ్చ వధ్వాసహ వరస్యముత్థాయ హస్తమముంచన్నుత్తరేణాగ్నిం ప్రాచీన ముదీచీనంవా దిశం ప్రతిసప్తపదాని ప్రతిపద ముద్ధృత్యోద్ధృత్య నిక్షిపేతి ప్రక్రమయేత్ అత్ర పత్న్యాః పాదగ్రహణస్యాయుక్తత్వాద్వరస్తత్పాణి మముంచన్నేవ పదమున్నీయ నిక్షిపేత్యేవం వధూం పరికిర్మయుక్తమితిగృహ్యకర్మ కల్పభూషణకారాః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మేవదే నిహితే, సూ ॥ సఖేతిసప్త మేవదేజపతి ॥ ౪ ॥ ౧౬ ॥ ‘సఖా సప్తపదా భవ సఖాయౌ సప్తపదా బభూవ సఖ్యం తే గమేయగ్ం సఖ్యాత్తే మా యోషగ్ం సఖ్యాన్మే మా యోష్ఠాస్సమయావ సంకల్పావహై సంప్రియౌ రోచిష్ణూ సుమనస్యమానౌ- ఇషమూర్జమభి సంవసానౌ సంనౌ మనాగ్ంసి సంవ్రతా సముచిత్తాన్యాకరమ్ - సా త్వమస్యమూహమమూహామస్మి సా త్వం ద్యౌరహం పృథివీ త్వగ్ం రేతోఽహగ్ం రేతోభృత్వం మనోఽహమస్మి వాక్త్వగ్ంసామాహామస్మృక్త్వగ్ం నా మామనువ్రతా భవ పుగ్ంసే పుత్రాయ వేత్తవ శిక్షై పుత్రాయ వేత్తవ ఏహి సూనృతే’ ఇతి జపిత్వా ఽగ్నిం * ప్రదక్షిణం కుర్యాత్. సర్వేష్వపి ప్రదక్షిణేషు ఆజ్యస్థాలీం ప్రణీతిమశ్మానం లాజాంశ్చాభ్యంతరే కృత్వా దక్షిణతోనిషాదితస్య బ్రాహ్మణస్యాగ్నేశ్చాంతరాగచ్ఛేత్. ఏవంప్రాగ్వ్యసవా, సూ ॥ పాగ్ స్థోమాత్పదక్షిణమగ్నింకృత్వా యథాస్థానముపవిశ్యాన్వారబ్ధాయా ముత్తరా ఆహుతీర్జుహోతి సోమాయ జనివిదేస్వాహే త్యేతైః ప్రతిమన్త్రమే ॥ సోమాయాజ్యాహుతేఃపూర్వం సబ్రహ్మాగ్నేప్రదక్షిణమ్, లాజానా మాహుతేఃపశ్చా ద్బ్రహ్మాప్యేకోబహిర్భవేత్ ॥ దక్షిణాం దిశమాశ్రిత్య యమోమృత్యుశ్చతిష్ఠతి । దవ్యతోఽరక్షణార్థాయ బ్రహ్మాప్యేకోబహిర్భవేత్ ॥౫॥౧॥ ‘సోమాయ జనివిదేస్వాహా-సోమాయ జనివిదఇదం; గన్ధర్వాయ జనివిదేస్వాహా - గన్ధర్వాయ జనివిదఇదం; అగ్నయే జనివిదేస్వాహా - అగ్నయేజనివిదఇదం; కన్యలా పితృ

---

* కించాత్ర సబ్రహ్మాగ్నిం ప్రదక్షిణం కుర్వంతి, తథాసత్యస్మిన్ పరికరణే బ్రాహ్మణావస్థానా దంతరాగమనస్య నిషిద్ధత్వా ద్బ్రాహ్మణానుజ్ఞయా అగ్నిం ప్రదక్షిణంకుర్యాత్ తథా ఆపస్తమ్బః - ‘అగ్నిం బ్రాహ్మణంచా ంతరేణ నాతిక్రమే ద్బ్రాహ్మణాంశ్చానుజ్ఞాప్యవా అతిక్రమే, దితి కంఠభూషణ వాక్య విరోధః ‘సోమాయాజ్యాహుతేః పూర్వం, ఇతి కారికాత్వనేక కపర్దికారికా కోశేషునదృశ్యతే. అండపిళ్లాళ్వగ్నేహ్య ప్రయోగవృత్తావసినోద్ధృత్య యథాచారంవ్యవస్థా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భ్యో ఽనుత్వా సవితోపనమ దీక్షామదాత్థాస్వాహా - ఆత్మనఇదం- పూషాత్వా
ముష్ణాతి నామ్నాశస్సుబద్ధామముశన్కరత్ - యథేయమిన్ద్ర మీఢ్వస్సుపుత్రా సుభగా ఽసతిస్వాహా - ఇన్ద్రాయమీఢుషఇదం-ఇమాం
త్వమిన్ద్ర మీఢ్వస్సుపుత్రాగ్ం సుభగాం కృణు - దశాస్యాం పుత్రా నాధేహి పతిమేకాదశం కృధిస్వాహా- ఇన్ద్రాయమీఢుషఇదం - అగ్నిః
ప్రథమో దేవతాతానాగ్ం సో ఽన్యాన్ప్రజాంముఞ్చతు మృత్యు పాశాత్ - తదయగ్ం రాజా వరుణో ఽనుమన్యతాం యథేయగ్ం
స్త్రీ పౌత్రమఘం నరోదాథాస్వాహా- అగ్నీవరుణాభ్యామిదం- ఇమా మగ్నిస్త్రీ సుతాం గార్హపత్యాయ ప్రజామస్మై నయతు దీర్ఘమాయుః - అశూన్యోపస్థా జీవతామస్తు మాతా పౌత్రమానన్దమభి ప్రబుధ్యతామయగ్ం స్వాహా - అగ్నయేగార్హపత్యాయిదం - మాతేగృహే నిశి ఘోష ఉత్థాదన్యత్ర త్వన్మనసా విక్రన్దమస్తు - మాత్వం వికేశ్యనధిష్థా జీవపతీ పతిలోకే విరాజ పత్యున్యై ప్రజాగ్ం సమనస్యమానాగ్ం స్యాహా- అగ్నయేగృహపతయఇదం - ద్యావాపృథివ్యోస్త్వా పృష్ఠగ్ం రక్షతు వాయురూహా అశ్వినోచ స్తనం ధయన్తగ్ం నక్షత్రా ఽభిరక్షతు - ఆవాససఃపరిధానాదబృహన్నతిర్విశ్వేదేవా అభిరక్షన్తు పశ్చాత్స్వాహా - ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సవితృ బృహస్పతివిశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం - అప్రజస్తాం పౌత్రమృత్యుం పాప్మానముత వా ఽఘమ్ - శీర్ష్ణస్తన్యమిహోన్మృచ్య ద్విషద్భ్యఃప్రతిముఞ్చామి పాశగ్ంస్వాహా (ఆత్మనఇదం) అగ్నయ ఇదం - ఇమం మే వరుణ + ఆచకేస్వాహా వరుణాయేదం - తత్త్వా యామి + ప్రమోషీస్వాహా - తురాయేదం త్వంనోఅగ్నే + అస్మత్థాస్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం - సత్వంనో అగ్నే + ఏధిస్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం - త్వమగ్నే అయాసి- భేషజగ్ంస్వాహా- అగ్నయేఅయసఇదం. ॥ సూ ॥ అథైనాముత్తరేణా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గ్నిం దక్షిణేనపదా ఒశ్మానమాస్థాపయ త్యాతిష్ఠేమి ॥ ౫ ॥ ౨ ॥ ఆ తిష్ఠేమమశ్మానమేవ తత్వగ్ం స్థిరా భవ - అభి తిష్ఠ కృతన్యతస్య హాస్య పృతనాయతః, ఇతి పత్నీం దక్షిణేనపదా స్థాపస్య యథాస్థాన ముపవిశ్య దర్వీవత్ పత్నీ అంజలింసంస్కృత్యాస్య. సూ ॥ అథాస్యా అంజలావుపస్తీర్య దిర్లాజానోస్యాభిఘారయతి ॥ ౫ ॥ ౩ ॥ తవ స్నేహ రోహ్ లాజానావపతి త్యేకే ॥ ౫ ॥ ౪ ॥ నేమ్ తే ఒస్మిమఖంనచ లేపయో స్స్విష్టకృన్న హావిష్మభిఘారణమ్, న్యాస్యస్యోజమదగ్నిగణోద్భవస్యస్య పంచగృహీతమపీష్యతే ॥ అభిన్నహస్తాంజలినాత హోమో యథాజు హూవన్నుఖేన హోమః ! సమ్మార్జన పోక్షిణనాదనాని యథాజు హూన్నచతేహకార్యమ్ ॥ యది దర్వీసంస్కారకాలే సహస్తాంజలి సంస్కారోనకృతస్తదా ఒక్తివాక్యా - అసంస్కృతస్యహోమవ స్థా త్వాత్: అన్యారంభప్రధానేషు హోమేష్వన్య తనేష్యతే, యత్ర స్తిచోదనాత్రతి సాన్యారంభస్తుహోమకృత్ ॥ జమదగ్నిగణాత్ర్. అభిఘార్య సహస్తాంజలింగృహీత్వా తేన దేవతీర్థేన. సూ ॥ జుహోతి యాం నారీం ॥ ౫ ॥ ౪ ॥ ఇయం నార్యుప బ్రూతే కులాన్యావ స్తికాసీద్ఘా యిస్తు మే పతిర్జీవాతు శరదశ్శతం వాహా - అగ్నయేఅన్వవదాం తత్ స్వాహాస్తం గృహీత్వోత్తాయ ॥ సూ ॥ * ఉత్తరాభిస్తిసృభిః ప్రద క్షిణమగ్నిం కృత్వా ఒశ్మానమాస్థాపయతి యథాపురస్తాత్ ॥ ౫ ॥ ఇతిభ్యస్తువగే పర్వతవ న్యూర్ణాయాం నవాతునా సహా - పునఃపతిభ్యో జాయాం దా అగ్నే ప్రజయా సహా - పునఃపత్నీమగ్నిదదాదాయు షా సహ వర్చసా - దీర్ఘాయురస్యా యఃపతిస్స ఏతు శరదశ్శతమ్ - వి శ్వా ఉత త్వయా వయం ధారా ఉదన్యా ఇవ - అతిగాహేమహి ద్వషః ' ఇతి తయాసహాగ్నిం ప్రదక్షిణంకృత్వా ' ఆస్థాపయమశ్మాన

---

* ఉత్తరాభిః - ' తుభ్యమగ్రేపర్యవహ, న్నిత్యాదిభిస్తిసృభిః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సుశ్లోక + సహస్వ పృతనాయతః' ఇతి పూర్వనదశ్మాన మాస్థాప్య - యథాస్థా ముపవిశ్య అంజలావుపస్తీర్య ద్విర్లాజా నోప్య అభిఘార్య, సూ॥ హోమమశ్నో * త్తరయా ॥ ౫ ॥ ౭ ॥ ' అర్యమణం ను దేవం కన్యా అగ్నిమయక్షత - సఇమాం దేవో అధ్వరః పేత్తో ముఖ్యాతి సంపతిస్సుబద్ధామముష్మై, థాన్వాహా - అగ్నయే అర్యమ్ణ ఇదం; తి గ్రాహస్తం గృహ్ణాతి - ఆర్యమ్ణం, సూ॥ పునః ప్రక్రమణమ్ ॥ ౫ ॥ ౮ ॥ తుభ్యమగ్నే పర్యవహన్, పునఃపత్నీమగ్నిరదాత్, విశ్వా ఉతత్వయా వయుధేన' ఇతితిసృభిః పూర్వవత్ర్రిదక్షిణమగ్నిం కృత్వా ॥ సూ॥ ఆన్వారభ్యమ్ ॥ ౫ ॥ ౯ ॥ ఆతిష్ఠేమపుశ్లోకమశ్లోక + పృతనాయతః' ఇతి పూర్వవదశ్మానమాస్థాప్యయథాస్థానముపవిశ్య హస్తమున్మార్జ్య అంజలావుపస్తీర్య ద్విర్లాజా నోప్య అభిఘార్య, సూ॥ హోమమశ్నో † త్తరయా ॥ ౫ ॥ ౧౦ ॥ ' త్వమర్యమా భవసి యత్కనీనాం నామ స్వధావన్గర్భ్యం బిభర్షి - అఞ్జన్తి వ్యఞ్జ్యం సుధితే న గోభిర్యద్దమ్పతీ సమనసా కృణోషి' న్వాహా - అగ్నయేఅర్యమ్ణ ఇదం, సూ॥ పునఃపరిక్రమణమ్ ॥ ౫ ॥ ౧౧ ॥ తుభ్యమగ్నే పర్యవహన్, పునఃపత్నీమగ్నిరదాత్, విశ్వా ఉత త్వయావయం, ఇతి తిసృభిః పూర్వవత్ర్రిదక్షిణం కృత్వా యథాస్థాన ముపవిశ్య, సూ॥ జయాది ప్రతిపద్యతే ॥ ౫ ॥ ౧౨ ॥ పరిషేచనాంతం కృత్వా ॥ ప్రధానహోమే యదృతాదిహోమే ప్రవిశ్యహోమేచ వివాహశేషే। వివాహే తేషుభవంతి శమ్యాః నత్వగ్నైద్వ్యత్వచక్రాభవంతి ॥ శమ్యాఅపోహ్య సగ్ంసాదంవాత్వా పాణినాయన్య అస్మిన్నుద్వాహ హోమామ కర్మణి మధ్యే సంభావిత ... మగ్నిముద్వాస్యోత్తరార్థం సర్వపాయశ్చిత్త హోమం హోష్యామీ

---

* ఉత్తరయా - ' అర్యమణంను దేవం , ఇత్యేతయా.

† ఉత్తరయా - ' త్వమర్యమాభవసి , ఇత్యేతయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తి సంకల్ప్య పాయశ్చిత్తాహుతీ హుత్వా పరిషాయామగ్నిం కృత్వా చనం ప్రణీతామోక్షణం బ్రహ్మాద్యాసనంచ కృత్వా ఓంభూర్భువ వే స్వాహేతి పూర్ణాహుతిం హుత్వా అగ్నేనయే స్విష్టి మపస్థాయ ప్రజాపత్యాభివాద్య. సూ ॥ * ఉత్తరాభ్యాం యోక్త్రం విముచ్య ॥ ఁప్రత్వా ముఞ్చామి వరుణస్య పాశాద్యేన త్వాఽబధ్నాథ్సవితా సుకేతః — ధాతుశ్చ యోనా సుకృతస్య లోకే స్యోన తే సహ పత్యా కరోమి - ఇమం విష్యామి వరుణస్య పాశం యమబధ్నీత సవితా సుశేవః — ధాతుశ్చ యోనా సుకృతస్య లోకే ఽరిష్టాం త్వా సహ పత్యా కృణోమి' ఇతి యోక్త్రం విముచ్య పశ్చాన్ని స్యాపఉపస్పృశేత్, ఏతస్మిన్నగ్నా యదగ్నేచిదితి హోమ ప్రక్షిప్య హోమ సర్వసాధారణ శేష హోమ పుంసవన సీమంత గృహ్య ప్రకరణే ప్యాణ పిండపిత్ర్య యజ్ఞోపవీత వైశ్వదేవ పంచ మహాయజ్ఞా దీని కుర్యాత్ — సవస్యాక్ సుపూజయేత్.

---

* ఉత్తరాభ్యాం — ఁప్రత్వామంచామి' ఇత్యేతాభ్యామ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఉత్తంభనాది మంత్రజపః.

సూ ॥ తాం తతః * ప్రపావాహయేత్పరివాహయేత్ ॥ ౫ ॥ ౧౩ ॥ సమూహ్యైతమగ్నిమనుహరంతి ॥ ౫ ॥ ౧౪ ॥ నిత్యః ॥ ౫ ॥ ౧౫ ॥ ధార్యః ॥ ౫ ॥ ౧౬ ॥ అసమగతోమధ్యః ॥ ౫ ॥ ౧౭ ॥ జ్యోతియూగారాద్వాహార్యః ॥ ౫ ॥ ౧౮ ॥ ఉపవాసాచ్చ స్యాత్తరస్య

---

* పరివావాహయేత్; అనంతరం, తాంధూమం, హవిష్మమశ్వంవా పరివాహయేత్ - శిబికామాందోళికాం రథం మనుష్యం వా పరివాహరయేత్ ॥ ౫ ॥౧౩॥

ఏతం – వివాహాగ్నిం, సమోహ్యోఖాయా మనుహరంతి – అన్వవాయేన వధ్వాః పశ్చాన్నయంతి, పరికర్మిణః. ఏతమితిగృహ్యం వివాహాగ్నేరౌపాసనాఖ్యస్య సంస్కారశబ్దాభీన్యంగస్య పరియాణేపి నిత్యం ప్రత్యక్షనయనార్థం ॥౧౫॥

పాణిగ్రహణాదారభ్య సర్వాచారలక్షణకర్మాన్వయమగ్నిర్నిత్యః – యావజ్జీవం హోత్సంజ్ఞాతే ॥ ౧౫ ॥

నిత్య ఇతిసిద్ధే ధార్య ఇత్వారంభాత్పరియాణేస్యసమిధ్యాత్మన్యరణ్యోర్వా సమారోపణం గృహ్యాంతరవిహితం విక్లేవాపినస్యాత్ ॥౧౬॥

యద్యయమగ్నిరనుగతః - నిర్వాణస్యాన్వక్తదామన్థ్యః – తేభ్యఏవాగ్నేభ్యోనిమంథేత్యః, యది తాసినస్యురసమర్థాని వా దార్వభిస్మవా ఆరణీంసం స్పృశ మంథేత్యా అథవా అస్యోవేదస్య స్మారణాహార్యః. అయంచ వ్యవస్థితోవికల్పయది మథేత్యాన్వాహ వివాహస్తదామన్థ్యః. యద్యాహ్వాతేన్వాహ తదాహార్యః. ॥ ౧౭ ॥ ౧౮ ॥

చకారోక్తస్యాత్తి ప్రాయశ్చిత్తాన్వస్మిచ్ఛబ్దార్థః. యద్యపి నిత్యా వా ప్రాగ్భోజనాదనుగత స్తదామథిత్వా ఆనీయేవా యత్స్వచేతి విధినోపసాధాయ, యద్యజ్ఞాతా సర్వకాయపద్వా' ఇతి సర్వప్రాయశ్చిత్తం హుత్వా కాలశేష మువసేత్. యది భోజనాదూర్ధ్వం తదా తత్కాలశేషమాగామికాలంచ. సర్వధాతు విజ్ఞాతమాత్రేవాహ్నమనే ఉత్పన్నాది కార్యక్, నిమిత్తానంతరం నైమిత్తికస్యావశ్య కర్తవ్యత్వాత్. ఆన్యేతు – భార్యాతోన్యథాయోర్ధ్వపవాసోన వికల్పః ॥౧౮॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భార్యాయాః పత్యుర్వా ॥ ౫ ॥ ౧౯ ॥ అనుగతే * ఒపివోత్తరయా జుహుయాన్నోపవసేత్ ॥ ౫ ॥ ౨౦ ॥ ఉత్తరార్ధస్యోత్తమ్భనీ ॥ ౫ ॥ ౨౧ ॥ వరః పాణినాయమ్య ఉత్తంభనాది మంత్రజపం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య । సత్యేనోత్తభితా భూమిసూర్యేణోత్తభితా ద్యౌః - ఋతేనాదిత్యాస్తిష్ఠన్తి దివి సోమో అధి శ్రితః - యుఞ్జన్తి బ్రధ్న మరుషం చరన్తం పరితస్థుషః - రోచన్తే రోచనా దివి - యోగే యోగే తవస్తరం వాజేవాజే హవామహే - సఖాయ ఇన్ద్రమూతయే - సుకిం శుకగ్ం శల్మలిం విశ్వరూపగ్ం హిరణ్యవర్ణగ్ం సుకృతగ్ం సుచక్రమ్ - ఆరోహ ఎధమృతస్య లోకగ్ం స్యోన, పత్యే నహతుం కృణుష్వ - ఉమత్తరూరోహన్తీ వ్యస్యన్తీ పృతన్యతః - సూచానం పత్యుర్వానోవా ప్రజయాచ విరాడ్భవ - సం రాజ్ఞీ శ్వశురే భవ సంరాజ్ఞీ శ్వశ్వామ్ భవ - ననాన్దరి సంరాజ్ఞీ భవ సంరాజ్ఞీ అధి దేవృషు - స్నుషాశ్వగ్ం శ్వశురాశాం పిజాయాశ్చ ధనస్య చ - పతీనాం చ దేవృనాం చ సజాతానాం విరాడ్భవ — నీలలోహితే భవతిః కృత్యా సక్తిర్వ్యజ్యతే - ఏధన్తే ఽస్యా జ్ఞాతయః పతిర్బన్ధేషు బధ్యతే - యే నభస్యాశ్చన్ద్రా, వహతుం యక్ష్మా యన్తి జనాగ్ం అను - పునస్త్వా యజ్ఞియా దేవా సయంతు యతవీ, తాః - మా విదన్పరిపన్థినో య ఆసీదన్తి దమమ్ముతీ - సుగేపిన్దర్గభస్తీ తా సుపదాన్త్సరాతయః - సుగం పన్థా మారుక్షమరిష్ట్యగ్ం సస్త్యా వహన్ - యస్మిన్వీరో న రిష్యతి యేషాంవిం

---

* ఆపి - వా, అగ్నానగతే, ఉత్తరయా - ఆహుత్యాచేత్, ఇత్యేతయా అజ్యం జుహుయాన్నోపవసేత్ ॥౨౦॥

ఉత్తరా । సత్యేనోత్తభితా, ఇత్యేషా, దధన్యోత్తమ్భనీ — ఉత్తమ్భనే కరణమంత్రః. ॥౫॥౨౧॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

దతే వసు - తా మన్దసానా మనుషో దురోణ ఆధత్తగ్ం రయిం దశ వీరగం నచస్యవే - కృతిం త్రీగ్ంగ్ం సుప్రపాణగ్ం శుభస్పతీ స్థాణుం ప థేష్మాసుప దుర్మతిగ్ం హాతిమ్ - అయం నో మహ్యో పాగ్ంగ్ స్వస్తి నేషన్వనస్పతిః - సీగా నస్తురా భన గ్ండ్ఘూ॒ యుత్వాయ వర్చసే - అస్య పారే నిర్ఋతిస్య జీనా జ్యోతిరశీమహి - మహ్యా ఇన్ద్రాస్వస్తయే' ఇతి జపిత్వా.

యదృతాది హోమః.

సూ ॥ శ్మశానాధి వ్యతిక్రమేభాండే రథేవారిష్టే ॥ పాణినాయమ్య యదృతాది హోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ॥ వివాహే యదృతాదీని కుర్యా దుద్వాహితిద్ధయే . । ఏకగార్మే ఒపి వా వ్యేక గృహేనా నత్యజేన్నగ్నిః ॥ సూ ॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే ఒన్వాధ్యాయా * మత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా ॥ 'యదృతే చిదభిశ్రిషః పురా జత్రుభ్య ఆతృదః - సంధాతా సన్ధిగ్ం మఘునా పురోవసుర్నిష్కర్తా విహ్రుతంపునర్ న్యావహా మఘవతి ఇదం - ' ఇడామగ్నే పురుదగ్ం సనిగ్ం సనిగోశ్నోశ్నోత్తమగ్ం హవమా నాయునాధ - స్యాన్నపున స్తనయోరభాజి ఒగ్నే నాతే సుమతి భూభ్యోస్మ్ స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - ఇమమేవరుణ + అభిష్టవే వ్యాహా - వరుణాయేదం: త్వం నో అగ్నే + అవమో భవోతీ నేదిష్ఠా వ్యాహా - అగ్నే వరుణాభ్యాముదం: సత్వం నో అగ్నే + అవమో భవోతీ నేదిష్ఠా వ్యాహా - అగ్నే వరుణాభ్యాముదం; త్వమగ్నే అయాసి + భేషజం స్వాహా - అగ్నయే

---

* ఉత్తరా - 'యదృతేచిదభిశ్రిషః ఇతి సప్తకృణికా ఆహుతీ - శేషం వ్యక్తమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అనువాకము. సూ ॥ జయానీ ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకరోతి ॥ ౬॥౬॥ పరిశేకాన్మోక్షణం బ్రహ్మోపాసనమ్. అగ్నేనయేతి స్యగ్ని ఉపస్థానంచ కుర్యాత్ - నిమిత్తాభావే ఒపి ప్రాణాయస్వేతి - యన్మ్రతాది జపం కుర్యాత్ ॥ సూ ॥ * క్షీరిణా మన్యేషాం వా లక్ష్మణ్యానాం వృక్షాణాం నదీనాం చ వ్యతికీర్ణ ఉత్తరే యథా లింగం జపేత్ ॥ ౬ ॥ ౫ ॥ ‘యే గంధర్వా అప్సరసశ్చ దేవీషు వృక్షేషు వానస్పత్యేష్వాసతే - తానస్మై వధ్రై క్షనంతు మా హింగ్సిషుర్వహతు మూహ్యమానానామ్ - యా ఓషధయో యా నద్యో యాని ధన్వాని యే వనా - తే త్వా వధు ప్రజావతిం ప్రతీచ్యై ముఞ్చన్త్వగ్ంహసః’ ఇతి జపేత్.

అథ పరివిశ్య హోమః.

సూ ॥ గృహా † నుత్తరయా పర్యాశేయతి ॥ ౬ ॥ ౬ ॥ ‘పంకాశయామి వహతు బ్రహ్మణా గృహైరఘోరేణ చక్షుషా మైత్రేణ పర్యాణద్ధ విశ్వరూపం యదన్యాగ్ం స్యోనంపితృభ్యస్సువితా

---

* క్షీరిణా – క్షీరవంతః ప్లక్షన్యగ్రోధాదయః, లక్ష్మణ్యా – చిహ్నాఢ్యా, తత్ర భవా లక్ష్మణ్యాః, దుగ్ధా తింతిణికాసీమకదంబ్వాదయ ఇత్యేవమాదయః, వదన్యః పరిసిద్ధాః, ధన్వానో దీర్ఘాగర్తాన్యాని, యేషు గ్రామ్యాః పశవోనివసంతి ఏతేషాం వ్యతిక్రమే ఉత్తరే కుశాలింగం జపేత్ ‘యే గంధర్వా, ఇతి వృక్షాణాం ‘యా ఓషధయః’ ఇతి నదీనాం ధన్వానాం వ్యతిక్రమే

† ఉత్తరయా – ‘పంకాశయామి, ఇత్యేతయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కృణోతు తత్" ఇతిస్వగృహం వత్సాన్వ్యస్యందర్శనేత్ ॥ సూ ॥ వా
హో * ఉత్తరాభ్యాం విముంచతి దక్షిణముగే ॥ ౬ ॥ ౭ ॥ " ఆ వా
మగన్థ్సుమతిర్వాజినీవసూ న్యశ్వినా హృథ్సు కామాగ్ం అయాగ్ం
సత-అభూతం గోపా మిథునా శుభస్పతీ ప్రియా అర్యమ్ణో దుర్యా
గ్ం అశీమహి-అయం నో దేవస్సవితా బృహస్పతిరిన్ద్రాగ్నీ మిత్రా
వరుణా స్వస్తయే- త్వష్టా విష్ణుః ప్రజయా సగ్ంరరాణాః కామ ఆ
యాతం కామాయ తా వాం విముంచతు" ఇతి ద్వాభ్యాందక్షిణవామ
యోః క్రమేణ వాహౌవిముచ్య గృహం ప్రవిశ్య ॥ సూ॥లోహితం
చర్మ నకులం ప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమ మధ్యేఽగారస్య † త్తర
యాఽఽస్తీర్య ॥ " శర్మ వర్మేదమాహారాసై్య నార్యా ఉపస్తిరే -
సినీవాలి ప్రజాయతామియం భగస్య సుమతా అసత్" ఇతి అగా
రస్యమధ్యే లోహితమానడుహం చర్మ పాక్శిర ఉత్తరలోమాస్తీర్య
దక్షిణపాద నిధానపూర్వకం పత్నీం గృహం ప్రవేశయేత్ ॥ అత్ర
సూ ॥ గృహాన్ప్రపాదయన్ను ‡ త్తరాం వాచయతి దక్షిణేనపదా
॥ ౬ ॥ ౮ ॥ క్ష నవదేహళీమధితిష్ఠతి ॥౬॥ ౯ ॥ "గృహాన్బధ్నీష్ట
మనసా ప్రపద్యేఽరిష్ఠీ వీరవతస్సువీరా-ఇరాం వహతో ఘృత
ముక్షమాణాస్తే వ్యహగ్ంసుమనాస్సంవిశామీ" తివత్నీంవాచయేత్
ఉభావపిపాదేనదేహళీనస్పృశేతాం ॥ సూ ॥ ఉత్తరపూర్వదేశే
ఽగారస్య ॥ దర్భేష్వాసీనోదర్భాన్ ధారయమాణః పత్నీ్యప

---

* ఉత్తరాభ్యాం - ఆవామగన్, అయంనోదేవః, ఇతిద్వాభ్యాం.

† ఉత్తరయా - శర్మనర్మ, ఇత్యేతయా.

‡ ఉత్తరాం - గృహాన్భద్రాన్, ఇత్యేతామ్.

క్ష గృహాన్ప్రవిశంతీ సధూర్దేహళీం నాధితిష్ఠేచ్చేతి. చకారాద్వ్యుత్థీ
గమ్యతే. దేహళీ ద్వారస్య అధోదారు.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హుతవిప్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య ప్రవిశ్యహోమంకరిష్య ఇతి సంక
ల్ప్య ॥ * సూ ॥ అగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ఒ న్యా
రబ్ధాయాముత్తరాఅహుతీర్హుత్వా ॥ "ఆగఁ గోష్ఠం మహిషీ గో
భిరశ్వైరాయుష్మత్పత్నీ పశుజయా స్వర్విత్ - బహ్వీం ప్రజాం జన
యన్తీసురత్నే మమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సపర్యా థాన్వాహా - అగ్న
యేగృహపతయ ఇదం-అయమగ్నిర్గృహపతిస్సుసగ్ంసత్పుష్టివర్ధనః-
యథా భగస్యాభ్యాం దదద్రయిం పుష్టిమథోప్రజాంస్వాహా-అగ్నయే
ప్రజాయాఅభ్యాం ప్రజాపతఇన్దాగ్నీ శర్మ యచ్ఛతమ్ - యథైన
గృహపతయఇదం-యోర్న ప్రమీయాతా ఉభయోర్జీవతోఃప్రజా
స్వాహా - ప్రజాపతీంద్రాగ్నిభ్యామిదం తేన భూతేన హవిషాఽయ
మా ప్యాయతాంపునః-జాయాం యామస్తా ఆవాతుస్తాగ్ం రసేనాభి
వర్ధతాం స్వాహా-ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం-అభివర్ధతాం పయసాఽభిరా
ష్ట్రేణవర్ధతామ్-రయ్యా సహాన్నపోషసేమాస్తాయనపేక్షి తౌ స్వాహా-
ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం-ఇమైవ స్తంమా వియోష్టం విశ్వమాయుర్వ్య
శ్నుతమ్ - మహ్యేఇన్ద్రాస్సస్తయే స్వాహా - ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం-
భువైధి పోష్యా మయి మహ్యం త్వాఽదాద్బృహస్పతిః-మయా
పత్యా ప్రజావతీ సంజీవ శరదశ్శతం స్వాహా - బృహస్పతయఇదం-
త్వష్టా జాయామజనయత్త్వష్టాఽస్యై త్వాం పతిమ్-త్వష్టాసహస్ర
మాయూగ్ంషి దీర్ఘమాయుఃకృణోతు వాం స్వాహా-త్వష్ట్రే ఇదం
ఇమంమేవరుణఆచ కేస్వాహా-వరుణాయేదం-తత్త్వాయామిప్రమోష్ఠా
స్వాహా - వరుణాయేదం - త్వంనోఅగ్నే వ్యథాన్వాహా - అగ్నీవ
రుణాభ్యామిదం - సత్వంనో అగ్నే వీధిస్వాహా - అగ్నీవరుణాభ్యా
మిదం-త్వమగ్నే అయాసిభేరుజగ్ం స్వాహా-అగ్నయే అయసఇదం

* ఉత్తరా - "ఆగఁ గోష్ఠ" మిత్యాది త్రయోదశాహుతీః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

॥ సూ ॥ జయాదిప్రతిపద్యతే వరిషేచనాంతంకృత్వా ॥ (శమ్యా అపోహ్య సంస్రావం ప్రాయశ్చిత్తం ప్రాణాయామం ప్రణీతామోహ్య బ్రహ్మోద్వాసనంచకుర్యాత్.) ॥సూ ॥ * ఉత్తరయాచర్మణ్యుప విశత ఉత్తరోవరిః ॥ ౬ ॥ ౧౦ ॥ "ఇహ గావః ప్రజాయధ్వమిహాశ్వా ఇహపూరుషాధి - ఇహోసహప్రదక్షిణో రాయస్పోషో నిషీదతు" ఇతి పూర్వాస్త్రేచర్మణ్యుపవిశేతాం॥ సర్వతోపవేశనే దక్షిణతఃపత్నీ ఉత్తరతోవరిః - అథయస్యాః పుత్రాఏవజాయంతే జాతాస్వర్వేపి జీవంతి తస్యాఃపుత్రం ॥ సూ ॥ ఆస్యాఃపుగ్ంస్వా ర్జీవపుత్రాయాః పుత్రమంక † ఉత్తరయోపవేశ్య ॥ "సోమేనాధిత్యా బలినస్సోమేన పృథివీద్దృఢా - అథోనక్షత్రాణామేషాముపస్థే సోమ ఆధితః" ఇతిపత్న్యంకేనివేశ్య, ॥ సూ ॥ తస్యైఫలాన్యా ‡ త్తరేణ యజుషాప్రదాయ ॥ "ప్రసవ్యస్థకిపేయంప్రజయూభువనేశోచే ష్ట" ఇతి తస్మైకుమారాయ కదళ్యాది ఫలానిదత్వా ॥ సూ ॥ § ఉత్తరేజపిత్వా ॥ "ఇహ ప్రియం ప్రజయాతే సమృధ్యతామస్తి గృహే గార్హపత్యాయ జాగృహి - ఏనాపత్యా తన్వగ్ం సగ్ం సృజస్వాథా జీవీ విదథమావదాసి-సుమంగలీరియంవధూరిమాగ్ం సమేత పశ్యత-సౌభాగ్య మస్యై దత్వాయాథాస్తంపరేతన" ఇతిజపిత్వా ॥ సూ ॥ వాచంయచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్యః ॥ ౫ ॥ ౧౧ ॥ ఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీంవాదిశ ముపనిష్క్రామ్య ¶

---

* ఉత్తరయా – 'ఇహగావఃప్రజాయధ్వ, మిత్యేతయా.

† ఉత్తరయా – 'సోమేనాదిత్యా', ఇత్యేతయా.

‡ ఉత్తరేణ – 'ప్రసవ్యస్థాః', ఇతి యజుషా.

§ ఉత్తరే – 'ఇహప్రియం ప్రజయా', ఇతి ఋచా.

¶ ఉత్తరాభ్యాం – 'ధ్రువనక్షత్రాణి ధ్రువయోనిః' ఇత్యేతాభ్యాం, యథాలిం గం – పూర్వయా 'ధ్రువనక్షత్రాణి' ఉత్తరయా అరుంధతీంచ.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

త్వరాభ్యాం యథాలింగంధ్రువమరుంధతీంచ దర్శయతి ॥౬॥ ౧౭॥ "ధ్రువక్షితిర్ధ్రువోనిర్ధ్రువసు ధ్రువశ్యుతం-త్వం నక్షత్రాణాం మేధ్యసి సమా పాహి పృతన్యతః" ఇతిధ్రువం, "సప్త ఋషయఇ ప్రథమాం కృత్తికానామరున్ధతీం యద్ధ్రువతారాగ్ం హ నిన్యుఇ-షట్కృత్తికా ముఖ్యయోగం వహంతీయమస్మాకమేధత్వష్టమీ" ఇత్యరుంధతీంచక్రమేణ దర్శయిత్వాతయానహోపవిశేత్.

గంధర్వారాధనమ్—ప్రాణానాయమ్య ॥ విశ్వావసుసామగంధర్వారాధనం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య-కంచనపలాశదండం సూత్రేణ పరివేష్టితం గంధానులిప్తం కుసుమ పరివేష్టితంచ పురతః ప్రతిష్ఠాప్య "విశ్వావసుగ్ం సోమగంధర్వమ్ ఆపోదదృశుషీఃం - తదృతేనావ్యయత్ - తదన్వవైత్ - ఇన్దోరింద్రాహవిరాసమ్ పరిసూర్యస్య పరిధీగ్ంరథశ్యత్ - విశ్వావసురభితస్తోగృణాతు - దివ్యోగన్ధర్వోరజసో విమానఃఁ అస్మిన్నధ్వాహే విశ్వావసు సోమగంధర్వ మావాహయామి ఏతే గంధాక్షత ధూపదీపోత్తరయా భరణాద్యాస్సర్వోపచారాఃఇత్యారాధ్య - కథనకాలేదంపత్యోరంతరాకృత్వా - శేషహోమాంతం సురక్షితంకుర్యాత్.

ఆగ్నేయస్థాలీపాకఃఁ—సూ ॥ అథైనామాగ్నేయేన స్థాలీపాకేనయాజయతి ॥ ౭ ॥ ౧ ॥ బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య ప్రాణానాయమ్య పత్న్యాసహాగ్నేయస్థాలీపాకేన యక్ష్య ఇతిసంకల్ప్య పత్న్యర్థం పునఃప్రాణానాయమ్య ఆగ్నేయస్థాలీపాకేన యక్ష్యఇతి పత్నీంవాచయేత్, సూ ॥ పత్న్యవహంతి ॥ ౭ ॥ ౨ ॥ (పత్నీవీ)హీనవహాన్యాత్) ॥ సూ ॥ శ్రపయిత్వాఽభిఘార్య ప్రాచీనముదీచీనంవోద్వాస్య ప్రతిష్ఠితనభిఘార్యాగ్నే రుపసమాధాన్యగ్నిముఖాంతేఽన్వారబ్ధాయాం స్థాలీపాకాజ్జుహోతి ॥ ౭ ॥ ౩ ॥ సకృదుపస్తరణాభి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఘారణేద్విరవదానం ॥ ౭ ॥ ౪ ॥ అగ్నిర్దేవతాస్వాహాకారప్రదానః ॥ ౭ ॥ ౫ ॥ అపివాసకృదుపహత్య జఘనయోత్ ॥ ౭ ॥ ౬ ॥ అగ్నిస్విష్టకృద్ధవిస్తీయః ॥ ౭ ॥ ౭ ॥ సకృదుపస్తరణాపదానే ద్విరభిఘారణం ॥ ౭ ॥ ౮ ॥ మధ్యాత్పూర్వస్యావదానం ॥ ౭ ॥ ౯ ॥ మధ్యే హోమః ॥౭॥౧౦॥ ఉత్తరార్ధాదుత్తరస్య ॥౭ ॥ ౧౧ ॥ ఉత్తరార్ధపూర్వార్ధేహోమః ॥ ౭ ॥ ౧౨ ॥ లేపయోః ప్రస్తరపత్తూష్ణీం బర్హిరజ్యావద్గాగ్నిప్రహరతి ॥ ౭ ॥ ౧౩ ॥ సిద్ధమున్తరపరిమేచనం ॥ ౭ ॥ ౧౪ ॥ తేనసర్పిష్మతాబ్రాహ్మణం భోజయేత్ ॥౭॥ ౧౫ ॥ యోస్యాపచిత స్తస్మాబ్భుమభందదాతి ॥ ౭ ॥ ౧౬ ॥ ప్రయోగస్తు ॥ తస్మిన్నేవాగ్నావన్వయంచరుంశ్రపయిత్వాభిఘార్య ఉత్తరతోఽధిశ్రిత్యార్య పునరభిఘార్య అగ్నిప్రతిష్ఠాద్యగ్నిముఖాంతే పశ్చాన్నవారబ్ధో దర్వ్యా ముపస్తీర్య హవిర్ధాన్యదంగుష్ఠపర్వమాత్రం మధ్యమానామికాంగుష్ఠైః ద్విరవదాయ జమదగ్నీనాంతిః - సకృదభిఘార్య చరౌప్రత్యభిఘార్య "అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహే" త్యగ్నిమధ్యేవృత్యా - అగ్నయఇదం-దర్వ్యాముపస్తీర్యఆర్ద్రామలకమాత్ర ముత్తరాధాత్సకృదవదాయ జమదగ్నీనాం ద్విరవదాయ పర్యేషాంద్విరభిఘార్య "అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహే"తి ప్రాగుదీచ్యాం పూర్వాహుత్యసంసక్తంహుత్వా పవిధ్యంజనం లేపకార్యం ఆజ్యస్థాలీముత్తరతః ప్రధానదర్వీందక్షిణతఃఇతరం మధ్యే ఇత్యగ్నేః పశ్చాన్నిధాయ పాత్రసాదనదక్షాణాదాయ ప్రధానదర్వ్యమగ్రం ఇతరదర్వ్యంమధ్యం ఆజ్యస్థాల్యాం మూలం ఇతి క్రమేణ త్రియుక్త్వా తేప్యేకరంధర్భా ప్రజ్ఞాతంనిధాయ దక్షిణోత్తరాభ్యాం పాణిభ్యాందర్వ్యంప్రతిష్ఠాప్య సవ్యంకరంనిరస్య తిర్యంచంహస్తంధారయన్ అగ్రముదక్త్యాగ్నా ప్రహృత్యపునరుదత్య మధ్యంప్రహృత్య పునరుదత్య మూలంప్రహృత్య నిహితందర్భం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

చక్రహస్తాభ్యాం తర్జన్యాత్రిరగ్నిం నిర్దిశ్య అగ్నిమభిమంత్ర్య దక్షిణహస్తే నభూమిం స్పృష్ట్వా మధ్యమపరిధిమగ్నా ప్రహృత్య అన్యోన్యహస్తాభ్యాం యుగపదాదాయ అగ్నావుత్తరాధరస్యాంగారేషు ఆగ్రంప్రదేశ్య ప్రహృత్య సంసాధ్యవహోమాదికుర్యాత్। ఏవంసర్వత్ర చరుకర్మసు పరిధ్యంజనాదిలేపకార్యం, పరిధిప్రహరణం సంస్రావం ప్రాయశ్చిత్తం ప్రాణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతామోక్షణం బ్రహ్మోద్వాసనంచకుర్యాత్, బహ్వ్యభ్యసిక్తేన వాతశేషేణ చరుణాడక్షిణతోనిసాదితం బ్రాహ్మణంభోజయిత్వా పాణినాయమ్య ఆగ్నేయస్థాలీపాక కర్తాంగం వృషభదానంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య పూజ్యాయ బ్రాహ్మణాయ వృషభందత్వా - ప్రాణానాయమ్య పూర్ణపాత్రదానంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య తండులపూర్ణం పాత్రం దరిద్రాయ కుటుంబినే శ్రోత్రియాయ దద్యాత్।

దర్శపూర్ణమాసారంభః—సూ॥ ఏవమత ఊర్ధ్వం దక్షిణావర్జముపోషితాభ్యాం పర్వసుకార్యః॥ ౭॥ ౧౭॥ *పూర్ణపాత్రస్తు దక్షిణేత్యేకే॥ ౭॥ ౧౮॥ దర్శపూర్ణమాసస్థాలీపాకా పౌర్ణమాస్యామమావాస్యాయాంవా పత్న్యాసహకృతైకభుక్తోపరేద్యురాగ్నేయ స్థాలీపాకవత్కుర్యాత్, ద్వేధావిభక్తస్యాహ్నోమధ్యే తత్పూర్వంవా పర్వప్రతిపత్సంధిశ్చేత్తస్మిన్దినే స్థాలీపాకంకుర్యా త్పరతస్సంధిశ్చేత్పరస్మిన్ దినేకుర్యాత్॥ ఆగ్నేయస్థాలీపాక శేషహోమయోర్మధ్యే వాతదూర్ధ్వంవాపౌర్ణమాస్యాం స్థాలీపాకమారభేత॥ తస్యాషాఢాది పితృమాసచతుష్టయాధిమాస గురుశుక్రమూఢ్యా

---

* ధాన్యాదేః పూర్ణం యత్కించిత్పాత్రం పూర్ణపాత్రమ్, యద్వా "అష్టముష్టిభవేత్కించి త్కించిచ్చత్వారి పుష్కలమ్। పుష్కలానిచ చత్వారి పూర్ణపాత్రం ప్రచక్షతే॥" ఇతి వచనాద్ధాన్యముష్టీనా మష్టవింశత్యధికంశతంపూర్ణపాత్రమ్ పాత్రశబ్దోభేదలింగ:, ఉక్తశబ్దైర్వస్వయం విత్వాన వృషభదానే,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గ్రహణ సంక్రాంతి దోషదుష్టత్వే తత్పూర్వం శేషహోమాత్పరం దర్శసంభవే దర్శాత్పూర్వమేవ యస్యాంకస్యాంచిత్తిథా పౌర్ణమాస స్థాలీపాకంకృత్వా దర్శస్థాలీపాకంచ స్వకాలేకుర్యాత్తత్రదర్శపూర్ణ మాస స్థాలీపాకావారప్యే పౌర్ణమాసస్థాలీపాకేనయక్ష్యే దర్శేన స్థాలీపాకేనయక్ష్య ఇతి సంకల్ప్య ఏవం దర్శపూర్ణమాస స్థాలీ పాకౌ ప్రతిపది ప్రతిపది కుర్యాత్.

ఆగ్రయణస్థాలీపాకః—సూ॥ అనాహితాగ్నేరాగ్రయణమ్॥ ॥ ౧౯ ॥ ౬ ॥ నవానాగ్ం స్థాలీపాకగ్ం శ్రపయిత్వాఽఽగ్రయణదే వతాభ్య స్సిష్టకృచ్చతుర్థాభ్యో హుత్వాతండులానాం ముఖంపూర యిత్వా గీర్త్వాచమ్యాసన పిండగ్ం సంప్రతోక్ష * త్తరేణయజ్ఞా ఽగారస్తూపడుద్విద్ధేత్ ॥ ౧౯ ॥ ౭ ॥ శరది పౌర్ణమాస్యా మమా వాస్యాయాంవా ఆగ్రయణేన స్థాలీపాకేన యక్ష్యఇతిసంకల్ప్య పూ ర్వవద్వ్రీహ్యవహననాద్యగ్ని ముఖాం తేపకార్య ఽ న్వారబ్ధ పూ ర్వవదాయ "ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాగ్ంస్వాహా విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ంస్వాహా అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా" ఇతిహు త్వాతేపకార్యాదికృత్వా గ్రాసమాత్రంహుత్వశేషమన్నం తండులం పా ప్రాశ్యాపః పీత్వా ఽఽ చమ్య యథోక్తిభ్యమాణో నళీక్షేత తథాసుదృఢమాదనం పిండంహుతశేషేణ కృత్వా "పరమేమ్ర్యసి పరమాం మాగ్ంశ్రియంగమయే" తిగృహ్య పృష్ఠనంశ ఉత్థ్యప్యచ రుశేషేణ బహ్వ్యాజ్యసిక్తేన బ్రాహ్మణం భోజయేత్ ఏతేషు వృషభ దానవర్జం అష్టానింశత్యధిక శతముష్టీనాన్పూర్ణం యత్కించిత్రం దద్యాదిత్యేకే ఆగ్రయణాకర్తుమశక్తః శ్రోత్రియస్యహుతశేషం యాచయిత్వాప్రాశ్నీయాత్.

ఉత్తరేణయజ్ఞా—ఉపరిష్టాత్సీ త్యర్థేన.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఔపాసనారంభః.—సూ॥ సాయం ప్రాతరతఊర్ధ్వంహస్తేనై
తే ఆహుతీ తండులైర్యవై ర్వాజుహుయాత్ ॥ ౭ ॥ ౧౯ ॥ స్థాలీపా
కవద్దైవతమ్ ॥ ౭ ॥ ౨౦ ॥ సాకీపూర్వాహుతిః ప్రాతరిష్యేకే ॥
॥ ౭ ॥ ౨౧ ॥ ఉభయతః పరిషేచనం యథాపురస్తాత్ ॥ ౭ ॥ ౨౨ ॥
బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య రాత్రౌ నవసుఘటికాసు ఔపాసనమారభేత,
నవఘటికా అతీతాశ్చేత్ శ్వస్సాయంసంధ్యానంతరం, బ్రాహ్మణాన
నుజ్ఞాప్యపశ్నాగ్నిసహ పాణినాయమ్య ఔపాసనహోమమారభ్యేత్యే
తేన యావజ్జీవం యావదాధానంవా తండులైర్యవై ర్వా హోష్య
ఇతి సంకల్ప్య॥ పాణినాయమ్య॥ వివాహే సాయమారభ్య హోమ
స్యవ్యతిషజ్యతు । తదూర్ధ్వంప్రాతరారభ్య ఆవస్తంబయుతేనతు ॥
పాయయాపాసన హోమం హరిష్యామీతి పునస్సంకల్ప్య స్థండిలాది
పరిస్తరణాంతం కృత్వాపఃపిచ్య ఏకాంసమిధమాధాయ ద్వాదశప
ర్వపూరితం పోక్షితతండులం "అగ్నయేస్వాహే" తి హస్తేన దేవతీ
ర్థేన అగ్నిమధ్యేహుత్వా కించిదధికభాగం "అగ్నయేస్విష్టకృతే
స్వాహే" తి అగ్నాపుత్తరపూర్వే పూర్వవద్ధుత్వా పునరేకాంసమి
ధమాధాయ పరిషిచ్య "అగ్నేనయే" త్యగ్నిముపతిష్ఠేత్॥

దమ్పత్యోర్నియమః.—వివాహాది శేషహోమాంతం ద్వితీ
యాది వివాహేష్వపి దమ్పత్యోఃక్షౌరలవణ మధుమద్యస్త్రీ భావనాభ్యం
జన గంధపుష్ప తాంబూల ఖట్వాదిశయన స్మరణకీర్తన కేళీపేక్షణ
గుహ్యభాషణ సంకల్పాధ్యవసాయ క్రియానివృత్తి రూపాష్టాంగమై
థునవర్జనూర్ధ్వే స్థాలీపాకాదిచతూరాత్ర మేకస్మిన్నకశేషయనమ్
శేయనేచతయోర్మధ్యే నైయగ్రోధమధ్యాహ్నవ్యాప్తిష్ఠేష్వస్థతమం
దండంగంధపుష్పాలంకృతంవాసఃసూత్రేణవా పరివేష్టితం స్థా
ప్య, తస్మిన్విశ్వావసు గంధర్వం భావయేత్. సూ॥ తిరాత్రము

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భయోకధళ్మ్యా బ్రహ్మచర్యం ఔరలవణవర్జనంచ ॥ ఆ ॥ గ ॥ త మోశ్మ్యాన్తరేణ దండోగంధశిష్టో నైయగ్రోధఆశత్థఃపైప్ప లఔదుంబరోవా వాససా సూత్రేణావపీతస్త్రిర్నతి ॥ ఇ ॥ ఈ ॥ తం చతుర్థ్యా పరరాత్ర * ఉత్తరాభ్యా ముత్థాప్య పరిఔళ్యనిధాయ-ప్రయోగస్తు ;

అథ శేషహోమః—చతుర్థ్యా రాత్రా వ్యమంత్యయామే శేషహోమంకర్తుం బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య విష్వక్సేనంసంపూజ్య తం గాంధర్వందండ ముత్థాప్య సంపూజ్య, "ఉశ్వీర్వాంతోవిశ్వావసో నమ సేడామహేత్వా - అన్యామిచ్ఛపరిశ్వజ్యగ్ంసజాయాంపత్యానృజ -ఉదీష్వాతఃపతివతి హ్యేషావిశ్వావసునమసాగీర్భిరీట్టే-అన్యామి చ్ఛ పితృషదంవ్యక్తాగ్ం సతేభాగో జనుషాతస్యవిద్ధి" ఇతితందండం ప్రఔళ్యనిధాయ ప్రాణానాయమ్య వివాహహోమాదూర్ధ్వం ఏత ద్గ్రణపర్యంతం ఔరలవణాద్యవర్జనాది వ్రతలోపప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్య కృచ్ఛ్రాణికృత్వా ప్రాణానాయమ్య ఆవయోర్వివాహశే షహోమం కరిష్యఇతి సంకల్ప్య. † సూ ॥ అగ్నేరుపసమాధానా ద్వ్యాజ్యభాగాంతేఽన్వారబ్ధాయా ముత్తరాఆహుతీర్హుత్వా ॥ "అగ్నే ప్రాయశ్చిత్తేత్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వానాథకా మఃప్రపద్యేయాఽస్యాం పతిఘ్నీ తనూఃప్రజాఘ్నీపశుఘ్నీ లక్ష్మీఘ్నీ జారఘ్నీ మస్యైకాంకృణోమి స్వాహా - అగ్నయఇదం - వా యోప్రాయశ్చిత్తేత్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథకామఃప్రపద్యే ... స్వాహా - వాయవఇదం - ఆదిత్యఃప్రాయ

---

* ఉత్తరాభ్యాం - ఉదీష్వాత, ఇత్యేతాభ్యామ్.

† ఉత్తరాః - అగ్నేప్రాయశ్చిత్తే, త్యాద్యాస్సప్తాహుతీర్జుహోతి. తత్రద్వితీయ తృతీయయోరపి త్వందేవానా, మిత్యాద్యనుషంగః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

త్తేత్యం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వానాథకామాః పరిపద్యే ... స్వాహా - అదిత్యాయేదం-ప్రజాపతే ప్రాయశ్చిత్తేత్యం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథకామాః ప్రపద్యే ... స్వాహా - ప్రజాపతయఇదం - ప్రసవశ్చోపయామశ్చ కాటశ్చార్ణవశ్చ భర్ణసిశ్చ ద్రవిణంచ భగశ్చాంతరిక్షంచ సింధుశ్చ నదుద్రశ్చ సరస్వాగ్ంశ్చ విశ్వవ్యచాశ్చ తేయంద్విష్మోయశ్చనోద్వేష్టితమేషాం జంభేదద్మస్వాహా - ప్రసవాదిభ్యఇదం - మధుశ్చమాధవశ్చ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ నభశ్చ నభస్యశ్చేషశ్చోర్జశ్చ సహశ్చ సహస్యశ్చ తపశ్చ తపస్యశ్చ తేయంద్విష్మో ... స్వాహా - మధ్వాదిభ్యఇదం-చిత్తం చచిత్తిశ్చాకూతం చాకూతిశ్చాధీతంచాధీతిశ్చ విజ్ఞాతంచ విజ్ఞానంచ నామచ క్రతుశ్చ దర్శశ్చ పూర్ణ మాసశ్చ తేయంద్విష్మో...స్వాహా-చిత్తాదిభ్యఇదం, సూ ॥ జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా ॥ శమ్యాఅపోహ్య సంస్రావం ప్రాయశ్చిత్తంప్రాణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతామోక్షణం బ్రహ్మోద్వాసనం అగ్న్యుపస్థానంచ కృత్వా. * సూ ॥ అపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య తస్యా శిరస్యా జ్యశేషా ద్వ్యాహృతిభి రోంకార చతుర్థాభిరానీయ ॥ "భూస్వాహా భువస్వాహా సువస్వాహోగ్ంస్వాహా" తినినయేత్. సూ ॥ †ఉత్తరాభ్యాం యథాలింగం మిథస్సమీక్ష్య ॥ "అపశ్యం త్వా మనసా చేకితానం తపసో జాతం తవసో విభూతమ్ - ఇహప్రజామిహరయిగ్ం రరాణాః ప్రజాయస్వ ప్రజయాపుత్రకామ" ఇతి పత్నీ పతిం సమీక్షేత - అపశ్యం త్వా మనసా దీధ్యానాగ్ం స్వయాం తనూ

---

* వ్యాహృతిభి రోం కార చతుర్థాభి స్స్వాహాకారాన్తాభి స్సర్వేషామంతే సకృదానయతి - కేచిత్పఠంతి మంత్రమితి.

† ఉత్తరాభ్యాం - 'అపశ్యంత్వామనసా, ఇత్యేతాభ్యామ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గ్ం ఋత్విజే నాథమానామ్-ఉప మాముచ్చా యువతిర్భభూ
యాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామే" ఇతిపతిః పత్నీంసమీక్షేత
సూ ॥ *ఉత్తరయా ఒఒ జ్య శేషేణహృదయదేశౌసంస్పృజ్య॥ "సమ
ఞ్జన్తు ॥ విశ్వేదేవాస్సమాపో హృదయాని నౌ - సం మాతరిశ్వా
సం ధాతా సముదేష్ట్రీది దేష్టినౌ " ఇతి తయోర్హృదయదేశావా
జ్యాభ్యక్తాభ్యా మంగుష్ఠానామికాభ్యాం యుగపత్సంస్పృజ్య, సూ॥
†ఉత్తరాస్తిస్రోజపిత్వా ॥ "ప్రజాపతే తన్వం మే జుషస్వత్వష్ట్రర్వేవే
భిస్సహసామఇన్ద్ర) - విశ్వైర్దేవై రాతిభిస్సగ్ం రరాణః పుగ్ంసాం
బహూనాం మాతరస్స్యామ - ఆ నః ప్రజాంజనయతు ప్రజాపతిరా
జసాయ సమనక్త్వర్యమా-అదుర్మంగలీకి పతిలోకమావిశ శన్నో
భవ ద్విపదే శం చతుష్పదే - తాంపూషఞ్ఛివతమా మేరయస్వ
యస్యాంబీజం మనుష్యావపంతి - యా న ఊరూ ఉశతీ విశ్రయా
తై యస్యాముశన్తః ప్రహరేమ శేషమ్ " ఇతిజపేత్. ప్రాణానా
యమ్య ఫలదాన తాంబూలదానాని కరిష్యఇతి సంకల్ప్య దత్వా
బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య తాంబూలచర్వణం కృత్వా సంధ్యాంప్రాతరు
పాసనంచ కృత్వా ఉద్వాహకర్మాంగ మభ్యుదయం పుణ్యాహంచ
కృత్వా పంచసాలికాస్వావాహితాగ్ని బ్రహ్మర్షీన్సంపూజ్య ఆవాహ
నమంతైరేవ బ్రహ్మాది దేవతా ఉద్వాసయేత్. మహదాశీర్వాదం
కారయేత్, సాయం బంధనమంతైరేవ ప్రతిసరసూత్రం విసృజ్య
పరిత్యజేత్, తమగ్ని మేవధారయేత్, అథవా ఆత్మసమారో
పణం కుర్యాత్.

ఔపాసనాగ్నే రాత్మసమారోపణమ్.—ప్రాణానాయమ్య

---

* ఉత్తరయా - ఇసమంజంతు, ఇత్యేతయా,

† ఉత్తరాస్తిస్రః - ప్రజాపతేతన్వంమే, ఇత్యాద్యాః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఔపాసనాగ్నేస్తాత్త్మ సమారోపణం కర్తవ్యమితి సంకల్ప్యాగ్నిం ప్రజ్వాల్య (అష్ట ॥ ౩ ॥ ౫ ॥ ౪౧) "యా తే అగ్నే యజ్ఞియా తనూస్తయేహ్యా రోహాత్మా ఽఽ త్మానమ్। అచ్ఛినూని కృణ్వన్న స్మేనర్యాపురూణీ। యజ్ఞో భూత్వా యజ్ఞ మూసీద స్వాం యోనిమ్ జాతవేదోభువ ఆజాయమాన స్సుమఖ ఏధి" ఇత్యాత్మని సమారోపయేత్.

అగ్నిప్రార్థన మంత్రః.—(అష్ట ॥ ౩ ॥ ౫ ॥ ౪౧) "ఉపావరోహ జాతవేదః పునస్త్వమ్। దేవేభ్యోహవ్యం వహాసకిప్రజాస్త్వ ఆయుః ప్రజాగ్ం రయిమస్మాసుధేహి। అజస్రో దీదిహి నో దురోణే" ఇత్యగ్నిం ప్రార్థయేత్.

సమిత్సమారోపణ మంత్రః.—(అష్ట ॥ ౩ ॥ ౫ ॥ ౪౧ ॥ "అయం తే యోనిర్ ఋత్వియః। యతో జాతో అరోచథాః। తం జానన్నగ్న ఆరోహ। అథా నో వర్ధయా రయిమ్" ఇతి సమిత్సమారోపణమంత్రః.

కన్యాయారజోదర్శనే కర్తవ్యం.—వివాహే "సోమాయ జనివిదేస్వాహే"తి హోమాత్పూర్వం కన్యాయాం రజస్వలాయాం "అపోఅస్మా" న్నితి యజుషా పవిత్రేణ పురుషసూక్త పంచశాంత్య ల్లింగ గాయత్రీవపమానైశ్చాభిమంత్రితజలేన తాం స్నపయిత్వా ఽన్యవస్త్రం పరిధాప్య తస్మిన్నేవాగ్నౌ సమస్తాహుతీర్వ్యాహృతిభి స్సపత్నేఅగ్నే - యన్మ ఆత్మనో మిందా - పునరగ్ని" రిత్యేతై "ర్భూరగ్నయే - భూరన్న మగ్నయే భూరగ్నయేచే"తి అనువాకత్రయేణప్రతిస్వాహాకారం "తంతుంతన్వ"న్నిత్యేతయావ్యస్తాహుతీర్వా వ్యాహృతిభి "రనాజ్ఞాత" మిత్యాద్యభిర్వ్యస్తాహుతీర్వా బ్రహ్మణానుజ్ఞాప్య తంత్రశేషంసమాపయేత్ప్రధానహోమాత్పూర్వంరజోదర్శనే చతుర్థే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హనిస్నాన బ్రహ్మకూర్చప్రాశనపునస్స్నానాని కారయిత్వా తంత్ర శేషం సమాపయేత్.

పునర్వివాహనిమిత్తాని.—సరస్యన్యాయావా మాతరి రజ స్వలాయాంవా గర్భిణ్యామాశౌచే సూతకేవా అశుభనిమిత్తేవా వివాహేకృతే వివాహానంతరం ప్రవేశహోమాత్పూర్వం, స్వగామ ప్రయాణేనవా కేనచిద్విఘ్నేనవా ద్వాదశాహేతిక్రాంతే వివాహా పసనారంభయో ర్మధ్యేఒగ్నినాశేచ పునర్వివాహం కుర్యాత్. తత్రాంకురప్రతిసరవర ప్రేషణాది వర్జం "అభీతృఘ్నీ" మిత్యాపాస నాంతంసర్వమేకస్మిన్దినే సుముహూర్తే కృత్వాతస్మిన్నేవా పరరా త్రే శేషహోమం కుర్యాత్ - ప్రోషితస్య పితా దేర్వృత్తాంతా శ్రవణేన పంచదశాబ్దాదికాలే గతేతదభ్యాగతైర్దైవస్థ స్యోర్ధ్వదైహి కేకృతే పునరాగతే తస్మిన్మృతస్యాపిపుత్రాది స్మృతపూర్ణేకటా హాదా త్రిరాత్రమేకరాత్రంవానిధీయ సుముహూర్తేతముత్థాప్య జాతకర్మాదైర్వైశ్వదేవపర్యంతైస్సంస్కుర్యాత్, ఏవం సం స్కృత సనకస్మిన్నేవ దిన్దిరౌ ద్వాదశాహంత్ర్యహంవా నియమపూర్వ కముపోష్యాగమ్య సమావర్తనంకృత్వా పూర్వభార్యాంత దభావే కన్యాం వోద్వాహ్య అగ్నయే అయుష్మతేస్థాలీపాకం కుర్యాదాహి తాగ్నిశ్చే దగ్నీనాధాయవ్రాత్యస్తోమేనయజేత, అథవా గిరింగత్వా తత్రైవ ఐంద్రాగ్నేయేన పశునాయజేత అథవా ఒగ్నయే కామా యేష్టిం కుర్యాత్తతోగ్నయ ఆయుష్మత ఇష్టింకుర్యాత్ - తతోయ థేష్టం క్రతుభిర్యజేత.

వివాహాద్యగ్నినాశే.—ఔపాసనారంభ శేషహోమయోర్మ ధ్యేఒగ్నినాశే త్రిరాత్రమధ్యే ఉపనయనాగ్నినాశే దశరాత్రమధ్యేజా తకర్మాగ్నినాశేవా క్రమేణ వివాహాగ్ని సంధానముపనయనాగ్ని సం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ధానం జాతకర్మాగ్ని సంధానం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య "అజహతాసు రాళనో దేవీ" రితి ద్వాభ్యాం తద్భస్మాపోహ్య "అయంతేయోనిర్ ఋత్వియ" ఇతి సమిధిత భస్మసమూరోప్య మధితాగ్ని వివాహశ్రౌ స్మధిశాగ్నిం శ్రోత్రియాగారాదాహృతాగ్నౌవివాహశ్రౌ చ్ఛ్రోత్రి యాగారాదాహృతాగ్నిం జాతకర్మోపనయనయోః లౌకికాగ్నిం ప్ర తిష్ఠాప్య "ఆజిఘ్వేన ఉద్ప్రుద్యస్వ" తిద్వాభ్యాం లౌకికాగ్నౌ తాం సమిధమాధాయ కరిస్తీర్వాజ్యం దర్వీంచసంస్కృత్య పరిషిచ్య "అ యాశ్చ - అగ్నిర్వోతే" తిద్వాభ్యాం "బ్రహ్మణఏకహోతే" త్యనువా కేనదశభిః "మనోజ్యోతి-రిత్యన్మ ఆత్మనోవింద్యా-వునరగ్ని " రితి తిస్ర భిః "భూరగ్నయే - భూరన్నమగ్నయే-భూరగ్నయే" చేత్యనువాక త్రయేణ ప్రతిస్వాహాకారం వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరనాజ్ఞాత త్రయేణచహుత్వా పరిషిచ్య తత్తంత్రశేషం సమాపయేత్.

ధార్యాగ్నినాశే.—దివారాత్రౌ వా భోజనాత్పూర్వమగ్నినా శేఽగ్నింసంధాయపక్వకాలముపవసేద్భోజనాత్పరం చేద్ద్వికాలముప వసే దమేధ్యాదినాస్పృష్టేఽన్నైరపహృతేవాఽగ్నావేవంస్వయమేవ నష్టేగ్నా ఉపవాసంవా "అయాశ్చాగ్నేసీ" త్యావృతింవాహుత్వాత్ప ర్వతాగ్నిసంధానేపాయమారభ్యాహుతిచతుష్టయం తంత్రేణైవ కుర్యాత్ప్రతిమాసం పాదకృచ్ఛ్రంకుర్యా త్పంచప్రస్థతండులం పాద ప్రస్థమృతంచ శ్రోత్రియేభ్యోదద్యాత్.

ప్రస్థపరిమాణమ్.

ద్వాత్రింశత్ప్రసృతి ర్ద్రోణ ముష్టిర్వాప్రస్థః.

ఔపాసనాగ్ద్వయ సంస్కారః.—ఔపాసనాగ్నిద్వయసంస్కార తమగ్నింద్వేధావిభజ్య మమాయమంశోమమాయమంశ ఇతిద్వావపి ప్రత్యేకమభిమానీకృత్య పూర్వవత్తాస్వంశే "అగ్నయేవివిచయే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్వాహా "అగ్నయేఽవసృజతే స్వాహే"తి హుత్వాప్రాయశ్చిత్తాహుతీ ర్జుహుయా త్తతస్తూష్ణీం స్రువేవ సమారోపయేత్తామ్.

ఔపాసనాగ్నేర్లౌకికాగ్నిసంసర్గః.—ఔపాసనాగ్నేర్లౌకికాగ్ని సంసర్గే విధిం పాహీఖంచకంచ జానుయాత్.

భార్యాద్వయాగ్ని సంసర్గః.—భార్యాయాంవిద్యమానాయాం ధర్మార్థంప్రజార్థంవా వివాహేకర్తవ్యే పూర్వాగ్నౌ లౌకికాగ్నౌవా వివాహ హోమంకుర్యాత్. లౌకికాగ్నౌ వివాహ శ్చేత్తయోరగ్న్యోస్సంసర్గం కుర్యాత్. దక్షిణావామపార్శ్వస్థాభ్యాం జ్యేష్ఠాకనిష్ఠాభ్యాం సమూఢాసనాగ్ని ద్వయసంసర్గం కరిష్యఇతి సంకల్ప్య ద్వితీయాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్యాజ్యంసద్వీంచ సంస్కృత్య పరిషిచ్య కనిష్ఠపత్న్యా ఒన్వారబ్ధః ప్రధానదర్వ్యాంఇతరదర్వ్యాఒజ్యం చతుర్ధాగృహీత్వా "సమస్తబుపేగద అస్యధాయైత్వా - మానఇందాభితస్త్వాకృష్ట్వా రిష్టాసః - ఏవాబిహ్యాతవెస్తుస్వాహే"తి హుత్వా "అయంతేయోని" రితి సమిధిసమారోప్య "ఆజుహ్వాన ఉదుబధ్యస్వే" తిద్వాభ్యాం పూర్వస్మిన్నగ్నౌతాంసమిధమాధాయాగ్నిప్రతిష్ఠాప్యాగ్నిముఖాంతే పత్నీభ్యామన్వారబ్ధో ఘృతమాశ్రే నాష్టా వావాంతీఃప్రత్యానుతిచతుర్గృహీత హుత్వాఒగ్నేరుత్తర తఃప్రతిష్ఠితాభిఘారితాదన్వాద్విధివదుదాయ"సమితగ్ంసంకల్పేథా మితివాక్యద్వయం ప్రణవాంతముక్త్వాగ్నే పురీష్యేతి వాక్యద్వయేన హుత్వా "పురీష్యస్త్వమగ్న" ఇత్యాద్యనువాకాంతం ద్వాభ్యాం ద్వాభ్యాం వాక్యాభ్యామాజ్యాహుతీస్తూష్ణీం కృత్వా స్విష్టకృదాద్యగ్న్యపష్ఠానాంతం కృత్వా దక్షిణతోనివిపాయబ్రహ్మణాయగాందత్వాఒగ్నేరుపరిస్తాద్దర్భస్తంబేషు "బ్రహ్మజజ్ఞానం - పితావిరాజ" మితి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ద్వాభ్యాం హుత్వా శేషాన్నం దధ్యాజ్యసంసృష్టమేకం వా భుక్త్వా యోషితోన్యాం పుంసవనాదికమపి కుర్యాత్.

సంసృష్టాగ్నివిభాగః. అథ వా సంసృష్టాగ్నివిభాగం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య తమగ్నింప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్యాజ్యం దర్వ్యాం చ సంస్కృత్యావదాయ "సప్తతే అగ్న" ఇతిపూర్ణాహుతింహుత్వా "అయం తేయోనిర్ ఋత్వియ" ఇతి తమగ్నిం ద్వయోస్సమిధోర్యగపదారోప్య "ఆచ్ఛాగిరోమతయ" ఇతితమగ్నిం ద్వేధావిభజ్య "ఆజుహ్వాన-ఉన్మధ్యన్వే" తిద్వాభ్యాం తయోరగ్నోర్దర్వ్యాసమిధా వాధాయ అయాశ్చాగ్నేస్తే" త్యేతయా వ్యాహృతిభిశ్చ "అనాజ్ఞాత" మిత్యాదిభిశ్చద్వయోరగ్నోరేకైకప్రత్యేకం హుత్వాదక్షిణపార్శ్వస్థేఽగ్నా కనిష్ఠాయాశ్చ పుంసవనాదికుర్యాత్, పూర్వస్మిన్నగ్నా ద్వితీయవివాహహోమేష్వేవమేవ విభాగంకుర్యాత్. బహుపత్నీకోప్యేవమేవాగ్నీనాం సంసర్గం విభాగంచ కుర్యాత్.

వివాహమధ్యే కన్యాయారజోదర్శనే కర్తవ్యం.—వివాహే సోమాయజనివి దేస్యాహేతి వాచామాత్వాపూర్వం కన్యాయాంరజస్వలాయాం, "అహోఅస్తాస్తాతర శ్మంశంతు భ్మతేవనోభ్మతపువఃపునంతు విశ్వమస్తత్సవితావహాతురి ప్రముదాభ్యశ్మచిరాపూతపవీఁ"తి యజుఃపవిత్రేణ పురుషసూక్త పంచశాంత్యబ్లిగగాయత్రపవమానైశ్చాభిమంత్రిత జలేన తాంస్నాపయిత్వా నవ్యవస్త్రంపరిధాప్య తస్మిన్నేవాగ్నౌ సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిః "సప్తతే అగ్నే - యస్మ ఆత్మనోమిందా - పునరగ్ని" రిత్యేతైః "భూరగ్నయే - భూవన్న మగ్నయే - భూరగ్నయే" చేత్యనువాకత్రయేణ ప్రతిస్వాహాకారం "తంతుంతన్వ" నిత్యేతయా వ్యస్తాభిర్వ్యాహృతిభిః "అనాజ్ఞాత" మిత్యాదిభిశ్చ హుత్వా బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య తంత్రశేషం సమా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కయేత్, ప్రథాన హోమాత్పరం రజోదర్శనే చతుర్థేహని స్నాతా బ్రహ్మకూర్చ ప్రాశన పునస్స్నానాది కారయిత్వా తంత్రశేషం సమాపయేత్.

అథాయుష్యస్నానాది వివాహాన్తానాముపయుక్త వేద్యాంశసంగ్రహః

స్నాతకానాం ద్వితీయంస్యాదంతర్వాసస్తథోత్తరం । ఉత్తరీయమ్మతీతస్య సమస్తానిష్ఫలాక్రియాః ॥ అకచ్ఛకపుచ్ఛకచ్ఛవాద్వికచ్ఛకటిపేష్టితః । యావదాస్తేద్విజస్తావన్న గృహీవనపంక్తయః ॥ మాఘ్యకల్పోఽనుకల్పశ్చ సర్వస్మిన్కర్మణిస్మృతః ॥ కర్తుప్రథమకల్పస్యయోఽనుకల్పేప్రవర్తతే । ససాంపరాయికంతస్యదుర్లభేద్యేతశేషలం ॥

మధువక్కచసోమేచ అప్సుస్నానాచమీమచ । సోచ్ఛిష్టస్యతథావేద్దోషస్త్వాస్యేస్తువదనంయథా ॥ తాంబూలభక్షణేచైవ భుక్తస్నేహానులేపనే । మధువక్తిలేసోమే సోచ్ఛిష్టంయమస్మరబ్రీహీత్ ॥

(వివాహః) గురువేతువరందద్యా స్నాయీతతదనుజ్ఞయా । వేదంవ్రతానివాపారం నీత్వావ్యుభయమేవవా ॥ అవిప్లుత బ్రహ్మచర్యోలక్షణ్యాంస్త్రియముద్వహేత్ । అసన్యవూర్వికాంతాన్తామసపిండాంయవీయసీం ॥ అరోగిణింభ్రాతృమతీమసమానార్ష గోత్రజాం । పంచమాత్సప్తమాదూర్ధ్వం మాతృతఃపితృతస్తథా ।

(కన్యాదానమ్).—కన్యామలంకృతాంపద్యా తప్రసక్తర్త్యతిపూజయం ॥ గోభూసీకన్యకాశ్చైవ తివ్యన్నేవప్రతిగ్రహేత్ వాలంకేశంతథాహస్తా న్యస్యహస్తేజలంస్పృశేత్ । ఇతూనపతిష లంమూలం తామ్బూలవయుపేతంచ । భర్తయిత్వావికుర్వీతస్మా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నదానాదికాక్రియాః ॥ ఆచ్ఛాద్యచార్ద్రాయిత్వాచ కన్యకాంవస్త్రి
భూషణైః । శక్త్యాగోభూహిరణ్యాద్యైర్వ్యరంసత్క్ర్యత్యదాచరేత్ ॥
స్నాతాలబ్ధృతకన్యాయాః ప్రాఙ్ముఖ్యాఃప్రత్యగాసనః । ఈక్షేత
తండులస్థాయా ముఖంప్రత్యఙ్ముఖస్యసా ॥

మూర్ద్ధన్యధారణమ్. — ఆచ్ఛాద్యనూతనంవాసో + బధ్నీ
యాత్కన్యకాగళే ॥ ఆసీఃఊర్ధ్వప్రక్షేపహోవానియమోఽత్రనేదృశః ।
తదాఒఒసీనేనకర్తవ్యంనప్రహ్వేనతిష్ఠతా ॥ యత్రదిఙ్నియమోన
స్యాజ్జపాదిషుకథంచన।తిసన్తత్రదిశఃపోక్తాఐంద్రీసౌమ్యపరాజితా।

(హోమః) వివాహేపశ్చిమేజీహ్వా + పితృకార్యేతుదక్షిణే ॥ (ప)విశ్యహోమః) ప్రతిశుక్రభయంనాస్తి స్త్రీణాంభర్తృ
గృహంప్రతి ॥ వివాహేయదృతాదీని+సత్యజేద్యఃకదాచన ॥ వేదస్యపాఠ
మాత్రేణ విగతందుష్కృతంభవేత్ । తూలమగ్నౌయథాక్షిప్తం
పాపరాశిర్వినశ్యతి ॥

(స్థాలిపాకః) ఉపరాగోఽథమాసోవా యదిప్రథమపర్వణి ॥
నాహరేత్పథమామిష్టిం మాఙ్గల్యేచగురుశుక్రయోః ॥ స్థాలీపాకవి
ధానంతుర్యాద్వివాహదుత్తరాయణే । పితృమాసచతుష్కేతుయది
కుర్యాద్వినశ్యతి ॥

అగ్నినష్టే పాయశ్చిత్తమ్. నిత్యాహ్నావినష్టే ఽగ్నాసద్య
స్సంధానమిష్యతే । తతోఽహోమణమేవస్యాన్నష్టేచాపహ్నఽనలే ॥
ఉపోషణంవానుగతావయాశ్చాహుతిరేవవా । భక్తేపాగగ్నినాశ
శ్చేత్సద్యస్సంధాయపావకం ॥ ఆహోమకాలాన్నాశ్నీయా ద్వివా
లంతత్పరంయది । అగ్నాసష్టేప్రయుఃకృచ్ఛ్రాఃకర్తవ్యావత్సరం
ప్రతి ॥ స్వాధ్యాయబలీలానాం కృచ్ఛ్రమేకంవిధీయతే । అష్టభ్యో
హోమకాలేభ్యఃపాక్షాయశ్చిత్తపూర్వకం ॥ పృథక్కార్యాచ్చ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తాన్హోరూక్తదద్యాద్విప్రాయతత్పరం । భార్యమాణశ్చతూరాత్రమ
హుతో ఽగ్నిస్తులాకికః ॥ పమిదాత్మసమూరూఢో ద్వికాలమహుత
స్తథా ॥ ప్రాతర్హోమస్సంగవాన్తస్స్నాయంతునవనాడికాః । హోమ
కాలస్స్మృజ్ఞేయోహ్యన్యథాలబ్ధ నంస్మృతం ॥ కాలద్వయాత్యయేదర్శ
పూర్ణమాసాత్యయేతథా । పునరేవాగ్నిమాదధ్యాదితిభార్గవశాసనం।
ఏకాగ్నేస్తు)విధంసమారోపణమాత్మన్యరణ్యోర్వాసమిధిచ । సమి
ధశ్చాత్రపలాశాశ్వత్థౌదుమ్బరబాదిరాః ॥

శేషహోమః.—అస్నాతోనాచరేత్కర్మ జపహోమాదికించన । లాలాస్వేదసమాకీర్ణశయనాదుత్థితఃపుమాన్ ॥ రాత్రౌవివా
హాశాతు శేషహోమంసమాచరేత్ । పశ్చాద్భగేఽథవారాత్రౌ తతస్సంవేశనంభవేత్ ॥

పునస్సంస్కారః—వపనంమేఖలాదండోభైక్షాచర్యవ్రతానిచ । నివర్తంతేద్విజాతీనాం పునస్సంస్కారకర్మణి ॥ కాలశ్చైవవ
సంతాదిర్ననిరీక్ష్యఃకదాచన ॥

సమావేశనం.—సూ ॥ వేషగ్ంసమావేశనే జపేత్ ॥౮॥ ॥ ౧౦ ॥ అన్యోవైనామభిమంత్రయేత ॥ ౯ ॥ ౧౧ ॥ తదాత్రిరా
వస్యస్యాంవారాత్రౌ ఉపలిప్తంగంధపుష్పధూపవాసితం ఘృతదీపదీపి
తం స్వాస్తరణతల్పసంయుక్తంగృహం ప్రత్యాసహప్రవిశ్య సాధ్వీ
నాయమ్య సమావేశనంకరిష్యతీతి సంకల్ప్య.

సమావేశన మంత్ర.—ఆరోహారుమపర్ హస్యాసాయి
పరిష్వజస్వ జాయగ్ం సుమనస్యమానాఃతస్యాంపుష్యతం మిథునా
సయోనీ బహ్వీంప్రజాం జనయన్తౌ నరేతసా-ఆర్ద్రయాఽణ్యా య
త్మిన్థత్పురుషం పురుషేణశక్రిః-తదేతౌమిథునాసయోనీ ప్రజ
యా మృతేనేహగచ్ఛతమ్-అహంగర్భమదధామోషధీష్వహంవిశ్వే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శుభవనేవ్యస్తః - అహరహఃప్రజా అజనయం పితృణామహం జనీభ్యో అనపరిషుతాత్ - పుత్రనేమా కుమారిణా విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతమ్ - ఉభాహిరణ్యపేశసా వీతిహోత్రా కృతద్వసూ - దశస్యం త్వా మృతాయ కగ్ంశమూఒధోరోమశగ్ం హతో దేవేషుకృణుతో హవిః, ఇతి జపిత్వా తయాసహసంవిశేత్. పరదినమారభ్య చ్వా వశాహం పూర్వోక్తాహారలవణవర్జనాదివ్రతమేకరాత్రోషితవాసంచ సపత్నీకశ్చరిత్వా పరేద్యుర్వైశ్వదేవసంపంచమహా యజ్ఞానారభేత. తతోఽపరాహ్ణేమాసిశ్రాద్ధంచ- సంవేశనానంతర మపరపక్ష శ్చేత్పూర్వం మాసిశ్రాద్ధమారభ్య పశ్చాత్పూర్వ పక్షే వైశ్వదేవమారభేత ॥ సూ॥ యదామలవద్వాసాఃస్యాదథ్యేనాంబ్రాహ్మణప్రతిసిద్ధాని కర్మాణిసగ్ంశాస్తి యాంమలవద్వాససమిత్యేతాని ॥ తా ।౧౨। రజసఃప్రాదుర్భావాత్నాతామృతు సమావేశన ఉత్తరాభిరభిమంత్రయతే ।తా॥౧౩ । చతుర్థీప్రభృత్యాషోడశీనుత్తరాసుత్తరాం యుగ్మాంప్రజానిశ్చే)యనస్మృతుగమన పత్యుపదిశంతి ॥ ౪ ।౧॥ వివాహంతేసమావేశనాకరణే గర్భధానాత్పూర్వం ససూవేశసంజపిత్వా గర్భాధానమంత్రంజపిత్వా గర్భాధానంకుర్యాత్. స్త్రీణాంరజనిర్గమనాది షోడశసురాత్రివ్యాదాచ తస్రోరాత్రీఃపరిహాన్యానుద్వాదశప్వనసిద్ధాయం రాత్రావృతుసమావేశనం కుర్యాత్. (సంవేశనం-ఋతుకాలాత్పూర్వమేన స్త్రీగమనమ్, గర్భాధానం పునఃఋతుగమనమితి గంగభూషణే.) ప్రయోగస్తు "నమస్సదస" ఇతి సదస్యాప్రణమ్య-ఆశేషే + స్వీకృత్య నక్షత్రే రాశేజాతాయా మమధర్మపత్న్యాఃప్రథమరజఃప్రాదుర్భావకాలే తిథివారసహిత్రయోగకరణైర్యోదోషస్సముజనితద్దోషాది పరిహారార్థ మేభిర్వైష్ణవైస్సహ బోధాయనోక్తప్రకారేణోదకశాంతి జపకర్మ కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మనుగ్రహణేత్యనుజ్ఞాం ప్రార్థ్య శ్రీవిష్వక్సేనమారాధ్య-సంకల్ప్య-
ఉదకశాంతివాం కృత్వా అక్ష్యోరంధజలేన స్నాపయిత్వా (పంచ
శాంతివా కృత్వా) దుష్టనక్షత్రాదిషు రజఃప్రదుర్భావేతత్తన్నక్ష
త్రశాంతించ కుర్యాత్ - విచ్ఛిన్నాగ్నిశ్చేత్పృథమమగ్నిం సంధాయ
ఔపాసనహోమంచ హుత్వా-మహాశీర్వాదాదికం కారయేత్ ॥
రవావస్తంగతేకార్యం సాయమూపాసనంతతః । అనుజ్ఞాంమహాం
లబ్ధ్వావ్యాశీర్వాదపురస్సరం । ఫలపూజాంతతఃకృత్వా సమావేశ
జపోభవేత్ ॥ (సమావేశనసంకల్ప జపాదిప్రకారస్తస్మిన్నేవ ప్రక
రణేప్రథమందర్శితః-) ఆచమ్య పాణానాయమ్య గర్భాదానం కరిష్య
ఇతి సంకల్ప్య "విష్ణుర్యోని" మితిత్రయోదశభిరభిమంత్ర్య ॥ ౧ "విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణి పింశతు
ఆసించతు ప్రజాపతి ర్ధాతా గర్భందధాతు తే । ౨ ॥ గర్భం
ధేహి సినీవాలి గర్భం ధేహి సరస్వతి । గర్భం తే అశ్వినా దే
వావాధత్తాంపుష్కరస్రజా । ౩ హిరణ్మయీ అరణీయం నిర్మన్థ
తో అశ్వినా । తం తే గర్భంహవామహే దశమే మాసి సూ
తవే । ౪ యథేయం పృథివీ మహీ తిష్ఠన్తి గర్భమాదధే । ఏవం
త్వంగర్భమాధత్స్వదశమే మాసి సూతవే । ౫ యథా పృథివ్యా
మ్గాభా ద్యార్యథేన్ద్రేణ గర్భిణీ । వాయుర్యథా దిశాంగర్భ
మేవం గర్భం దధామి తే । ౬ విష్ణోర్నుకమ్మేణ రూపేణాస్యానార్యాం
గవీ న్యామ్ । పుమాంగ్సం గర్భమాధేహి దశమే మాసి సూత
వే । ౭ నేదమేమ పరాపత సపుత్రఃపునరాపత । అస్యై మే పుత్ర
కామాయై గర్భమాధేహి యఃపుమాన్ । ౮ వ్యష్యయోనిం ప్ర
తిరేతోగ్నయేపుమాన్పుత్రో ధీయతాం గర్భో అన్తః । తంమా
తాదశమాసో బిభర్తు సజాయతాం పితరమస్యానామ్ । ౯ అతే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గర్భో యోనిమేతు పుమాన్వ్యా ణ్వేషుధిమ్ । ఆ వీరోజాయతాం పుత్రస్తే దశమాస్యః ॥ ౧౩ ॥ గర్భండధామిప్లేష్టాచ ॥ ౧౩ ॥ ౧౦ కరోమి తే పా)జాపత్యమా గర్భో యోనిమేతు తే । అనూనః పూర్ణో జాయతామ్లోణోఽపిచాచధీతః । ౧౧ పుమాగ్ం స్తేపుతో) నారి తం పుమాననుజాయతామ్ । తాని భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయన్తునా । ౧౨ యాని భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయన్తినః । తైస్త్వం పుత్రాన్ విన్దస్వ సా ప్రసూర్ధేనుకాభవ ౧౩ కామప్రవృధ్యతాం మహ్యమపతాజితమేవమే । యం కామం కామయే దేవ తంమేవాయోగ సమర్ధయ ।" ఇతి. పూర్వవదుపవీతం పృష్ఠతోనివీతం కృత్వా వాగ్యతో రేతస్సించేత్. "నగ్నంకృత్వోర్వ మిత్రిశ్రుతిః. పాణినోపస్థ మాలభ్య . "విష్ణుర్యోని" మితిజపేత్. భార్యాసంభోగసమయే పుష్పకాలం వినాఽన్యదా ॥ ఉపవీతంద్విజః కృత్వా స్నివీతం కృష్ణభాగతః ॥ మానుషేమ్వంసయోస్సక్తం మైథు నేపృష్ఠభాగికం । తర్పణేఽప్యుష్ణయోస్సక్తం నివీతంత్రివిధంస్మృతం నిథునీభూయశౌచం ప్రతినవిశేంచేత-పరేద్యుః ప్రాతరుత్థాయ స్నా త్వా జాయుయాసహా భూదయం పుణ్యాహంచ కృత్వా ఽఽ శీర్వా దాదికం కారయేత్. ఇతి గర్భాధాన ప్రయోగకి.

అథపుంసవన ప్రయోగకి.—ఓమ్నమస్సదన ఇతి సదస్యాం ప్రణమ్య మమాదనక్షాంలబ్ధ్వా - ప్రాణానాయమ్య - అముకగో త్రాయా అముకనామ్న్యాః మమధర్మ పత్న్యాః ప్రథమగర్భ ద్ధిద్వారా సర్వగర్భ శుద్ధ్యర్థం కరిష్యమాణపుగ్ంసవన సీమంతోన్న యన కర్మాంగం ప్రతిసరబంధ కర్మకరిష్యామీతి సంకల్ప్యోశకృత్వా పునఃప్రాణానాయమ్య ఏనాం గోత్రాం కీనామ్నీం మమ ధర్మప త్నీం పుగ్ం సువనకర్మణా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్యా సూ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పుగ్ంసువనసి వ్యక్తేగర్భేణేత్యేణ ॥ ౧౪ ॥ ౯ ॥ న్యగ్రోధస్యయా ప్రాచ్యుదీచీవా శాఖా తతస్సవృషణాం శుంగామాహృత్య సీమంత వదగ్నే రుపసమాధానాది ॥ ౧౪ ॥ ౧౦ ॥ పాత్రప్రయోగకాశే "ఫలద్వయేన సంయుతం వటాజ్ఞ్యగ్రోధవృషత్సుతౌ । సుపావనంచవ స్త్రకం క్షీరేత్సైవ పుంసకే" ॥ "నేష్టాఃపుంసువనేకర్మ్యాం గృహ్ణీయాత్పరిధీనివా । బ్రాహ్మణానాంభయేదంతే వాచయిత్వా ఽఽశిషస్తథా" ॥ తత్ప్రకారస్తు - దర్వీమాజ్యస్థాలీం పోతృణీం ప్రణీతీ మిధ్మ మితరదర్వీం ద్వంద్వంమవాంచి సాదయిత్వా న్యగ్రోధస్య యాప్రాచ్యుదీచీవా శాఖా తతఆహృతం ఫలద్వయసహితమం కురం దృషత్పుత్రస్వయం నవంవస్త్రంచ యుగపత్సాదయిత్వాఽగ్నిముఖాంతే పత్న్యాఽన్వారబ్ధఃధాతాదదాతునోరయి" మితిచ త్రసఃయస్త్వాహృదాకీరిణే" తిచతత్రసఃఖర తమపుత్రే చాలవ్రకరణే ద్రవ్యవ్యఃజయాదిపతిపద్యతే ॥ అత్ర దర్వ్యాయా సంస్రావహోమఃఆజ్యహోమత్వాత్ ; దర్వ్యాఽన్వాజ్యహోమేషు ద్వేదర్వ్యాచరు కర్మసు । వికల్పస్సర్వతంత్రేషు స్యాదదర్వ్యాఃవర్జగ్రహే ॥ ప్రాయశ్చిత్తంప్రాణాయామంపరిషేచనం ప్రణీతామోక్షణం బ్రహ్మోద్వాసనంచకృత్వా. సూ॥ అనవస్తృతయా కుమార్యాదృషత్పుత్రేదృషత్పుత్రేణ పేషయిత్వాపరిప్లవ్యాపరేణాగ్నిం ప్రాచీముత్తానాం నిషాద్యోత్తరేణ యజమానంగుహ్యేనదక్షిణేనాసికాచ్ఛిద్రే ఽవినయతి ॥ ౧౪ ॥ ॥ ౧౧ । పుమాగ్ంసం జనయతి । ౧౪॥ ౧౨ । క్షీరప్రగ్నువనం ॥ ౧౪ ॥ ౧౩ । ప్రయోగస్తు - యస్యార్జఃప్రసూర్భవోనస్యాత్తయాకన్యయా న్యగ్రోధస్యాంకురం దృషత్పుత్రేణన్యస్య దృషత్పుత్రేణపేషయిత్వా నవవస్త్రంచలేనగృహీత్వా

* ఉత్తరేణ - పుగ్ంసువనమసి, ఇతి యజుషం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అగ్నేఃపశ్చాత్ ప్రాక్శిరస్కాముదఙ్ముఖీంపత్నీం శాయయిత్వా స్వయం ప్రాఙ్ముఖఃస్థిత్వా దక్షిణేనాంగుష్ఠేన తస్యాదక్షిణేనాసికా ఛిద్రే తద్రసం "పుగ్ంసువనమసీ" తినినయేత్, సాతద్రసంనిర్గిలేత్ (అత్రగాతవ్యః ॥ కుమారీబ్రహ్మచారీ వ్రతవతీ బ్రాహ్మణీవాపీయమేత్ ॥ నిపాతోత్థాప్యముఖింవహ్నేః పశ్చాచ్ఛాస్త్రీక్షీరసంవేష్టనం । సించేత్పుంగారసంభూతేభర్తా ఽ స్యాఃపత్న్యుత్థిస్థిన్యాఃఽ ॥ పుంసువన కర్మణఃపశ్చాత్కర్తవ్యత్వాత్ సీమంతస్య పూర్వంకర్తవ్యత్వాత్ పుంసువన సీమంతయోస్సకాకరణే పుంసువనానంతరం సీమంతాత్పూర్వం పుంసువనసీమంతోన్నయన కర్మాంగం సకృదేవాభ్యుదయపుణ్యాహంచకుర్యాత్.

అథ సీమంత ప్రయోగఃఽ.—పుంసువనసీమంతోన్నయన యోస్సకాకరణే సీమంతోన్నయనకర్మాంగం ప్రతిసరమభ్యుదయం పుణ్యాహంచకృత్వా. సూ॥ సీమంతోన్నయనం ప్రథమేగర్భే చతుర్థేమాసి ॥ ౧౪ ॥ ౧ । బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వా ఽఽ శివోవాచయిత్వా ఽ గ్నేరుపసమాధానాద్వ్యాజ్యభాగాంతేఽ న్వారబ్ధాయా * ముత్తరా అహంతీర్త్వా శ్వాజయాదిప్రతిపద్యతే ॥ ఽ ॥ ౨ ॥ ప్రయోగస్తు. ప్రాణానాయమ్య ॥ అముకగోత్రాముకనామ్నీం మమధర్మపత్నీం సీమంతోన్నయనకర్మణా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య తదంగంపుణ్యాహంకృత్వా పుణ్యాహజలేన దంపతీ ప్రోక్ష్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది పాత్రసాదనాంతే త్రిషు ప్రదేశేషు శుక్లవర్ణాంశలలీం వికాచోదుంబరస్తబకం త్రీణిదర్భ పుంజలాజా శూర్పస్థితాజా విరూ

---

* ఉత్తరాఃఽ — ధాతా దదాతు నో రయిమితి చతసృభిర్యస్తూష్ణీంచతసృణాం, ఇత్యష్టౌ. ౪౯ తమపుటే చాలప్యకరణే ద్రష్టవ్యం.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ధాశ్ యువాంశ్చ సాదయిత్వా ॥ అగ్రేకపర్ణీ యువాభ్యాం వియోధాభ్
శలలీంస పుంజాగ్ర్యం యువానామపిబంధనంచ । ఏతాని సీమంత
విధాప్రయుంజ్యా త్వాతాణిగం ఖలుయూనుషాణి ॥ పరిధి ప్రహరణ
వర్జం సర్వం పూర్వవత్కర్తవ్యం ॥ ఆజ్యభాగాంతే " ధాతా దదాతు
నోరయిం " మితి చతసృభిః- " యస్త్రీర్వృధాకీరినే " తిచతసృభిః
ప్రధానావహతీర్హుత్వా జయాద్యాన్వ్యష్టానాంతే ॥ సూ ॥ పరిషే
చనాన్తంకృత్వా ఒపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య ప్రత్యాశలల్యాత్రి
భిర్దర్భపుంజీలైశ్శలాలుగ్లపేనేత్యూర్ధ్వం సీమంతమున్నయతి వ్యా
హృతిభిః * రుత్తరాభ్యాంచ ॥ ౧౪ ॥ ౩ ॥ అగ్నేరుపస్థమాస్థాపాజ్ఞ
ఖ్యపత్నీముపవేశ్య, స్వయంప్రత్యఙ్ముఖస్థిత్వా ॥ లాజహోమేచ
సీమంతే దేవతావాహనేవరే । అష్టౌకృత్వోదుపస్థానే మడేతేభృగు
చోదితాః ॥ శలల్యాదీయసన్యధిరిక్తాన్సహగృహీత్వా తైః
పత్న్యాశ్శిరోమధ్యరేఖాం " భూర్భువస్సువో రాకామహగ్ం సు
హవాగ్ం సుష్టుతీహువే శృణోతునస్సుభగాబోధతుత్మనా-సీవ్యత్వవ
స్నాచ్యాఽచ్ఛిద్యమానయాదదాతు వీరగ్ం శతదాయముక్థ్యం-
యాస్తేరాకే సుమతయస్సుపేశసో యాభిర్దదాసిదాశుషేవసూని-
తాభిర్నో అద్యసుమనా ఉపాగహి సహస్రపోషగ్ం సుభగేరణా, ఇత్యేతాభ్యాముల్లిఖ్య పశ్చాన్నిరస్యావ ఉపస్పృశ్యం సూ॥
గాయతమితి వీణాగాధినా సగ్ంశాస్తి ॥ ౧౪ ॥ ౪ ॥ ఉత్తరయోః
పూర్వాసాల్వానాం బ్రాహ్మణా మితరా ॥ ౧౪ ॥ ౫ ॥ నదీనిర్దేశశ్చయ
స్యాం వసంతి ॥ ౧౪ ॥ ౬ ॥ " సోమఏవనోరాజేత్యావుర్బ్రాహ్మణీం

---

* ఉత్తరాభ్యాంచ - ' భూర్భువస్సువోరాకామహగ్ంసుహవాం - యాస్తే రాకేసుమతయః, ఇత్యేతైర్మన్త్రైః. చకారోబహుమన్త్రజ్ఞాపనార్థః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్రజాః- వివృత్తచక్షా అసీనాస్తిష్ఠేనాసౌతవ" ఇతిగచ్ఛేతాం, అతాసావిత్యస్యస్థానేయస్యానద్యాస్తీరే వసతి తన్నామసంబుద్ధ్యా నిర్దిశేత్ సూ॥ యవాన్వికూఢానాభధ్యవాచం యచ్చత్యానక్తి తేభ్యః॥౧౪॥ ౭॥ అథ సూత్రగ్రథితాన్ యవాన్ వధ్నాత్యశ్మికస్యాబధ్య॥ వధ్వాశ్మికసిబధ్నీయాద్విరూఢాన్గ్రథితాన్యవాన్ । వధ్వాభర్తాతతఃకుర్యాద్వాగ్యతాద్యర్థపంచకం ॥ యవానాంబంధనంచాస్యవస్త్రాంచలేనిబధ్య అనక్తుతోదయాస్మానీస్యాత్, సూ॥ ఉదితేషునక్షత్రేషుపాచీముదీచీంవా దిశముపక్రమ్యావత్నమన్వారభ్యవ్యాహృతీశ్చజపిత్వా వాచం విసృజేత్ ॥ ౧౪ ॥ ౮ ॥ ఇతి సీమంతప్రయోగః.

గృహారంభప్రవేశౌ.॥ గృహం పాక్షభమాణో బ్రాహ్మణానుజ్ఞాతో మీనాదిషు త్రిషు మాసేషు ప్రత్యక్ఛిరసోఽధరీకృతవామభాగస్య వాస్తుపురుషస్యకుక్షిం దక్షిణకుడ్యమధ్యం ఖనేత్-మిథునాదిషు త్రిషు ఉదక్ఛిరసఃకుక్షిం పశ్చిమకుడ్యమధ్యం ఖనేత్-కన్యాదిషు త్రిషు పాక్ఛిరసఃకుక్షిమత్తరకుడ్యమధ్యం ఖనేత్ - ధనురాదిషు త్రిషు దక్షిణశిరసఃకుక్షిం పూర్వకుడ్యమధ్యం ఖనేత్-ఏవంఖాతే గర్తే ఘటాదివర్జితంజలం ప్రదక్షిణావర్తం శుభం -తత్రభస్మకేశాస్థిదుర్జంతు దృష్టేవర్జయేత్. తత్రప్రమాణాని. మీనాదిషు త్రిషు నిధాయ శిరఃప్రతీచ్యాం మాసేషు షట్స్వయముదీచి శిరఃపురస్తాత్ । యామ్యేధనుఃప్రభృతిషు క్రమశశ్శయానంహాస్త్యశమాహరథరీకృతవామభాగం ॥ శిరఃఖనేత్పితృపితృవ్యాశ్చహంతి పాదేఖనేత్ స్త్రీసుతగోగ్రహాస్యాత్ । ఖాతేతుపృష్ఠే భయచోరపీడాచిరాయురారోగ్యధనానిహుష్టా ॥ గర్తంకృత్వాఽరత్నిమాత్రం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జలైరాపూర్య తద్బిలం । శ్వేతార్జలసంయుక్తం గర్తంవృద్ధి కరం భవేత్ ॥ పంకయుక్తంతుతద్గర్తం మధ్యమం భవతి ధ్రువం । వ్రణ యుక్తే భవేద్వ్యాధి ర్భస్మేక్ష్మృత్యుం వినిర్దిశేత్ ॥ భాతేగర్తే జలం సించే ద్దక్షిణావర్తనంశుభం । వామావర్తేతుమృత్యుర్వా విఘ్నావా రాష్ట్రవిప్లవః ॥ భస్మాస్థి శకలాశేరి సర్పదృష్టేభవంత్యజేత్ । ఔష రంచ సలోష్టికం పాషాణసికతాదికం॥ కపాల శర్కరాయుక్తం దుష్ట దేశం పరిత్యజేత్ ॥ సూ ॥ దక్షిణ ప్రత్యక్ప్రవణ మగారావకాశము ద్ధత్యసాలశేనశమీమయేనవోదూహేనైతామేవదిశ * ముత్తరయో దూహతి ॥ ౧౭ ॥ ౧ ॥ గృహం పారంభమాణో యోభూభాగోఽ గారత్వే నాభిప్రేతస్తన్నైర్ఋత్యాం నిమ్నం యథా ఖనిత్రాదినా పాంసూనుత్సార్య పాలాశేన శమీమయేనవో దూహపవనకేన ‡ యదూఢమేకూరంతటతోహరామి పరాచీం నిర్ఋతిం నిరా హరామి-ఇదగ్గంశే యోఽవసానమాగన్న దేవాగోమదశ్వావది దమస్తుప్రభూమ ” ఇత్యేతయా ఏతామేవదిశం మంత్రమావర్త్య సూ॥ ఏవంత్రిః ॥౧౭॥ ౨॥సూ॥క్లృప్త * ముత్తరయాఽభిమృశ్యోపదక్షి ణగ్రంనస్థూణాగర్తాన్ఖానయిత్వా ఽభ్యనంతరం పాగ్రంసూనుదాప్యో † త్తరాభ్యాం దక్షిణాంద్వారస్థూణాంమవదధాతి ॥౧౭॥౩॥ ‡ ఏవమిత రాం॥ ౧౭॥౪ ॥ (ప్రయోగస్తు) “స్యోనాపృథివి భవానృక్షరానివేశనీ- యచ్ఛానశర్మసప్రథాః ” ఇత్యేతయా తామభిమృశ్య (స్థూణా

---

* ఉత్తరయా – ఽయదూఢమేకూరం, ఇత్యేతయా.

*ఉత్తరయా – ఽస్యోనాపృథివి, ఇత్యనయా.

†ఉత్తరాభ్యా – ఽఇహైవలిప్మ, ఇత్యేతాభ్యాం,

‡ఏవం – ఇహైవలిప్మ, ఇత్యేతాభ్యామేవ.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నిఖననార్థా గర్తా కర్మకారైః ప్రదక్షిణా స్థానయితా-
అగారస్యాభ్యంతరం పాసూనుదూష్యనిష్కాశితతో జనస్య దక్షిణ
పార్శ్వస్థే గర్తే) "ఇహైవశిష్మన్నిమితాశిల్వలాస్యాదితావతీ ! మధ్యే
తాల్వస్య తిష్ఠాన్మాత్వాప్రాపన్నభూయుపః । ఆత్వాకుమార
స్తరుణ ఆవథోజగతాసహ । ఆత్వాపరిసుశితఃకుమ్భ ఆదధ్నఃకల
శీరయన్న " ఇత్యేతాభ్యాం స్థూణాముపధాయ ఏతాభ్యామేవనవ్యే॥
సూ॥ యథాఖాతమితరా అన్వవధాయవగ్ం శమాధీయమాన
*ముత్తరేణ యజుషాఽభి మంత్రయతే॥ ౧॥ ౫॥ అన్యేష్వపిఖనన
క్రమేణాన్యా అపిస్థూణా సూత్ఫ్లీముపధాయ దృఢీకృత్యతాసుస్థూణా
స్వాధీయమానవంశం "బుతేనస్థూణావధిరోహావగ్ం శోశోచిరాజన్న
పసేధశత్రూన్ " ఇత్యభిమంత్ర్య సవ్యేజ్నిర్మితం గృహంగత్వా
సూ॥ సమ్మిత †ముత్తరైర్యథాలింగమ్ ॥ ౧॥ ౬ ॥ (చతుర్దిక్షు
మధ్యేచ స్థాపితస్థూణాః ప్రాచ్యాదిక్రమేణ తత్తదభిముఖో) "బ్రహ్మ
చతేక్షత్రంచ పూర్వేస్థూణే అభిరక్షతు । యజ్ఞశ్చ దక్షిణాశ్చ
దక్షిణే । ఇషశ్చోర్జశ్చాపరే । మిత్రశ్చవరుణశ్చోత్తరే । ధర్మస్తే
స్థూణారాబళ్మిస్తేసూపః " ఇత్యాదిభిః పంచభిరభిమంత్ర్య-సూ॥
పాలాశశమీమయాం వేన్మ హాదీర్ఘ్యా ‡ త్తరయాఽగ్నిముద్ధతోష్మ

---

* ఉత్తరేణ — ' బుతేనస్థూణావధిరోహ, ఇత్యనేనయజుషా.

† ఉత్తరైః — ' బ్రహ్మచతేక్షత్రంచే, త్యాదిభిఃపంచభిఃయథాలింగం, మంత్రలింగావత దిబ్ధుఖో అభిమంత్ర్యతే — ఆత్రకేచిద్ద్వితీయాదిషు మంత్రేషు 'స్థూణే అభిరక్షతు, ఇత్యనుషం జంతి, అన్యే పునస్తేశబ్దమపి, అపరే పంచమే మంత్రేఅప్యభి రక్షత్వినుషంగమన్యంతే. తత్తథా నకార్యం, అనుషజ్యమానస్య మంత్రస్యవైరూప్యాపత్తేః; ' అగ్నేప్రాయశ్చిత్తే, త్యాది వదంతేఅనుషజ్యమాన పాఠాభావాచ్చ బుద్ధిస్థతయాపదార్థాన్వయేన వ్యాఖ్యార్థసిద్ధేః.

‡ ఉత్తరయా — ' ఉద్ధ్రియమాణః, ఇత్యేతయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

* త్తరేణ యజుషాఽగారం ప్రపద్యోత్తర పూర్వదేశే ఽగా స్య
† త్తరయాఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి ॥౧౭ ॥ ౭॥ తస్యాద్దక్షిణముపధానా
యతనం భవతి ॥ ౧౮ ॥ ౮ ॥ పరిస్తోగస్తు గృహప్రవేశంకరిష్య
ఇతిసంకల్ప్య పాలాశై శ్శమీమయైర్వా కాష్ఠైరగ్నిం ప్రజ్వాల్య
తమగ్నిం "ఉద్ధిష్యహూణ ఉద్ధర పాప్మనో మా యదవిద్వాక్
యచ్చవిద్వాగ్ంశ్చ కార । అహ్నోయదేనఃకృతమస్తిపాపగ్ం
రాత్ర్యాయదేనఃకృతమస్తిపాపగ్ం సర్వస్మాన్నోద్ధృతో ముఞ్చ
తస్మాత్" ఇత్యేతయా; అహ్నాప్రవేశే "రాత్ర్యాయదేనఃకృతం"
రాత్రిప్రవేశే "అహ్నోయదేనఃకృత" మిత్యాహాన ఉద్ధృతమగ్నిం
"ఇంద్రస్య గృహానసుమంతో వయాధినస్తానవగ్ం సుమనఃప్రపద్యే"
ఇతిగృహంప్రపాద్యోత్తరపూర్వే దేశే "అమృతాహుతిమమృతా
యాంజుహోమ్యగ్నిం పృథివ్యా మమృతస్యజిత్యై తయాఽనన్తం
కామమంహం జయాని ప్రజాపతిర్యం ప్రథమోయాజిగాగ్నిమగ్నా
స్వాహా" ఇత్యేతయాఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయేదేతస్మిన్ కాలే అగ్ని
హోత్రగృహే శ్రౌతాగ్నినపి ప్రతిష్ఠాయేత్. ఔపాసనాగ్నేర్దక్షి
ణతో నానాదిగగ్రాక్ దర్భాన్ సంస్తీర్య, అత్ర సూ ॥ తస్మిన్వి
షూచీనాగ్రాక్ దర్భాన్సగ్ం స్తీర్యతేషూ ‡ త్తరయావీహియ
వాన్నృప్య తతోఽదధానంపరిస్తృణాతి ॥ ౧౭ ॥ ౯॥ "అన్నపతే
ఽన్నస్యనో దేహ్యనమీవస్య శుష్మిణి । ప్రప్రదాతారం తారిష
ఊర్జం నోధేహి ద్విపదేశంచ తుష్పదే" ఇత్యేతయాదోణా
దనూనాగ్ ప్రోక్ష్ణ యవాఞ్చనిష్క్రీయ షూదకుంభం నిధాయ

---

* ఉత్తరేణ - 'ఇంద్రస్య గృహాః ఇతి యజుషా.
† ఉత్తరయా - 'అమృతాహుతిం, ఇత్యేతయా.
‡ ఉత్తరయా - 'అన్నపతే న్నస్య, ఇత్యేతయా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

"వాస్తోష్పత" ఇతిమంత్రేణ వాస్తుపురుషమావాహ్యారాధ్య.సూ॥ తస్మిన్నుత్తరేణ యజుషా చతుర ఉదకుంభా నానయతి ॥౧౭॥ ౧౦' "అరిష్టా అస్మాకం వీరాస్సంతు మా పరాసేచిమేధనం" ఇతి కుంభ చతుష్కజలేన ప్రతికుంభం మంత్రమావృత్య కుంభచతుష్కాదక్షి ర్ణతిరమావూర్య ఊర్ధ్వాగ్రం కూర్చం నిక్షిపేత్. సూ॥ † దీర్ణ ముత్తరయాఽనుత్రయతే ॥ ౧౬ ॥ ౧౧ ॥ "భూమిర్భూమిమగా న్మాతామాతరమప్యగాత్। భూయాస్మపుత్రైఃసహభిర్యోనోద్వేష్టి సభిద్యతా" మితి భిన్నేయద్యుదకుంభేస్యాత్తమను మంత్రయేత్- సర్వత్ర మృణ్మయం పాత్ర మభిన్న మేతేనా ను మంత్రయేత్. అథసవ్యత్రస్థయాప్రజ్వలితే ఽగ్నౌసతి "ఉద్దీప్యస్వజాతవేదో ఽప ఘ్నం సిర్ ఋతిమమ, పశూగ్ంశ్చమ్యామాపహాజీవనంచ దిశో దశ। మానోహిగ్ంసీజ్జాతవేదోగామశ్వం పురుషంజగత్। అభి భ్రదగ్న ఆగహిశిక్షియామా పరిపాతయ" ఇతిద్వాభ్యాం "ఆప న్తాశ్శిశ్రిర్యాగాత్" ఇతియజుర్వ్వేదేనవా ప్రత్యేకం ద్వేసమిధా వదధ్యాత్. చతురుదకుంభానయ నానంతరం కృతప్రణాయామో గృహప్రవేశాంగవాస్తుహోమంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య - సూ॥అగ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ‡ ఉత్తరా అహుతీర్హుత్వా "వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహి" తి చతుర్భిర్హుత్వా చతుర్ణాం ప్రధానహోమానాం వాస్తోష్పతిరేవదేవతా - "వాస్తోష్పతే

---

* ఉత్తరేణ - ఆరిష్టా అస్మాకం, ఇత్యనేన యజుషా.

† ఉత్తరయా - భూమిర్భూమిమగాత్, దిత్యేతయా, యది దీర్ణమణిక ష్యాత్తదా. ఏతచ్చప్రకరణాత్కర్మాంగమేవ.

‡ ఉత్తరా ఆహుతీః - చతస్రః ప్రధానాహుతీః. తాశ్చ వాస్తోష్పతేప తిజానీహి, ఇతి ద్వే, వాస్తోష్పతే ప్రతిరణోనః, ఇతి ద్వే.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్రతిజానీహ్యస్మాన్ స్వాన్వైశ్వో అనమీవోభవానః। యత్తే వ్యమహే ప్రతితన్మోజుషస్వ శంన్నధిస్వివదేశం చతుష్పదే స్వాహా-వాస్తు పురుషాయేదం -వాస్తోష్పతే శగ్మయాసగ్ంసదాతే సక్షీమహిర ణ్వయాగాతుమత్యా। ఆవఃక్షేమ ఉతయోగే వరంపనోయూయం పాతస్వస్తిభిస్సదానస్సర్వయా -వాస్తు పురుషాయేదం -వాస్తోష్పతే ప్రతరణోనవీధి గోభిరశ్వేభిరిందో। అజరాసస్తేపక్ష్యే స్యానుపిత్వేవ పుత్రాన్నతినోజుషస్వస్వాహా- వాస్తు పురుషాయేదం- అమీవహా వాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యావిశన్। సఖాసుశేవ ఏధినస్స్వాహా వాస్తుపురుషాయేతం -సూ॥ జయాదిప్రతిపద్యతే ౧౭। ౧౩॥పరిషే చనాంతం కృత్వా * ఉత్తరేణయజుషాకుంభేనతిస్రః ప్రదక్షిణమంతర తోఽగారం నివేశనంవా పరిషిచ్య బ్రాహ్మణాన్భోజయేద పూపైస్స భిక్తుర్భోదనే నేతి ॥ ౧౭ ౧౪ ॥ పూర్వస్థాపితం కుంభంగృహీత్వా- తేనకుంభజలేన "శివగ్ంశివ" మితి ప్రాగారభ్య ప్రదక్షిణం నివే శనం గృహంవా సంతతధారయాత్రిః పరిషిచ్య పాణినాయమ్య గృ హప్రవేశ కర్తాంగమభ్యుదయం పుణ్యాహంచ కృత్వా ॥ అపూప సక్తుసహితం బ్రాహ్మణాన్సమ్యగ్భోజయేత్. తత ఆశీర్వచనమ్.

అథాగ్నిముఖ ప్రకరణమ్.

కపర్దికారికా॥ఋత్విక్స్మృతిప్రచోదితం కరిష్యతే యదాతదా। స్వకర్మయత్తదా దితోయతాసు రాగురం వదేత్ ॥

సూ॥అగ్నిమిద్ధ్వా ప్రాగగ్రైర్దర్భైఃపరిస్తృణాతి॥౧॥ ౧౫ ॥

ప్రాగుదగ్గ్రైర్వా ॥ ౧౬ ॥ దక్షిణాగ్రైఃపిత్ర్యేషు ॥ ౧౭ ॥

దక్షిణాప్రాగగ్రైర్వా ॥ ౧౮ ॥

+ ఉత్తరేణ - ఇశివగ్ం శివం, ఇతి యజుషా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సూత్రవివరణం॥ యత్రక్వచాగ్ని ముపాధాస్యన్నాగ్నేయత్రత్ర దక్షిణోరమ్భం ప్రాచీస్తిస్రో రేఖాః పశ్చిమారంభముదీచీస్తిస్రశ్చ తే నదర్భేణవా ఒజ్జుస్థానామికాభ్యాం సంగృహీతేన లిఖిత్వా తత్ర తంన్యస్యాద్భిరభ్యుక్ష్య శకలం దర్భాదికంవా నైఋత్యాం నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య ॥ అత్రగర్గ్ది ప్రాచీః పూర్వముదగ్వా స్థా దక్షిణారమ్భ మాలిఖేత్ । అథోదీచీః పురస్తాంస్థా పశ్చిమారంభశిష్టమాలిఖేత్ ॥ అవాక్కరోఽభ్యుక్ష్య నిధాయావహ్నా ముత్సృజ్యతే ఒవో త్తణతో యశేషం । ప్రాక్తోయమన్యం నిదధాత్యుదగాం యథాబహిస్సాన్యా చ పరిస్తరాణాం ॥ అప ఉపస్పర్శనే సూత్రమ్ ॥ "రౌద్రరాత్రస నైఋత పైతృకేషు భేదన నిరసన ప్రత్యభిఘార్యనాని కృత్వాఽప ఉపస్పృశేత్ ॥ నైఋతే రాక్షసేరాదౌ పైతృకేవాప్యుదీరితే అమే ధ్యకేశలోమాదిస్పర్శేచాప ఉపస్పృశేత్ ॥" ఇతిచ.

అగ్నిముపసమాధాయ యాజ్ఞియైరిన్ధనైరగ్నిమింధీత. "అ క్షారగ్వధకార్పాసకరవీరకరంజకాక్ । ఇంగనేతింత్రిణీం నిమ్బం ర్వాన్కంటకినస్త్యజేత్ ॥ భాదిరంతుయూజ్ఞి యత్వాక్ష్మాహ్యక్ష నాపోక్షితమింధనమగ్నా వాదధ్యా స్నశూద్రాహృతం నపకీట నాగ్నిం ముఖేనోపధమేన్నచ వ్యజనాదినావా ధమనీంతృణంకాష్ఠం వాఽంతరేకృత్వా ముఖేనైవధమేత్ - అత్రప్రయూణాని - "సమి త్పుష్పకుశాదీని శోధితయున్వాయయూవారేత్ । శూద్రాహృతైః క్రయక్రీతైః కర్మకుర్వన్పతత్యధః ॥ నాగ్నిం ముఖేనోపధమేన్నగ్నాం నేష్టేతవాస్త్రియం । నామేధ్యంప్రక్షిపేదగ్నా నచపాదౌప్రతాప మోత్ ॥ అనస్తానాగ్నా పధ్యాచ్చ నచైనమతిలంఘయేత్ । నశూ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్వేనదమేదగ్నిం నచవక్ర్తేణపాణినా । ముఖేవాగ్నింవదన్ధీయా న్మ్ఖా
ఖాదగ్నిరజాయత । పిటకేనభవేద్వ్యాధి ర్ధ్వాశ్వేనధననాశనమ్ । పా
ణినా మృత్యుమాప్నోతి లయు ఖీణంమ ఖేనచ ।" ఇతి.

అగ్నిమేవమిధ్వా పరిసమూహ్యావోక్షణాత్పోయ జేమం (పాసు
దగ్వాత్సిచ్యాన్వస్మిన్నా లేఖి (ప్రాగ్గ్రీవం నిధాయ పురస్తాత్సాచ్చో
దగగ్రైరభితః (ప్రాగగ్రైర్దర్భై ర్వాగాది (ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య
అత్ర విశేషః; (దక్షిణః పథి ఉపరిష్టాద్భవత్యధస్తా దుత్తరతః, ఇతి
భరద్వాజుం మాసిశాణ్డాదిమ పిలేక్ష్మ కర్మమ సర్వానుదిఖు ద
క్షిణాగ్రైః పరిస్తృణాతి, యదా వపశ్చాత్పురస్తాచ్చ దక్షిణాగ్రై
రుత్తరతో దక్షిణతశ్చ వాగగ్రైర్దర్భై ర్వాగుపక్రమ్య (ప్రసవ్యం ప
రిస్తృణాతి ।౧౫।

మూ । ఉత్తరేణాగ్నిం దర్భా నంస్తీర్య ద్వంద్వం
న్యంచి పాత్రాణి (ప్రయునక్తి జీవపయుక్తాని
॥ ౧౬ ॥ నక్తదేవ మనుష్యం నంయుక్తాని ।
౧౭ ॥ ఏకైకశః పిత్ర్య నంయుక్తాని ॥ ౧౮ ॥

మూ । వి ॥ ఉత్తరేణాగ్నిం పరిస్తరణాధ్యాశే పాగగ్రై
దర్భాన్నంస్తీర్య తేషు దర్వ్యాజ్యపాత్రే స్రోక్షణీపాత్ర (ప్రణీతాపాత్రే
ద పశ్చిమాది సాదయిత్వా - పాలాశం ఖాదిరంవా అరత్ని మాత్రం
వరిధిత్రయం పంచదశసంఖ్యాకమాయామమాత్రమిధ్మ మూధూరనమి
ధాద్వేచ సహదర్భైశ్చిన్నాన్యా ఉపదర్వ్యైనవా ఇధ్మంసాదయేత్ ·
తత్ర శ్లోకః ॥ క ॥ దర్వ్యాజ్యపాత్రేణ నవ (ప్రయోజ్యా వైకంకతీ
స్రోక్షణభాజనీసుక్ । (ప్రణీతపాత్రేణ సహేధ్మదారూ ణ్యుపస్త ర
ణే శ్చాలిఖ్మ తేభ్య దర్వ్యా ।

పవమీశాని పాత్రాణి దక్షిణోద్యచ్చ ద్వంద్వాన్యనన్యంచి (ప్ర

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యుజ్య మానుష పాత్రాణితు 'యత్సహసర్వాణి మానుషాణి' ఇతి శ్రుతేర్దేవపాత్రోత్తర తన్నైవ ప్రయుజ్య - మనుష్యద్వారా నం యుక్తా న్యశ్మవాసో మేఖలాదీని సకృదేవ పాత్రబహుత్వేప్యుపాయే న ప్రయునక్తి. పితృకర్మార్థాని దర్వ్యాదీని స్వధా పాత్రాదీని చైక మేకం ప్రయునక్తి. తృణం కాష్ఠంవా ఒన్తర్ధాయ. ఉత్తర: ద్వంద్వా ని - నత్వేకైకశ:, న్యంచి - అధోబిలాని, దక్షిణోదఙ్ముఖ - ఉదపవ గాఽణీత్యర్థ: ॥ ౧౯ ॥

సూ ॥ పవిత్రయోస్సంస్కార: ఆయామతఃపరిమాణం ప్రోక్షణీసంస్కార పాత్రప్రోక్షణ ఇతి దర్శపూ ర్ణమాసవత్తూష్ణీమ్ ॥ ౨౦ ॥ అపరేణాగ్నిం పవిత్రాన్తర్ధాతే పాత్రే అప ఆనీయ నగ గాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం త్రిరుత్పూయసమం పాణినోర్ధ్వోత్తరేణాగ్నిం దర్భేషుసాదయి త్వా దర్భైభ్య: ప్రచ్ఛాద్య ॥ ౨౦ ॥

సూ ॥ వి ॥ సమావప్రచ్ఛిన్నాగ్రౌ పాణిదేశమాత్రౌ దర్భా ఔష్ఠాదినా (నఖేన) ఛిత్వా ఒపస్పృశ్య, మూలాదారాభ్యాం గాభ్యాం దద్భిరున్మృజ్య పవిత్రే కృత్వా ఒగ్నే: పశ్చాత్పోక్షణీ పాత్రే నిధాయ తస్మిన్న ఆనీయోత్తానయోర్ హస్తయోర్ పాణ్యోర్ గం గుష్ఠోపకనిష్ఠికాభ్యాం నవ్యదక్షిణాభ్యాం పవిత్రాగ్రమూలేగృహీత్వా ఉదగగాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం ప్రోక్షణీరపస్తూష్ణీం త్రిరుత్పూయ పా త్రాణ్యుత్తానానికృత్వా విస్రస్యేధ్మం సంస్కృతాభి రద్భిస్సర్వాణిదే వమనుష్యపాత్రాణి పవిత్రపాణి స్తూష్ణీం త్రిఃప్రోక్ష్య, అగ్నేఃపశ్చా త్పవిత్రాన్తర్ధాతే ప్రణీతపాత్రే అప ఆనీయ పూర్వవదుత్పూయ హ స్తాభ్యాం ముఖనాసికాసమం పాత్రముద్గృహ్యోత్తరేణాగ్నిం దర్భేషు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పునస్తీర్థేషు సాదయిత్వా దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య.

సూ ॥ బ్రాహ్మణం దక్షిణతో దర్భేషు నిషాద్య ॥

౩౧ ॥ ఆజ్యం విలాప్యాపరేణాగ్నిం పవిత్రా
న్తర్హితాయా మాజ్యస్థాల్యా మాజ్యం ని
రూప్యోదీచోంగారాన్నిరూహ్యాధిశ్రిత్య
జ్వలతాదగ్నేర్ద్వే దర్భాగ్రే ।పవిత్రం
।తిః పర్యగ్నిక్రతోరుదగుదాస్యాంగారాన్ప్ర
తూహ్యాహృత్య దర్భాగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం
పునరాహారం తిరస్తూపయ పవిత్రే ఽనుప్ర
హృత్య ॥ ౧ ॥ ౩౨ ॥

సూ ॥ వి ॥ బ్రాహ్మణమగ్నేర్దక్షిణతో దర్భేషు నిషాదయే
న్నాత్ర వరణస్థాన నిరసనాది కుర్యాత్, బ్రాహ్మణమిత్యుక్తేః అథా
జ్య సంస్కారః. అథ విలీనమవాజ్యం హోమార్థం శాలాగ్నావిలా
ప్య, అపరేణాగ్నిం పవిత్రాన్తర్హితాయా మాజ్యస్థాల్యామాజ్యం ని
రూప్య - ' అగ్నిం పరిస్తృణాతీ ' త్యగ్నేస్తన్త సంయోగేనాగ్నిసంబం
పరిస్తరణ విధానాత్పరిస్తరణాంతరాళస్థాగ్నిపూర్ణ శాస్త్రపరిస్తరణాద్వ
హిరేవ ఉదీచో ఽంగారాన్నిరూహ్య - తేషామాజ్య పాత్రం నిధిత్య
జ్వలతాదగ్నేర్ద్వే దర్భాగ్రే ఽఽజ్యసంవదోత్తప్తం విసృజ్య ద్వేద
ర్భాగ్రే సభాదన్యేన ప్రచ్ఛిద్యాప ఉపస్పృశ్య యుగపదాజ్య పాత్రే
ప్రత్యస్యాగ్నే స్తుక్కమాదాయ దర్భద్వయంవా ప్రక్షాల్య తేనాజ్య
పాత్రం సమన్తాత్పరిగాది ప్రదక్షిణం తూష్ణీం తిరావర్తయతం పరి
హృత్యజేత్. నిరూఢాగ్నేరవద్యోతన పర్యగ్నికరణార్థాగ్నిప్రహణేత
స్మిన్నిరూఢాగ్నావేవ తం నిధిపేన్నబహిస్తృజేత్. నహి లౌకికోని
రూఢోఽగ్నిః, స్తత్పరిహార్యావిధిబలాత్; తదాజ్యపాత్ర ముదగు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ద్వాస్య నిరూఢానంగారాన్మాలాగ్నౌ సంయోజ్య జ్యోష్ణాతం న్వ
స్య పురస్తాన్న క్షిప్య, పూర్వవదుత్పవనే పరిగారభ్య పవిత్రాభ్యా ము
త్పునాతి పశ్చాన్నిధాయ ఒనక్తి పునః పురస్తాత్సవాహ్య పు
నరప్యేవం ద్విరుత్పూయ పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్యాపఉస్పృశ్య యుగప
దగ్నౌ ప్రహృష్య ॥ ౧ ॥ ౩౨ ॥

సూ ॥ యేనజుహోతి తదగ్నౌ ప్రతితప్య గరైభస్మ
మృజ్య పునః ప్రతితప్య పోక్ష్య నిధాయ
దర్భానభిమంస్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి ॥ ౩ ॥ ౧ ॥

సూ ॥ వి ॥ సుస్రువదర్వ్యోర్నిష్కల్మాద్యేన సుచేణ దర్వ్యావా
జుహోతి తదగ్నౌ ప్రతితప్య దర్భైభస్మమృజ్య పునః ప్రతితప్య పో
క్ష్య నిధాయ దర్భానభిమంస్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి ॥ ౩ ॥ ౧ ॥

పరిధి నిధాన క్రమః.

సూ ॥ శమ్యాః పరిధ్యగ్నే విహోపనయన సమా
వర్తనసీమంత చౌలగోదాన పాకయజ్ఞేషు ॥ ౩ ॥ ౩ ॥

సూ ॥ వి ॥ ఇధ్మ్యాః పంచదశసంఖ్యాకోఒగ్ధలక్షణస్థాల్యాయా
మాః పరిధీనాదాయపరిస్తరణోపరి స్థవిష్ఠ ముదగగ్రం మధ్యమమగ్నేః
పశ్చాన్నిధాయ తతో ఒణిష్ఠం దీర్ఘం పాగ్గ్రమగ్నే ర్దక్షిణతో ని
ధాయ తతో ఒపి హ్వసిష్ఠం కృశంపాగ్గ్రమగ్నే సత్తరతో నిధా
య పరీక్షనన్యోన్య సంస్పృష్టాన్కృత్వా మధ్యమం పరిధిం దక్షిణహ
స్తేనోపపృశ్య - అగ్నేర్దక్షిణ పూర్వోత్తర పూర్వ దేశయో రాఘా
ర సమిధావూర్ధ్వే క్రమాన్నిధాయ పరిస్తరణోపరి పరిధ్యన్తః పరిమి
చేత్. నాత్రాన్యాయాదసమిత్కార్యా, తదనుక్తే రన్యాయాజాభా
వాచ్చ. కించాత్ర ప్రతిపత్తిచసువనేచైవ తత్రైవాభ్యయనేముఖే । పరిధి
ప్రహరణం కుర్యాదన్యత్ర శుభకర్మసు ఇత్యుక్తక్రమేణ పుంసవనోపా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కర్మ వ్రత గృహ ప్రవేశేషు చరుకర్మసుచ పరిధీన్పరిదధ్యా దన్యత్ర సీమన్తాదిషు పలాశ ఖదిర దీనామన్యతమే నాక్కాతా పరిధిష్టాల్యాయా మాజ్య శమ్యాఖ్యాన్యాయేన దధీతి శేషమ్ ॥ ౬ ॥ ౨ ॥

పరిషేచన వివరణమ్.

సూ ॥ అగ్నిం పరిషించత్యదితే ఽనువ్యస్యేతి దక్షిణతః పాశ్చీన మనవ ఽనువ్యస్యేతి పశ్చాదుదక్శీనం సరస్వతే ఽనువ్యస్యేత్యుత్తరతః పాశ్చీనం దేవ సవితః ప్రసువేతి సమన్తమ్ ॥ 3 ॥ పైత్రకేషు సమన్తమేవ తూష్ణీమ్ ॥ ౪ ॥

సూ ॥ వి ॥ సర్వేణపాత్రం స్పృశ్య దక్షిణేన హస్తేన పరిధ్యంతః పరిస్తరణోపరి పరిషించతీతి స్రువ్యమ్. పైత్రకేషు కర్మసు సమన్తమేవ పరిషించతి దక్షిణతః పాశ్చీనమిత్యాది, తచ్చతూష్ణీమ్ ॥ ౪ ॥

అగ్నౌ జలబిందుపతనే పాయశ్చిత్తమ్.

పరిషేచన బ్రాహ్మణదా వగ్నౌ జలబిందు నిపాతనే, పునస్త్వాదిత్యా' ఇత్యగ్నిముపసమిధ్య, తూర్ధ్వమనువనస్వాహే' తి సర్వపాయశ్చిత్తం జుహుయాత్.

ఆఘారాది వివరణమ్.

సూ ॥ ఇధ్మమాధాయా ఘారా వాఘారయతి దర్శపూర్ణమాసవత్తూష్ణీమ్. ॥ ౫ ॥

సూ ॥ వి ॥ ఖాదిరంపాలాశంవా పంచదశదారుకమాజ్యోక్తమిధ్మమ్ ॥ అగ్నిమలంకృత్యాజ్యోక్తమిధ్మమూలమధ్యయోర్మధ్యం మృగముద్రయా గృహీత్వా బ్రాహ్మణానుజ్ఞయా ప్రజాపతిం స్మరన్నగ్నా వాధాయాప ఉపస్పృశ్య కిరాభ్యమిధ్మమూలం పరామృశ్య

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సవ్యేనాజ్యస్థాలీం స్పృశన్నుత్తరం పరిధిసంధి మారభ్యాగ్నేయాంత ముపదర్వ్యా, దక్షిణం పరిధిసంధిమారభ్యైశానాంతం ప్రధానదర్వ్యా ఽఽజ్యేన దీర్ఘధారయా సర్వాణీష్ట కాపశూని సంసర్పయత్ స్వాహా కారవర్జ మాఘారహోమా జుహుయాత్. దీర్ఘధారయా ఆజ్యేన హోమ ఆఘారః. అత్రాఘారయోః ప్రథమస్య ప్రజాపతి ర్ద్వితీయ స్యేంద్రో దేవతా ॥ ౬ ॥ ౭ ॥

ఆజ్య భాగౌ జయాదయః.

సూ ॥ అథాజ్యభాగౌజుహోతి, అగ్నయేస్వాహేత్యుత్తరార్ధ పూర్వార్ధే సోమాయస్వాహేతి దక్షిణార్ధ పూర్వార్ధేసమంపూర్ణం ॥ ౬ ॥ యథోపదేశం ప్రధానాహుతీర్హుత్వా జయాభ్యాతానా నాశిష్టి భృతః సాజిజాపత్యాం వ్యాహృతీ ర్విహృతా సౌష్టకృతీ మిత్యుప జుహోతి, యదస్యకర్మణోత్యరీరిచంయద్వా న్యూనమిహాకరమ్ । అగ్నిష్ట త్సిష్టకృద్విద్వాంత్సర్వం స్విష్టం సుహుతం కరోతు స్వాహేతి ॥ ౬ ॥

సూ ॥ వి ॥ అథ - ఆఘారానంతరం, అర్థకృత్స్న మప్యకృత్వా ఽఽజ్యభాగ నామకావపూర్వా హోమా జుహోతి, తత్ర ప్రథమ మగ్నేః పశ్చిమదిగ్భాగాం ద్వితీయం దక్షిణపూర్వస్యాం; సమం పూర్వే ఆఘారసమేభేదనువధిం కృత్వా ఽఽజ్యస్థాలీం స్రుచా ఎత్యంతరే పూర్వో హుతస్తానత్యంతర ఏవోత్తరం జుహోతి నవునస్సన్నికృష్టం విప్రకృష్టంవా - పుంసవనాదిష్వగ్నయేస్వాహేతి పునరేకామాజ్యా హుతిం మధ్యే జుహుయాదితి చంద్రికాయాం - 'అయ మాజ్యభా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

గాఖ్యా హోమో వివాహోపనయనాదిషు సప్తస్వేవ - అన్యేషు విశేషమాహ - చరుకర్మసూపాకరణ ప్రతేష్వపి ఘారసవేళాదే ఒగ్నిముఖ్యే ఒగ్నయేస్వాహే, తి ముఖ్యాహుతిం చ జుహుయాత్. నముఖం పుంసవనాగార ప్రమేతయోః. ఏతేషు పంచసు పరిధయో వివాహాదిషు సప్తసు శేషవ్యాః' ఇతి గృహ్యకతత్వే.

౧ యేనకేన హవిరాదినా ప్రధానాహుతయ ఉపదిష్టాస్తేన తే విధానేనతా వహుత్వా. జయాశ్చిత్తాంచ స్వాహేతి త్రయోదశ (౧౩) 'అగ్నిర్భూతానా మధిపతిస్సమావత్వగ్ని' న్నితి సానుషంగా అభ్యాతానా అష్టాదశ. (౧౮) 'భుతాపా' ఇతి రాష్ట్రభృతోద్వావింశతిః. (౨౨) తత 'భుతాపా' దిత్యనదిత్వా 'వాసై స్వాహే' త్యంతేన ప్రథమ హుతిం జుహోతి 'తాభ్యస్స్వాహే' త్యేతాసాం వోష్టౌ. ఏవమష్టాదశపంచహవ్యాయాః. తత 'నామస ఇదం బ్రహ్మ ఇత్యనుమంత్రణం, 'తాభ్యస్స్వాహా ఇతిచ, 'భువనస్యపతే + స్వస్తిం స్వాహే' తి త్రయోదశీ. పరమేష్ఠీత్యాదయః పూర్వవచ్చత్వారః పర్యాయాః. 'నమో భువనస్యపతే + యచ్చస్వాహే' తి ద్వావింశీ. 'ప్రజాపతేనత్వదేతాని' ఇతి బుక్కాప్రజాపత్యా. (౧) వ్యాహృతీర్వ్యాహృతాః - 'భూస్స్వాహా భువస్స్వాహా సువస్స్వాహా' ఇతి. (3) సావిష్టకృతీ 'యదస్య' ఇతిబుక్. (౧)అత్రచాస్యాస్సిష్టకృద్దేవతాకత్వం లింగాదేవసుగమమ్. దేవతాజ్ఞానస్య కర్మాంగత్వమపి 'యోహవావవిదితాపేయ' ఇత్యాదిశ్రుతి సిద్ధమ్. కించ 'అవిదిత్వాబుషిఛన్దో దైవతం యోగమేవచ। యో ఒధ్యాపయేజ్జపేద్వా ఒపి పాపీయాన్భవతేతు సః' ఇతి నిందాచ. అతోయత్రాపేక్ష యాదిజ్ఞానానాం నైవం విధః పునర్విధిస్తత్రతాని పాఠికానీతి గమ్యతే. ఏవమేతా జయాదికా అష్టపంచాశదాహుతీః (౫౮) ప్రధానహోమానన్తరమప

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

జుహోతి.

లేపకార్య క్రమః — చరుకర్మను దర్వ్యా జ్యేన నిధాన క్ర మా తర్పిధ్యంజనం కృత్వా లేపకార్యం కుర్యాత్. పాత్రసాధనార్థ దర్భానాదాయ దర్వ్యామగ్ర మితరస్యాంమధ్యమాజ్య స్థాల్యాంమూ ల మిత్యుదగపవర్గం క్రమేణాక్త్వా, అపివా 'దర్వ్యామగ్ర మితరస్యాం మధ్యమాజ్యస్థాల్యాం మూల' మితి ద్విస్త్రిర్వా ఽక్త్వా శేషేణకం దర్భం ప్రజ్ఞాతం నిధాయ దక్షిణోత్తరాభ్యాం పాణిభ్యాం దర్భా ద ర్వ్యౌ ప్రతిష్ఠాప్య సవ్యం నిరస్య - (అత్ర కశ్చిద్విశేషో 'లేపయేతా' (ఆప - గృ - ౭ - ౧౭) ఇతి సూత్రే ద్రష్టవ్యః) తిర్యంచంహస్తం ధారయన్నగ్ర ముద్యుత్యాగ్నా ప్రహృత్యా వశిష్ట మద్యుత్య మధ్య మం ప్రహృత్య, నిహితం దర్భమాదాయ ప్రహృత్య తూష్ణింతర్జన్యా తిరగ్నిం నిర్దిశ్యాగ్నిమభిమంత్ర్య దక్షిణహస్తేన భూమింస్పృష్ట్వా మ ధ్యమం పరిధి మగ్నౌ ప్రహృత్యం అన్యా పరిధీ హస్తాభ్యా మాదాయ యుగపదగ్నౌ ప్రహర న్నుత్తరార్ధస్యాగ్ర మంగారేష్వవసూహేత్, నాత్రాంగారసమిధోః ప్రహార అపోహోవా, తయోరపరిధిత్వా దశ స్యత్వాచ్చ.

సంస్రావ పాత్రయశ్చిత్తహోమః — దక్షిణహస్తేన ప్రధాన దర్వీం వామహస్తేన ఇతరదర్వీంచ ఆదాయ దర్వీభ్యామాజ్యం గృహీ త్వా దగ్ధ్వాస్య తూష్ణీం సంస్రావహోమంచ జుహుయాత్. ప్రతాది ష్వాజ్యాభ్యక్తాసు పరిధీన్సమిధ్యాహృత్య దర్వ్యాశయా సంస్రావ హోమం జుహుయాత్, అజ్యహోమేషు సావిష్టకృతహోమానంతరం శేషస్యా అపోహ్య పాత్రయశ్చిత్తాహుతీర్జుహుయాత్. అథోసదర్వీం నిధాయ వ్యాహృతీర్హుత్వా అనాజ్ఞాతీయం - త్వంనో సత్వంనో వ్యాహృతీ ర్వ్యస్తా సమస్తాశ్చ, శేషేణ విష్ణవేస్వాహేతి పిష్టాన్నేన పూర్ణాహుతిం హుత్వా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సూ ॥ పూర్వాపత్పరిహేచన ' మన్వవగ్ంస్థాః పాణీ
నాపీ ' రితి మంత్రసన్నామః ॥ ౩ ॥ ౮ ॥

[సూ ॥ వి ॥ స్పష్టోర్థః - వ్యాహృతయో ఽనాజ్ఞాత త్రయం చ త్వంనో సత్వంనో పాణినాయామశ్చే త్యేతావతేన గార్హ్యా కర్మసు సర్వత్రా పాణియుచ్చిత్తమ్.

ప్రణీతాన్మోక్షణమ్. — అథ ప్రణీతాపాత్రం స్వస్య పురస్తా న్నాభ్యస్య తస్మిన్నాకాంతిరేణ జలం సంస్రావ్య తజ్జలం పాణ్యాదిప్రదక్షిణం ప్రతిదిశం దక్షిణహస్తేన కించిద్బహిర్నిరస్య ఊర్ధ్వంచోత్క్షిప్య భూమౌ కించిజ్జలం నిసీయ తేనాత్మానంపోక్ష్య దక్షిణతో నిషాదితం బ్రాహ్మణం పూజయేత్. ' అగ్నేనయే ' త్యగ్నిసూక్తేనాగ్నిముపస్థాయ ప్రణమ్యాభివాదయేత్. జయాది పరిగణనాత్వధస్తాదేవ దర్శితా. అస్మిన్పాకరణే (అండ) ప్రయోగపృథక్త్వే విశేషః.

[అగ్నేరుపసమాధానాది తంత్రమోషధిహావిష్టదధ్యంజలా చేష్యతే ఉపసయనాదిషు పచనాభ్యుపతి ॥ అగ్నిముఖ స్విష్టకృతోచ దధ్యోషధిహావిష్టేవ వివాహే లాజహోమమంత్రయిత్వా ' సమాపాపా ఫలీకరణమిత్యుక్త ' (గృ - ౧౫ - ౩.) 'దక్షిణేన ఫలీకరణముష్టిం' (గృ - ౩౫ - ౧) ఇత్యతోపాసనహోమం ప్రైశ్వదేవయోశ్చ యాజదుక్తమ్ । ప్రతాధ్యాయో పాకరణోత్సర్జనేషు సాగ్నిముఖం తంత్రం జయాదయశ్చ ॥ తత్ర శ్లోకాః ॥

తంత్రమోషధిమత్సుదధ్యపి వేష్యతే పచనాదితర
త్రతు । స్విష్టకృచ్చ తథాగ్నిముఖంథవే ల్లాజహోమ
మపాస్య కపర్దినా ॥ సర్వేషు తత్రైవహావిష్యభుగ్నై
శ్వదేవ ఫలీకరణాహుతౌ । యావదుక్త మవేహి జ
యాదిగణం నాస్తి యత్రపదస్మరతత్రతు ॥ ఉత్పన్నో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సముపాకరణే ప్రతేష్వింధనాగ్నిముఖంచజయాదిచ ॥

(౧౦) పార్వణాభ్యకా మూసికాశ్రాద్ధ సర్పబలీశానబలిషు(౧౧) ద్విర్జుహూతి ద్విర్నిమార్ష్టికఇత్యాది విధిః । తేషూపదేశమాత్రాత్ లేపయోః ప్రస్తరవత్ , ఇత్యపి వికల్పేన లభ్యతే । హృదయసంస్థ స్థాలీపాకాదన్యకర్మసుచ నిత్యం లేపయోః ఇతి ॥ తత్ర శ్లోకాః ॥

అష్టకాభవనర్పబలిష్వథో పార్వణేపిత్ర్యకర్మణిమాసికే । అగ్నౌహూతిక ఏషవిధిర్భవేత్ ఔపదేశమితాదపి లేపయోః ॥ అన్యకర్మసు సాగ్నిముఖేష్వయం లేపయోరితి నిత్యమీర్యతే । ప్రజ్వాల్య వహ్నింపరితస్సమూహ్య పర్యుక్షతాస్తృజలేనసమ్యక్ ॥ దర్భైఃపరిస్తీర్యయథోక్తమస్య పశ్చాచ్చబహిఃస్తృణయాత్పురోగ్రమ్ । సమూహ్యదర్వీంహవిషాప్రధాన తస్మిన్విష్టకృతాశినభక్షణార్థమ్ ॥ నేష్టాపిహోపస్తరణాభిఘారౌ ప్రధానహోమాంస్తతఏవహుత్వా । తతోగృహీత్వానిమృజేచ్చలేపం బహిఃస్యథస్విష్టకృతశ్చహూమాః ॥ పాత్రీనయూ (వీ) (వ్య) త్యనిగృహ్యలేపం నిమార్జనంబహిణాతశ్చ భూయ్యామే । పాత్ర్యా (త) స్త్రపవాచమనం పునశ్చనిష్క్రామ్యబ్రాహ్మణేభ్యశేషస్య భవేచ్ఛభక్షణమ్ ॥ సంలిహ్యదర్వ్యాచమనం తతస్యాత్ సహకర్మకోయం విధికాగ్నిసూత్రమ్ ॥

నిత్యవద్వివాహాదిషు వృత్తేష్వాచీర్వచనమే ॥ నిష్కర్మాస్త్రీనచ్చ భోజీకర్మనః' (ఆప-ధ-౧-౧౩-౯) ఇతి । ఉపనయనాదా యత్ర పచనమస్తి తత్ర క్రమార్థం వచనమే । తథా 'శుచిన్మాత్రవతస్సర్వకర్మ్యేషు భోజయేత్' (ఆప-ధ-౨-౧౫-౧౧) (తథా) ఆరమ్భే 'బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వా' ఇతిక్రమార్థముపనయనాదావచనమే ॥ తత్రశ్లోకః ॥

యదాశిషాం స్మృతివిహితం హివాచనం తదంతతోభవతి వి
[illegible] ప్రయోగతస్తూపనయనాదిషు తథా తత్రైవ తద్వి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఙ్ఞపకభోజనరిభవేత్ ॥ పాత్రయుక్తిత్ర్కారకాః — సాక్ష్యోక్తు క
ర్మస్వవకాధస్పష్టా దబాహ్మణో క్రేమ సునిస్కృతిస్సాక్ష్ ॥ పా
హుతిర్వ్యాహృతిభిశ్చాతాసా స్మార్తేష్వనాదేశఇహాసుయామ ।
యత్కర్మణి బాహ్మణశబ్దఉక్తో + విధిర్ద్వయం వా ॥ ఆచారలక్షే
యస్మిన్బాహ్మణగ్రహణంస్మృతమ్ । భోజనాగ్నా యదత్వస్మి ననా
జ్ఞాత బహో భవేత్ ॥

ఆజ్యాహుతి ప్రమాణాదిః — సర్వత్రతూర్ధ్వమేషు చతురఙ్గు
లధారాం మాషస్థూలా మాజ్యాహుతిం జుహుయాత్. యత్రక్వచి
త్కాజ్యభాగాంతం పురస్తాత్స్రుక్ స్రువం జయాది పరిషేచనాంత ముపరిష్టా
త్స్రుక్ం. తమోర్మధ్యే హుత్వాయమానాః ప్రధానమూహతీ. అవ
ప్రక్షే ఒపి కర్మణ్యుల్లేఖనావోక్షణ పరిస్తరణదర్వ్యాజ్యసంస్కారా
కాత్యాః యుతోర్విపరిత్యయే కర్మకస్తుకంగం సమాచక్ష్యతే ఇతీతస్త
తిర్విశ్లేషయః కర్మణాం పారగఃకరః ; ఇతి కాత్యాయనః. అథాగ్నిన్వ
ధానం కించిదుచ్యతే . కాత్యాయనః, "అంతఃపరంపవిత్ర్యాది అగ్ని
రూపస్యలక్షణమ్ । అగ్నిముద్ధ్యేసమాసీనో బాహ్మమాసనమాస్థితః ।
పాత్ర్యుక్తో ఒభిముఖోవ్యగ్నిః పాత్ర్యుక్తాశ్చైవ బుత్విజః । పాత్ర్యుక్త
ఖోపవిశేత్తోగ్నిః కథం పిత్ర్యుక్తఖోభవేత్ ॥ పరస్తీర్ణః పరిహీస్తో మ
న్త్రపూతేనవారిణా । హవ్యవాన్ముదితోభూత్వా పిత్ర్యుక్తఖఇతిశ్రుతిః ।
తరుణార్క-ప్రభాచూప మతిరక్తోదయాంబరమ్ । అజవాహనమారూఢం
సర్వదేవాత్మరూపిణమ్ ॥ ఏకంవైహృదయంచైన త్రిపాదంచ శిరోద్వ
యమ్ । చతుశ్శృంగం త్రినేత్రంచ సప్తజిహ్వం ద్వినాసికమ్ ॥ సప్త
హస్తం హవ్యవాహం సర్వాభరణ భూషితమ్ । అగ్నిం కింశుకపుష్పా
భ మగ్నివర్ణఇహోచ్యతే ॥ హిరణ్యా కనకా కృష్ణా రక్తాచైతాథను
ప్రభా । అతిరక్తాబహురూపా సప్తజిహ్వాఃప్రకీర్తితాః ॥ సప్తజిహ్వా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భిక్షాయు యుఃకుర్యాదగ్నిసన్నిధౌ । హూంమోనిష్ఫలతాంయాతి హూంభూచ నరకంవ్రజేత్ ॥ హిరణ్యాపశ్చిమేజిహ్వా కనకాత్వగ్నిమధ్యగా । రక్తాచైవోత్తరేజిహ్వా కృష్ణాదక్షిణదిక్స్థితా । సుప్రభాచ్చపూర్వాయా మతిరక్తాగ్నిదిక్స్థితా । బహురూపాచశాన్వాయాం జిహ్వాస్థానం ప్రకీర్తితమ్ ॥ వివాహపశ్చిమేజిహ్వా జాతకర్మణి మధ్యమే । ఉత్తరేతూపనయనే పితృకార్యేషు దక్షిణే ॥ సర్వకర్మసు పూర్వాయా మభిచారేఽగ్నిదిక్స్థితా । శాన్తికర్మణిశాన్వాయాం స్థానకర్మసమీరితమ్ ॥ ఆగ్నేయేతిలహోమస్స్యా ద్వైశాన్యాంగృహకర్మసు । రక్తాయాంచరుహోమస్స్యా త్సుప్రభాసక్తుహోమకే ॥ పుష్పంస్యా ద్బహురూపాయాం శేషాస్వాజ్యాహుతిర్భవేత్ । పూర్వాదిక్కర్వహోమార్థ మితిహోమస్యలక్షణమ్ ॥ సూకరీకరసంకోచీ హంసీముక్తక నిష్ఠికా । మృగీ కనిష్ఠాతర్జన్యౌ ముక్తాముద్రాత్రయం స్మృతమ్ ॥ ప్రకీర్తితామృగీహంసీ యజ్ఞశాన్తిక కర్మణోః । ఆభిచారిక కృత్యేషు సూకరీ కథితాబుధైః ॥ కనిష్ఠాంతర్జనీం ముక్తాం దర్వీహోమంసమాచరేత్ । చతురంగులసంస్రావా మాస్యస్థూలాహుతాహుతిః ॥ అగ్నికార్యేహుతంరోగం నాసికాయాం ధనక్షయమ్ । చక్షుషోర్నిధనం కుర్యా త్కర్ణశోవారిద్రవ్య కృద్భవేత్ ॥ హుతంశిరసివాపంస్యా త్తస్మాజ్జిహ్వాసుహోమయేత్ ॥ యత్రకాష్ఠన్తుతచ్ఛ్రోత్రం యత్రభూమస్తునాసికా ॥ యత్రాల్పజ్వలనం నేత్రం యత్రభస్మానితచ్ఛిరః । యత్తైర్వ జ్వలతేవహ్నిర్జిహ్వా తత్తైర్వికీర్తితా ॥"

అథ పాత్యశ్చిత్తమ్. — అగ్నౌ జలబిందు నిపాతన పాత్యశ్చిత్తంతు అగ్నిపరిషేచన ప్రకరణే దర్శితమ్. సర్వత్ర ప్రయత్నమస్తశేషాగ్నౌ ప్రజ్వలితే, ఉద్దీప్యస్వజాతవేదో మానోహిగ్ంసీర్జ్జాతవేద ! ఇతి ద్వాభ్యాం సమిధావా దధ్యాత్. పశ్చిమపాత్రం భిన్నం చే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

। దభినోఽఘస్తో జీరదానుర్యతఆత్మస్తదగ్ంపుస' రిత్యభిమంత్ర్య । ఘు స్తో జేవాగ్ం అప్యేతు, ఇత్యన్యత్రాత్రమానీయ తస్మిన్నాజ్యే జలం పూరయిత్వా వ్యాహృతిభిరుపతిష్ఠేత - । యది ప్రణీతాఃప్రణీయమా నావా సర్వాఆపః పరాసిచ్యేర్ అక్షితోస్యక్షిత్యై త్వా మామేక్షీ ష్ఠాఅముత్రాముష్మిన్లోక, ఇత్యభిమంత్ర్య 'ఆపోహిష్ఠే' త్యన్యాభ్యః పూరయిత్వా । ఆయుర్మేధారయత ప్రాణాంమేధారయత ప్రజాం మే ధారయత పశూన్మేధారయత మామాయుఃప్రాణాఃప్రజాఃపశవః పరాసిచ్యేర' న్నిత్యుపతిష్ఠేత । తతంమఆప, ఇతి జుహుయాత్, పరి స్తృగ్ం దాహే । అగ్నయేఽక్షాంమపతేస్వాహే' తి హుత్వా, । ఇంద్రం వోవిశ్వతస్పరీన్ద్రం నర' ఇతి ద్వాభ్యామన్యా దర్భాన్పరిస్తీర్య, ఇం ద్రాక్షుస్వాహే' తి జుహుయాత్. పరిధిదాహే । పరిత్వాగ్నే పురం వయ' మితి జుహుయాత్. దర్వీ కూర్చ పవిత్రే ధ్మ ద్రవ్యసంభారా ణాంచ దాహే ఉపఘాతవినాశేష్వన్యం యథాలింగం సాదయిత్వా సంస్కృత్య, త్వంనో అగ్నే సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి, ప్ర జాపతేనత్వదేతానీ, తి జుహుయాత్. పోషితానాం వస్త్రాదీనాంచే దనాదిషు, సోమాయస్వాహే' తి జుహుయాత్. కర్మణ్యగ్నౌ నా శే, అయం తే యోని' రితి సమిధమాధ్యస్యసమూహ్యాన్యస్మిన్నగ్నౌ శాం సమిధ, మాజుహ్వన, ఉద్బుధ్యస్వే' తి ద్వాభ్యాం మాధాయ ప్రణవేన, భూరగ్నయేచే' తి చతుర్భిః, మనోజ్యోతిర్జుషతా' మితి జుహుయాత్. అతోన్యేష్వనామ్నా తేషుపాహి త్రయోదశకం జుహు యాత్. సర్వత్రకర్మణామాదావంతేచ భగవత్స్మరణం తన్నామసంకీ ర్తనంచ కుర్యాత్. మహదనుగ్రహంచ కారయేత్. ఏతదేవ సర్వ ప్రాయశ్చిత్త మితి విజ్ఞాయతే. ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపఃకర్మా త్మకానివై ॥ యాని తేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణం పరమ్ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

యజ్ఞోపవీతనిర్మాణాది ప్రతిష్ఠావిధిః — స్నాత్వాచ్యాతుడివస్నే
శుక్లపక్షే పూర్వాహ్ణే పుణ్యనక్షత్రేశుభవాసే పాశ్చిమాసీనేన వేదా
ధ్యాయినా శుచికార్పాసనిర్మితసూత్రం ప్రణవేన వ్యాహృతిత్రయేణ
చాభిమన్త్ర్య ‘ఆపోవాఇదగ్ంసర్వం + ఆపఓమ్’ (శ్రీ తమపుటే ఉద
కశాన్తిప్రకరణేద్రష్టవ్యః) ఇత్యద్భిరభిషిచ్య - సప్తప్రణవపూర్వకం
వ్యాహృతిత్రయేణాభిమన్త్ర్య - చతురంగులమానేన షణ్ణవతి సంఖ్యా
యా వ్యాహృతిభిస్సూత్రమచ్ఛిన్నం త్రిగుణీకృత్య ప్రణవ వ్యాహృతి
భిః పోక్ష్య కూర్చోపరినిధాయ * అపోహిష్ఠామయోభువః + చనఃహిరణ్యవర్ణాః + నిధత్త - పవమానస్సువర్జనః ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిం
ఇతి దర్భైః పోక్షితం ప్రత్యఙ్ముఖేన గృహీతమధ్యం పాశ్చిమాభ్యా
గృహీతాగ్రం దక్షిణహస్తోర్ధ్వపాణిభ్యాం ప్రణవవ్యాహృతిభ్యా మను
వర్త్య సావిత్ర్యా త్రిగుణీకృత్య - ‘పాణినానాంగ్రన్థిగసి రుద్రోమా
విశాన్తకస్తేనాన్నేనాప్యాయస్వ’ ఇతి సూత్రాగ్రేణ పార్శ్వయోర్మ
ధ్యేచావేష్ట్య శ్లిష్టం కృత్వా వామహస్తోర్ధ్వం ‘భూరగ్నించపృథివీం
చ మాంచ - త్రీగ్ంశ్చలోకాన్థ్సంవత్సరంచ - ప్రజాపతిస్త్వా సాదయ
తు - తయాదేవతయాదేవతయాంగిరస్వద్ధ్రువాసీద - భువోవాయుం
చాన్తరిక్షంచమాంచ - త్రీగ్ంశ్చలోకాన్థ్సంవత్సరంచ - ప్రజాపతి
స్త్వాసాదయతు - తయాదేవతయాంగిరస్వద్ధ్రువాసీద - స్వరాదిత్యం
చ దివంచమాంచ - త్రీగ్ంశ్చలోకాన్థ్సంవత్సరంచ - ప్రజాపతిస్త్వాసా
దయతు - తయాదేవతయాంగిరస్వద్ధ్రువాసీద - భూర్భువస్సువశ్చన్ద్రా
మసంచ దిశశ్చమాంచ - త్రీగ్ంశ్చలోకాన్థ్సంవత్సరంచ - ప్రజాపతి
స్త్వా సాదయతు - తయాదేవతయాంగిరస్వద్ధ్రువాసీద ॥ ౧ ॥ భూర్భు
వస్సువః - ఓజోబలమ్ - బిహ్మవర్చమ్ - యశోమహత్ - సత్యం త

---

* పుణ్యాహవాచన ప్రకరణే ఆపోహిష్ఠాద్యభిమన్త్రణ ప్రకారేణ.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పో నామ - రూపమమృతమ్ - చక్షుశ్శ్రోత్రమ్ - మన ఆయుః - విశ్వేయశోమహః సమస్తపోహారోభాః - జాతవేదాయదివాపావకో సి - వైశ్వానరోయదివా వైద్యుతోసి - శంప్రజాభ్యో యజమానా య లోకమ్ - ఊర్జం పుష్టిం దదతభ్యావవృథ్వ్వ' ఇతి పాణిభ్యామ సుబర్త్య - దర్భైశ్చ ఋష్టిస్థాన్ దర్భాస్తృతే శుచౌ దేశే ప్రసార్య. త దుపరి దైవాదర్భాపాన్య - త్రిః ప్రదక్షిణం కృత్వా - భాస్యమ్యుత్సృ త్రం నావేక్షేత - అనంతరం తదాదాయ - అశ్వత్థాది యాజ్ఞోయ వృ క్షే ' పితృభ్యోనమ' ఇతి బధ్వా సూత్రికుటిలం ప్రణవ వ్యాహృతిభిః ఋజుంకృత్య త్రిగలయం కృత్వా అగాభ్యాం మధ్యమావేష్ట్య పున స్సూత్రత్రయం పరివేష్ట్య ' ప్రాణానాం గ్రన్థిరసి' తిబ్రహ్మగ్రన్థిం కృ త్వా శుచౌ దేశే గోమయేనోప లిప్తే వీహీన్నిధాయ తదుపరి జల పూర్ణం సకూర్చ్చ యాజ్ఞోయశాఖం జలకుంభం నిధాయ - తస్మిన్ ప్ర ణవ వ్యాహృతిభిః యజ్ఞోపవీతం నిధాయ - గంధాదిభిరభ్యర్చ్య - ప్రాణానాయమ్య యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠాం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య య జ్ఞోపవీతం స్పృశేత్ ' ఓం భూః యజ్ఞోపవీతం ప్రతిష్ఠాపయామి - ఓం భువః యజ్ఞోపవీతం ప్రతిష్ఠాపయామి - ఓం సువః యజ్ఞోపవీతం ప్ర తిష్ఠాపయామి ' ఇతి ప్రతిష్ఠానన్తైశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య ' భూరగ్నించపృ థివీంచ ± సీద' ఇత్యభిమన్త్ర్య నవతంతు దేవతాః - ఓం పృథివీ మావాహయామి - ఓం అప ఆవాహయామి - ఓం అగ్నిమావాహ యామి - ఓం వాయు మావాహయామి - ఓం ఆకాశ మావాహ యామి - ఓం ప్రాణ మావాహయామి - ఓం ఆత్మాన మావాహ యామి - ఓం అంతరాత్మాన మావాహయామి - ఓం పరమాత్మాన మావాహయామి - ఇత్యావాహ్య - ఓం గ్రన్థిత్రయదేవతాః - ఓం బ్రహ్మణ మావాహయామి - ఓం విష్ణుమావాహ యామి - ఓం రు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ద్రమూ నాహయామి - ఇత్యావాహ్య - యజ్ఞోపవీతదేవతాంపరమా
త్మానం శ్రియఃపతించావాహ్య ఆసనాదిపాడశోపచారైరభ్యర్చ్య -
గుడోపహారం నివేద్య - యజ్ఞోపవీత పలాశ సమిత్సహితం కూర్చం
పాణినా గృహీత్వా ; ఆసక్తేన రజసా వర్త్మానోనివేశయన్నమృ
తమర్త్యంచ - హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవోయాతి భువనావిప
శ్యన్ - ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యన్తోజ్యోతిరుత్తరమ్ - దేవందేవ
త్రానూర్యమగన్మజ్యోతిరుత్తమమ్ - ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వ
హన్తికేతవః - దృశేవిశ్వాయసూర్యమ్ - చిత్రందేవానాముదగాద
నీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః - ఆప్రాద్యావాపృథివీ అన్తరిక్ష
గ్ం సూర్యఆత్మాజగతస్తస్థుషశ్చ, ఇతి సూర్యాయప్రదర్శ్య - పూర్వ
వన్నిధాయ, యజ్ఞోపవీతం స్పృశన్ అష్టోత్తరశతసంఖ్యకాం గాయ
త్రీం ' త్ర్యమ్బకంయజామహే ' ఇత్యృచం సకృజ్జపేత్ .

యజ్ఞోపవీతధారణక్రమః. — ఆచమ్య పాణినాయమ్య -
యజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య యజ్ఞోపవీతమంత్రస్య బ్ర
హ్మాఋషిః, త్రిష్టుప్ఛన్దః, వేదాత్మాయో దేవతా:, శ్రీయన్నారా
యణ ప్రీత్యర్థే యజ్ఞోపవీతధారణవినియోగః. ' యజ్ఞోపవీతం పరమం
+ బలమస్తు తేజః ' ఇతి ధారయేత్ - ఆనాహిత నవతన్తుదేవతాః
యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామీత్యుద్వాస్య ఆచమనం కుర్యాత్ -
విచ్ఛిన్నైకతంతుం త్రిభిర్బ్రహ్మగ్రన్థిభినావానిర్మితం అనువర్తమా
నమ్యమార్ణారాదిభి రధోగతం పూయశోణితపర్ణాత్మకైర్లేపోచ్ఛిష్టదూ
షితం, అశుచిజనస్పృష్టం అశుచిక్షేత్ర సంభూతతంతూనాది నిర్మితం,
విణ్మూత్రోత్సర్జనే బాహ్యా చండాలైర్గ్రామ చండాలైశ్చ సంభాషణాని
వీతం కృత్వా దక్షిణకర్ణే ఉపవీతం చోపవీతం పరిత్యజేత్. భుజకూ
ర్పరమణిబంధేషు ఉపవీతేషు గతేష్వక్రమేణ త్రీణిషడ్వాదశచ పా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ణాయామాన్కుర్యాత్ - కోధానోమ హాద్వా యజ్ఞోపవీతచ్ఛేదనే, న
ద్యాం స్నాత్వా అప్తసహ్రనం గాయతీం జపేత్. ఉపవీతనాశే -
యావదుపవీతం న లభ్యతే తావత్ కార్పాసతంతుగోవాలశేషు అ
న్యతమేనకృతం యజ్ఞోపవీతం పరిమండలితం వస్త్రంవా ధారయేత్ -
ఏకరాత్రమపి ఉపవీతేన వినా బ్రాహ్మణశ్చాదోషి భవతి - కేశలో
మనఖేష్టి తేనిలోమకేశం కృత్వా గాయత్ర్యా దశవారమభిమన్త్ర్యతే
న జలేన యజ్ఞోపవీతం సించేత్ - పురాతనానుపవీత మేఖలాజినదణ్డా
నప్పున ర్ధారయేత్ ॥

అత్ర ప్రమాణాని ॥ ' ప్రసృతోహవై యజ్ఞోపవీతినో యజ్ఞో
ప్రసృతోనుపవీతినో యత్కించబ్రాహ్మణోయజ్ఞోపవీత్యధీతే యజత
ఏవతత్తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యేవా ధీయీత యాజయేద్వ్యజేతవా యజ్ఞస్యప్ర
సృత్యా ' ఇతిశ్రుతిః. సదోపవీతినా + సతత్కృతమ్ ॥ (పుట్టం రగ
పం - ౧౬ × ౧౭) యఏతంనాభిజానాతి బ్రహ్మసూత్రసముద్భవమ్।
వేదోక్తంనిష్ఫలంతస్య యజ్ఞదానజపాదికమ్ ॥ విధానేన వినాజ్ఞాతం
సూత్రంగోకంశరజ్జువత్। య ఏతాంనాభిజానాతి ఉపవీతస్య సంస్థితిమ్।
మోహాత్మా వహతే భారం పాశం గౌరివ సర్వదా ॥

స్వఛ్ఛే తే స్వగృహాభ్యాశే శుచౌ దేశే ఽపివాద్విజః। స్వే
ష్టం యథాబలంతావ దవటంజానుమాత్రకమ్ ॥ ఖాత్వా గోమయ
పాతేన శ్వేతవర్ణమృదంశుభామ్। ఆపూర్యనిర్వపేద్బీజం కార్పాసస్య
ద్వయం ద్వయమ్ ॥ ప్రణవేనాభిమన్త్ర్యైవ తతస్తోయంప్రసేచయేత్।
ఆపోవాఇదమిత్యాది సూక్తేనైవాభిమన్త్రితమ్ ॥ (బీజావాపనాదికా
లకార్య మన్త్రజపస్తత్కాలే కార్పాససూతేర్ కార్యః)
తస్యాత్కార్పాసమాదాయ శుచౌ దేశే ఽభివర్ధితమ్। పాతేర్ పవి
తేర్ సంస్థాప్య ప్రయతశ్చాచమ్యసంయుతః ॥ తస్మిన్కరాభ్యాంనిర్మథ్య కా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ర్వా సేబీజసంచయమ్ । స్వాధ్యాయోక్తేతథాపుణ్యే నక్షత్రే శుభవాసరే ॥ పాత్రేస్థానశుచిస్థానే దేశే బ్రహ్మసూత్రంప్రకల్పయేత్ । సువర్ణదిశలాకానామలాభే తంతుకర్మణి ॥ శుద్ధమున్మాసంపోక్తం కుశనాంప్రశస్యతే । పాదాప్రక్షాళ్యాచామ్య పాత్రముఖోవాప్యుదఙ్ముఖః ॥ తతఃప్రణవముచ్చార్య వ్యాహృతి త్రితయంతతః । నవతిం షట్చగృహ్ణీయా తూన్నతంతచ్చతురంగులమ్ ॥ తదేవాచ్ఛిన్నరూపేణ కుర్వీత త్రిగుణంతతః । తత్సంప్రక్షాళయేచ్ఛుద్ధైర్గంధుభిఃప్రణవేచ ॥ వ్యాహృతి త్రితయేనాథ కూర్చోపరివినిక్షిపేత్ । ఆపోహిష్ఠాదిభిర్మన్త్రైఃకుశైస్తన్మార్జయేత్త్రిభిః ॥ పశ్చాద్దిరణ్యవర్ణాద్యైశ్చతుర్భిర్మార్జయేద్బుధః । పవమానానుకీనతతోమార్జనమాచరేత్ ॥ ఉపవీతకృతౌ విప్రౌ శుద్ధాద్యావేవ భాషితౌ । ఏకోనువర్తకోవిప్ర శ్చానోన్యమధ్యగధావకః ॥ ప్రాక్ప్రత్యగ్వదనౌచోదఙ్ముఖీణాభిముఖావపి । స్థిత్వా పరస్పరంతుల్యం తన్మాత్రమనువర్తయేత్ ॥ ఏవంజ్ఞాత్వా ఽనువర్తార్థకుశైర్ముష్ట్వా కుశాస్త్యజేత్ । దేశేప్రసార్యదక్షాద్వాదత్వాకృత్వా కరధ్వనిమ్ ॥ భిక్షమనావేక్షితవ్యంహి పితృణాం తప్తిదంహితత్ । సంతాడయేత్కరతలం దేవర్షీణాంహితృప్తిదమ్ ॥ పశ్చాత్తన్మాత్రమాదాయ పవిత్రవ్యాహృతి త్రయమ్ । జపన్నాశ్మనాస్థిన్ధిం కుటిలం పరిమోచయేత్ ॥ శుల్బం త్రిగుణయంకృత్వా తదగ్రాభ్యందృఢంతథా । ఆవేష్ట్య బంధయేద్గ్రన్ధిం తృతీయంచోపరిక్రమాత్ ॥ పలాశఖాదిరాశ్వత్థ బిల్వాదధ్వర భూసుహామ్ । తత్కర్మాపి దేవశాలాయాం ఋగ్భవస్నువరోమితి ॥

దేవాగారేథవానద్యాం సప్తపవిత్రపూర్వకమ్ । చతురంగుల మానేన షణ్ణవత్యంగులంతథా ॥ అవిచ్ఛిన్నంతు తన్మాత్రం త్రిగుణీకృత్యహస్తతః । పాణ్యుద్వాపిద్విజైఃకార్యంత్రిసూక్తకమ్ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కార్పాసముపవీతంస్యా ద్విపరిస్యోర్ధ్వవృతంతిరివృత్ ॥ ఇతి మనుః ॥ తిరివృదూర్ధ్వవృతంకార్యం తంతుత్రయమధోవృతమ్ । హస్తేన దక్షిణేనోర్ధ్వ గతేనతిగుణీకృతమ్ ॥ వలితం మానవంసూత్రం శాస్త్రేషూర్ధ్వవృతం స్మృతమ్ ॥ (ఊర్ధ్వగతేన దక్షిణహస్తేనయదవలితం తదూర్ధ్వవృత మిత్యర్థః.)

గాయత్రీమన్త్రియసంఖ్యాయ షణ్ణవత్యంగులీషుతత్ । తావత్త్రిగుణితంసూత్రం పరిఖ్యాత్యాబ్లింగకైస్త్రిభిః ॥ సావిత్ర్యాత్రిగుణం కార్యం నవసూత్రంతు తద్భవేత్ ॥

గోమయేనశుచౌ దేశే ఉపలిప్తేకుశాస్తృతే । పీఠోపసనంప్రకల్పాస్థ కూర్చంతన్మధ్యమేఖిపేత్ ॥ తస్యోపరిపాత్రకలశంతామ్రం నూతేనవేష్టితమ్ । పూర్ణంపవిత్రసలిలై స్సుగన్ధకుసుమాక్షతైః ॥ సంస్థాప్యకలశాభ్యర్చ తస్తాంశాఖాంసూత్రసంయుతామ్ । యజేద్గన్ధాదిభిస్తచ్చ ప్రణవేనసమాహితః ॥ తతస్తత్ప్రణవేనైవ వ్యాహృతిత్రితయేనచ । తతఃప్రతిష్ఠాపయామీతి వదేదేకమానసః ॥ భూర్వారితేజో వాయుః ఖంపాశాఆత్మత్రయంతథా । (ఆత్మత్రయమితి - ఆత్మా అంతరాత్మాపరమాత్మాచ.) క్రమాదభవంతి తంతూనాం నవానామధిదేవతాః ॥ అగ్నిత్రయస్యాప్యధిపాః పితామహ హరీశ్వరాః । యజ్ఞోపవీతాకారస్య పరంబ్రహ్మాధిదైవతమ్ ॥ ఓంకారప్రథమస్తంతుర్ద్వితీయో ఽగ్నిస్తథైవచ । తృతీయోనాగదైవత్య శ్చతుర్థస్సోమదైవతః ॥ పంచమఃపితృదైవత్య ష్షష్ఠస్సైవప్రజాపతిః । సప్తమస్సోమదైవత్యస్తథా ర్యస్త్వష్టమస్మృతః ॥ నవమస్సర్వదైవత్య ఇత్యేతేనవతంతవః ॥ (ఇతి భరద్వాజదేవల మతభేదేన దేవతాభేదః)

పరిస్థాప్యచతత్సూత్ర మాదాయాదిత్యమండలమ్ । అనలాదిభిర్మన్త్రైశ్చతుర్భిస్సమ్పరిదర్శయేత్ ॥ పూర్వవత్సంహితేసూత్రం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సంస్థాప్యాష్టోత్తరంశతమ్ । పృథక్పృథక్పవిత్రాణాం గాయత్త్రీం సంస్పృశేజ్జపేత్ ॥ అనేనోక్తవిధానేన సంజాతంసంస్కృతంచతత్ । తన్మహాముని భిర్వేదైర్బ్రహ్మసూత్రమితిస్మృతమ్ ॥ ఉపవీతంనివీతంచప్రాచీనావీతమిత్యపి । దైవమానుషపిత్ర్యేషు కర్మస్వేతత్త్రిధాస్మృతమ్ ॥ కంఠేతుసవ్యేప్రక్షిప్త ముపవీతముదాహృతమ్ । ప్రాచీనావీతమన్యస్మిన్నివీతంకంఠలమ్బితమ్ ॥ ఉపవీతంబ్రహ్మసూత్రం సూత్రం యజ్ఞోపవీతకమ్ । యజ్ఞసూత్రందేవలక్ష్మ ఇత్యాఖ్యాష్టకమీరితమ్ ॥

అథయజ్ఞోపవీతస్య ధారణేకర్తృతేవిధిః । స్నాత్వాశుద్ధశ్చుచౌదేశే ప్రక్షాళ్యచరణాకరౌ ॥ పవిత్రపాణిరాచమ్య ప్రాఙ్ముఖోవా ప్యుదఙ్ముఖః । జపత్రైర్యమ్బకంమంత్రం స్పృశేద్దక్షిణపాణినా ॥ దక్షిణంబాముద్ధృత్య శిరసైవసహద్విజః । మన్త్రంసదైవముచ్చార్యబ్రహ్మసూత్రంగళేక్షిపేత్ ॥ యజ్ఞోపవీతమన్త్రస్య + త్రయోవేదాఇతిశ్రుతిః ॥ గృహస్థస్యననస్యసూత్రంపరితిపునఃపునః । మన్త్రోచ్చారాచమనద్వితయంక్రమశస్కృతమ్ ॥ నాభేరూర్ధ్వమనాయుష్య మధస్తాత్తుతపఃక్షయః । తస్మాన్నాభిసమంధార్య ముపవీతంవిజానతా ॥ ఏకమేవయతేసూత్రం సాజినంబ్రహ్మచారిణః । సోత్తరీయాణిగృహిణ స్త్రయాణివనవాసినః ॥ ఉపవీతంవటోరేకం + ఇతిశాస్త్రస్యనిర్ణయః ॥ యజ్ఞోపవీతేద్వేధార్యే శ్రౌతేస్మార్తేచకర్మణి । తృతీయముత్తరీయంతు వస్త్రాభావేతదిష్యతే ॥ బ్రహ్మసూత్రపరిత్యాగాద్బ్రహ్మచారీగృహీవసేత్ । పరివాట్చాపిపతతి తస్మాత్తన్నపరిత్యజేత్ ॥ త్యక్త్వాయజ్ఞోపవీతంతు షట్కృచ్ఛ్రేణసమాచరేత్ । సావిత్రీం సహితంకుర్యా త్పునరప్యుపనాయనమ్ ॥ వినాయజ్ఞోపవీతేన దినమేకమపిద్విజః । స్థితశ్శూద్రత్వమాప్నోతి మృతశ్చశ్వోపజాయతే ॥ త్రివృదూర్ధ్వవృతంకార్యం తంతుత్రయధోవృతమ్ । త్రివృతంచోపవీతంస్యా త్తత్సైకోగ్రస్థిరిష్యతే ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఉక్తవిధినా ఒనేన + బ్రహ్మసూత్రమితిస్మృతమ్ ॥ నునంస్కృతమి
దంధార్యం సూత్రంనద్భిద్ధి స్త్రిజోత్తమైః । అనైరసంస్కృతం ధార్యం
జాతిజ్ఞానాయ కేవలమ్ ॥ మన్త్రపరిపిష్ఠితంకాయే నోద్ధరేదుపవీతకమ్ ।
సకృదుద్ధరణాద్విప్రః పాపయశ్చిత్తీయతేద్విజః ॥ క్రోధాన్మోహాద్బలా
ద్వా ఒపి బ్రహ్మసూత్రంఛినత్తియః । నదాంస్నాత్వా ఒథగాయ
త్రీం జపేదష్టసహస్రకమ్ ॥ సంస్కారైస్సంస్కృతఃపూర్వైరుత్తరైర
పి సంస్కృతః । నిత్యమష్టగుణైర్యుక్తో బ్రహ్మభూయాయకల్పతే ॥

కార్పాసక్షౌమగోపాల శణవల్కతృణోద్భవమ్ । నదాసమ్భవ
తోధార్య ముపవీతం ద్విజాతిభిః ॥ యజ్ఞోపవీతం కురుతే సూత్రం
స్త్రీ కుశేంచవా ॥ వినాయచ్ఛిఖయాకర్మ వినాయజ్ఞోపవీతకమ్ ।వ
రాటనం తత్కృతం సర్వం నిత్యం తద్ధారయే ద్ధ్వయమ్ ॥

నరామృగాఃతతంగాశ్చ సంధానేచానువర్తనే । సూత్రస్యాధో
నగంతవ్యా గతాశ్చేద్యదితత్త్యజేత్ ॥ విణ్మూత్రాంగారకేశాస్థి చ
ర్మకీమిచయోపరి । అనువర్తనసంధానే సూత్రస్యనసమాచరేత్ ॥ క
పాలోచ్ఛిష్టనిర్మాల్యకృష్ణధూమేషునోపరి । నచానువర్తయేత్సూత్రం
సంధానంచాస్యనాచరేత్ ॥ పూయశోణితవిణ్మూత్ర శ్లేష్మోచ్ఛిష్ట విగ
ర్హితైః । సంస్పృష్టంతస్యవేత్సూత్ర ముపవీతవతౌనహి ॥ దగ్ధం
జడంమూషికాద్యైస్సంస్పృష్టమప్రయతైర్నరైః । విచ్ఛిన్నంవాప్యధో
యాతం భుక్త్వానిర్మితమున్మృజేత్ ॥ సూత్రంసలోమకం చేత్స్యాత్త
థా కృత్వావిలోమకమ్ । సావిత్ర్యాదశకృత్వో ఒద్ధి ర్మంత్రితాభి
స్తదుత్క్షిపేత్ ॥ (ఉహీపేత్ - సించేత్) మేఖలాముజినందణ్డ ముపవీ
తం కమణ్డులమ్ । అప్సు పాత్స్యవినష్టాని గృహీత్వా ఒన్యానిమన్త్ర
తః ॥ మలమూత్రేత్యజేద్యస్తు విస్మృత్యోపవీతధృక్ । తత్సూత్రం
తుపరిత్యజ్య దధ్యాదన్యన్నవంతుసః ॥ చండాలైరంత్యజైరుక్తో మల

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మూత్రవిమోచనే । దక్షిణశ్రవణేవిసో బ్రహ్మసూత్రంవినిక్షిపేత్ ॥
ఉపవీతంవిస్రథంచే దేకంస్యాద్ద్విత్రిరజ్జుషు । ఛిన్నంయది ప్రమాదా
ద్వా తన్మధ్యాంతతఃపరమ్ ॥ యజ్ఞోపవీతశుల్బస్య నవైతస్య ప్రమా
ణకమ్ । సిద్ధార్థస్యఫలంస్థూలం స్థూలస్యోక్తమనీషిభిః । ఇతువా తై
స్థిన్నతై ర్వాక్యం బ్రహ్మసూత్రస్థితంసథా । యథాదృశ్యంతథాకార్యం
బ్రువత్యేవమహర్షయః ॥ తంతుగాచాథవా ఒన్యేన కృత్వాయ
జ్ఞోపవీతకమ్ । బిభర్తిశూద్రోయదివా భిన్ధ్యాత్కార్యంతథానృపః ॥
ధృతోపవీతంనృపలం దృష్ట్వాశుక్రిత్వాథవానృపః । మోహాత్తూష్ణీం
సమాసీనో నరకేనుచిరంవసేత్ । యే వేదాభ్యాసనిరతా శ్చైతిస్మార్త
క్రియాపరాః । ఉపవీతమిదందధ్యా దితరేనాధికారిణః ॥

యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠా సంపూర్ణా.

పుత్ర స్వీకార తద్ధోమా.

ఓం, సుముహూర్తే శుభతిథి ముక్తవారాదియుతే పుత్రదాతా
ఓం, నమస్సదసే + స్వీకృత్య మమ పిత్రాశాం శాశ్వతపుణ్యలోకప్రా
ప్త్యాద్యా శీర్వచనాన్నారాయణప్రీత్యర్థం పుత్రదానం కర్తుం యోగ్యతా
సిద్ధిమరుద్గణహోమేతి మహదనుజ్ఞాం పార్థివ పాణినాయుష్య విష్వ
క్సేనారాధనం కృత్వా - సంకల్ప్య - అనుగ్రహవత్సంకల్పః. కరిష్య
ఇతి విశేషః - తదంగం పుణ్యాహ వాచయిత్వా. తేనజలేన కుమా
రం పోక్ష్య - అథ ప్రతిగృహీతృ సంకల్పః. ప్రతిగృహీతా పాణి
నాయుష్య అపుత్రస్యమే పుత్రత్వసిద్ధ్యర్థం పుత్రస్వీకరణంకరిష్యే ఇతి
సంకల్ప్య - ప్రతిగ్రహమన్త్రః. తవబీజసముత్పన్నం సర్వాలంకారసం
యుతమ్ । ఐహికాముష్మికార్థాయ పుత్రందేహివరంమమ ॥ దాన
మన్త్రః. మమబీజసముత్పన్నం సర్వాలంకారసంయుతమ్ । ఐహికా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ముష్మై కార్థాయ తుభ్యందత్తో మయాసుతః ॥ ఇద్దాగ్నే యమున్నైఋ
తేర్య వరుణానిలయక్ రాట్ । ఈశానో బ్రహ్మ విష్ణ్వ సాక్షిణో
భాస్కరాదయః ॥ విశ్వంభరాపూర్వభూతా స్సాక్షిణస్సర్వదేవతాః ।
గోత్రోద్భవమిమం ముముకుమారం గోత్రాయశర్మణే శ్రీ మహావిష్ణు
ప్రీతిం కామయమానః తుభ్యమహం సంప్రదదే - దేవస్యత్వా స
వితుః + ప్రతిగృహ్ణామి - రాజాత్వావరుణో యతు దేవీ దక్షిణే - ప్ర
జాపతయేపురుషం - తే నామృతత్వమస్తాం- వయోదాత్రే - మయో
మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే - కథిదం కస్మాఅదాత్ - కామః కామా
య - కామో దాతా - కామః ప్రతిగృహీతా - కామగ్ం సముద్ర
మావిశ - కామేనత్వాప్రతిగృహ్ణామి - కామైతత్తే - ఏషాతేకామద
క్షిణా - ఉత్తానస్తాంగీరసఃప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ఇతి ప్రతిగ్రహ్యోత్థాయ.

అథ ప్రతిగృహీతా ప్రాణాయామ్య శ్రీభగవదాజ్ఞయా + అపుత్రస్యమే స్వీకృతస్య పుత్రస్య పుత్రత్వ సిద్ధిద్వారా శ్రీమన్నారా
యణ ప్రీత్యర్థం దత్తహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య - తదనంతరంపుణ్యా
హం వాచయిత్వా - తేన తత్రైవ కుండాది బ్రహ్మత్వ ; మాలేఖమూ
ర్ధ్వమితి కుమారమంక ఆదాయ ; ఆయంకుమార ఇతి మాతుర్ముఖీ
దప్తగం ప్రతిధాప్య - (బాలకస్య ప్రకృతే ప్రష్టవ్యాః) తతో - స్మిం
ప్రతిష్ఠాప్య - అగ్నేరుత్తరతఆసాద్యోదఙ్ముఖాంతే - ఆసీనద్వి (ఆ
చార్యో విశేషః) ఉత్తరా ఆసీనాయాం - పశ్చిమస్థితి -
ఙ్ముఖీ పుంత్వా ; పశ్చిమగ్ం పశ్చిమస్థిత్యా
వాస్యత్వాత్వరుణా పశ్చిమస్థితా - పశ్చిమగ్ం పుమాం
దాప్తగం పశ్చిమస్థా ముఖే కదగ్ధ పుంవేష స్థితా -
మిథునేకరాభ్యా భగముద్గ్రహ్య ప్రజాపతి సోమదేవత్యా
పశ్చిమోక్తం భగ ముద్గ్రహ్య పుంవేష వయం పుత్రమది దేవ్యక్తి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఆధీ శ్చిద్యం మన్యమానస్తురశ్చి దాజాచిద్యం భగం భక్షీత్యాహ స్వాహా - భగాయేదం ॥ ౨ ॥ భగప్రణేతర్భగసత్యరాధో భగేమాం ధియ ముదవదన్నః - భగప్రణో జనయ గోభిరశ్వై ర్భగప్రనృభిర్నృ వన్తస్యామస్వాహా - భగాయేదం ॥ 3 ॥ ఉతేదానీంభగవన్తస్యా మోతప్రపిత్వ ఉతమధ్యేఅహ్నామ్ - ఉతోదితామఘవన్థ్సూర్యస్య వయం దేవానాగ్ం సుమతౌస్యామ స్వాహా - భగాయేదం ॥ ౪ ॥ భగప్రణో భగవాగ్ం అస్తుదేవా స్తేనవయంభగవన్తస్యామ - తంత్వా భగ సర్వఇజ్జోహవీమి సనోభగ పురఏతాభవేహ స్వాహా - భగాయేదం ॥ ౫ ॥ సమధ్వరాయోషసోనమన్తదధిక్రావేవ శుచయేపదాయ - అర్వాచీనం వసువిదం భగంనో రథమివాశ్వా వాజినఆవహన్తు స్వాహా - భగాయేదం ॥ ౬ ॥ అశ్వావతీర్గోమతీర్నఉషాసో వీరవతీస్సదమున్ఛన్తు భద్రాః - ఘృతందుహానా విశ్వతఃప్రపీనాయూయం పాతస్వస్తిభిస్సదానస్స్వాహా - వాజిభ్యఇదం నమమ ॥ ౭ ॥ అగ్నయే స్వాహా - అగ్నయఇదం - జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా - ' అంగాదంగాత్ + శరదశ్శత ' మితి ద్వాభ్యా మన్త్రణమ్. ' అశ్మాభవ + అభిజిఘ్రే ' మితి మూర్ధన్యవఘ్రాణం దక్షిణే కర్ణే జపతి. (ఏతత్పుంసవనాఖ్యం ప్రతిపాద్యమంత్రాస్సర్వే ఽపి జాతకర్మణ్యేవ ద్రష్టవ్యాః.) నామకరణంచ - కృతం కర్మభగవతేసమర్పయేత్ సదస్యాన్ సంపూజయేత్. ఇతి దత్తహోమ స్సమాప్తః.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఉద్వాహేప్రీతిసిద్ధ్యర్థం తృతీయానక్షదాచన । మోహా
ద్వాజ్ఞానతోవా ఒపి యదిగచ్ఛేత్సనూనకీం ॥౧॥ నశ్యత్యేవనసం
దేహో గార్గ్యస్య వచనంయథా । అన్యత్రధర్మశాస్త్రభ్య నోద్వహే
న్నాతుమీం స్త్రియం ॥ ౨ ॥ తృతీయాయుదహో ద్వాహే తత్సాసావిధ
వాభవెత్ । చతుర్థ్యాదివివాహార్థం తృతీయార్క సముద్వహః ॥
౩ ॥ తద్విధానముచ్యతే ॥ ఆదిత్యదివసేవా ఒపి హస్తర్క్షేకాశ్వి
శ్వకే । శుభేదినేవా పూర్వాహ్ణే కుర్యాదర్క సముద్వహం ॥ ౪ ॥
దేశాదినియమోబహ్వ పురాణేస్ఫుటమీరితః । గృహ్యసూత్రాచీ
ముదీచీంవా సపుష్పఫలసంయుతాం ॥ ౫ ॥ ప్రత్యక్షయోత్తరకు
ర్యా తస్థండలాదియథావిధి ॥

అథ ప్రయోగః ॥ శుభవరోజ్యోతి ర్విదుక్త లగ్నే నఅతే
పూర్వాహ్ణే మంగళస్నానంకృత్వా వస్త్రాభరణమాల్యాదిభి రలం
కృత్య మంగళద్రవ్య పుణ్యస్త్రీభిర్బాహ్మణైస్సహ గృహ్యసూత్రాచీ
ముదీచీంవా దిశముపనిష్క్రమ్య పుష్పఫలయుక్త మర్కసుల్మమా
శ్రిత్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా సువర్ణేన నాదిశాద్ధం కృత్వా
కన్యాదానార్థమాచార్యం కల్పయిత్వా ఒ స్తాకమభ్యుదయార్థ మ
ర్కవివాహం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య తత ఆచార్యాభి అర్కవృక్షాభి
ముఖోభూత్వా ఒర్కపూజాం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య " ఆసోహిష్మా
మయోభువ " ఇతి ఏకృభిః "హిరణ్యవర్ణా" ఇతి చతసృభిః " పవ
మానస్సువర్జన " ఇత్యనువాకేనచ మార్జయిత్వా నమస్త్రుత్వేన
గృహసంకృత్వా గంధాదిభిరభ్యర్చ్య-తతోవరోవృక్షస్య పురతస్థి
త్వాపార్థయేత్ . "త్రిలోకవాసిన్సుప్రీత్యా ఛాయయాసీతపోధన
కృతేయోద్వాహవిఘ్నం నివారయ కుమారకం ॥ తథాస్వారో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్య దేవేశం ఛాయయా సహితంరవిం । గన్ధైర్వస్త్రైశ్చ మాల్యై
శ్చ తత్తన్మన్త్రైః ప్రపూజయేత్ ॥ అర్కంప్రదక్షిణంకుర్యా త్తత్త
న్మంత్రమిమంబుధః । మమప్రీతికరాయేయం యస్మాం పృథక్సరాస
తీ । అర్కేణబ్రహ్మన్సృష్టా అస్మాకం ప్రతిరక్షతు ॥" ఇతి జపిత్వా
త్రిఃప్రదక్షిణంకృత్వా పునఃప్రత్యఙ్ముఖస్థిత్వా "నమస్తేరుంగళా
దేవి నమస్సవితురాత్మజే। త్వాహిమాంకృపయాదేవి పత్నీత్వం
మ ఇహాగతా ॥ తతఃకన్యావరణం కుర్యాత్. కాశికగోత్రస్య
విష్ణుశర్మణోనప్త్రే శర్మణః పౌత్రాయశర్మణః పుత్రాయ వాసుదేవ
శర్మణే వరాయ ఆదిత్యశర్మణిపుత్రీ మర్కనామ్నీం కన్యాంవృణీ
మహే - వృణీధ్వం తస్మైదాస్యామీత్యాచార్య ఉక్త్వా ఒఒ
గతంవరం మధువర్కేణ పూజయిష్య ఇతి సంకల్ప్య మధుపర్కం
కుర్యాత్. తతో యజ్ఞోపవీత వస్త్రగంధ మాల్యాదిభి రలంకృత్య
తతస్సుముహూర్తే కన్యాం దృష్ట్వా -తత ఆచార్యః పాణిగ్రహణ
పాణినాయమ్యార్క కన్యాదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ప్రత్యఙ్ముఖ
స్యవరస్య పూర్వవన్నామగోత్ర ముచ్చార్య "అర్క-కన్యామిమాం
దృష్ట్వా యథాశక్తి విభూషితాం। గోత్రాయశర్మణేతుభ్యం దత్తాం
విప్రనమూత్రయ" ఇత్యుక్త్వాతుభ్యమిమాంకన్యాం సంప్రదదేనమమే
తి హరిద్రాక్షతసహిత హిరణ్యోదకపూర్వక మర్కకన్యాం విప్ర
హస్తేదత్వా-వరో ఒపి "దేవస్యత్వే" తి ప్రతిగృహ్ణీయాత్. తతో
వరః అంజల్యవఖణకర్తాది కంకణాంతంకృత్వా యావత్పంచీకృత
సూత్రం స్త్రియా పృష్ఠస్యసక్థ్నిధే "బృహత్సామే" తి మంత్రే
ణబధ్వా తతఃకర్మణిః పుణ్యాహం వాచయిత్వా తతో వివాహ
హోమం కుర్యాత్. అర్కవృక్షస్య పురతస్స్థండిలంకృత్వా ప్రణా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నాయస్య- వివాహ ప్రధానహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య - అగ్నిప్రతిష్ఠా ద్వ్యాజ్యభాగాంతే "సోమాయ జనివిదేస్వాహా" ఇతి ఖోడశాహుతీర్హుత్వా- చతుర్గృహీతమాజ్యం గృహీత్వా "ఉదు త్యంజాతవేదస" మితి పురోనువాక్యామనూచ్య "చిత్రం దేవానా" మితి యాజ్యయాజుహోతి. "సంగోభిరాంగిరసస్సాహా-బృహస్పత యఇదం" ఇతి "యస్మై త్వాకామకామాయవయం సమాధ్యామ హే-తమస్మభ్యంకామందత్వాఽథేదం ఘృతంపిబస్వాహా-అగ్నయఇ దం" ఇతిచవ్యాహృతిభిర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిశ్చహుత్వా తతశ్చతుర్గృహీ తమాజ్యంగృహీత్వా "ఇయంనార్యుపబ్రూతే- అర్యమణంనుదేవం త్వమర్యమాభవసి" ఇతి జుహోతి. త్రిఃప్రదక్షిణంకృత్వా స్విష్ట కృతం హుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాఽర్కస్య ఉత్తరస్యాగ్నేయాదికోణేషు కలశాన్స్థాపయిత్వా ఉపరిపూరయిత్వా హరిద్రాక్షతగంధాదికం ప్రక్షిప్య ప్రతికుంభేషు మహావిష్ణు మావా హ్యేభర్చ్య "ఇదంవిష్ణు" రితిమంత్రేణ సాద్యస్క్రాద్యై నైవేద్యాం తం కృత్వా - మయాకృత మిదంకర్మ స్థావరేషు జరాయుజా । అర్కాపత్యానిదేహి తత్సర్వంఋతుమర్హసి ॥ ఇతిజపిత్వా - ప్ర దక్షిణంకృత్వా- పంచశాంతిమంత్రాఞ్జపిత్వా-ఆచార్యాయ వస్త్ర భూషణ దక్షిణాదికందత్వా తతఃపర మర్కవృక్షసమీపే క్షీరం పిబతి. తతో బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాఽఽశీర్వాచయిత్వా పశ్చా న్మనుష్యం కన్యా ముద్వహేత్॥ ఇత్యర్క- వివాహ ప్రయోగః

నాళీవ్రణ శాంతిః ॥ అథఃపరంప్రవక్ష్యామి నాళీవ్రణనిబం ధనం । శిశ్నేభగంశేచనాభ్యాంచ వేష్టతే వేదభవేన్నృణాం ॥ తత్రితోర్ధ్వమ్ జేబాహ్యా పిధృష్యభ్యోత్థ రేభుజే । మూత్రవ్యసుగ్భవేన్నృణాం తత్ముదరే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మాతులస్యచ ॥ పార్శ్వయోస్సహజాపార్శ్వ తస్సవ్యనాశో భవేద్ధ్రువం । నాభ్యాదిమూలాకారేణ సర్వమృత్యుప్రదంభవేత్ ॥ తద్దోషపరిహారార్థం శాంతింకుర్యాద్విచక్షణః ॥

పాదాప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య ॥ ఓం నమస్సదసే + ఉపసదాం నర్వేభ్యశ్శ్రీవైష్ణవేభ్యోనమః । అశేషే త్యాదిస్సో కృత్యగోత్రస్య నక్షత్రే రాశౌ జాతస్య మమ కుమారస్య నాళవేష్టన జననేన యో దోషస్సముదని తద్దోష పరిహారార్థం జన్మనక్షత్ర జన్మరాశి వశాన్నా నక్షత్ర నామరాశివశాదాదిత్యాది నవగ్రహేషు యేయేగ్రహా అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తైస్తైః క్రియమాణ కరిష్యమాణ దుష్టారిష్టప రిహారద్వారా శుభ ఏకాదశస్థాన ఫలావాప్త్యర్థం యేయేగ్రహా శుభస్థానేషు స్థితాస్తేషాంగ్రహాణా మతిశయఫల జనకతా సిద్ధ్యర్థం మాతాపిత్రో శ్శిశోశ్చ మాతులాదీనాంచ సర్వారిష్ట పరిహారద్వారా శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థం నాళవేష్టన శాంతిజపమాచార్య ఋత్విజ్భ్యై కారయితుం మమ యోగ్యతాసిద్ధి మనుగ్రహాణ ॥ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య విష్వక్సేనారాధనంకృత్వా - ఆచార్యవరణం శుద్ధిపుణ్యాహంచ కృత్వాగ్రహాదికం సర్వంపూర్వవదేత్ - శుచా దేశేప్రేహ్నిక్షిప్య ॥ అష్టదళపద్మం లిఖిత్వా నవనవస్రు మాచ్ఛాద్య తస్యోపరితదర్థం తిలాన్నిక్షిప్య తదుపరిచ నవవస్రు మాచ్ఛాద్య తస్యోపరితదర్థం తండులాన్నిక్షిప్యాష్టదళపద్మంలిఖిత్వా దర్భానాస్తీర్య తస్యోపరిశ్వేత సూత్రవెష్టితం కుంభంనిధాయ "హిరణ్యశృంగం + అగ్నయః । అపోవా ఇదం + రాప ఓం ॥ గంగేచ యమునే చైవ గోదావరి సరస్వతి । నర్మదే సింధు కావేరి జలేఽస్మిన్నిధిం కురు" ఇతిమంత్రేణ తీర్థం పూరయిత్వా కుంభరత్నం స్వర్ణాక్షతి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మా॥ లక్ష్మీనారాయణ మూలేనాంచ నిక్షిప్య- దర్భకూర్చాగ్రమ
శాఖపంచత్వగ్వంచపల్లవాన్నిక్షిప్య ॥ తస్యోపరి నారికేళఫలం
నిధాయ ॥ నాళాకారాం స్వర్ణసూత్రమూపేష్ట్వ్య । రక్తవస్త్రం
తస్యోపరి శ్వేతవర్ణంపస్త్రిమూచ్ఛాద్య "ఇదమేవరుణ" ఇతివరుణాం
త్యామినం శ్రీమన్నారాయణ మావాహయామీతి నారాయణం
నాళపేష్టన శాంతికలశే ఆవాహయేత్ । తత్పురతఃకేశవాది చ్వా
దశ కలశాన్ స్థాపయేత్ । తన్మధ్యే వాసుదేవ సంకర్షణ ప్రద్యు
మ్నానిరుద్ధాన్ తన్మధ్యే లక్ష్మీనారాయణమేవం పూర్వదక్షిణ్యేన సప్త
దశకలశాన్ స్థాపయేత్ । వాసుదేవాదీన్ లక్ష్మీనారాయణాంచేతి
పంచకలశాన్ వాస్థాపయేత్. "శన్నోదేవి" రిత్యద్భిః పూరయిత్వా।
తత్కలశే స్వర్ణమూర్తి ప్రతిమాం నిక్షిప్య । దర్భకూర్చాగ్రమశాఖ
నారికేళఫలాని నిధాయ । గంధపుష్పైరలంకృత్య ॥ నివేదనం విష్ణు
గాయత్త్యా షోడశోపచారాన్ కుర్యాత్- బ్రాహ్మణాన్ బహూన్
వృత్వా స్వయందర్భహస్తేన కలశమన్వారభ్య జపేత్. వేదాదీన్
జాపయేత్. అగ్నిమీళే- ఇషేత్వా -అగ్న ఆయాహి-శన్నోదేవీ-
కృణుష్వ పాజసి -మహాగ్ం ఇంద్రసి-సజోషా ఇంద్ర- అగ్నిరాయు
ష్మాన్-ఆయుశ్శిశాసి-విష్ణుసూక్తం-బ్రాహ్మసూక్తం-పురుషసూక్తం
నారాయణానువాకం -భూసూక్తం పంచశాంతిః- ఘోషశాంతిరితి
జపిత్వా-కుంభస్యపురతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కుర్యాత్.

స్వగృహ్యోక్తప్రకారేణ ముఖాంతంకృత్వా -విష్ణుసూక్తేన
సమిధావాహుతిః- రుద్రసూక్తేన ఆజ్యాహుతిః- బ్రాహ్మసూక్తేన అన్నా
హుతిః - త్ర్యంబకమంత్రేణ వ్రీహిమిశ్ర తిలహోమః-నమకాద్యైర్ద
వాక్యైనతిపర్వహోమః తత్తన్మంత్రేణ అష్టోత్తరశతం అష్టావిం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శతివారం వాహయిత్వా- న్యాహృతిభిః సిద్ధమ్ కృతంచవాయుత్వా పరిధ్యం జనం లేపకార్యం పరిధిప్రహరణం ఉదపాత్రచనాంతంకృత్వా- బ్రహ్మో ద్వాసనం ॥ కుంభోదకేన వరుణసూక్తేన " దేవస్యత్వే " తి మా తాపితోశ్శిశోశ్చాభిషించే దథవా బ్రాహ్మణేత్- ఆచార్యాయ ద క్షిణాందత్వా -కలశవస్త్ర ప్రతిమాంవస్త్ర ధాన్యాసీచదత్వా-ఆజ్యా వలోకనం ॥ " రూపగ్ం రూపంప్రతిమా బోబభూవ-తదస్యరూపంప్ర తిచక్షణాయ-ఇంద్రోమాయాభిః పురురూప ఈయతే-యుక్తాహ్యస్య హరయశ్శతాదశ-యాఽఽజ్ఞీర్యశ్శమేదాస్థ్యం సద్వాంగేషువ్య వస్థితా । తత్సర్వం శమయాద్యత్వం శ్రీయంపుష్టింపర్థయ ॥ ఆజ్య ధానం ॥ శామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం ॥ జీవా నామాజ్యమాహర మదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదం ఆజ్యధానం సదక్షిణాకం సతాంబూలంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ. దశ దానాని-గోభూతిలహిరణ్యాజ్య వాసోధాన్య గుడానిచ । రౌప్యం లవణమిత్యాహుర్దశ దానాని క్రకీర్తితాః ॥ ఇమాని దశదానాని నానాగోత్రేభ్యః + ప్రదదే ॥ ఆశిషోవాచయిత్వా - సదస్యానాం తాంబూలదక్షిణాంచ దత్వా ॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్.

రోహిణీ నక్షత్ర జనన శాంతిః ॥ అనుగమాః విష్వక్సేనం సంపూజ్య సంకల్ప్య ఆచార్యవరణం పుణ్యాహం పంచగవ్యేన ప్రతి మాశుద్ధించ కృత్వా స్థండిలస్యోపరి పంచకుంభాన్ స్థాపయిత్వా- మధ్యే బ్రహ్మకుంభం - పరితః దిక్పాలక కలశాన్ బ్రహ్మదేవతా ప్రతిమాం బ్రహ్మకుంభే నిక్షిప్య - పంచగవ్యం పంచపల్లవం పంచత్వ క్పంచమృత్తికాః పంచరత్నంచ కుంభేనిక్షిప్య-మధ్యమకలశే అష్టో వాక్యేన పూజప్రతిమాం మావాహ్య . పాగాది దిక్పాలక కలశేషు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

" తాత్కారమింద్రం- సుగంనఃపథాం- తత్వాయామి- వయగ్ం సోమ " ఇతిమంత్రేణ కృతాన్- జపస్తు వేదాని కృణుమ్వ పాజః-బ్రహ్మసూక్తం-విష్ణుసూక్తం-నమకచమకం-పురుషసూక్తం-భూసూక్తం-మృత్యుసూక్తం- అష్టాక్షరవాక్యం -గాయత్రీ సహస్రం - నామ్నతయం-ఆయుష్యసూక్తం - ఘృతసూక్తం - పంచశాంత్యం-మహాశాంతిః -ఆరోహిష్ణు యోభువః-హిరణ్యవర్ణాః - పవమాన్య ఇత్యేతాన్మంత్రాన్ జపేత్-కుంభస్య పురత ఉదగ్వా స్వగృహ్యోక్త ప్రకారేణాగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాదిముఖాంతంకృత్వా-అష్టోత్తరశతసమిద్భి రుమాజ్యేనాష్టోత్తరశతం త్ర్యంబకమంత్రేణ తిలమష్టోత్తరశతం, మృత్యుసూక్తేనమూర్వాహోమం, జయాది పరిషేచనాంతం కృత్వో పస్థాయోత్తరపూజాం కృత్వా " ఆరోహిష్ణు " ఇతిమంత్రేణాభిషేక ఆజ్యావలోకనం- సకలవస్త్ర ప్రతిమాదానం- ప్రతిమాంవస్త్రాన్వి యుక్తాం సర్వాభరణభూషితాం । దాస్యామితుభ్యంప్రేంద్ర యథోక్తఫలదోభవ " ఇతిదద్యాత్-అయః (పిండ) పాత్రదానం " యాని పాపాన్యస్మకాని కామోత్థానికృతానివై । అయః (పిండ) పాత్రప్రదానేనతానిసర్వాణ్యంతుమేసదా ॥ కాంస్యదానం- తిలదానం-భూమిదానం-దశదానం ఫలదానమాశీర్వాదం బ్రాహ్మణ భోజనంచకుర్యాత్.

మూలా నక్షత్ర జనన శాంతిః॥ అనుగహస్సంకల్పశ్చ-విష్వక్సేనారాధనం పుణ్యాహవాచనం సంకల్పః-గోత్రస్య నక్షత్రేరాశౌ జాతస్య మూలానక్షత్రజననేసతి మాతాపితోర్మిశ్రశోశ్చ యోదోష స్తమజనితాద్యశ సకలదోషపరిహారార్థం పరాశరమిహిరాచార్య బుషిప్రోక్తప్రకారేణ మూలానక్షత్రశాంతి కర్మకరిష్య ఇతిసంకల్పః॥ " ఇదంవిష్ణు " రితిమంత్రేణ దుకూలమాదాయ అంశోక్త ద్రవ్యాణి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

బధ్వా "నవోనవ" ఇతిమంత్రేణ శిశుంవస్త్రేణ పరివేష్ట్య ప్రీహీయ పవమానేతి కుర్యాత్. చతుర్భిర్బాహ్మణైస్సహ, పంచశాతిపవమానేతి-శృణుష్వజగతి-ఋచాంపాచీం శ్రీరుద్రం-పురుషసూక్తం శ్రీసూక్తంచజపేత్-అథ కుంభస్థాపనం-పుండరీకాక్షావాహనం-ఐంద్రం-త్ర్యంబకం-అపమృత్యుసహితం సర్వేషు నావగ్రహమేకైక మష్టోత్తరశతంజపేత్-అగ్ని ప్రతిష్టాపనాది ముఖాంతంకృత్వా ప్రధానహోమం నక్షత్రదేవతాహోమం "మూలప్రజా" మిత్యష్టావాక్యం "నవోనవ" యతఇంద్రద్వయ, ముంచామిత్వేన సూక్తేన "త్ర్యంబకం ఇదంవిష్ణుం-విష్ణోరరాటమసి-ఇతి చరుసమిదాజ్యైశ్చ ద్వాత్రింశదాహుతీర్జుహుయాత్-తిలదధిసక్తు మిశ్రితంగాయతీ) సంఖ్యాప్రకారేణ జుహుయాత్-ఘృతమిశ్రితపాయసేనపురుషసూక్తేన ప్రత్యృచంజుహుయాత్-జయాదిబ్రహ్మోద్వాసనాంతంకృత్వా-అష్టోవాక్యేన కుంభాభిషేచనం-ఫలదానం-నక్షత్రీప్రతిమాదానం ముపాధ్యాయాయ దద్యాత్. ఆశీర్వాదం, బ్రాహ్మణభోజనం సర్వేషాం తాంబూలదక్షిణాదీని దద్యాత్ ॥

స్వాదుష్వనక్షత్ర జనన శాంతిః ॥ ఏవంవిస్తరశ్శాంతిర్వానుష్ఠానశక్తౌ నదస్యాననుజ్ఞాప్య విష్వక్సేనారాధనంకృత్వా- పంచకలశస్థాపయిత్వాతేషు వాసుదేవాదీన్లక్ష్మీనారాయణం, ఇంద్రాదీన్వా ఆవాహ్యాభ్యర్చ్య- సర్వేషు కలశేషు లక్ష్మీనారాయణం వరుణాంతర్యామిణం పత్రిమూరూపేణ ప్రతిష్ఠాప్య - పంచశాంతిమంత్రైర్జపిత్వా స్వగృహ్యోక్తప్రకారేణాగ్ని ముఖాంతంకృత్వా తత్తన్నక్షత్రశాంతిరుక్తేషు తత్తన్నక్షత్రాష్టోత్తరశతసంఖ్యావా జ్యేష్ఠాష్టోత్తరశతమష్టావింశతి వారమష్టవారం, తత్తన్నక్షత్రశాంతి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హోమకర్మసుపూర్వోక్తత్వాత్తేవాచార్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా హోమంచ హుత్వా- జయాద్యస్త్రసహస్రాణాంతం కృత్వా- "దేవస్యత్వే" తి అష్టోవాక్యేనచ దంపతీ శిరుంచమోక్ష్య-కుంభేష్వావాహితాగ్నీ దేవాన్యథాస్థానం ప్రవిశేష్టప్య-పూర్వవత్కలశవస్త్ర ప్రతిమాదానాని కుర్యాత్. ఆజ్యావలోకనాదిసర్వం పూర్వవత్.

పఞ్చసంస్కార ప్రయోగవిధిః.

అథ మంత్రారంభస్య కాలః—కాలప్రకాశికాయామ్.

మంత్రారమ్భే చైత్రమాసో బహుసుఖఫలప్రదః। వైశాఖే రత్నలాభస్స్యాజ్జ్యేష్ఠేతు మరణంధ్రువమ్ ॥ ఆషాఢే సర్వనాశస్స్యాచ్ఛ్రావణే వృద్ధిరుత్తమా। ప్రజానాశో భాద్రపదే భవేదాశ్వయుజే శుభమ్ ॥ కార్తికే జ్ఞానవృద్ధిస్స్యాన్మార్గశీర్షే శుభోదయః ॥ పుష్యేతు జ్ఞాననాశస్స్యాన్మాఘే మేధావివర్ధనమ్ ॥ ఫాల్గునే సర్వవశ్యంస్యాన్మంత్రారంభే ఫలంస్మృతమ్ ॥ ఉత్తరాత్రితయంబ్రహ్మక్షేరేవతీపుష్యవాసరాః। వారుణా వాయుమిత్రాశ్చ మరుత్త్వాష్ట్రాదినైరృతాః ॥ ఇంద్రవైష్ణవహస్తాశ్చ దీక్షాయాంతు శుభప్రదాః ॥ చతుర్దశ్యష్టమీపర్వ భౌమవారాశ్చ వర్జితాః ॥ చరస్థిరోభయాఃశ్రేష్ఠా నక్షత్రాణాం క్రమాత్స్మృతాః ॥ దీక్షాకాలే గ్రహాస్సర్వే ఒశుభస్థానవినాశదాః ॥ మంత్రారంభే సదావర్జ్యం పితృమాస చతుష్టయం। తదన్యే శుభదామాసా ఇతికాచిత్ప్రచక్షతే ॥

అథ పఞ్చసంస్కారవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః.

తాపఃపుండ్రస్తథానామ మంత్రోయాగశ్చ పంచమః। ఏతేవై పంచసంస్కారాః పరమైకాంత్యహేతవః। ఆచార్యస్శిష్యేణ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మహానద్యాదౌ కృతనిత్యక్రియః శుభేహ్నిపక్షే దినే వారనక్షత్రే
లగ్నే చ పాదాప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య భ్రాహ్మణాననుజ్ఞాపయేత్-
సమస్సమస ఇత్యాదినా- అతాస్యచేతనస్య గోత్రస్య శర్మణః భగ
వన్మంగళాశాసన యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం శ్రీమన్నారాయణదాస్య
సిద్ధ్యర్థం దృష్టాదృష్ట ఫలమంగలావాప్త్యర్థం భగవదాజ్ఞాను
జ్ఞాకరణ యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం ఇమంచేతనం అముకగోత్ర మముక
శర్మాణం తాపపుండ్రనామ మంత్రయోగాభ్యాం పంచభిస్సంస్కా-రై
స్సంస్కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి భవంతోమహాంతోనుగృహ్ణం
తు ఇతి ప్రార్థనా ॥ తత్రైవప్రాణాయామపూర్వకం సంకల్ప్య
పాత్వికత్యాగంచ కుర్యాత్ - విష్వక్సేనారాధనానంతరం వాసం
కల్పయీత॥ అథ ప్రాగ్భాగే పశ్చిమాభిముఖం భగవంతం సుదర్శనం
పాంచజన్యంచ యథావిధి నీరాజనాంతం సంపూజయేత్ ॥ భగవతః
ఉత్తరభాగే గోచర్మమాత్రం గోమయేనోపలిప్యతండులాన్పరికీర్య
తత్ప్రాగాదిషు ద్వాదశమధ్యే చతస్రోర్ధ్వ పుండ్రాణివిలిఖ్య
"ఓం నమోభగవతే కేశవాయ" ఇతిమంత్రైః ద్వాదశభిః వాసుదేవ
సంకర్షణ ప్రద్యుమ్నానిరుద్ధ మంత్రైశ్చైవంయాపైశ్చతుర్భిః
"చతుశ్చక్రం నమస్యామీ" త్యాద్యుక్త ప్రకారేణ ధ్యానావాహ
నాదిభిః పుండ్రదేవతాస్సంపూజ్య తథా తత్సన్నిధా క్వచిత్ప్రదేశే
నామదేవతాం మంత్రదేవతాం యాగదేవతాంచ భగవదాత్మికాం
ధ్యానావాహనాదిభి రుపచారైః షోడశభిస్సంపూజ యేత్ ॥ అథ
ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య శిష్యశుద్ధ్యర్థం స్థలశుద్ధ్యర్థం సర్వోప
కరణశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యద్రవ్యశుద్ధ్యర్థం రక్షాబంధనద్రవ్యశుద్ధ్యర్థం
పంచసంస్కారాంగం శుద్ధిపుణ్యాహం వాచయీత ॥ తత్రజప్యాః
మంత్రాః- ఆపోహిష్ఠా...హిరణ్యవర్ణాః ... పవమానస్సువర్జనః

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పంచశాంతిమంత్రాః...పురుషసూక్తం - శ్రీసూక్తం - మూలమం
త్రశ్చ అథఉత్తరారాధనపూర్వకం నరోపకరణం సంపోక్షయేత్.

అథామృత పూర్ణపాత్రస్యోపరి నవగుణితం పంచగుణితం
చతుర్గుణితంవా సూత్రంగంధేన హరిద్రాచూర్ణేనవానులిప్తం నిధా
యాష్టోత్తర శతసంఖ్యాకగాయత్ర్యాభిమంత్ర్య పుణ్యాహోదకేన
ప్రోక్షయేత్ -మంత్రస్తు-బ్రహ్మజజ్ఞానం+యోనిమసతశ్చవివః- పితా
విరాజాస్యృషభోరయీణామ్ ×వర్ధయంతః॥ బ్రహ్మదేవా నజనయన్
బ్రహ్మవిశ్వ మిదంజగత్- బ్రహ్మణః క్షత్రంనిర్మితం- బ్రహ్మ బ్రాహ్మణ
ఆత్మనా- అంతరస్మిన్ని మేలోకాః- అంతర్విశ్వమిదంజగత్ -బ్రహ్మై
వభూతానాం జ్యేష్ఠం- తేనకోర్హతిస్పర్ధితుమ్ -బ్రహ్మందేవాశ్చ
యస్మైగ్ంశత్ -బ్రహ్మన్నిందఃప్రజాపతి-బ్రహ్మ హవిశ్వాభూతాని
నావీవాంతస్సమాహితా- చత్వరస ఆశాశ్చ ప్రచరంత్వగ్నయః-ఇమం
నోయజ్ఞం నయతుప్రజానన్ । ఘృతంపిన్వ న్నజరగ్ం సువీరం-బ్రహ్మ
సమిద్భవత్యాహుతీనామ్" (అష్ట॥ ౩॥ ౮॥ ౬౭+౬౮) ఇతి బ్రహ్మ
సూక్తమ్. "త్ర్యంబకం యజామహే" ఇతిమంత్రేణ హరిద్రాచూర్ణే
నోధ్వాగ్రం త్రివారమున్మృజ్య "విష్ణోర్నుక" మితిమంత్రేణ
"బృహత్సామత్రభ్య" దితిమంత్రేణచ రక్షాబంధనం కుర్యాత్ ॥
"జితంతే" ఇతి మంత్రేణ ఖార్వేన సంస్పృశ్య కుంభోదకేన
ప్రోక్షయేత్.

అథ పంచగవ్యవిధిః-:గోమూత్రం గోమయంక్షీరం దధిసర్పి
స్తుశోదకం । నిదిష్టం పంచగవ్యంతు పవిత్రం కాయశోధనమ్ ॥
గోమూత్ర పూర్వభాగేతు దక్షిణే గోమయంన్యసేత్ । పశ్చిమేనన్య
సేత్క్షీరం దధిచైవోత్తరే న్యసేత్ ॥ తన్మధ్యేనన్యసేత్సర్పి రీశాన్యేతు
కుశోదకమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పఞ్చగవ్యద్రవ్యాణి పుణ్యాహోదకేన సంప్రోక్ష్య.

గాయత్ర్యా గృహ్యాగోమూత్రం గంధద్వారేతి గోమయమ్ అప్యాయస్వేతిచక్షీరం దధిక్రావ్ణ్ణేతి వైదధి ॥ తథాశుక్రమసీత్యాజ్యం దేవస్యత్వా కుశోదకం ॥ పంచగవ్యంతు గృహ్ణీయాత్ శుభపాత్రేహిసూతనే ॥ ఆలోడ్యప్రణవేనైవ నిర్మంథ్య ప్రణవేనతత్ । యత్త్వగస్థిగతంపాపం దేహేతిష్ఠతి మామకే ॥ పాశికం పంచగవ్యస్య దహత్వగ్నిరివేంధనమ్ ॥ ఇతిమంత్రతః । అథ స్వగృహ్యోక్తవిధినా స్థండిలకల్పనాదగ్నిప్రతిష్ఠాంతంకృత్వా బ్రహ్మవరణపూర్వకం అగ్నిముఖాంతం నిర్వర్త్య వైష్ణవాగ్నించ కుర్యాత్.

తత్ర్కమస్తు:—వహ్నాచకల్పయేద్వైద్వం యోగపీఠాదికం క్రమాత్ । వహ్నిమధ్యే మహాలక్ష్మీం సర్వాభరణభూషితామ్ ॥ సర్వావయవసంపన్నామృతుస్నాతాం విచింతయేత్ ॥ దేవనాగాయణంధ్యాయే త్సర్వలక్షణలక్షితమ్ । సర్వాభరణసంయుక్తం సర్వాయుధ విభూషితమ్ ॥ ఏవంధ్యాత్వా సమభ్యర్చ్య కుండమధ్యే విశేషతః ॥ తత్రోస్సంకల్పమాత్రేణ వహ్న్యుత్పత్తిం విచింతయేత్ । గర్భాదానాదిసంస్కారై స్సంస్కృతంతం విచింతయేత్ । వైష్ణవాగ్నికృతిరియం సర్వసత్కర్మసాధికా ॥ ౧ ॥ అథాన్వారబ్ధే శిష్యే తావహోమంకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య - ఆజ్యేన మూలమంత్రేణాహుతిరేకా, తతఃప్రత్యృక్షరమష్టా వాహుతయః । పునస్సమస్తే నైకా ॥ ౯౦ ॥ పురుషసూక్తేన ప్రత్యృచమ్ । సహస్రశీ ॥ పురుషఏవేదగ్ం సర్వం॥ ౨ ॥ ఏతావానస్యమహిమా ॥ ౩ ॥ త్రిపాదూర్ధ్వ ॥ ౪ ॥ తస్మాద్విరాట్ ॥ ౫ ॥ యత్పురుషేణ ॥ ౬ ॥ సప్తాస్యాసన్ ॥ ౭ ॥ తం యజ్ఞం ॥ ౮ ॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్స ॥ ౯ ॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హుతః । ఋచస్సామాని ॥ ౧౦॥ తస్మాదశ్వా అజా ॥ ౧౧ ॥ యత్పు
రుషంవ్యదధుః । ౧౨ ॥ బ్రాహ్మణోస్య ॥ ౧౩ ॥ చంద్రమామనసో
॥ ౧౪ ॥నాభ్యా ఆసీత్ । ౧౫ ॥ వేదాహమేతం ॥ ౧౬ ॥ ధాతా
పురస్తాత్ । ౧౭ ॥ యజ్ఞేన యజ్ఞ ॥ ౧౮ ॥ అష్టాదశాహుతయః
॥ ౨౦ ॥ "నారాయణాయవిద్మహే" ఇతి విష్ణుగాయత్ర్యాత్రిః॥
॥ 3 ॥ ౧ । విష్ణోస్సకం ॥ విష్ణోరరాటమసీతిమట్ ॥ ౬॥ ౬౪ ॥
తదస్యప్రియం ॥ ప్రతద్విష్ణుః ॥ పరోమాత్రయా । విచక్రమేపృథివ్యాః
త్రిర్దేవః పృథివ్యా ॥ అతోదేవా ॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే ॥ త్రీణిపదా
విచక్రమే । విష్ణోః కర్మాణిపశ్యత । తద్విష్ణోః పరమం ॥ తద్విప్రాసో ॥
ఏకాదశాహుతయః । ౧౧ । ౮౯ ॥ చరణం పవిత్రం ॥ లోకస్య
ద్వారం । ఇతి ద్వే । పవిత్రంతేవితతం బ్రహ్మణస్పతే । ప్రభుగాత్రాణి
పర్యేషి విశ్వతః । అతప్తతనూర్న తదామో అశ్నుతే శృతాస
ఇద్వహంతస్తత్సమాశతస్వాహా ॥ పవిత్రవంతః పరివాచమాసతే ।
పవిత్రైణంప్రత్యో అభిరక్షతివ్రతం । మహస్సముద్రం వరుణస్యగోదధే ।
ధీరా ఇచ్ఛేకుర్ధరుణేష్వారభమ్ ॥ ఇతిద్వే ॥ యేనదేవాఃపవి ।
త్రేణాజాపత్యం ॥ ఇంద్రస్యనీతి ॥ ఇతి తిస్రః ॥ సుదర్శనాయహేతిరా
జాయనమః ॥ ఇతి పంచాయుధాహుతయః । ౧౨ ॥ ౬౧ । తతః
మూలమంత్రేణ చతస్రః॥ మంత్రత్రయేణతిస్రః॥ ౬౮ । సుదర్శన
మంత్రేణ పాంచజన్యమంత్రేణచ ప్రత్యేకం షోడశ ॥ ౩౨। ఆహుత్య ॥
। ౧౦౦ ॥ శతాహుతయుః ।

అథ పుంస్రసంస్కారహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య "ఓం
నమోభగవతే వాసుదేవాయ స్వాహా" త్యాది వ్యూహచతుష్ట
యాహుతయుః చతస్రః ॥ ౪ ॥ కేశవాదయుః ద్వాదశ ॥ ౧౬ ॥
మూలమంత్రేణ నమస్తే నవ్యస్తేన నమస్తే నచేతిషట్ ॥ ౨౨ ।

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అథ నామసంస్కార హోమం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య మూలేనైవ షోడశాహుతయః ॥౧౬॥

(తతః నుంత్రసంస్కారహోమం సంకల్ప్య మూలమంత్రేణ మంత్రత్రయేన-విష్ణుగాయత్ర్యా అష్టోత్తరశతకృత్వః ఆజ్యేనాహుత్వా పురుషసూక్తఋగ్భిః ॥ ౧౭ ॥ విష్ణుమడమ్యా యథాశక్తి కేశవాదిభిర్మంత్రైః, నిత్యేభ్యోనమః స్వాహా-ముక్తేభ్యోనమః స్వాహా ఇతిచ జుహుయాత్.

అథ యాగహోమం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య కేశవాది చతుర్వింశతిమంత్రైః ॥౧౪॥ పురుషసూక్తేన ప్రత్యృచం ॥ ౧౮ ॥ మూలేన షోడశాహుతయః ॥ ఆహత్య అష్టపంచాశదాహుతయః ॥ శ్రీ॥ సర్వసమష్టిః ॥ ౧౦౦ ॥

అథాగ్నేరుత్తరపూర్వార్ధే పవిత్రం దక్షిణపూర్వార్ధే పాంచజన్యంచ నిధాయ సంతాప్య ఆఘార్యాదిభిరభ్యర్చ్య సుప్రసన్నం ధ్యాత్వాశిష్య ఆచార్యశ్చ ప్రదక్షిణమగ్నింకృత్వా అగ్నిస్థం భగవంతం పవిత్రం పాంచజన్యంచ ప్రణమ్య స్వాచార్యం ప్రణమ్య గురుపరంపరా మనుసంధాయాత్మానంశిష్యం ఫలంచావిపర్యాసయన్ ఆచార్యస్తప్త పవిత్రం పూర్వమాదాయ ప్రాఙ్ముఖస్యోదఙ్ముఖస్యా పవిష్టస్య దక్షిణం బాహుమంకయిత్వా- సుదర్శనమహాజ్వాలకోటి సూర్యసమప్రభ । అజ్ఞానాన్ధస్య మేదేవ జ్ఞాన్మార్గం ప్రదర్శయ ॥ శ్రీ సుదర్శనాయ హేతిరాజాయనమః । ఇతి శిష్యంవాచయన్నంకయిత్వా ॥

తతః-పాంచజన్య నిజధ్వాన ధ్వస్త పాతకసంచయ । పాహి మాంపాపినం ఘోరసంసారార్ణవ పాతినమ్ ॥ శ్రీ పాంచజన్యాయ శంఖానామధిపతయేనమః । ఇతి వాచయన్ సవ్యం బాహుమంకయిత్వా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అథ ప్రయసా పంచబన్య సుదర్శనాభిమేకం గంధాదిభిర్యథా పూర్వమభ్యర్చనంచ కుర్యాత్ ॥

అథ పుండ్రదేవతాం పరీత్య ప్రణిపత్యోపసేదుషే శిష్యాయ పుండ్రాణి ధారయిష్యన్ శ్వేతాం మృత్తాన్నినిగృహ్య మూలమంత్రాదినాభిమంత్ర్య భగవదుపక్రమం స్వాచార్యపర్యన్తేభ్యో గురుభ్యస్సురూప్య స్వయంచధారయిత్వాంగుళీభిరాదాయ శిష్యలలాటాదిషు ధారయన్ కేశవాదిమంత్రాన్ వాచయీత । తతః శ్రీమూర్ణం ధారయిష్యన్ శ్రీధ్యాదిమంత్రాన్వాచయీత । తతశ్చతుర్థ్యన్తం నమస్యామీత్యాది మంత్రానుపదిశేత్ ॥

అథ నామదాస్య న్నాచార్యో నామదేవతాం పరీత్య ప్రణమ్యావసేనుషం శిష్యం నామదేవతా ప్రసాదరూప గంధమాల్యాదిభి రలంకృత్య తన్మూర్ధ్నిం మనసాధ్యాయన్ అసావముకదాస ఇతి నామదద్యాత్ ॥

అథ మంత్రముపదేక్ష్యన్నాచార్యః అంతేవాసినా సహ భగవంతం పరీత్య ప్రణమ్య యథాస్థానముపవిశ్య ప్రణిపత్యోపవిష్టం శిష్యముపకుంభాద్భిః ప్రోక్ష్య శోషణాదిభి ర్విశోధ్య అస్త్రమంత్రేణ రక్షాంకృత్వా సాంగన్యాసం సధ్యానన్శ్లోకాన్ మంత్రానుపదిశేత్ ।

అథ యాగక్రమ ముపదేక్ష్యన్ గురుపరంపరాం నమస్కృత్య శ్రీయంచప్రార్థ్య "త్వంమాతా సర్వలోకానాం దేవదేవేశ్వరప్రియే। ఆశ్రయస్వేశ్వరమిమ మపరాధశతైర్యుతమ్ । చతుశ్లోక్యేమనుసంధాయ "నారాయణ దయాసింధో వాత్సల్యవరుణాలయ। " ఇత్యాహ్వానం పాపినందేవ కృపయా సముపాగత "మితి ప్రవేశ్య - స్వాచార్యాన్ సుదర్శనపుండ్రాణి ప్రణమనం.....ఊర్ధ్వాదిదివ్యలోకం.....ఆహ్వానం చానన్తరమ్" ఇతి శ్లోకత్రయంసారముపదిశేత్ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

అథ పరిధీన్ అభ్యజ్య ప్రోక్ష్య పాణినాయుష్య పాయ శ్చిత్తాహుతీర్ హుత్వా పరిషిచ్య బ్రాహ్మణముద్వాస్య అగ్ని ముపతిష్ఠేత ॥

అథ సాత్త్వికత్యాగంకృత్వా స్వాచార్య సంభావనాపూర్వ కంఆశిషోవాచయిత్వా బ్రాహ్మణాన్ భోజన దక్షిణా తాంబూలాది భిః పూజయేత్ ॥ ఇతి పక్షసంస్కార కల్పః ॥

ఆశీర్వాదాః—అస్మే దేవాసో వపుషే చికిత్నత యామాశిషా దమ్పతీ వామమశ్నుతాం । పుమాన్పుత్రో జాయతే విందతే వస్వధ విశ్వే అరపా ఎధతేగృహాః । ఆశీర్దాయా దమ్పతీ వామమ శ్నుతామిష్టాగాయస్సచతాగ్ం సమోకసా । యు ఆఒసిచథ్సం దుగ్గం కుమ్భ్యాసహేష్మేనయాను న్నతిఃజహాతుసఃగ్ం । సదిగ్ధి ॥ 3 ॥ వీవ్యస్యజాయా పీవాసఃపుత్రా అకృశాసో అస్యా । సహజానిర్యస్సునుఖస్యమాన ఇంద్రాయాశిరగ్ం సహకుంభ్యా ఒదాత్ । ఆశీర్మ ఊర్జముత సువ్రీహస్త్రమివం దధాతు ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్ । సంజయన్తీ తాణి సవాసాఒహమింద్రకృణ్వాకో అన్యాగ్ం అధరాన్థ్సపత్నాన్ ॥ (సం ॥ 3 । 3 ॥ 3_3+33)

అశిషమేవైతామాశాస్తే పూర్ణపాత్రే । అంతతోనష్టుగా । చతుష్పద్వా ఏతశ్చందః ప్రతిష్ఠితం పత్నియైపూర్ణపాత్రే భవతి । అస్మిన్లోకే ప్రతితిష్ఠానీతి । అస్మిన్నేవలోకే ప్రతితిష్ఠతి । అథో వాగ్వా అనుష్టుక్ । వాఙ్మిథునమ్ । ఆపో రేతఃపిజననమ్ । ఏతస్తా ద్వైమిథునా ద్విద్యోతమాన స్తవయస్వర్షతి । రేతస్సించత్న ॥ 8ర ॥ ప్రజాఃప్రజనయత్న । యద్వైయజ్ఞస్య బ్రహ్మణాయుజ్యతే । బ్రహ్మణావైతస్య విమోకః । అద్భిశ్శాంతిఃకిమకృంవా ఏతర్హియోక్ష్యం బ్రహ్మణా । ఆదాయైన త్పత్నీసహోప ఉపస్పృశ్యాహుతే

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్వాసైత్యై । అంజలాపూర్ణాహుత్యా మూనయతి । రేతపాస్యాం పరిజాంబధాతి । ప్రజయాహిమనుష్యాః పూర్ణాః । ముఖం విమృష్టే । అనభృథస్యైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి ॥ ౭౫ ॥ (అష్ట ॥ ౩ । ౩)

సోమ్యగవం తేన ప్రథమామాహుతిం జుహోతి । పశవో వై సోమ్యగవం । రుద్రోగ్నిస్సిష్టకృత్ । రుద్రాదేవపశూనన్తర్ధధాతి । అథో యత్రైషాహుతిర్హూయతే । నత్రరుద్రః పశూనభిమన్యతే ॥ ౭౬ ॥ అశ్వశఫేన ద్వితీయామాహుతిం జుహోతి । పశవో వా ఏకశఫం । రుద్రోగ్నిస్సిష్టకృత్ । రుద్రాదేవపశూనంతర్ధధాతి । అథో యత్రైషాహుతిర్హూయతే । నత్రరుద్రః పశూనభిమన్యతే । అయుస్మయేన కమండలునాతృతీయామ్ । ఆహుతిం జుహోత్యాయుర్వై ప్రజాః । రుద్రోగ్నిస్సిష్టకృత్ । రుద్రాదేవప్రజా అంతర్ధధాతి । అథో యత్రైషాహుతిర్హూయతే । నత్రరుద్రః ప్రజా అభిమన్యతే ॥ ౭౭ ॥ (అష్ట ॥ ౩ । ౯ ॥)

అపశ్యంత్వావనసా+పుత్రకామే । (౧౩౮ తమపుటే ద్రష్టవ్యః)

నహస్రిహాఖ్యాతే దధ్యాచ్ఛతం ప్రతిగర్తై తేచైవాసనే । శ్వేతశ్చాశ్వతరీరథోహోతుః పుత్రకామా హోధ్యాఖ్యాపయేయుర్నభం తేహపుత్రా స్యుభంతేహ పుత్రాఇతి ।

సర్వస్యాత్మైక సర్వస్యజిత్యైసర్వమేవ తేనాప్నోతి సర్వం జయతి ॥ (సం । ౫ ॥ ౭ । ౫౦)

ఋధ్యాస్మహైవ్యా ర్నమసోపసద్య । మిత్రందేవం మిత్రధేయంసో అస్తు । అరాధాహి హవిషావర్ధయంతః । శతంజీవేమ శరదస్సవీరాః ॥ (అష్ట ॥ ౩ ॥ ౧ ॥ ౧౩)

నవో నవోభవతిజాయమానోహ్నాం కేతురుషసామేత్యగ్రే ।

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయన్ ప్రచంద్రమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥ (సం॥ ౩ ॥ ౪ ॥ ౪౮)

శతమానం భవతి శతాయుః పురుషశ్శతేంద్రియః-ఆయుష్యేవేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి। (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౭ ॥ ౪౬ ॥ ౪౭)

ఆయుష్మంతం వర్చస్వంతం। ఆథో అధిపతిం విశాం। అస్యాః పృథివ్యా అధ్యక్షం। ఇమమింద్రవృషభంకృణుం (అష్ట ॥ ౩ ॥ ౪ ॥ ౬౩+౬౪)

పూష్ణః పోషేణమహ్యామ్। దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ। శతగ్ం శరదృభ్య ఆయుషేవర్చసే। జీవాత్వై పుణ్యాయ॥ (అష్ట ।౧।౩ ॥ ౧౯)

ఏతేనవై దేవాజైత్వానిజిత్వా। యంకామమకామయంత తమాప్నువన్। యంకామం కామయతే। తమేతేనాప్నోతి ॥ (అష్ట।౩ ॥ ౭।౪౮)

పృథ్వీసువర్చాయుషతిస్సజోషాః। పూర్ణవాస్యదగాచ్ఛోభమానా। అప్యాయ యంతీ దురితానివిశ్వా। ఉరుం దుహాంయజమానాయ యజ్ఞం। (అష్ట ॥ ౩।౧।౧౭)

ఋధ్యాన్మహావైశ్రవతిష్ఠతి॥ ఇత్యాశీర్వాదః.

శ్రీమతే శ్రీకృష్ణబ్రహ్మతంత్ర పరకాల యతీంద్ర మహాదేశికాయనమః.

శ్రీకృష్ణ బ్రహ్మతంత్ర పరకాల మహాదేశికేంద్రానుగృహీతాఽనుగ్రహ పరిపాటీ.

ఓం స్వామినఃస్వస్తి మంత్రాథాస్మత్యాస్సఫలా స్సంత్వితి తత్రభవంతో భవంతో మహంతోనుగృణంతు ।౧॥ అనయోర్ఛందసోర్వేదోక్తం దీర్ఘమాయుర్మయం భూయాదితి తత్ర భవంతో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు॥ ౨ ॥ అద్యానుష్ఠితే వైవాహికై
శుభకర్మణి మంత్రలోపె తంత్రతోపె ద్రవ్యలోపె శ్రద్ధాలోపె
సంభవత్యపి సర్వం సాంగం యథావదనుష్ఠితం భూయాదితి తత్ర
భవంతో భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు ॥౩ ॥ ఇహా దంపతీ
వందారుక బృందారక బృందాగ్రగణ్య కోటీర కోటితట ఘటిత
చటుల మణిపటల విస్మయ సురుచిర మరీచి పీచి పరిచుంబిత చర
ణాంబుజస్య కలశాంబుధి రాజన్య కన్యాస్తనస్థ బక వాస్తవ్య నిష్ఠుల
కస్తూరికా మోద ప్రశస్తి సావస్తిక కాస్తుభాభరణస్మర మాలోచన
చకోరహరిణ కిరణస్య క్షమాచిత్త సరోజమ ట్చరణస్య నీలావిలాస!
విహార శరణస్య శరణాగతభరణాయత్త శరణస్య నిఖిల భువన
సుభగంకరణస్య ఫణాధర ధురీణ ధరణిధరాభరణస్య జ్ఞానశక్తి బలై
శ్వర్యాద్యనంత కల్యాణగుణ విలాస నివాసస్య శ్రీ శ్రీనివాసస్య ఘర
వైభవస్యానుగ్రహేణ శచీపురందరా వివాతిమాత్ర సౌభాగ్య
ధురంధరౌ, సరస్వతీ చతురాననావివసకల కలాచతురాననౌ,
జానకీ రఘునంబనా వివజ గదానందనౌ, రోహిణీ చంద్రమసావివ
పరస్పర ప్రేమసాంద్రమనసౌ, అరుంధతీ వసిష్ఠావివ సదాచారనిష్ఠౌ,
రతికుసుమచాపావివ అన్యోన్యాసురూప రూపౌ, రుక్మిణీవాసుదేవా
వివ ప్రవర్ధమానపుత్ర పౌత్రాది సంతాన ప్రభావౌచ భూయాస్తా
మితి తత్రభవంతో భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు.

అనయోదంపత్యోః శ్రీమత్పరకాలదాసన సగస్వతి యతిరాజ
కురుకేశ నిగమాంత దేశిక బ్రహ్మతంత్ర వరశైలయతి వరాది గురు
పరంపరా చిరకాల నిరంతరారాధిత చరణారవిందస్య శ్రీ హయగ్రీ
వస్య నిరవగ్రహేణానుగ్రహేణ అతి గంభీర్యం అతిక్షే
మాచార్యం మతిచాతుర్యం, అతిమహత్వవి పావనత్వం, అతిసౌర్యం

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తేజస్విత్వం, అతిచంద్రమాహ్లాదిత్వంచ భూయాదితి శ్రత్రభవంతో భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు.

అస్మిన్ వైవాహికశుభోత్సవతదీయారాధనే, హరిత తరకదళి కాపత్ర మరకతక భద్రాసనాధిరూఢేన, శాణోల్లీఢహేమణిరేఖా స్మేరయా ఘృతధారయా సహధర్మచర్యాపరిరబ్ధేన నిజగుణానురూపేణ రూపేణ సచివేన కందళితానందకంద రసోద్దండ కూశ్మాండ దుర్వార రసోర్వారుక మూర్తాంగ వార్తాక రసజటాలపటోల శాకైరంగైరసైస్సడ్భిర్గణైః సహకారామలక జంబీరమయోపదంశేనశక్తిత్రయేణమా కందాదిఫలవితానైః ప్రధానైః అతిరసైరతిరసైః,మనోహార్యనోహారైః, నిఖిలజనమోదకైర్మోదకైః, సంవర్ధిత హేళికాభిహోళికాభిః, ఉజ్జృంభిత రసాటోపై క్ష్మక్ల్యాద్యపూపైః పరిజనకలాపైః, మార్జికా దధిమూజికాభ్యాం చామరగ్రాహికాభ్యాం, వృణాలసూత్రసచ్ఛాత గోధూమ పిష్టవిరచిత సేవాభిధానభక్ష్యవిశేషై శ్శాన్నైశ్చపరిగతేన, అఖండమండదధిఖండ విమలవాససాపరివీతేన, తారాపతిదీప్తి దోరాహవధీరేణ శ్రీరేణాభిమిశ్రేణ, పప్పళాభిధానధవళాతశత్ర పరిష్కృతేన, నిగృహీత తృష్ణాస హచరీపరిరబ్ధ శుద్ధోదార ప్రతిపక్ష రాజేన, శాల్యోదనమహారాజేన, శుద్ధాత్మనానేన యజమానేనేహపరితోష శేష భాగవతాంతర్యామీ శేషగిరి నివాసశ్శ్రీనివాసస్సుప్రీతో సుప్రసన్నోవరదో భూత్వా అనయోర్దంపత్యోర్నిరంతరంక్షేమస్థైర్య వీర్యవిజయాయురారోగ్య సౌభాగ్యాభివృద్ధిప్రదో భూయాదితి శ్రత్రభవంతో భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు। అస్మిన్ శుభోత్సవే ఘనసార ఘనసారమృగమదఘుసృణసృణిత వివిధచందనగంధైః, ఆవికల వకుళ మరువక కురువక మల్లీమల్లీ చంపక చాంపేయ మందార కుందారవింద

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పటజకదంబ కుసుమకదంబ గుంభితైలోత్తర సారభకరంభితై
మాల్యకదంబైరి, ఏలాలవంగ జాతీఫలకాశ్మీరజ కర్పూరపరిమళ
పరిమిళితక్రముగ ఫలసుధారస ముగ్ధస్నిగ్ధ సుధాచూర్ణాపసలైస్తాం
బూలైశ్చ పరితోషితానాం భాగవతానామశేషాణామమీషాం
తత్రభవతాం భవతామమోఘాభిరాశీర్భిరస్మిక కల్యాణగృహే శ్రీ
శ్రీనివాస దివ్యమహిషీమణేః శ్రీమహాలక్ష్మ్యాస్తేమాభూమానముద్రా
మాన మవలంబతామితి తత్రభవంతో భవంతో మహాంతోనుగృ
హ్ణాంతు, సద్యస్నుపృష్ట్యాసర్వేనదనదీతటాకాస్సంపూర్ణాభూయా
సురితి తత్రభవంతో భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణాంతు। దేశోయం
నిరుపద్రవోస్తు। రాజాధార్మికో విజయీభవతు। సర్వేజనాసు
ఖినోభవంతు। సమస్తసన్మంగళాని భవంతు। సత్యా ఏతా ఆశి
షస్సంతు ॥ ఇత్యనుగ్రహ పరిపాటీ॥

సంభావనా క్రమః—తీర్థసంభావనా॥ యదగ్నిం పూర్వగ్ం
హరత్యాగ్నిహోత్రం। భాగధేయేనైవైనం ప్రణయతి। బ్రాహ్మణ
ఆర్షేయ ఉద్ధరేత్। బ్రాహ్మణోవై సర్వాదేవతాః। సర్వాభి
రేవైనం దేవతాభిరుద్ధరతి ॥ (అష్ట ॥ ౧౮ ॥ ౨౦)

కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోవిల్ తిరునారాయణ
పురం తుడక్కమానజీయాళ్ శ్రీవైష్ణవాళ్ (సకలాచార్య వురు
షర్కథుమ్,) శ్రీపాదతీర్థం సాదిత్తరుళవేణు మితి పార్శ్వ "తీర్థ
సంభావనా" ఇత్యుక్త్వా దివ్యదేశ చతుర్వ్యయస్యాపి చతుర్ణాం ఫల
తాంబూల దక్షిణాం దద్యాత్ ॥

పెరుమాళ్ పిరాట్టియార్ సం ॥ వసత్వై విష్ణవాస ఆకృణో
మి తన్మేజుషస్వ శివివిష్ట్యావ్యం। వర్ధంతుత్వా సుష్టుతయోగిరోమే
యూయం పాతస్వస్తిభిస్సదానః (సం। ౩। ౩। ౨౬+౨౭)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

(యద్వా) ఋషిపూర్వ్యాయ వెధసేనవీయసే। నమజ్ఞానయే విష్ణవేద దాశతి। యోజాతమస్యమహతోమహి బ్రివాత్। సెదుక్రవోభి ర్యజ్యంచిదభ్యసత్। తనుస్తారం పూర్వ్యం యథావిద ఋతస్య। గర్భగ్ం హవిషాపివర్తన। ఆన్యజానంతోనామ చిద్వివక్తన। బృహత్తే విష్ణోసుమతిం భజామహే। (అష్ట। ౨। ౪। ౩౯)

గృణాహి। ఘృతవతీ సవితరాధివత్ర్యై। పయస్వతీరంతిగా శానోఅస్తు। ధృవాదిశాం విష్ణుపత్న్యఘోరాఽస్యేశానా సహ సోయామనోతా। బృహస్పతిర్నోతరిక్ష్వోతవాయు స్సంధువానావాతా అభినో గృణ్ణంతు। విష్కంభోది వోధరుణిః పృథివ్యా అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ. (సం॥ ౪॥ ౪॥ ౩౭) శ్రీమదఖలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకనాన శ్రీలక్ష్మీనృసింహా సంభావనా- పెరుమాళ్ పిరాట్టియార్ సంభావనేతివా.

(నమ్మాళ్వార్ సం) చరణం పవిత్రం వితతం పురాణం। యేనపూత స్తరతి దుష్కృతాని। తేనపవిత్రేణ శుద్ధేనపూతాః। అతిపాప్మానమరాతిం తరేమ॥ లోకస్యద్వారమర్చిమత్పవిత్రం। జ్యోతిష్మద్భాజమానం మహస్వత్। అమృతస్యధారా బహుధా దోహమానం। చరణంనో లోకే సుధితాం దధాతు॥(అష్ట। ౩॥౧౩॥ ౧౪) శ్రీమద్వేదమార్గేత్యాది రానప్రపన్న సంతాన కూటస్థరాన నమ్మాళ్వార్ సంభావనా.

(ఎమ్బెరుమానార్ సం) నకర్మణాన ప్రజాయాధనేనత్యా గేనైకే అమృతత్వమానశుః। పరేణనాకం నిహితం గుహాయాం విభ్రాజతే యద్యతయోవింశంతి। వేదాంతవిజ్ఞాన సునిశ్చితార్థాస్స న్న్యాసయోగాద్యతయ శుద్ధసత్వాః। తేబ్రహ్మలోకేతు పరాంత కాలే పరామృతా ప్పరిముచ్యంతి సర్వే। దహరం విపాప్మం పర

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పెళ్ళ భూతం యత్పుండరీకం పురమధ్యసర్గ్ంష్ఠం। తత్రాపి దహరం గగనం విశోకస్తస్మిన్యదంత స్తదుపాసితవ్యం। యద్వేదాదాస్వరః ప్రోక్తో వేదాంతేచ ప్రతిష్ఠితః। తస్యప్రకృతిలీనస్య యఃపరస్సమహేశ్వరః॥ (తై॥ఉ॥౪॥౨౨)

శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యో భయవేదాంత ప్రవర్తకాయ్ దర్శనస్థాపకరాన ఎమ్బెరుమానార్ సంభావనా.

(శ్రీమన్నిగమాన్త మహాదేశికక సం॥) చరణం పవిత్రం + దధాతు (ఆళ్వార్ సంభావనాయాం ద్రష్టవ్యః) శ్రీమద్వేద మా + రాయ్, సర్వతంత్ర స్వతంత్రరాన తూప్పుల్ వేదాంత మహాదేశికక సంభావనా.

(శ్రీమణవాళ మహాముని కళ్ సం॥) నకర్మణాన ప్రజయా + మహేశ్వరః॥ శ్రీమద్వేదమార్గ + రాన కోయిల్ మణవాళ మహాముని కళ్ సంభావనా.

(అథ స్వాచార్య సం॥) శ్రీమన్మహోబిల శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ స్థాన నిర్వహణ ధురంధరాచార్యాణాం సంభావనాక్రమః॥ చరణం పవిత్రం + దధాతు॥ నకర్మణా + మహేశ్వరః। ఇత్యంతము క్త్వా శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్య పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రో భయవేదాంతాచార్య శ్రీ భగవద్రామానుజసిద్ధాంత నిర్ధారణ సార్వభౌమ శ్రీవణ్ శఠకోప శ్రీమదాదివణ్ శఠకోపయతీంద్ర మహాదేశికక సంభావనా। ఇత్యాది క్రమేణ స్వాచార్యపర్యంతం యథాక్రమం యథోపదేశం కుర్యాత్॥

శ్రీ శ్రీబ్రహ్మతంత్రపరకాల మహాదేశికాఖ్య శ్రీశ్రీమాయ వదన దివ్యస్థాన ధురంధర యతివర దివ్యసంభావనాయాం, శ్రీమ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ద్వేదమూర్ల ప్రతిష్ఠాపనాచార్యాణాం ఇత్యాదిక్రమేణ మధ్యంతం పర్వముక్త్వా శ్రీమత్పరివారక కంఠీరవ చరణయుగళ విన్యస్త సమస్తాత్మభరాణాం శ్రీకృష్ణబ్రహ్మతంత్ర పరకాల మహాదేశికానాం సంభావనా ఇత్యాది క్రమేణ శ్రీముదాదిమ బ్రహ్మతంత్ర మహాదేశికేందాది సంభావనాస్వర్వా యథాసంప్రదాయంకార్యాకి.

శ్రీముచ్చీవాస మహాదేశికాది మునిత్రయ పరంపరా విద్యా హకాచార్య సంభావనాయాం శ్రీమన్నాథమని శ్రీమద్యామున ముని శ్రీమదారామానుజమునీ కూవీ మునిత్రయ సిద్ధాంతస్థాపనా చార్యాణామితి విశేషః. (సాఒపి యథాసంప్రదాయకార్యా)

ఏవమేవ యథాసంప్రదాయం యథోపదేశ మాచార్య పురుష సంభావనా ఒపి తత్తత్సంప్రదాయనిష్ఠై కార్యా.

సర్వాస్వపి సంభావనాను సశ్రద్ధోత్థాయ సాంజలిబుద్ధై « పరస్పర హితైషిణాం పరిసరేషుమాం వర్తమే » తి న్యాయవిధ్యా స్పదస్థైర్యత్యంతాదరపూర్వకం భక్తిం ప్రదర్శనీయా.

(బృహస్పతి సం॥) « బృహస్పతే సవితర్భోధయైనగ్ం సగ్ంశితం చిత్సంతరాగ్ం సగ్ం శిశాధి। వధర్యైనం మహతే సౌభగాయ విశ్వపేన మనుమదస్తు దేవాః» (సం ॥౪॥౧॥౪౫+౫౮) బృహస్పతి సంభావనా.

(దీక్షిత సం)"అగ్నిరగ్రే ప్రథమో దేవతానాం। సయా శానాముత్తమో విష్ణురాసీత్। యజమానాయ పరిగృహ్యాదే వాక్। దీక్షయేదగ్ం హవిరాగచ్ఛతన్నకి। అగ్నిశ్చవిష్ణో తప ఉత్తమంమహకి। దీక్షాపాలేభ్యోవనతగ్ం హిశకా)। విశ్వైర్దేవైర్వ్యక్షైస్సంవిదానా। దీక్షామస్మై యజమానాయధత్తమ్" ॥ (అష్ట॥ ౩।౪॥ ౩౩+౩౪)దీక్షితానాం సంభావనా.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

(విద్వత్సంభావనా) 'యేఽలర్వాఙుతవా పురాణేవేదం విద్వాగ్ం సమభితోవదంత్యదిత్యమేవతే పరి వదంతి నర్వే అగ్నిం ద్వితీయం తృతీయంచపాగ్ంనవమితి యావతీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదనిదిబాహ్మణే నపంతి తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యదివేది నమస్కుర్యాత్. (ఆ ॥ ౨ ॥ ౧౫) విద్వత్సంభావనా.

(వైశ్వదేవ నం) వైశ్వదెవ్యావా అశ్వాః । నానాదేవత్యాః పశవోభవంతి । అశ్వస్య సర్వత్వాయ । నానారూపాభవంతి । తస్మాన్నానారూపాః పశవః । బహవోరూపాభవంతి । తస్మాద్బహవోరూపాః పశవస్మృద్ధ్యై ॥ (అప్త ॥ ౩ ॥ ౯ ॥ ౮) వైశ్వదేవ సంభావనా.

(సదస్సంభావనా) సభథ సభాంమేగోపాయ । యేచనభ్యాస్సభాపదః । తానిద్రియావతఃకురు । సర్వమాయురుపానతామ్ ॥ (అవ్ల ॥ ౧౧ ॥ ౨ ॥ ౩౬) సదస్సంభావనా.

ఏవం జాతకర్మాదేష్ఠ తద్గర్భిస్థస్థానాం కర్మణాంప్రయోగః, కవర్ధికారికా, గృహ్యసూత్ర, తధాన్యగ్ర్యా, అండపిళ్లాభ్య ప్రయోగస్మృత్తి, గృహ్యారత్న, కంఠభూషణ, చన్ద్రికా, తదనుసారిప్రయోగానుక్రమణికాది బహూన్ గ్రంథానవలోక్య తత్ర తత్ర స్థితానర్థాన్ సంగృహ్య, తత్తత్ప్రకరణేషు సూత్రవాక్య కారికాది విన్యాసపూర్వకం జాయమాన కాలీన భగవత్కటాక్షలబ్ధేన శ్రీవణ్శఠకోప శ్రీశఠకోప, శ్రీ శఠకోప రామానుజ, శ్రీ వీరరాఘవ శఠజిత్సంయమీంద్రాణాం దివ్యమోఘానుగ్రహేణ తచ్చరణయుగళ సేవానమధిగత బుద్ధిలేశేన శ్రీమద్భయవదన దివ్యాస్థానధురంధరైః శ్రీకృష్ణ బ్రహ్మతంత్ర పరకాలమహాదేశికైస్సానుగ్రహంసంప్రేరితేన శ్రీలక్ష్మీనృసింహ దివ్యపదాశ్రితేన కామయమానేన యథాప్రజ్ఞం గ్రథితః, తత్రాసక్త దుష్ట పునరుక్తాదిదోషాన్నిర్మత్సరాస్సత్ర భవంతోస్తు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

హోంతస్సోష్వా ప్రమోదధ్వమితి సాంజలిరభ్యర్థయే. అనేన ప్రీణాతు భగవాన్ శ్రీమదహోబిల సుహావిహారీ రమానృహరిః.

పూర్వ ప్రయోగానుక్రమణికా సమాప్తః.

అథ వధూపర సమ్మానకాలే పత్న్యమానాశీర్మన్త్రాః.

ఏతైరాయుష్మాన్. ప్రజాపతుర్వాహూవా. పురస్తాద్ధోతార ముదంచ ముపదధాతి యావత్పదమ్. హృదయం యజుషీ పత్నీక్ష్చ. దక్షిణతః పాంచం చతుర్హోతారమ్. పశ్చాదుదంచం పంచహోతారమ్. ఉత్తరతః పాంచగ్ం షడ్ధోతారమ్. ఉపరిష్టాత్పాంచగ్ం సప్తహోతారమ్. హృదయం యజూగ్ంషి పత్నీక్ష్చ. యథాపకాశం గ్రహా. యథాపకాశం ప్రతిగ్రహా లోకం పృణాభ్. సర్వాహాసై క్రతా జేషతాం ప్రీతా అభిష్టాభనం తి. అష్ట. ౩. ౧౩. ౩౬.

అగ్నిం ప్రథమం విభక్తీనాం యుబతి. అగ్నిముత్తమంపత్నీ గుంయూనామ్. తేనాగ్నేయమ్. తేన సమృద్ధం క్రియత ఇతి. (అష్ట. ౧. ౩. ౩౮)

హిరణ్యపాత్రం మధోః పూర్ణం దదాతి. మధవ్యోస్సీతి. ఏతథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి. ఏకధైవ యజమాన ఆయుస్తేజో దధాతి. (అష్ట. ౧. ౩. ౩౧)

నవ్యదశ ప్రాజాపత్యాన్పశూనాలభతే. సప్తదశాః ప్రజాపతిః ప్రజాపతేరాప్త్యై. శ్యామా ఏకరూపా భంతి. ఏవమివహి ప్రజాపతిం ప్రజాసతి స్వమ్మ్లోక్ష్ణి. (అష్ట. ౧. ౩. ౩౫-౩౬)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

సోమమంచ పిబతమ్ । నరాశంసేవీహవ్యాయతవా । యు
ర్ధ్యోమూః । ఏషమిదహ ప్రజాపతిస్సమ్భృద్ధ్యై । అష్ట ।౧।౩।౪౧

శిపివిష్టవతీభిస్తృతీయసవనే । యజ్ఞోవైవిష్ణుః । పశవశ్శిపిః ।
యజ్ఞమేవపశూను ప్రతితిష్ఠతి । బృహదంత్యంభవతి । అంతమేవైనగ్ం
శ్రియైగమయతి ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ 3 । ౫ । ౨)

సోమోవాఏతస్యరాజ్యమూదతే । యోరాజానన్నాశ్నీయా
సోమేనయజేత । జీతమువామీతానిహవీగ్ంష్యభవంతి । ఏతావన్తో
వై జీవానాగ్ం పవాః । తనీవాసైకసవాన్పశూచ్ఛుంతి । తనీనం
పునస్సవంతేరాజ్యాయ । దేవనూరాజాభవతి ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥౪॥౧౦)

తీర్ణితీర్ణివైదేవానామృద్ధాని । తీర్ణిచందాగ్ంసి । తీర్ణిసవ
నాని । త్రయ ఇమే లోకాః । ఋధ్యా మేవ తద్వీర్య ఏషు లోకేషు
ప్రతి తిష్ఠతి ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౫ ॥ 33)

సంవత్సరేవైవాశ్మా అన్నమవరుంధే । వైశ్వదేవశ్చరుర్భవ
తి । వైశ్వదేవంవా అన్నమ్ । అన్నమేవాసైకస్వదయతి । వ్రథ
మజో వత్సో దక్షిణా సమ్భృద్ధ్యై ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౬ ॥ ౧౦)

సామ్యగ్ంశ్యానూకంచరుం నిర్వపతి । సోమోవాఅకృష్టప
చ్యస్యరాజా । అకృష్టపచ్యమేవాసైకస్వదయతి । వాసోదక్షిణా । సా
మ్యగ్ంహిదేవతయా [illegible]మ్భృద్ధ్యై ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౬ ॥ ౧౧)

నరవ్యాశ్చరుంనిర్వపతి । నరస్యాశేచరుమ్ । మిథువమేవా
వరుంధే । మిథునాగావోదక్షిణాసమ్భృద్ధ్యై ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౬ ॥౧౧)

పృషదాజ్యంగృహ్ణాతి । పశవోవైపృషదాజ్యమ్ । పశూనేవా
వరుంధే । పంచగృహీతంభవతి । పాఙ్క్తాహిపశవః । బహురూపంభవ
తి । బహురూపాహిపశవస్సమ్భృద్ధ్యై ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౬ ॥ ౧౨ + ౧౧)

పవిత్రంవైహిరణ్యమ్ । పునాత్యేవైనమ్ । బహుర్వైరాజన్యో

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

నృతం కరోతి । ఉపజామ్యైహరతే । జనాతిబాధ్యాహ్మణమ్ । వదత్యన్యతమమ్ । అన్యతేఖలునైకీయమాణేవరుణోగృహ్ణాతి । వారుణంయవమయంచరుంనిర్వపతి । వరుణపాశాదేవైనంముంచతి । ఆశ్వోదక్షిణా । వారుణోహిదేవతయా । ఔక్షన్నమ్యాధ్యై । (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౭ ॥ ౧౫)

తప్తునవర్ణగ్ం హిరణ్యమభవత్ । తప్తునవర్ణస్యహిరణ్యస్యజన్మ । యఏవగ్ం సువర్ణస్య హిరణ్యస్య జన్మవేద । సువర్ణఆత్మనాభవతి । (అష్ట ॥ ౩ ॥ ౩ ॥ ౨౫)

బ్రహ్మవాదినోవదంతి । నాగ్నిష్టోమోనోక్థ్యః । నషోడశీ నాతిరాత్రః । అకస్మాద్వాజపేయె సర్వేయజ్ఞక్రతవో ఽవరుధ్యన్త ఇతి । పశుభిరితిబ్రూయాత్ । అగ్నేయంపశుమాలభతే । అగ్నిష్టోమమేవతేనావరుంధే । ఐన్ద్రాగ్నోక్థ్యమ్ । ఐన్ద్రోవాషోడశినస్తోత్రమ్ । సారస్వత్యాఽతిరాత్రమ్ । మారుత్యాఽప్తోర్యామస్తోత్రమ్ ॥ అష్ట ॥ (౧ ॥ ౩ ॥ ౩౫)

వాసోదదాతి । సర్వాదేవత్వంవై వాసః । సర్వాస్మాదేవదేవత్రాఽఽత్మానం పీణాతి ॥ (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౧ ॥ ౫౫)

సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జానదభిజానత్ । సంకల్పమానం ప్రకల్పమానముపకల్పమానముపక్లృప్తంక్లృప్తమ్ । శ్రైష్ఠ్యమసీయమయత్నం భూతం భూతిమ్ । చిత్రఃకేతుఃప్రభానాభాన్నమ్యాభ । జ్యోతిష్మాగ్ంస్తేజస్వానాతపగ్ంస్తపన్నభితపన్ । రోచనోరోచమానశ్శోభనశ్శోభమానః కల్యాణః ॥ (అష్ట । ౩ । ౧౦ । ౧)

తేజస్వీయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీస్యామితి । పాత్రాణాంతుద్విష్ట్యాదుహ్నర్చేత్ । యేయంసాగ్నావ్యశస్యతి । సామాప్నోతు । తేజసాయశసాబ్రహ్మవర్చసేనేతి । తేజస్వ్యేవయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీభవతి ॥ (అష్ట ॥ ౫ ॥ ౧౧ ॥ ౫౭)

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వనూనాంవవిక్రమసీత్యాహ । పాణాపై వసవః । తేషాంవా వతద్భాగధేయమ్ । యత్పవిక్రమ్ । తేభ్యఏవైనత్కరోతి । (అష్ట। 3 ॥ ౨ ॥ ౧౮)

మిత్రస్య శ్రేద్ధా । సవితుః ప్రసూతిః । సూర్యస్య మరీచిః । చంద్రమసో రోహిణీ । ఋషీణామరుంధతీ । (ఆర। 3 ॥ ౧౪)

వాగ్నానాదుపాగ్ంశుసవనమ్ । వాచఐన్ద్రీవాయువమ్ । దధిక్రతుభ్యాం మైత్రావరుణమ్ । శ్రోత్రాదాశ్వినమ్ । చక్షుషశ్శుక్రామన్థినా । ఆత్మనఆగ్రయణమ్ । అఙ్గేభ్యఉక్థ్యమ్ । అయుషోధ్రువమ్ । (అష్ట ॥ ౧ ॥ ౫ ॥ ౨౦)

శతాయుస్వాహేత్యాహ । శతాయుర్వై పురుషశ్శతవీర్యః । ఆయురేవవీర్యమవరుంధే । సహస్రాయుష్వాహేత్యాహ । ఆయుర్వై సహస్రమ్ । ఆయురేవావరుంధే । సర్వస్మై స్వాహేత్యాహ । అపరిమితమేవావరుంధే ॥ (అష్ట ॥ 3 ॥ ౮ ॥ ౫౮)

'బిభ్రత్మన్వదపృజత' (అష్ట ॥ ౨ ॥ 3 ॥ ౧౧) ఇత్యనువాకే, 'యోఽపాం పుష్పంవేద' (ఆర ॥ ౧ ॥ ౨౨) ఇత్యనువాకేచ ఆఽన్తం వాక్యచతుష్టయక్రమేణానుసంధాయాపి బహుమతిరిష్యతే ॥

తేనభూతేన + కృణోతు వామ్ । (మం ॥ ప్ర ॥ ౧ ॥ ౬)
సుమంగలీరియం + విధేతన ॥ (మం ॥ ప్ర ॥ ౧ ॥ ౯)
ఇమాఽత్వమింద్రమీఢ్వః + కృధి । మం ॥ ప్ర ॥ ౧ ॥ ౮ ॥

వ్యస్తి వా చ నమ్.— ఆతుశిశానో + విశ్వాహాశర్మ యచ్ఛతు । జీమూతస్యేవభవతి ప్రతీకం యద్వర్మీయాతి సమదాముషస్థే । అనావిద్ధయా తనువాజినుత్వగ్ం సత్యా వర్మాణో మహిమాపి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పస్తు । ధనస్వనాగాధనస్వనా జంజభీమ ధనస్వనాతీవాశ్నస్మధో జయేమ । ధనుశ్శత్రోరపకామం కృణోతి ధనస్వనా సర్వాః ప్రదిశోజయేమ । వక్ష్యంతీ వేదాగనీగంతికర్ణంప్రియగ్ం సఖాయంపరిషస్వజానా । యోశేవశిష్ట్వేవితతా ఒధిధన్వన్న్ ॥ ౩౭ ॥ జ్యాఇయగ్ంసమనే పారయన్తీ । తేఆచరన్తీసమనేపయోపామూతెవ పుత్రం బిభృతాముపస్థే । అవశూర్వివిధ్యతాగ్ంసంవిజానేఆర్ష్ణిఇనేవిష్ఫురన్తీఅమిత్రాన్ । బహ్వీనాంపితాబహురస్య పుత్రశ్చికేతత్కృణోతి సమనా ఒవగత్య । ఇషుధిస్సఙ్కాఃపృతనాశ్చ సర్వాఃపృష్ఠేనినద్ధోజయతి ప్రసూతః । రక్షతిపృన్నయతివాజినఃపుకోయత్రతకామయతేసుసారథిః । అభీషూనాంమహిమానమ్ ॥ ౩౮ ॥ పనాయతమసఃపశ్చాదసుయచ్ఛన్తి రశ్మయః । తీవ్రాఘోషాస్కన్వ్యతే నృషపాణయో ఒశ్వారథేభిస్సహవాజయన్తః । అవక్రాక్షయంతఃప్రపథైరమిత్రాన్క్షణన్తి శత్రూగ్ం రనపవ్యయన్తః । రథవాహనగ్ం హవిరస్యనామయత్రాయుధంనిహితమస్యనర్మ । తత్రారథముపశగ్మ్యగ్ంసదేమవిశ్వాహాఒనయగ్ం సుమనస్యమానాః । స్వాదుషగ్ం సదఃపితరోవయూధాఃకృచ్ఛ్రశ్రితశ్శక్తీవన్తోగభీరాఃచిత్రసేనాఇషుబలాఅమృధ్రాస్సతోవీరాఉరవోవ్రాతసాహాఃబాహ్మణాసః ॥ ౩౯ ॥ పితరస్సోమ్యాసశ్శివేనో ద్యావాపృథివీఅనేహసా । పూషానఃపాతు దురితాదృతావృధోరక్షామాకిర్నోఅఘశగ్ంసఈశత । సువర్ణంవస్తే మృగోఅస్యాదంతోగోభిస్సంనద్ధపతిప్రసూతా । యత్రాసరన్సంచవిచక్రదవంతి తత్రాస్మభ్యమిషవశ్శర్మయగ్ంన్ । ఋజీతేపరివృఙ్క్ధినోఒశ్మాభవతునస్తనూపాఃసోమోఅధిబ్రవీతునోఒదితిఃశర్మయచ్ఛతు । అజంఘంటిసాన్వేషాంఅజఘనాగ్ం ఉపజిఘ్నతే । అశ్వాజనిప్రచేతసోఒశ్వాన్నమఘ్నన్దాదయ । అహింసన్తోఅద్రుహోవర్ధయాంవాంయూయంహి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

తిం పరిబాధమానః । హస్తఘ్నో విశ్వావయునానివిద్వాన్పుమాన్పు మాగ్ంసం పరిపాతువిశ్వతః । వనస్పతేవీడ్వఙ్గోహి భూయా అస్మథ్స ఖా ప్రతరణస్సువీరః । గోభిస్సంనద్ధో అసివీడయస్వాస్థాతా తేజయతు జేత్వాని । దివఃపృథివ్యాః పరి ॥ ౩౧ ॥ ఓజఉద్భృతం వనస్పతిభ్యః పర్యాభృతగ్ం సహః । అపామోజ్మానం పరిగోభిరావృత మిన్ద్రస్య వజ్రగ్ం హవిషా రథం యజ । ఇన్ద్రస్యవజ్రోమరుతామనీకం మిత్ర స్య గర్భో వరుణస్య నాభిః । సేమాంనోహవ్యదాతింజుషాణో దేవరథ ప్రతిహవ్యా గృభాయ । ఉపశ్వానయపృథివీముతద్యాం పురుత్రా తే మనుతాం విష్ఠితం జగత్ । స దుందుభే సజూరిన్ద్రే ణదేవైరూర్ధ్వో నత్ ॥ ౩౨ ॥ దవీయో అపసేధశత్రూ ॥ । ఆక్రన్దయబలమోజోన ఆ ధానిష్టనిహి దురితాబాధమానః । అపప్రోథదున్దుభే దుచ్ఛునాగ్ం ఇత ఇన్ద్రస్య ముష్టిరసి వీడయస్వ । ఆమూరజ ప్రత్యావర్తయేమాః శత్రుమస్మద్దున్దుభి ర్వావదీతి । సమశ్వపర్ణాశ్చరన్తి నో నరో ఒస్మాక మిన్ద్ర రథినో జయన్తు ॥ ౩౩ ॥ ధన్వన్నాహీమానం బాహ్వోస్తనూపృ దితిః పృథివ్యాః పరిసూరా జేకచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౬ ॥

తుమాగ్నే ఽ హరివోమేదినంత్వా ॥ అగ్నేర్మన్వే ఽ ప్రత శాంన ఆయుః । (అత్రస్వస్తివాచనప్రకరణ ప్రతిపాద్యమన్త్రాస్సర్వే ఽపి ప్రత్యేకం సముద్రస్య ప్రకాశితే ఉదకశాన్తిపుస్తకే ద్రష్టవ్యాః)

పంచ శాంతి మన్త్రాః — హరిః ఓమ్ ॥ శంనోమిత్ర శ్శంవరుణః । శంనోభవత్వర్యమా । శంనఇన్ద్రో బృహస్పతిః । శంనో విష్ణురురుక్రమః । నమోబ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవప్రత్యక్ష మసి । త్వామేవప్రత్యక్షం బ్రహ్మవదిష్యామి । ఋతం వదిష్యామి । సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు । తద్వక్తారమవతు । అవతు మామ్ । అవతు వక్తారమ్ । ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥ ౧ ॥ సప్తర్షి

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వదిష్యామి పంచ చ ॥ (తై ॥ ఉ ॥ ౧ ॥ ౧ ॥ ౧)

శంనోమిత్రశ్శంవరుణః + త్వామేవప్రత్యక్షం బ్రహ్మవాదిషం ; త్వామేవప్రత్యక్షం బ్రహ్మావాదిషమ్ - ఋతమవాదిషమ్ - సత్యమవాదిషమ్ - తన్మామావీత్ - తద్వక్తారమావీత్ - అవీన్మామ్ - అవీద్వక్తారమ్ ॥ ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః ॥ ౨ ॥ సత్యమవాదిషంపంచ చ.

సహనావవతు - సహనౌభునక్తు - సహవీర్యంకరవావహై - తేజస్వినావధీతమస్తుమావిద్విషావహై - ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః ॥ 3 ॥ సహనావవతు పంచ ॥ (తై ॥ ఉ ॥ ౧ ॥ ౨)

నమోవాచే + అనుమదంతు ॥ ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః (౯౧ తమవుచే న్నుటం ప్రకాశితం) ॥ ౪ ॥

శంనోవాతఃపవతాం + తన్నోమాహాసీత్ ॥ ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః. (౯౨ తమవుచే వ్యక్తం ప్రకాశితం) ॥ ౫ ॥

ఓమ్ ॥ తచ్ఛయోరావృణీమహే - గాతుం యజ్ఞాయ - గాతుం యజ్ఞపతయే - దైవీస్వస్తిరస్తునః - స్వస్తిర్మానుషేభ్యః - ఊర్ధ్వంజిగాతుభేషజమ్ - శంనోఅస్తు ద్విపదే - శంచతుష్పదే ॥ ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః. పంచశాంతిమన్త్రాస్సమాప్తాః.

నాందీతర్పణమ్. — కేచిన్నాందీతర్పణం కుర్వంతి, తత్ప్రకారస్తు - గోత్రస్యశర్మణః కుమారస్యాముక కర్మాంగం నాందీశోభనదేవతా ముద్దిశ్య నాందీశోభనదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీతర్పణాఖ్యం కర్మకరిష్యే మిత్యనుజ్ఞాప్య విష్వక్సేనమారాధ్య - అనుగ్రహవత్సల్పాల్పాః - కరిష్య ఇతి విశేషః - విష్వక్సేన ముద్వాస్య - నాందీశోభనదేవతాభ్యోనమః - ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారాన్సమర్పయామీ త్యారాధ్య - సత్యవసుభ్యో విశ్వేదేవా నాందీముఖాః ప్రీయంతాం; నాందీముఖా మాతరః ప్రీయంతాం; నాందీముఖాః

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

పితామహ్యాః + తామ్, నాందీముఖాః ప్రపితామహ్యాః + తామ్, సత్యవస్వాఖ్యా విశ్వేదేవాః ప్రీయంతామ్, నాందీముఖాః పితరఃప్రి, నాందీముఖాః పితామహాః ప్రి, నాందీముఖాః ప్రపితామహాః ప్రి, సత్యవస్వాఖ్యా విశ్వేదేవాః ప్రి. నాందీముఖా స్సపత్నీక మాతామహాః ప్రి, నాందీముఖా స్సపత్నీక మాతుఃపితామహాః ప్రి, నాందీముఖా స్సపత్నీక మాతుఃప్రపితామహాః ప్రి, సర్వేదేవాః ప్రి, సర్వే ఋషయః ప్రీయంతామ్, శ్రీమహా విష్ణుః ప్రీయతామ్.

అథ పూర్వోక్తవంగుణ + వైజ్ఞర్యరూపం గోత్రస్యశర్మణః మమారస్యాముక కర్మాంగం హిరణ్య రూపేణాభ్యుదయంనానాగోత్రేభ్య శ్శ్రీవైష్ణవేభ్యస్తేభ్యస్తేభ్యస్సమ్ప్రిదదే. ఇదాదేవహూరిత్యాది సర్వం పూర్వవత్. అస్మిన్కాలే నిత్యానుసంధానాది ప్రబంధనే వాం కేచిద్భగవత్సన్నిధౌ 'శ్రీమాన్వితనుమ్బు' ఇత్యాది దశక ద్వయం వర్జం కుర్వంతి. పూర్వాచార్య సమ్భవనాదికంచ. మాత్రాది త్రిస్సపితాదిః త్రయోమాతా మహాదయః । త్రయశ్చ తిస్ర్ద్విగుణీ కృత్య క్రమాదష్టాదశ స్మృతాః ॥ ఆద్యంతయోస్త్రిసగణానాం విశ్వేదేవాః పృథక్పృథక్ ॥ మాతుశ్చాద్ధంతుపూర్వంచ త్రిత్యాణాం తదనంతరమ్ । మాతామహానాముభయం తన్త్రేవా వైశ్వదేవికమ్ ॥ ఉదాహృవిశేషః - నాందీముఖి వివాహేచ ప్రపితామహపూర్వకమ్ । నామస జ్ఞకర్తయే చ్ఛ్రాద్ధా సన్యత్ర పితృ పూర్వకమ్ ॥ ఇతి.

అథ వివాహాద్యగ్ని నాశ ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణ మంత్రాః

అపహతా సురా రక్షొగ్ంసి పిశాచా యే ఽయన్తి పృథివీ మను । అన్యేషాంతో గచ్ఛంతు యతైషాం గతంమనః ॥ 'శంనో దేవీ', (౯౬ పుటే, అయంతేయోనిః, ౧౬౦ పుటే)

ఆజుహ్వాన స్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నేస్వాం యోనిమాసీద సా

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ధ్యా । అస్మిన్నహన్త్సదస్థో అధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వేదేవాః ॥ (సం॥ర॥౬॥౩౩)

ఉద్బుధ్యస్వాగ్నేప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ం సృజేథామయంచ । పునఃకృణ్వ్ఞ్స్త్వా పితరం యువానమన్వాతాగ్ంసీత్వయి తంతు మేతమ్ ॥ (సం ॥ ర ॥ ౬ ॥ ౩౨)

అగ్నిర్హోతా - అశ్వినాధ్వర్యూ - త్వష్టాగ్నేత్ - మిత్ర ఉపవక్తా - సోమస్సోమస్యపురోగాః - శుక్ర శుక్రస్య పురోగాః - బ్రహ్మాతాస్తఇన్ద్రియసోమాః - వాతాపేర్హవనశ్రితస్వాహా ॥ (ఆర ॥ 3 ॥ 3)

బ్రాహ్మణ ఏకహోతా - సయజ్ఞః - సమేదదాతుప్రజాం పశూన్పుష్టింయశః - యజ్ఞశ్చమేభూయాత్ - అగ్నిర్ద్వితీయోహోతా - సభర్తా - సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః - భర్తాచమేభూయాత్ - పృథివీతృతీయోహోతా - సప్రతిష్ఠా - సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టింయశః - ప్రతిష్ఠాచమేభూయాత్ - అంతరిక్షం చతుర్థోహోతా - సవిష్ఠాః - సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః - విష్ఠాశ్చమేభూయాత్ - ద్యౌఃపంచమోహోతా - సపాప్మాణః - సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః - ప్రపాణశ్చమేభూయాత్ ॥ ౮ ॥ చన్ద్రిమాషష్ఠోహోతా - సఋతూన్కల్పయాతి - సమేదదాతుప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః - ఋతవశ్చ మే కల్పంతామ్ - అన్నాగ్ం సప్తమోహోతా - సపాప్మాన్యపాప్మాణః - సమేదదాతుప్రజాం పశూన్పుష్టింయశః - పాప్మాన్యచమేపాప్మాభూయాత్ - ద్యావాపృథివీ అష్టమోహోతా - సోనాధృష్యః ॥ ౯ ॥ సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః - అనాధృష్యశ్చభూయాసమ్ - ఆదిత్యో నవమోహోతా - సతేజస్వీ - సమేదదాతుప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః - తేజస్వీచభూయాసమ్ - ప్రజాపతిర్దశమోహోతా - సఇదగ్ం సర్వమ్ - సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టింయశః - సర్వంచమేభూయాత్ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

భూరగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా భువో వాయవే ఽన్తరిక్షాయ స్వాహా సువరాదిత్యాయ దివే స్వాహా భూర్భువస్సువశ్ఛన్దోభ్య ఆసదిగ్భ్య స్వాహా నమో దేవేభ్యస్స్వధా పితృభ్యో భూర్భువస్సువరోమ్ ॥౪॥౧౩ ॥ ౨ ॥ భూరన్నమగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా భువో ఽన్నం వాయవే ఽన్తరిక్షాయ స్వాహా సువరన్నమాదిత్యాయ దివే స్వాహా భూర్భువస్సువరన్నం ఛన్దోభ్య ఆసదిగ్భ్య స్వాహా నమో దేవేభ్యస్స్వధా పితృభ్యో భూర్భువస్సువరన్నమోమ్ ॥౧౩॥3॥ భూరగ్నయే చ పృథివ్యై చ మహసే చ స్వాహా భువో వాయవే చాన్తరిక్షాయ చ మహసే చ స్వాహా సువరాదిత్యాయ చ దివే చ మహసే చ స్వాహా భూర్భువస్సువశ్ఛన్దోభ్యశ్ఛన్దోభ్యశ్చ ఆసదిగ్భ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహసే చ స్వాహా నమో దేవేభ్యస్స్వధా పితృభ్యో భూర్భువస్సువర్మహోమ్ ॥ ౧౪ ॥ ౪ ॥

సమితిగ్ం సంకల్పిథాగ్ం సమ్పిష్టా రోచిష్ణూ సుమనస్యమానౌ । ఇషమూర్జమభినంవసానౌ సావాం మాగ్ంసి సంవ్రతా సముచిత్తా న్యాకరమ్ । (సం ॥ ౪ ॥ ౨ ॥ ౧౮)

పురీష్యస్త్వమగ్నే రయిమాన్పుష్టివర్ధనః అసి । శివాఽశివాభ్యస్త్వా దిశ స్సర్వాభ్యస్పరి గృహ్ణామి యోనిమిహాసదః । భవతం నస్సమనసౌ సమోకసౌ ॥ ౧౮ ॥ అరేపసౌ । మా యజ్ఞగ్ం హిగ్ంసిష్టం మా యజ్ఞపతిం జాతవేదసౌ శివౌ భవతమద్యనః । మాతేవ పుత్రం పృథివీ పురీష్య మగ్నిగ్ం స్వ యోనావభారుఖా । తా ఽశ్వైర్వైద్యైర్వ్యక్ష్ణుతుభి స్సంవిదానః ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా విముంచతు । యదస్యపారే రజసశ్శుక్రంజ్యోతిరజాయత । తన్నఃపర్షదతిద్విషో ఽగ్నేవైశ్వానర స్వాహా । నమస్తే నిర్ఋతేవిశ్వరూపే ॥ ౧౯ ॥ అయస్మయంవిచృతా బన్ధమేతమ్ । యమేనత్వం యమ్యా సంవిదానోత్తమ్ నాకమధి రోహయేమమ్ । యత్తే దేవీ నిర్ఋతిరాబబన్ధదాపాశీవాస్యాఽఉచ

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ర్త్యస్ । ఇదం తే అద్విష్యామ్యయుపోసమధ్యాదథాజీవః పితుమద్ధి ప్రముక్తః । యస్యాస్తే అస్యాః క్రూరలసంజహోమ్యేషాంబన్ధానామవసర్జనాయ భూమితి త్వాజనావిదుర్నిర్బుధిః ॥౨౦॥ ఇతి త్వా వాం పరివేద విశ్వతః । అసున్వంత మయజమానమిచ్ఛేత్తేనస్యేత్యాం తస్కరస్యాన్వేషి । అన్యమస్మదిచ్ఛసాతఇత్యా సమోదేవి నిర్బుతె తుభ్యమస్తు । దేవీమహం నిర్బుతిం వందమానః పితేవ పుత్రం దస యే వచోభిః । విశ్వేస్యయా జాయమానస్య వేదశిరశ్ఛిరః ప్రతీమూరీ విచస్టే । నివేశనస్సంగమనోవసూనాంవిశ్వారూపా ఒభిచస్టే ॥౨౧॥ శచీభిః । దేవఇవసవితా సత్యధర్మేంద్రోనతస్థౌసమరేషణీనామ్ । సంవరత్రాదధాతన నిరాహావాస్కృణోతన । సిఞ్చామహా అవటముద్రిణంవయం విశ్వాఒహావస్తనుఛితమ్ । నిష్కృతాహావమవటగ్ంసునరత్రగ్ం సుమేచనమ్ । ఉద్రిణగ్ంసిఞ్చేఅక్షితమ్ । సీరాయుజంతికవయో యుగావితన్వతేపృథక్ । ధీరా దెవేషు సుమ్నయా । యునక్తి సీరావియుగాతనోతి కృతేయోనౌసవతెపా ॥౨౨॥ బీజమ్ । గిరా చ శుష్మ్యిస్సభరాఅసన్నో నేదీయ ఇత్సృణ్యాపక్వమాయత్ । లాంగలం పవీరవగ్ం సుశేవగ్ం సుమతిక్షరన్తు । ఉదిత్కృషతిగామవింప్రఛర్వ్యం చ పీపరీమ్ । ప్రస్థావద్రథవాహనమ్ । శునంనఫాలావితుదంతు భూమిగ్ంశునంకీనాశా అభియంతువాహా । శునంపర్జన్యోమధునాపయోభిశ్శునాసీరా శునమస్మాసుధత్తమ్ । కామంకామదుఘేధుక్ష్వమిత్తాయ వసుదాయచ । ఇంద్రాయాగ్నయే పూష్ణ ఓషధీభ్యః । శ్మశ్రుతెన సీతా మధునా సమక్తా విశ్వైర్దేవైర్ననుమతామరుద్భిః । ఊర్జస్వతీ పయసా పిన్వమానా ఒస్మాస్థ్సతే పయసా ఒభ్యావవృత్స్వ ॥౨౩॥

పితావిరాజ + వర్ధయంతః ॥ (అష్ట ॥౩॥ ౪ ॥ ౬౬) అంకురార్పణప్రకరణే 'అచ్ఛాగిరః' అగ్నేయవ్రతప్రకరణేచ ద్రవ్యన్యూనమ్.

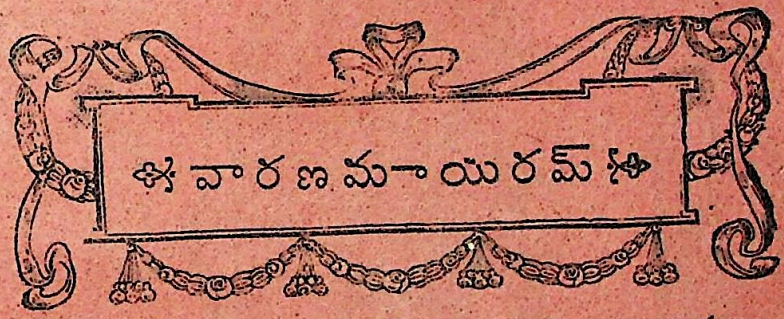
CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ రైు న మ ః.

శ్రీవిష్ణుచిత్త కులనందన కల్పవల్లీం
శ్రీరంగరాజహరిచందన భోగదృశ్యామ్ ।
సాక్షాత్క్రమాం కరుణయా కమలావివాన్యాం
గోదామనన్యశరణ శ్శరణం ప్రపద్యే ।

శ్రీ రామానుజ సమ్ప్రదాయ నిష్ఠాన అశేష విద్వచ్ఛ్రీ వైష్ణవర్కళ్ తంగళ్ తిరుమాళిగైకళ్ నడక్కుమ్ వివాహ మధ్యత్తిల్ వచ్చైక్కోల మెన్ను మొరు సామ్ప్రదాయిక మంగళోత్సవం శెయ్దుమ్ అంద కాలత్తిల్ ఆండాళ్ తిరువాయ్ మొర్ న్దరుళియ

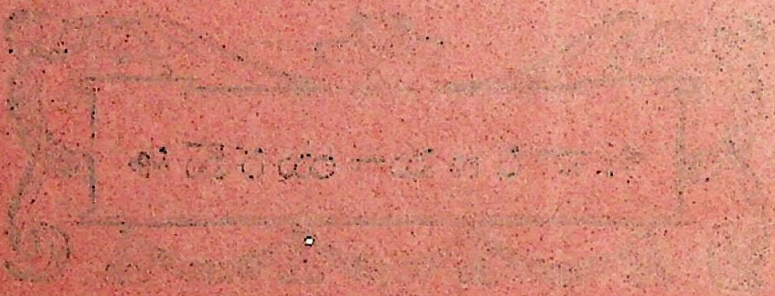
ప్రబంధ మనుసంధిప్పు ముణ్డు. అవర్కళిడ సాకర్యత్తుక్కాక వివ్ప్రబంధ మర్థత్తోడు వ్యక్తమాక్కప్పట్టదు.

శిలర్ ఇంద సామ్ప్రదాయిక మహోత్సవత్తై అనాదరిత్తదుమ్ దాఖిలిడభాషానభిజ్ఞత్తై యినాలన్ఱి వేఱొరు కారణం కాణప్పడవిల్లై ఎప్పడి మాకిలుమిన్ని ప్రచార మిల్లాక మెన్ను ప్రచురిక్కప్పడుకిఱదు

ఆండాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

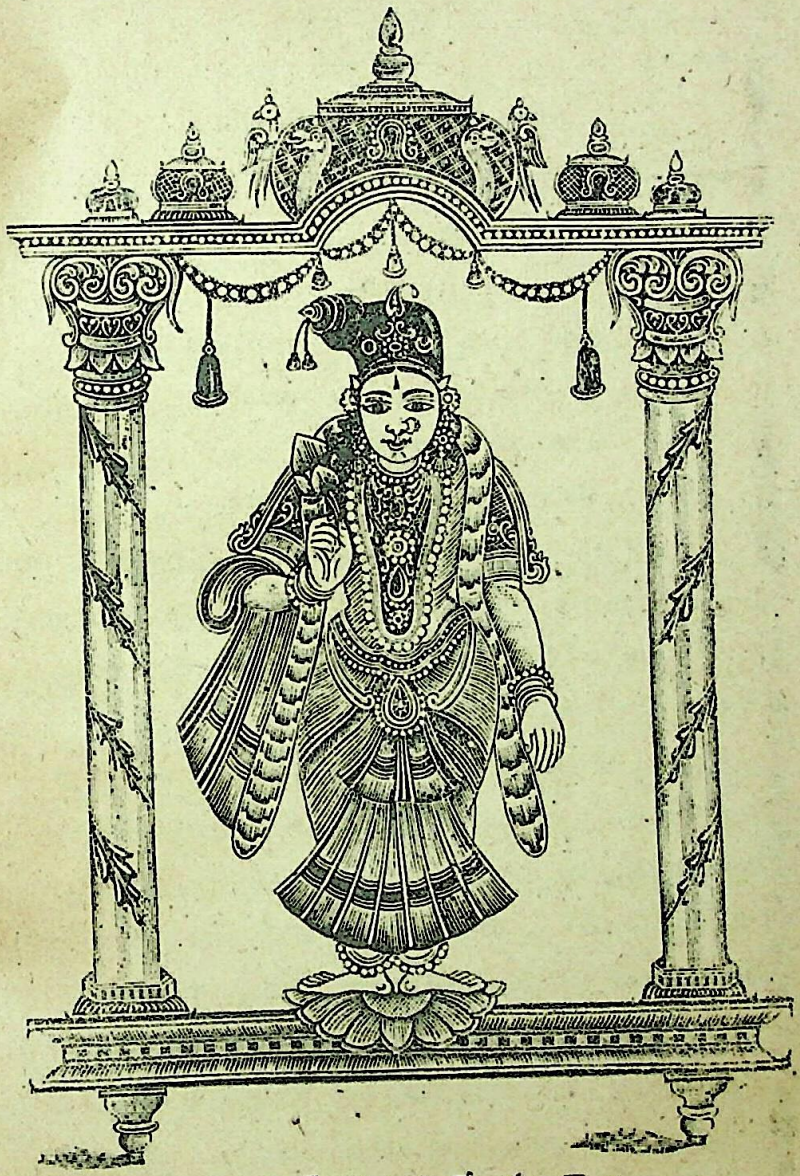
Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ మై నమ:.

అండాళ్ తిరునడిగళే శరణమ్.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీ మతే నమః.

(౨౨౨)

ఆణ్డాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్.

ఆణ్డాళ్ అరుళిచ్చెయ్ద నాయ్చ్చియార్ తిరుమొళియిల్,

వారణ మాయిరమ్.

అల్లినాట్టామరైమే లారణగినిర్ తుళైవి
మల్లినాడాండమయిల్ మెల్లియనాళ్
ఆయర్కులవేన్దనాగత్తాళ్
తేర్పుదువై వేయర్ పయందవిళక్కు॥

అ ॥ (అల్లినాట్టామరై) ఇతుతాన్ నాయ్చ్చియార్ తిరుమొళి త్తనియనాగ అనుసన్ధిక్కప్పడుముదా యిరుక్కుమ్. ఇదిల్ ఆణ్డాళుడైయ ఐశ్వర్యమ్ తొడక్కమూన ఆభిజాత్యపర్యంతమాన వైభవం శొల్లుకిఱదు.

ప్ర — ప. అల్లినాళ్ = సదోన్మీలితమాన, తామరైమేల్ - కమలవాసినియాన, ఆరణఙ్గిర్ తుళైవి - పెరియపిరాట్టియారుడైయ నిత్యసహచరియుమ్, మల్లినాడాండ - శ్రీవిల్లిపుత్తూరుక్కు నిర్వాహకియాన, మడమయిల్ - మయూరపిఞ్ఛమిక్కపోలే సుందరమాన చూర్ణకుంతల భారముళ్ళవళుమ్, మెల్లియలాళ్ - మృదుస్వభావముళ్ళవళుమానవాణ్డాళ్; ఆయర్కులవేన్దనాగత్తాళ్ - గోపకులనాథనాన శ్రీకృష్ణనోడే నిత్యసంశ్లేషమనుభవిక్కిఱ, తేర్పుదువై - సుందరమాన శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలిరుక్కుఱ, వేయర్ పయందవిళక్కు - శ్రీవిష్ణుచిత్తకులప్రకాశకియాన విళక్కు. శ్రీకృష్ణనోడు నిత్యసంశ్లేషైక స్వభావత్తై శ్రీఆణ్డాళుక్కుశొల్లిత్ విశేషస్వారస్యముండు.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కోలచ్చురిశంగై మాయక్ శైవ్వియ్ కుణమ్ వినవుమ్
శీలత్తినళ్ తెన్తిరుమల్లినాడి శెళ్ళుప్పుళ్ మేల్
మాలైత్తొడై తెన్నరంగర్క్కు యుమతిప్పుడైయ
శోలైక్కిళి యవళ్ తూయనత్తాతమ్ తుణైనమక్కే॥

(కోలచ్చురిశంగై) ఇతిల్, భగవత్ప్రీత్యాసన్నైకు-జిత్తు అన్న పెరుమాళ్ తిరుమేని భోగ్యతైయై ప్రశ్న పణ్ణువ్వడియై యుమ్ అందదేశవాసత్తా లుండాన పారిశస్త్యత్తైయుమ్, భర్తృవిశ్వాసకరణ హేతువాన వాల్లభ్యత్తైయుం శొల్లి ఇప్పడిప్పట్ట అణ్డాళ్ తిరువడిగళ్ అనన్యగతికత్వాన నమక్కు త్తుణైయెన్గిరతు.

టీ॥ కోలచ్చురిశంగై - సుందరమాన సుషిరముళ్ళ శఙ్కత్తై (కురిత్తు) మాయక్ - ఆశ్చర్యచేష్టితనాన కణ్ణనుడైయ, శైవ్వాయిక్ - శివందవధరతిక్, కుణమ్ - మాధుర్యాది గుణంగళై, వినవుమ్ - శ్రవణం పణ్ణుకైయే, శీలత్తినళ్ - స్వభావమాకవుడై యవళుమ్: తెక్తిరుమల్లినాడి - దక్షిణదిక్కిల్ దర్శనీయమాయిరుక్కిఱ తిరుమల్లినాడి యెన్నుమ్ ప్రదేశ నిర్వాహకైయానవళుమ్, అదువే నిరూపకమాయ్ప్పడియాన అతిశయత్తై యుడైయవళు మెన్నప డి ఇనిభర్తృవాల్లభ్యం శొల్లుకిఱదు. శెళ్ళుప్పుళ్ మేల్ మాలైత్తొడై. విస్తృతమాన అలకభరత్తిల్ మేల్ ధరిక్కప్పట్ట పుష్పమాలైయై, తెన్నరంగర్క్కు యుమ్ - దక్షిణదిక్కిలిరుక్కిఱ శ్రీరంగక్షేత్ర నిర్వాహకనాన పెరియ పెరుమాళుక్కు కొళుత్తుక్కుమ్, మదిప్పుడైయ - (స్వకబరీ భరధృతంగళాన పుష్పమాలైయై పెరియపెరుమాళుక్కు సమర్పిప్పిక్కుమదాన) పెరుమైయైయుడైయ, శోలైక్కిళి - (పెరియాళ్వారుడైయ) ఆశ్రితోద్యానవనత్తుక్కు కిళిపోలిరుక్కుమవళుమాన, అవళ్ - అందవణ్డాళుడైయ, తూయనత్తాదమ్ - పా

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వనత్వభోగ్యత్వములన్న సమీచీనవాన తిరుడికళే, నమక్కు - (అ త్యంతా కించనాళాన) నమక్కు-సహాయభూతమ్, ఇందవాండాళ్ తి రువడికళ్ బద్ధదశైయిల్ నమక్కు భగవదాభి ముఖ్య సంపాదకత్వే న సహాయముమాయ్, మేల్ అర్చిరాదిమార్గత్తుక్కు త్తుణైయుమాయ్ అ దుక్కు-మేల్ అసన్యార్వ్యనివృత్తాధిక శేషవృత్తిక్కు త్తుణైయుమాయ్ అదుక్కు వర్ధకమాయు మిరుక్కు మెన్నపడి. ॥ ౨ ॥

మూ ॥ వారణమాయిరమ్ శూళవలమ్ శెయ్తు
నారణనమ్బి నడక్కిన్ఱ నెన్నెదిర్
పూరణపొత్తుక్కుడమ్ వైత్తుపుఱమెంగుమ్
తోరణమ్నాట్ట క్కనాక్కండేన్ తోళీనా ॥ ౧ ॥

ప్ర - ప. తోళీ -, నమ్బి - గుణపూర్తియైయుడైయనాన, నారణన్ - కృష్ణనానవన్, వారణమాయిరమ్ - ఆయిరమ్ ఆనైకళ్, శూళ - శుభ్రమాన శూళ్ందు వర, వలమ్ శెయ్తు - ప్రదక్షిణ మాక, నడక్కిన్ఱానెన్ను - నడన్దువరుకిఱానెన్ను, ఎదిర్ - ఎదిరే, పొ - పొయ్యాలాకియు, పూరణక్కుడమ్ - పూర్ణ కుమ్భంగళై, వైత్తు - తం దామ్ తిరువుళ్ళత్తిలే వాశలిల్ ఇరండుభాగంగళిలుమున్నతిన్ఱ కళిల్ వై త్తు, పుఱమెంగుమ్ - ఓప్పుఱమెంగుమ్, తోరణం నాట్ట - తోరణస్త మ్బంగళ్ నడ, నాన్ కనాక్కండేన్.

తా ॥ ఓ సఖీ ? ఎనై కల్యాణమ్పణ్ణిక్కొళ్ళువదర్కాక అనేకమాన గజాది పరివారపరివృతనాయ్ శ్రీరంగనాథన్ప్రముందరుళ అవర్కు అభిముఖమాయ్ ఊరార్ స్వర్ణమయంగళాన పూర్ణ కుమ్భ ఙ్గళై తంగళ్ తంగళ్ ద్వారంగళిల్ వైత్తు నగరమెల్లామ్ తోర ణ స్తమ్భంగళ్ నటువ్వడి కనాక్కండేన్. ॥ ౧ ॥

మూ ॥ నాళై వదువైమణమెన్ఱు నాళిట్టు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్వాళ్వైక్కుపరిక్కుడైప్పంనట్కోట్
కోళరిమాతవక్ కోవింద నెన్బానోర్
కాళైపుకుత క్కనాక్కండేక్ తోళీనాక్ ॥ ౨ ॥

ప్ర - ప. తోళీ -, నాళై - నాళైక్కు, నతుమణమెన్నుకన్యకా వివాహమెన్ను, నాళిట్టు - ముహూర్తమిట్టు, పాళై - పాళైయుడనే కొండువంచనడప్పట్ట, పండట్కోట్ - పండలిక్కోళ్లే, కోళ్ - మిడుక్కైయుడైయ, అరి - సింహమొబ్బన్ను మేనాణిప్పుడైయనాయ్, మాతవక్ - పరమ రసికనాన, కోవింద నెన్బాక్ - గోరక్షణత్తైయే తొళిలాకవుడైయ కిష్ణన కిఱ, ఓర్ - ఒరు, కాళై - యువావాన వక్, పుకుత - వర, నాక్ కనాక్కండేక్.

తా ॥ 'అప్రమేయంహి తత్తేజో యస్యసా జనకాత్మజా, ఎన్నుమ్, 'రమాపతిత్వ సుభగ' మెన్ను మిత్యాదికళా లుద్ఘోషిక్కప్పట్ట శ్రీయఃపతిత్వరూప మహా విభవశాలియాన వెమ్మెరుమాక్ నూరి సేవ్యత్వరూపమాన తత్పరత్వం పారాతే గోరక్షకత్వమ్మొదలాన సౌలభ్యాది గుణావిష్కారత్తాలే నాళైక్కు కన్యకా వివాహ మంగళమెన్ను ముహూర్తమిట్టు దివ్యపరిమళవత్తాన పుష్పగుచ్ఛయుక్తక్రముకకదళీస్తమ్భజ్జళాల్ శైయ్యప్పట్ట విస్తారముళ్ళే సుసరమాన పన్దలిక్కోట్ సఞ్చరిక్కప్పడి నాక్ స్వప్నం కణ్డేక్. ॥ ౩ ॥

మూ ॥ ఇన్దిరనుళ్ళిట్ట తేవర్ కుళామెల్లామ్
వన్దిరున్దెన్నైమగళ్ పేశి మన్దిరిత్తు
మున్దిరికోడియుడుత్తి మణమాలై
అన్దరిశూట్ట క్కనాక్కండేక్ తోళీనాక్ ॥ 3 ॥

ప్ర- ప. —— ఇన్దిరనుళ్ళిట్ట తేవర్ కుళామెల్లామ్ — ఇన్ద్ర ముతలాన దేవసమూహజ్జళెల్లాముం, వన్దు - తత్తైయిలే కాల్ పావన్దు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ఇరున్దు - నల్తరిక్కవిరున్దు, ఎన్నై — , మకళ్ పేశి - పెణ్ పేశి, మన్దిరిత్తు - ఇత్తలైక్కుమ్ అత్తలైక్కుమ్ వేణ్డువనఆరాయ్న్దు తఞ్జిలే అఱుతియిట్టు, అన్దరి - నాత్తనాన దుర్లభయోనియాళ్, మన్దిరక్కోడి - మన్త్రనాసమై, ఉడుత్తి - ధరిప్పిత్తు, మణమాలై శూట్ట -; తోళ్ శీనాక్క కనాక్కండేన్.

తా ॥ ఇందాకిది దేవసమూహమెల్లామే పాదచారియాయ్ ఇక్కార్యంతలైక్కట్టినా లల్లదు ఎఱున్దిరుప్పదిలై ఎన్నిరున్దు ఎన్నై పెణ్ పేశి సమూహత్తిల్ నిన్ఱుమ్ ఎఱున్దిరున్దపోయ్ రహస్యమాక విరున్దు అభిమన్త్రిత్తునాత్తనాన దుర్లభయోనియాళ్ మన్త్రపూతమానవస్త్రత్తై ఎనక్కు ధరిప్పిత్తు మణమాలై (కల్యాణమాలై) శూట్టక్కనాక్కడేన్. మన్దిరిత్తు-విచారిత్తు, అన్దరి ఆకాశచారిణియాన దుర్గై ॥

మూ— నాఱ్ఱిశైత్తీర్త్తమ్ కొణర్న్దు నలినల్కి
పార్పనచ్చిట్టర్ కళ్ పల్లాణ్డిసైత్తేత్తి
పూప్పునైకణ్ణినుమోడెన్నై
కాప్పునాణ్కట్ట కనాక్కండేన్ తోళ్ శీనాక్క ॥ ౪ ॥

ప్ర- ప— శ్రీ—, పార్పనచిట్టర్ కళ్ పల్లార్ - బ్రాహ్మణాగేసరశ్రేష్ఠులామే, నాఱ్ఱిశై - నాన్ను క్కుక్కశిలుముళ్ళ, తీర్త్తమ్ - తీర్థజ్ఞలై, కొణర్న్దు - కొణ్డువందు, నలినల్కి - పలకాలుమ్ పోక్కి, ఎడుత్తు - ఉచ్చస్వరమాక ఎడుత్తు, ఏత్తి - మంగళాశాసనం పణ్ణి, పూ - శ్లాఘ్యమానపలవకై పుష్పంగళాలే, పునై - అలఙ్కరిప్పట్ట, కణ్ణి - మాలైయై యుడైయనామ్, పునితనోడు - పవిత్రనాన కృష్ణనోడే, ఎన్నైన్న—, కాప్పునాణ్కట్ట - కాప్పుక్కయిఱు కట్ట, నాణ్ కనాక్కండేన్. —

తా ॥ చక్రవర్తిత్తిరుమకళ్ తిరువభిషేకత్తుక్కు శ్రీ వానర

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

వీరక్కళ్ నాలు సముద్రత్తిలుముళ్ళ జలంగళై కొండ్రువన్దాప్పోలే శిష్టతయాష్టపదేశాళాన బ్రాహ్మణాగ్రేసరాళెల్లారుమ్ముచ్చస్వరమా క విరంబుతలై క్కుమ్ మంగళాశానం పణ్ణి శ్లాఘ్యతమమాన నానా పుష్పగ్రథితమాన ఒరు తనిమాలైయై యిట్టు స్నానం పణ్ణియ్యుమ్ పవిత్రము మాయ్ పానసత్కారకృతమాన వినీత వేషత్తోడే వన్ద క ల్యాణపిళ్ళైయోడైవై ప్రతిసరసూత్రంకట్టినానాక క్కొండ్రేక.

మూ. — కతిరొళితీపమ్కళుమ్మనేన్ది
చ్చతిరిళమంగైయర్ తామెవన్దైతిర్కొళ్ళ
మతుశైయూర్ పున్ననడినిలైతోట్టిలుంగుమ్
అతిరప్పుకతక్కొండ్రేక తోళీనాక ॥ ౫ ॥

ప్ర. ప—తోళీ—, శతిర్ - తామ్పెఱుమ్బేర్ అక్కుత్తక్క పడి ఉడమ్బు కొడుక్కుమ్ శతిరైయుమె, ఇళ - వడినడైయుమ్, మంగైయర్ తామ్ - మంగైప్పరుమత్తైయుముడైయరాన శ్రీకళ్, కతిర్ ఒళి - ఆదిత్యప్రభైపోలేయిరుక్కిఱ, తీపమ్ - దీపత్తైయుడైయ, కలశమ్ - పొఱ్కలశత్తై, ఉడక ఏన్ది - కైయిలేన్దిక్కొండు, వందు - తంగళ్ మున్నడియై ప్పార్త్తణ్ణమాకవందు, ఎతిర్కొళ్ళ - ఎతిర్కొళ్ళానిఱ్క, మతుశైయూర్ - శోలమధుపైయిలుళ్ళిరుక్క, మన్నక - రాజమాన కృష్ణక, అడినిలై - తక తిరువడినిలైగళై, తోట్టు అరుకిరుప్పార్ కైయిల్ కొడుత్తు, ఎంగుమ్ అతిర - భూమియెల్లామ్ శబ్దిక్కుమ్బడి, పుకుత - నడందువర, నాక కనక్కొండ్రేక.

తా॥ వైవాహికమాన మంగళదీపత్తుక్క ఒరువిచ్చేదవకిల్ మంగళక్కు అవెట్టు ఆదిత్యప్రభైపోలేయిరుక్కిర దీపంగళైయుమ్; తాదృశమాన స్వర్ణమయపూర్ణకుమ్భంగళైయుమ్ ధరిత్త చాతుర్య సౌందర్య విశిష్టాళాన శ్రీగళ్ మున్నడిపార్త్తణమాక వందు ఎదిర్

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

కొళ్ళానిల్క్క శ్రీ మధురానాథనాన కృష్ణ తక తిరువడినిలైక్కళై ప
మీపవర్తికళిక కైయిల్కొడుత్తు ' భారేణగాంసన్న మయక పదేపదే'
ఎన్గిఅపడియేభూమియెల్లామదిరుమ్బుడినడందువర స్వప్నం కణ్డేక ॥౫॥

మూ.—నుత్త శ్ళజ్గొట్టవరిశంగమ్ నిన్నూత
ముత్తుడై త్తామ నిరై తాళ్న్ద పన్దర్ త్తోళ్-త్
మైత్తుణక నమ్బిమతుశూతక వన్దైనై న
కైత్తలమ్పర్ అక్క-నాక్కండేక-తోళ్రినాక. ॥౬॥

ప్ర-ప.—తోళ్రి—, మత్త శళమ్-మద్దళంగళ్, కొట్ట-అడిక్క
వుమ్, వరి-రేఖైకళైయుడైయ, శజ్గమ్-శఙ్ఖత్తై, నిన్ను నిలై నిన్ను, ఊత
వుమ్, నుత్తుడై త్తామమ్ - ముత్తుమాలైకళుడైయ, నిరై - వసైక
ళానవై. తాళ్న్ద-తలైయిలేవందుతాళ్న్ద, పన్దర్-పందలిక్కీళే,
మైత్తు-క- మైత్తునమైనుళ్ళైయుడైయనాయ్, నమ్బి - గుణపూర్ణనా
న, మతుశూతక - మధువైనిగసిత్త కృష్ణనానవక, వందు - తానే
నుము, ఎనైన్న, కైత్తలమ్పర్ అ-కైయైప్పిడిక్క, నాక్కనాక్కండేక.

తా ॥ రాజకులత్తార్ వివాహమొళ్ళలే మంగళవాద్యంగళ్
అవిచ్చిన్నమాయ్ ధ్వనిక్క ముక్తాహారా లఙ్కృతమాన (ముక్తా
సరంగళ్ తలైయిలేవందుతాళ్న్ద) పన్దలిక్కీళే స్వయంమధుసూదన
నాళ్వియాలే వైవాహికప్రతిబంధనివర్తన మేమానాకృష్ణ ఎళున్దరు
ళి ఎక పాణిగ్రహణంషణ్ణినానాకక్కనాక్కండేక. కనా-స్వప్నమ్ ॥౬॥

మూ — వాయనల్లార్ నల్లమత్తై యోతిమన్దిరత్తాల్
పాయిలై నాణప్పుత్తుప్పరితివైత్తు
కాయ్శినమాకళిఅన్నానెక్కైపర్ త్తి
త్తీవలమ్శెయ్య క్క-నాక్కండేక-తోళ్రినాక ॥ ౭ ॥

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప్ర.ప.— తోళీ —, వాయ్‌నల్లార్ - అగ్రకితాక స్వీకర్తృలే ఉచ్చరిక్క-వల్లవర్ కళ్, నల్ల - శ్లాఘ్యమాన, మజై యోతి -వేదజ్ఞులై చ్చొల్లి, మున్దికత్తాల్ - అందందకి్రయైక్కు అనురూపమానమన్త్రజ్ఞులై చ్చొల్లి, పాశు - పశుత్వ, ఇలై - ఇలైయైయుడై త్తాన, నాణల్ -నాణమ్ములై ల్లె, పసుత్తు - అగ్నియై చ్చూళ్ప్పసుత్తు, పరిదివైత్తు - సమిత్కళైయిట్టు, కాయ్‌శినమ్ - మిక్క-శినత్తైయుడై త్తాయ్, మా - మదిత్త, ళిలిఅన్నాళ్ - యానైయైయొత్త శెపుకై్కయుడై యకృష్ణ, ఎ - ఎన్నుడై య, కైప్పర్ - కైయైప్పిడిత్తుక్కొండు, తీవలమ్ శెయ్య - అగ్నియైచ్చుట్టి పెర, నా క నాక్కండేక్.

తా ॥ నల్లస్వరత్తోడే వేదోచ్చారణసమర్థానవాళ్ శ్లాఘ్యమాన వేదంగళై చ్చొల్లి శత్తక్రియానురూపంగళాన మన్త్రంగళాలే ఆర్ద్రీకృత కాశంగళై పరిస్తరణ పరిధినిధానాది విధానత్తోడే అగ్నిచ్చూళ్ప్పసుత్త; కణ్ణ్ ఒరు మదగజమొప్పాలే వందు ఎనైక్కయ్యై త్తానేపిడిత్తుక్కొండు ' ఏకమిష ' ఇత్యాది ' సఖాసప్తపద ' ఎన్దు మళవాన సప్తపదీ విన్యాసపూర్వకమాయ్ అగ్నిప్రదక్షిణం పణ్ణి నా నాక కనాక్కండేక్. ॥ ౭ ॥

మూ.— ఇమైక్కుక్కుమేర్‌శ్రేష్ఠపిఱవిక్కుమ్‌పణ్ణీర్‌వాళ్
నమైక్కయుడై యవర్ నారాయణనమ్బి
శెమైక్కయుడై యతిరుక్కైక్కూప్పుల్ తాళ్‌పణ్‌ణీర్
అమిక్కిమిక్కిక్క కనాక్కండేతోళినాళ్. ॥ ౮ ॥

ప్ర - ప. తోళీ — ఇమైక్కుక్కుమ్ - ఇప్పిఱవిక్కుమ్, ఏర్‌శ్రేష్ఠపిఱవిక్కుమ్ - ఇనిశాలమున్నతనైయుమ్, పణ్‌ణీర్‌వాళ్ - తుణైయామనాయుమ్, నమైక్కయుడై యవర్ — సమక్ష శేషియాయ్, నమ్బి — కల్యాణగుణపరిపూర్ణనాయ్, నారాయణన్ -నారాయణనాన శ్రీకృష్ణన్,

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శెమ్మైయుడైయ - తామరైమలర్పోలే శివంద, తిరుక్కయల్ - తిరుకైక్కళాలే, తాళ్ - ఎక్ కాళ్లై, పట్టి - పిడిత్తు, అమ్మితిక్క-, నాక్ క్క-నాక్కండేక్.

తా ॥ ఇందజన్మత్తుక్కుమ్ ఏళ్రేళ్రు జన్మత్తుక్కుమ్ సహాయభూతనాయ్ నమక్కు శేషియాయ్ అఖిలహేయ ప్రత్యనీక కల్యాణగుణ పరిపూర్ణనాన నారాయణన్ పద్మదళ మ్పోలే శివందతక్ తిరుక్కైక్కళాల్ ఎక్ కాళ్లైప్పిడిత్తు 'ఆతిప్పేమ మళ్ళాన మెన్రుమ్ మన్త్రసాధ్యమాన అళ్ళాస్థాపన మంగళ్యూర్తియై కనాక్కండేక్. ॥ ర ॥

మూ ॥ వరిశిలై వాణ్ముకత్తన్నై మార్ తామ్ఐందు
పెరిముకమ్పారిత్తెన్నై మున్నేనిఱుత్తి
అరిముకనచ్చుతక్ కైపోలెక్ కైప్పత్తు
ప్పారి ముకందట్ట క్క-నాక్కండేక్ తోళినాక్. ॥ ఈ ॥

ప్ర - వ, తోళీ=, వరి - అళ్ళకియ, శిలై - విల్లైయొత్తపురువత్తైయుమ్, వాళ్ - ఒళిపొసుందియ, ముకత్తు - ముకత్తైయు ముడైయవరాస, ఎక్ - ఎన్నుడైయ, ఐమ్మార్ - భారీతాక్క-ళానవరికళ్, వన్దిట్టు - వందు ఎరి ముకమ్పారిత్తు - అగ్ని ముకత్తైపారిత్తు, ఎన్నై-లజ్జైయాలే పిన్నేనిఱ్క-అ పెన్నై' మున్నేనిఱుత్తి - ' మైత్తునమై ముత్తైయుడైయార్ ఇళిమ్బుపడుత్తి చ్చిరిక్క-వొన్నాదపడి, అరిముక - సిన్నమ్మోబలే అనభిభవనీయనాయ్, అచ్యుతక్ - ఆశ్రితరైయొరుక్కాలుమ్ కైడాతవనాన కృష్ణనుడైయ, కైమేల్ - కైమేలే, ఎక్ - ఎన్నుడైయ కైవైత్తు -, పోరి - నఱ్పొరియై, ముకందు - అళ్ళి, అట్ట-అగ్నియిలేపరిమాఱు, నాక్ క్క-నాక్కండేక్.

తా ॥ ఓ సఖీ ? అళ్ళకియ ధనుస్సువృశ భూతి యుగ్మత్తోడు కూడి సుందరమాన ముఖకాంతియుక్తాళాన ఎక్ భారీతాక్క-ళ్ వందు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

లజ్జాజ్జయాలే పిన్నెనిజ్కారవైన్నె మున్నేనిఱుత్తి కల్యాణప్పైన్దైయై అచాతుర్యపడుత్తి సరిహానిక్కవేణుమెన్దు శిలనిలానచేప్పిశంగైక్కట్టిలుమ్ అవక్కళ పేక్షితమ్ సఫలమాకాదపడి సింహాబ్బాలే అనభిభనీయనాయ్ ఆశ్రితరై యెరుక్కాలుమ్ కైడాదనానా కణ్ణాతేక్కైమేల్ ఎన్నుడైయకైవైత్తు అగ్నియిలే లాజహోమం పణ్ణి నానాక కక్కనాక్కండేన్. ॥ ౯ ॥

మూ ॥ కుంగుమమపిక్కుళిర్ శాందమ్మట్టిత్తు
మంగలవీతివలం శెయ్తుమణిర్
అంగవనోడుముడన్ శెన్రంగానైమేల్
మంజనమాట్ట కనాక్కండేన్ తోళీనాన్ ॥ ౧౦ ॥

ప్ర. - ప. తోళీ —, కుంగుమమ్ - కుంగుమక్కుళంబై, అప్పినిపూశుమ్బెగుం పూశి; కుళిర్ - కుళిర్ంద: శాందమ్ - కలవై చ్చన్దనత్తై; మట్టిత్తు - తిమిర్తు: మణిగర్ - వాసనాద్రవ్యంగళ్ శేర్ంద వసంతజల్లత్తై: మంగలం - కల్యాణ నిమిత్తమాక అలఙ్కరిక్కప్పట్ట; వీతి — వీధియిలే: వలం శెయ్తు — ప్రదక్షిణమాకవందు; అరంగు- అందవీధియిలే, ఆనైమేల్ — అవ్వేయిక్ కఱుత్తిక్కమేలేయిరుందు; అవనోడుమ్ - అందకృష్ణనోడుకూడ: శెన్రు; ఉడన్ మంజనమాట్ట, ఉడన్ మణనీరాట్ట; నాన్ కనాక్కండేన్.

తా ॥ ఓ సఖీ! సౌకుమార్యమగ్ని ముఖత్తిలేయిరుక్కసోఱా డెమ్మై అదుక్కు పరిహారమాక శీతమానకుంకుమత్తై తిరుమేనియెంగుమ్ పూశి కుళిర్ంద కలప్పుచందనత్తైమర్దిత్తు వాసనాద్రవ్యంగళోడుశేర్ంద వసంతజలత్తై కల్యాణనిమిత్తమాకవలఙ్కరిక్కప్పట్ట వీధియిలేగాని ప్రదక్షిణమాకవందు తానుమవసునాకవంద వీధియిలే ఆవైయిన్ఱ ఱుత్తిక్కమేలైయిరుందు అన్దకృష్ణనోడే దివ్య-రిమళ తీర్థత్తాలే ఉడన్

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

శ్రీమన్మాయుడైయ - తామరైమలర్పోలే శివంద, తిరుక్కయల్ - తిరుకైక్కళాలే, తాళ్ - ఎక్ కాళ్లై, పట్టి - పిడిత్తు, అమ్మితిక్క-, నాక్ కక్-నాకక్-కండేక్.

తా ॥ ఇంపజన్మత్తుక్కుమ్ ఏళేళు జన్మత్తుక్కుమ్ సహాయభూతనాయ్ నమక్కు శేషియాయ్ అఖిలహేయ ప్రత్యనీక కల్యాణగుణ పరిపూర్ణనాన నారాయణ పద్మదళ మొప్పలే శివందతక్ తిరుకైక్కళాల్ ఎక్ కాళైప్పిడిత్త 'ఆతిమైమ మళ్ళాన మెన్దుమ్ మన్త్రసాధ్యమాన అశ్వమేధస్థాపన మంగళ పూర్తియై కనాకక్-కండేక్. ॥ ర ॥

మూ ॥ వరిశిలై వాణ్ముకత్తానై మార్ తామ్వన్ది
క్కైరిముకమ్ పారిత్తానై మున్నేనిఱుత్తి
అరిముకనచ్చుతక్ కైమేలక్ కైపత్తు
ప్పారి ముకంవట్ట క్-నాకక్-కండేక్ తోళినాక్. ॥ ఱ ॥

ప్ర - మ, తోళి=, వరి - అళకియ, శిలై - విల్లాయిత్తు రువత్తైయుమ్, వాళ్ - ఒళిపొరుందియ, ముకత్తు - ముకత్తైయు ముడైయవరాన, ఎక్ - ఎన్నుడైయ, ఐమ్మార్ - భార్యాక్కళ్-నానవక్కళ్, వన్దిట్టు - వందు ఎరి ముకమ్ పారిత్తు - అగ్ని ముకత్తై పారిత్తు, ఎనైత్తలైజ్జైయాలే పిన్నేనిఱ్కి-ఆ పెనైత్త' మున్నేనిఱుత్తి - ఎ మైత్తునమై ముత్తైయుడైయార్ ఇళిమ్బుపడుత్తి చ్చిరిక్కవొణ్ణాదవడి, అరి ముక్ - సిఙ్గమొప్పలే అనభిభవనీయనాయ్, అచ్చుతక్ - ఆశ్రితరైయొరుక్కాగవే కైకొడాతవనాన కృష్ణనుడైయ, కైమేల్ - కైమేలే, ఎక్ - ఎన్నుడైయ కైవైత్తు -, పొరి - నఱ్పొరియై, ముకందు - అళ్ళి, అట్ట - అగ్నియిలేపరిమాఱి, నాక్ క్-నాకక్-కండేక్.

తా ॥ ఓ సఖీ ! అళకియ ధనుస్సమాన భ్రూ యుగ్మత్తోడు కూడి సుందరమాన ముఖకాంతియుక్తమాన ఎ భార్యాక్కళ్ వందు

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri

ల్లజ్జయూలే పిన్నెనిజ్కారవైన్న మున్నేనిఱుత్తి కల్యాణపిళ్ళైళ్లు అచాతుర్యపడుత్తి పరిహానిక్కవేణుమెన్ను శిలనిలానచేష్టితంగళైక్కాట్టిలుమ్ అనక్కళపేక్షితమ్ సఫలమాకాదపడి సింహమ్బాలే అనభిభవనీయనాయ్ ఆశ్రితరై యెఱుక్కాలుమ్ కైడాదననాన కణ్ణ తక్కైమేల్ ఎన్నుడైయ కైవెత్తు అగ్నియిలే లాజహోమం పణ్ణి నానాక్కనాక్కండేన్.

॥ ౯ ॥

మూ॥ కుంగుమమపిక్కళిర్ శాందమ్మట్టత్తు
మంగలవీతివలం శెయ్తుమణినీర్
అంగవనోడుముడన్ శెన్రంగాన్మేల్
మంజనమాట్ట క్కనాక్కండేన్ తోళీనాన్ ॥ ౧౦ ॥

ప్ర. - పం తోళీ -, కుంగుమమ్ - కుంగుమక్కుళంబై, అప్పినిపూడమ్బెగుం పూశి; కుళిర్ - కుళిర్ంద: శాందమ్ - కలవై చ్చన్దనత్తై; మట్టత్తు - తిమిత్తు: మణినీర్ - వాసనాద్రవ్యంగళ్ శేర్ంద వసంతజల్లత్తై: మంగలం - కల్యాణ నిమిత్తమాక అలజ్కరిక్కప్పట్ట; వీతి - వీధియిలే: వలం శెయ్తు - ప్రదక్షిణమాకవందు; అంగు-అందవీధియిలే, ఆనైమేల్ - అవ్వైయిన్ కళుత్తిల్ మేలేయిరుందు; అవనోడుమ్ - అందకృష్ణనోడుకూడ; శెన్రు; ఉడన్ మంజనమాట్ట, ఉడన్ మణినీరాట్టి; నాన్ కనాక్కండేన్.

తా ॥ ఓ సఖీ! సౌకుమార్యమున్ని ముఖత్తిలేయిరుక్కసోఱా డెన్ను అపుక్కు పరిహారమాక శీతమానకుంకుమత్తై తిరుమేనియెంగుమ్ పూశి కుళిర్ంద కలప్పుచందనత్తైమర్దిత్తు వాసనాద్రవ్యంగళోడుశేర్ంద వసంతజలత్తై కల్యాణనిమిత్తమాకవలజ్కరిక్కప్పట్ట వీధియిలేగాని ప్రదక్షిణమాకవందు తానుమవనుమాకవంద వీధియిలే ఆవైయిన్ కళుత్తిల్మేలైయిరుందు అన్నకృష్ణనోడే దివ్య రిమళ తీర్థత్తాలే ఉడన్

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మణనీరాట్టినార్ కళాయ్ కనాక్కండేన్. ఉడన్ మణనీరాట్టు- దమ్ము తిరుళిరువసు మొరుపుడవైయుమత్తు నీరాడుగై. ॥ ౧౦ ॥

మూ ॥ ఆయనక్కాకత్తాన్ కండకనావినై
వేయర్ పుకళ్ విల్లిపుత్తూర్ కోక్కోదైయొల్
తూయతమిళ్ మాలైయాయిరైందుమ్ వల్లవర్
వాయుమ్ నన్మక్కళ్ పెత్తు మకిళ్వర్.

ప్ర. ప. — వేయర్ = శ్రీవైష్ణవర్కళాలే; పుకళ్ - స్తుతిక్కప్పడుగిఱ; విల్లిపుత్తూర్ - శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలుళ్ళార్కు; కోక్ - నిర్వాహకరాన పెరియాళ్వార్ తిరుమకళారాన; కోదై - ఆణ్డాళ్; ఆయనక్కు - ఆయర్కులత్తిలేవందు తోన్ఱియకృష్ణనుక్కు; ఆక - అనన్యార్హైయాక; తాక కండు; కనావినై - కనావై; శొల్ - అరుళిచ్చెయ్తతాయ్; తూయ = పరిశుద్ధమాన; తమిళ్ మాలై = తమిళ్ పాశురమాలైయాన; ఈరైంచుమ్ - పత్తు పాట్టుక్కళైయుమ్; వల్లవర్ = అనుసన్ధిక్కవల్లవర్కళ్; వాయుమ్ = తంగళ్ మనస్సుక్కుప్పొరుందిన వణ్ణమ్ = విలక్షణరాన; మక్కళ్ = శిష్యపుత్రర్గళై; పెత్తు - లభిత్తు; మకిళ్వర్ = ఆనన్దిక్కక్కడవర్గళ్.

శ్రీవైష్ణవర్కళాలే స్తుతిక్కప్పడుకిఱ శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలుళ్ళార్కు నిర్వాహకరాన పెరియాళ్వార్ తిరుమకళారాన ఆణ్డాళ్ గోదైత్తిల్ వన్దవతరిత్త కృష్ణనుక్కు అనన్యార్హైయాక తాక కణ్డ కనావినై అరుళిచ్చెయ్తతాయ్ పరిశుద్ధమాన తమిళ్మాలైయాన ఇన్ద గాథాపఞ్చకత్తైక్ కేట్కిఱ శ్రీవైష్ణవర్కళాకిఱ తంగళ్ మనస్సుక్కుప్పొరుత్తిన విలక్షణరాన శిష్య పుత్రర్కళై లభిత్తు ఆనన్దిక్కక్కడవర్కళ్ పెరియాళ్వారైప్పోలే భగవత్ శ్రీవిశేషాన పుత్రర్కళై పెత్తు హృష్టరావర్కళ్ ఆగిఱార్గళ్.

ఆణ్డాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్.

ముగ్ధ శ్రీ.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute, Melukote Collection.

Funding: IKS Tattva Heritage Digitization, eGangotri

CC-0. Bhagavad Ramanuja National Research Institute. Melukote Collection.